

Årsstatistik Avl 2014/15

**Team Avlsværdivurdering
SEGES Kvæg**

Forord

Denne udgave af "Årsstatistik, Avl" fra Team Avlsværdivurdering er kun tilgængelig på internettet. Årsstatistikken indeholder engelske overskrifter og tabeltekster.

Denne udgave er den 30. årsstatistik omavl udsendt fra SEGES Kvæg.

Årsstatistikken har til formål at give en beskrivelse af de mange avlsmæssige oplysninger, der bliver indsamlet og beregnet for kvægavlsforeningsejede malkeracetyre. Samtidig vil der også være andre statistikker af avlsmæssig interesse. Yderligere information om beregning af avlsværdital kan findes i "[NAV routine genetic evaluation of dairy cattle – data and genetic models](#)"

I statistikker, der vedrører registreringer, indgår kun danske data. I statistikker, der vedrører avlsværdital, indgår data fra Danmark, Sverige og Finland.

Tyrenes avlsværdital er tilgængelige på SEGES hjemmeside: www.seges.dk/malkekvaegavl og via Dyreregistrering/DMS.

Datamaterialet indsamles af kvægavlsforeningen, via RYK samt gennem døtregruppebedømmelser, som gennemføres af SEGES Kvæg.

Bedømmelserne foretages af:

Torben Andersen, Søren Christensen, Carsten Dahl, Jacob Edstrand,
Jørgen Knudsen, Mogens Madsen og Villy Nicolajsen.

English preface

This publication contains information on many different topics related to estimation of breeding values and other general statistics for Danish dairy breeds.

The publication is targeted at Danish advisers and farmers. However to make information available to other with an interest in Danish cattle breeding, English subtitles are added to all relevant tables. Further in the table of contents names of the chapters are shown in English as well as in Danish.

More details about estimation of breeding values can be found in "[NAV routine genetic evaluation of dairy cattle – data and genetic models](#)".

The publication is released on a yearly basis. This is the 30th issue from SEGES Cattle.

Skejby
Oktober 2015

1. Indledning / Introduction	4
1.1 Udviklings- og analyseopgaver	4
1.2 Serviceopgaver	6
2. Generel statistik for malkekøæg / General statistics for dairy cattle	6
2.1 Racer / Breeds	6
2.2 Kælvning / Calving	15
2.3 Afstamning / Pedigree	17
3. Avlsværdital med genomisk information / Breeding values with genomic information	17
3.1 Genomisk information / Genomic information	17
4. Avlsværdital / Breeding values	19
4.1 NTM	19
4.1.1 Beregning af NTM / Calculation of NTM	19
4.1.2 Økonomisk værdi af NTM / Economic value of NTM	21
4.1.3 Værdi af NTM på dyre- og besætningsniveau	23
4.1.4 Værdi af NTM for aktuel tyr / NTM for specific bull	24
4.1.5 Avlsværditallenes grundlag og beregning	25
4.1.6 Gennemsnit og spredning på avlsværdital	27
4.1.7 Korrelationer mellem avlsværdital/ Correlations between EBVs	29
4.1.8 Resultater for sønnegrupper / Results for sons	31
4.1.9 Genetisk udvikling	34
4.2 Ydelsesindeks for tyre/ Yield index.....	36
4.2.1 Ydelsesindeks	36
4.2.2 Beregningsmodel	36
4.2.3 Indeksberegning og publicering	44
4.2.4 Resultater for sønnegrupper / Results for sons	45
4.2.5 Genetisk udvikling	49
4.2.6 Aktuel ydelsesstatistik i Danmark / General statistics for yield in Denmark	51
4.3 Vækstindeks / Index for growth	57
4.3.1 Avlsværdital for vækst	57
4.3.2 Beregningsmodel	59
4.3.3 Indeksberegning og publicering	60
4.3.4 Slagterresultater / Slaughter results	61
4.3.5 Resultater for sønnegrupper / Results for sons	62
4.3.6 Genetisk udvikling	66
4.4 Hunlig frugtbarhed / Female fertility	68
4.4.1 Avlsværdital for hunlig frugtbarhed	68
4.4.2 Beregningsmodel	70
4.4.3 Indeksberegning og publicering	72
4.4.4 Frugtbarhedsresultater / Results for female fertility	72
4.4.5 Resultater for sønnegrupper / Results for sons	75
4.4.6 Genetisk udvikling	79
4.5 Fødselsstatistik og kælvningsevne / Calving direct and maternal	81
4.5.1 Fødselsstatistik / General statistics for calving	81
4.5.2 Avlsværdital for kælvningsevne og fødselsindeks	85
4.5.3 Beregningsmodel	86
4.5.4 Indeksberegning og publicering	87
4.5.5 Resultater for sønnegrupper/ Results for sons	89
4.5.6 Genetisk udvikling	96
4.6 Indeks for yversundhed / Index for udder health.....	101
4.6.1 Avlsværdital for yversundhed	101
4.6.2 Beregningsmodel	101
4.6.3 Indeksberegning og publicering	103

4.6.4	Resultater for sønnegrupper/ <i>Results for sons</i>	103
4.6.5	Genetisk udvikling	106
4.7	Indeks for sundhed i øvrigt / <i>Index for other health traits</i>	109
4.7.1	Avlsværdital for sundhed i øvrigt	109
4.7.2	Beregningssmodel	110
4.7.3	Indeksberegning og publicering	111
4.7.4	Resultater for sønnegrupper / <i>Results for sons</i>	112
4.7.5	Genetisk udvikling	114
4.8	Indeks for klovsundhed / <i>Index for claw health</i>	116
4.8.1	Avlsværdital for klovsundhed	116
4.8.2	Beregningssmodel	117
4.8.3	Indeksberegning og publicering	119
4.8.4	Frekvenser af klovsygdomme / <i>General statistics for claw diseases</i>	120
4.8.5	Resultater for sønnegrupper / <i>Results for sons</i>	120
4.9	Indeks for holdbarhed / <i>Index for longevity</i>	123
4.9.1	Avlsværdital for holdbarhed	123
4.9.2	Udviklingen i køernes holdbarhed	124
4.9.3	Beregningssmodel	124
4.9.4	Indeksberegning og publicering	126
4.9.5	Resultater for sønnegrupper / <i>Results for sons</i>	127
4.9.6	Genetisk udvikling	129
4.10	Indeks for ungdyroverlevelse / <i>Young stock survival</i>	130
4.10.1	Avlsværdital for ungdyroverlevelse	131
4.10.2	Beregningssmodel	131
4.10.3	Indeksberegning og publisering	133
4.10.4	Overlevelsresultater / <i>General statistics for Young stock survival</i>	133
4.10.5	Resultater for sønnegrupper / <i>Results for sons</i>	134
4.10.6	Genetisk udvikling	137
4.11	Avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber /	139
	<i>Index for conformation and workability</i>	139
4.11.1	Grundlag	139
4.11.2	Beregning af avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber	141
4.11.3	Krop, lemmer og malkeorganer	141
4.11.4	Resultater for sønnegrupper / <i>Results for sons</i>	143
4.11.5	Genetisk udvikling	148
5.	Mærkning af tyre for arvelige sygdomme / <i>Marking of bulls with genetics diseases</i> .	158
5.1	Undersøgelse og markering af arvelige sygdomme	158
5.1.1	Sygdomme fundet hos RDM	160
5.1.2	Sygdomme fundet hos HOL / DRH	161
5.1.3	Sygdomme fundet hos Jersey	162

1. Indledning / Introduction

1.1 Udviklings- og analyseopgaver

NAV

Nordisk avlsværdivurdering (NAV) står for den rutinemæssige beregning af hovedparten af de egenskaber, som beregnes hos malkekvæg (se tabel 1). De første fællesnordiske avlsværdital blev beregnet og publiceret i 2005. Ydelse, yversundhed og kælvningsegenskaber for Holstein fulgte efter i 2006 og 2007. I efteråret 2008 indførtes et fælles totaløkonomisk indeks (NTM). I dag gen nemfører NAV avlsværdivurdering for 12 egenskabsgrupper.

Tabel 1. Startår for fælles nordisk avlsværdivurdering

Egenskab	Igangsætningsår
Frugtbarhed	2005
Eksteriør	2005
Malketid	2005
Temperament	2005
Ydelse	2006
Mastitis	2006
Kælvningsegenskaber	2007
Øvrige sygdomme	2008
NTM	2008
Vækst	2009
Holdbarhed	2010
Klovsundhed	2011
Ungdyroverlevelse	2014

Nedenfor er anført ændringer i rutine avlsværdivurderingen og avlsmæssige analyser, der er gen nemført siden seneste udgave af årsstatistikken.

Justerering i eksteriør

Vægtning af egenskaberne i krop og yver er justeret hos hhv. Jersey og RDC i november 2013.

I august 2014 ændrede ”krop” navn til ”kropskapacitet” for alle racer. DH og DRH ændrede samtidig på vægtningen og optimum i beregningen af kropskapacitet. Det optimum som angives på de lineære grafer er dog det hidtidige optimum. RDC og Jersey har kun ændret navn, mens optimum og vægtning i bibeholdes både i beregning af kropskapacitet og på lineære grafer.

Avlsværdivurdering for frugtbarhed

Fælles nordisk avlsværdivurdering for frugtbarhed blevet indført i 2005. I maj 2015 blev modellen til avlsværdivurderingen af frugtbarhed forbedret betydeligt. De væsentligste forbedringer er vist i tabel 2.

Tabel 2. Væsentligste forbedringer i avlsværdivurderingen for frugtbarhed.

Tidligere model	Maj 2015 model	Kommentar
Sire model	Animal model	Kører får avlsværdital med egen information, som fremover kan anvendes i referencepopulation ved genomisk prædiktion.
Model for gentagne målinger	Multi laktations model	Frugtbarhed i 1, 2 and 3 laktation behandles som forskellige men korreleerde egenskaber
Korrektion for måneds effekt	Måned x år effekt	Forbedret korrektion for udvikling i månedseffekt over år
Gamle genetiske parametre	Opdaterede genetiske parametre	"Up to date" genetiske parametre
Genetisk base inkluderer køer med afstamningsinformation	Genetisk base inkluderer køer med frugtbarhedsregistreringer	Kører der kun har afstamningsinformation indgår ikke i den genetiske base.

Med indførslen af en animal model får køerne beregnet avlsværdital der også er baseret på deres egne frugtbarhedsregistreringer og ikke kun afstamningen som det er tilfældet i en sire model. Anvendelsen af en animal model gør det muligt også at inkludere hundyr i reference population ved den genomske prædiktion for frugtbarhedsegenskaber. NAV planlægger at teste denne mulighed senere i 2015.

Avlsværdivurdering for eksteriør og temperament

Avlsværdivurderingen for eksteriør og temperament er i november 2014 blevet forbedret ved at:

- Opdatere genetiske parametre
- Indføre en multitrait model (kun eksteriøregenskaber)
- Harmonisere systematiske effekter i modellen.

Avlsværditallene for eksteriør er baseret på kåring af køer foretaget af afkomsinspektører i Danmark, Finland og Sverige. Tidligere indgik kun kåringer af 1. kalvskør fra Danmark og Sverige, samt kåringer af køer i alle laktioner fra Finland i avlsværditallene for tyre. I avlsværditallene for køer indgik desuden kåringer af danske køer i 2. og 3. laktion. Nu indgår alle kåringer af køer i 1.-3. laktion fra alle lande i avlsværditallene for både køer og tyre – se tabel 3..

Malketid

Rutineavlsværdivurderingen for malketid har indtil maj 2014 været baseret på registreringer af malketid fra spørgeskema og mælkflow fra danske TruTest målere. Et stigende antal kvægbrug har stationære mælkemålere installeret, og flowdata fra disse målere, samt fra Lely malkeroboter i Danmark bliver opsamlet.

Data fra stationære mælkemålere i de tre nordiske lande og Lely malkeroboter i Danmark indgår i rutineavlsværdivurderingen fra 12. august 2014. Mælkflowdata fra de stationære mælkemålere/robotter erstatter – ligesom for TruTest målere – resultater fra spørgeskema, når begge typer af registreringer findes for en ko.

Avlsværdivurdering for ungdyroverlevelse

NAV publicerede de første officielle avlsværdital for ungdyroverlevelse for afprøvede tyre i november 2014.

I indekset indgår 4 egenskaber hos kalve og opdræt:

- Tidlig periode (kvier), 1-30 dage
- Sen periode (kvier), 31-458 dage
- Tidlig periode (tyrekalve), 1-30 dage
- Sen periode (tyrekalve), 31-184 dage

Genomiske avlsværdital

Der er i perioden fra august 2014 til februar 2015 indført en række forbedringer af den genomske prædiktion hos alle tre malkeracer. Følgende ændringer er indført:

- Animal model afstamning er anvendt ved genomske prædiktion
- Opdateret blendingmetode er indført
- Hundyr er medtaget i referencepopulationen for ydelse, yversundhed, eksteriør, malketid og temperament

Inddragelse af hundyr øger sikkerheden med 5-8% hos Jersey og RDC og 1-2% hos Holstein. Anvendelse af hundyr i referencepopulationen for flere egenskaber i NTM vil blive undersøgt i 2015 for alle racer.

1.2 Serviceopgaver

Team Avlsværddivurdering har udført rutinemæssig beregning af avlsværdital for alle væsentlige egenskaber. I NTM indgår egenskaber med økonomisk betydning.

NAV – frekvens og timing af rutineevaluering

I dag har NAV 4 evalueringer pr. år for alle egenskaber. NAVs evalueringer er timet sådan, at NAV kan aflevere opdaterede avlsværdital til alle de internationale evalueringer. I tabel 3 er de nuværende NAV publiceringsdatoer angivet. Desuden er angivet de tidligst tilladte publiceringsdatoer for Interbull-resultater. I praksis vil Interbull-resultaterne blive publiceret ca. 2 dage senere.

Tabel 3. NAV og Interbull publiceringsdatoer i 2015 og 2016 / NAV and Interbull publication dates in 2015-16

Måned / month	NAV	INTERBULL
November 2015	3	
December 2015		1
Februar / February 2016	2	
April 2016		5
Maj / May 2016	3	
August 2016	9	9
November 2016	1	
December 2016		6

NAV avlsværdital publiceret på datoer angivet med **fed** vil blive afleveret til den efterfølgende internationale avlsværddivurdering i Interbull.

2. Generel statistik for malkekøæg / General statistics for dairy cattle

I dette afsnit er samlet statistikker, som har en sammenhæng med avlsværddivurderingen, men dog ikke hører til en specifik egenskab.

2.1 Racer / Breeds

Mange malke- eller kødracer er repræsenteret i Danmark. I tabel 4 er vist antal levende dyr pr. race i hhv. 2011, 2012, 2013, 2014 og 2015.

De 4 første malkeracer i tabel 4 er indkrydset med flere racer. I tabel 6-9 ses udviklingen i racesammensætningen hos kalve af disse racer født siden 1985. Tabellerne vises også grafisk i figur 1-4.

Forkortelserne for andre racer end RDM, HOL, JER og DRH er uddybet i tabel 5.

Opgørelsen af kalvenes racesammensætning er baseret på de interne raceandele, som findes i det afstamningskartotek, der bliver anvendt til avlsværdivurdering af samtlige egenskaber. Opgørelserne omfatter kun levendefødte danske hundyr.

Tabel 4. Antal levende dyr pr. ekstern race registreret i Kvægdatabasen fra 2011-2015

Number of live animals per breed registered in the Central Cattle Database from 2011-2015

Race / breed	Antal levende dyr / number of live animals				
	2011	2012	2013	2014	2015
Rød Dansk Malkerace / Red Danish Dairy breed	103.242	99.577	95.255	91.432	86.337
Dansk Holstein / Danish Holstein	971.989	958.080	931.132	911.916	893.072
Dansk Jersey / Danish Jersey	143.790	145.936	146.848	144.419	142.103
Dansk Rødbroget Holstein / Danish Red Holstein	16.893	16.140	15.114	14.251	13.418
Finsk Ayrshire / Finnish Ayrshire	680	612	487	678	468
Norsk Rødt Fe / Norwegian Red Dairy Cattle	11	9	8	11	10
Fleckvieh	-	2	1	3	6
Islandske Kvæg / Icelandic Cattle	14	14	18	15	16
Agersø Kvæg / Native Danish Breed	132	132	138	152	207
Jysk Kvæg / Native Danish Breed	759	830	865	865	891
Simmental	23.436	22.485	21.782	21.477	21.107
Pinzgauer	106	120	126	140	129
Org, Schweizisk Brunkvæg / Original Brown Swiss	47	48	45	48	46
Grauvieh	813	864	854	879	910
Highland Cattle	10.429	10.447	10.511	10.178	10.766
Dansk Gelbvieh / Danish Gelbvieh	25	20	16	12	2
Dexter	3.569	3.877	4.333	4.413	4.765
Salers	316	341	357	362	384
Aberdeen Angus	16.621	16.464	16.143	16.042	16.270
Galloway	6.211	6.914	7.972	8.604	10.233
Ungarsk Steppekvæg / Hungarian Cattle	20	15	12	23	19
Hinterwälder	29	37	46	45	77
Hereford	34.104	33.200	32.472	31.992	32.192
Texas Longhorn	2	6	7	11	19
Welsh Black	119	134	166	201	242
White Park Cattle	6	5	7	9	7
Piemontese	496	511	478	472	440
Blonde d'aquitaine	3.574	3.477	3.328	3.169	3.142
Dansk Korthorn / Danish Short Horn	575	574	594	647	643
Dansk Charolais / Danish Charolais	13.463	13.093	12.600	12.074	11.491
Romagnola	2	1	-	-	-
Limousine	49.904	48.926	47.107	46.162	44.908
Wagyu	34	51	104	126	149
Dansk Blåkvæg / Danish Blues	457	462	511	510	571
Sayaquesa	3	1	1	1	1
Murray Gray	2	7	18	30	35
Bison Okser / Buffalo	980	885	882	795	895
Bøfler / Water Buffalo	0	2	17	21	28
Zebu	30	26	36	32	32
Yakokser / Yak	4	6	26	19	18
Watussi		3	3	9	10
Brahman	-	-	-	-	4
Kryds. og ukendt race / Cross breed or unknown	229.370	236.911	247.508	255.518	265.064

Tabel 5. Racekoder og grupper af racer / Breed abbreviation and breed groups

Race/ breed	Intern race / Internal breed	Forkortelse/ Abbreviation
RDM	Oprindelig Rød Dansk Malkerace / Original Red Danish Dairy breed	Opr. RDM
	Svensk Rødt Boskap / Swedish Red Dairy Cattle	SRB
	Canadisk Ayrshire / Canadian Ayrshire	CAY
	Rød Holstein Frisian / Red Holstein	RHF
	Norsk Rødt Fe / Norwegian Red Dairy Cattle	NRF
	Finsk Ayrshire / Finnish Ayrshire	FAY
HOL	Amerikansk Brunkvæg / American Brown Swiss	ABK
	Oprindelig Sortbroget Dansk Malkekæg / Original Danish Black and White Dairy Cattle Holstein Frisian	Opr. SDM HF
DRH	Oprindelig Dansk Rødbroget Kvæg / Original Danish Red and White Cattle Rødt Holstein Frisian / Red Holstein	Opr. DRK RHF
	Oprindelig Dansk Jersey / Original Danish Jersey	JER/DJ
JER	New Zealandsk Jersey / New Zealand Jersey	NZJ
	Amerikansk Jersey / American Jersey	USJ
ØVR	Kydsninger og andre af malkeracerne / Cross bred and other dairy cows	ØVR

Race/ breed	Grupper af racer i nordisk avlsværdivurdering Breed groups in the ordic genetic evaluation	Forkortelse/ Abbreviation
RDC	Rød Dansk Malkerace / Red Danish Dairy breed	RDM
	Svensk Rødt Boskap / Swedish Red Dairy Cattle	SRB
	Finsk Ayrshire / Finnish Ayrshire	FAY
	Finnecattle *)	FIC
HOL	Dansk Holstein / Danish Holstein	HOL
	Svensk Holstein / Swedish Holstein	HOL
	Finsk Holstein / Finnish Holstein	HOL
	Dansk Rødbroget Holstein / Danish Red Holstein *)	DRH
JER	Dansk Jersey / Danish Jersey	DJ

*) Avlsværdital for Finnecattle og Dansk Rødbroget Holstein beregnes sammen med hhv. RDC og HOL grupperne, men har selstændige baser.

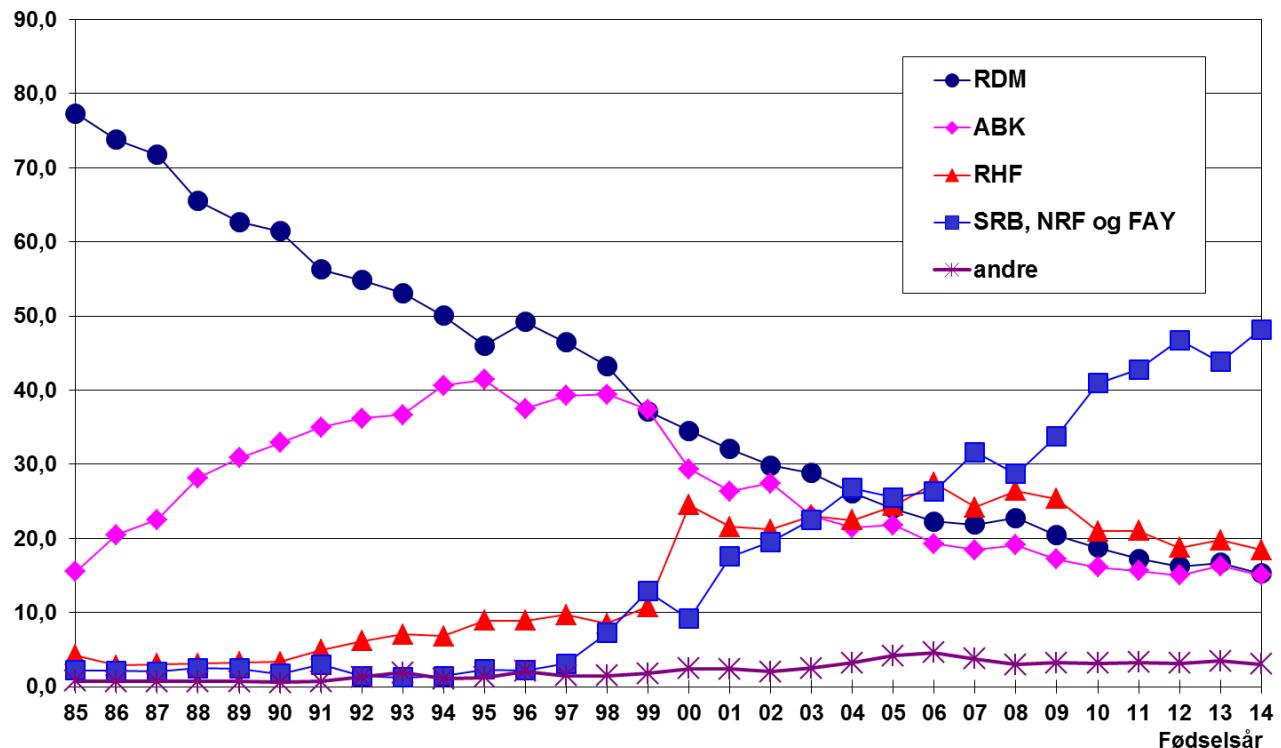
Tabel 6. Udvikling i racesammensætning hos RDM-kalve pr. fødselsår

Change in internal breeds in RDM calves per birth year – for abbreviations see table 5

Fødselsår <i>birth year</i>	Opr. RDM	ABK	RHF	SRB	FAY*	NRF	Andre <i>other</i>
1985	77,3	15,5	4,3	1,0	0,3	0,9	0,8
1986	73,8	20,5	2,8	0,8	0,3	1,0	0,7
1987	71,7	22,5	3,0	0,8	0,3	0,9	0,7
1988	65,5	28,2	3,1	1,2	0,3	1,0	0,7
1989	62,7	30,9	3,3	1,1	0,2	1,1	0,7
1990	61,4	32,9	3,4	0,8	0,2	0,8	0,6
1991	56,3	35,0	5,0	1,1	0,3	1,7	0,7
1992	54,9	36,2	6,2	0,7	0,1	0,7	1,3
1993	53,1	36,7	7,0	0,5	0,1	0,6	1,9
1994	50,0	40,6	6,8	0,6	0,1	0,8	1,1
1995	46,0	41,4	8,9	0,9	0,3	1,1	1,3
1996	49,2	37,5	8,9	0,9	0,2	1,1	2,1
1997	46,4	39,3	9,7	1,6	0,6	0,9	1,5
1998	43,3	39,4	8,5	3,5	1,5	2,1	1,5
1999	37,2	37,4	10,8	7,4	3,4	2,1	1,8
2000	34,5	29,4	24,5	4,9	2,3	2,0	2,4
2001	32,1	26,4	21,6	9,3	5,2	3,1	2,4
2002	29,8	27,4	21,2	10,0	5,3	4,2	2,0
2003	28,8	23,1	23,1	12,0	6,8	3,7	2,5
2004	26,1	21,5	22,4	13,9	8,4	4,4	3,2
2005	24,1	21,8	24,4	13,8	7,3	4,5	4,2
2006	22,3	19,3	27,5	13,0	8,1	5,3	4,6
2007	21,9	18,5	24,2	15,7	8,9	7,0	3,7
2008	22,8	19,1	26,4	15,2	7,3	6,1	3,0
2009	20,4	17,2	25,3	17,5	7,8	8,6	3,3
2010	18,8	16,1	21,0	18,7	11,2	11,1	3,2
2011	17,3	15,6	21,1	19,0	10,7	13,1	3,3
2012	16,2	15,0	18,7	20,4	11,0	15,3	3,2
2013	16,7	16,3	19,8	19,2	10,0	14,6	3,5
2014	15,3	15,1	18,4	19,9	10,0	18,3	3,1

* FAY inkluderer canadisk Ayrshire/ FAY includes Canadian Ayrshire

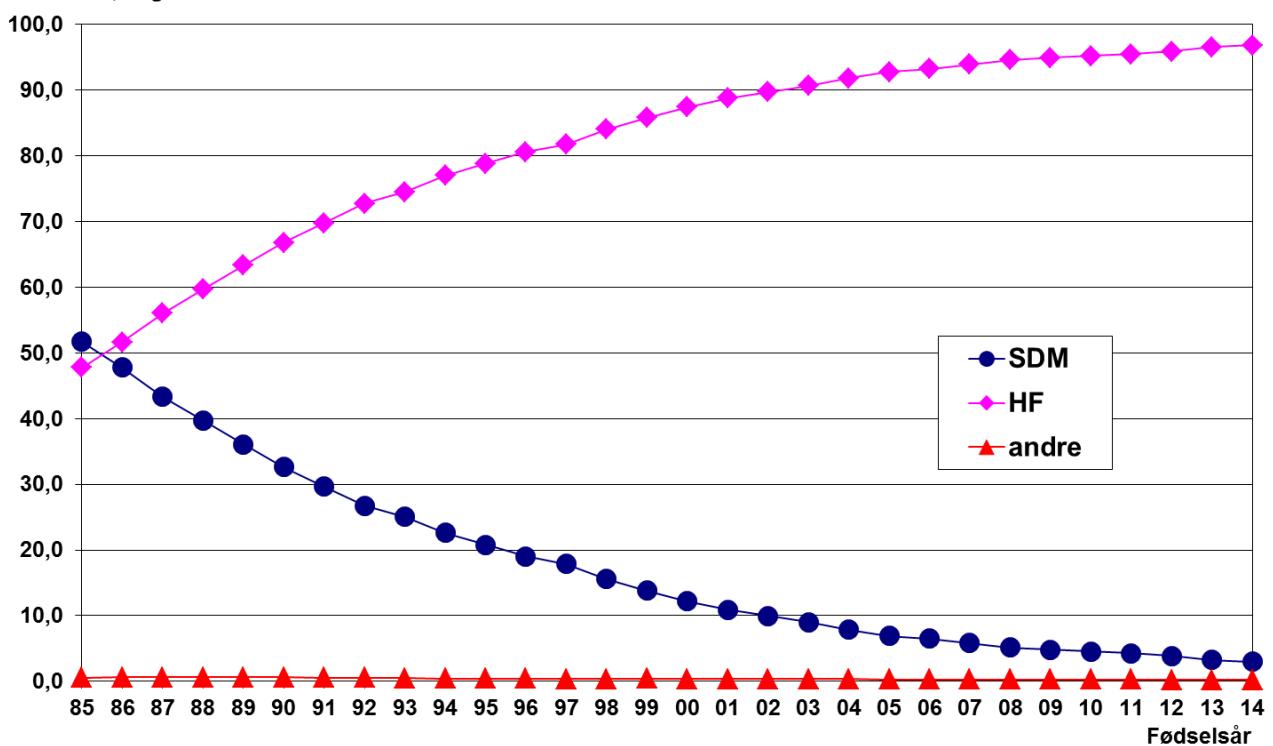
Raceandele, % gener

Figur 1. Udvikling i racesammensætning hos RDM-kalve født 1985 – 2014

Change in breed composition for RDM calves born 1985 - 2014

Raceandele, % gener

Figur 2. Udvikling i racesammensætning hos HOL-kalve født 1985 – 2014

Change in breed composition for HOL calves born 1985 - 2014

Tabel 7. Udvikling i racesammensætning hos HOL-kalve pr. fødselsår

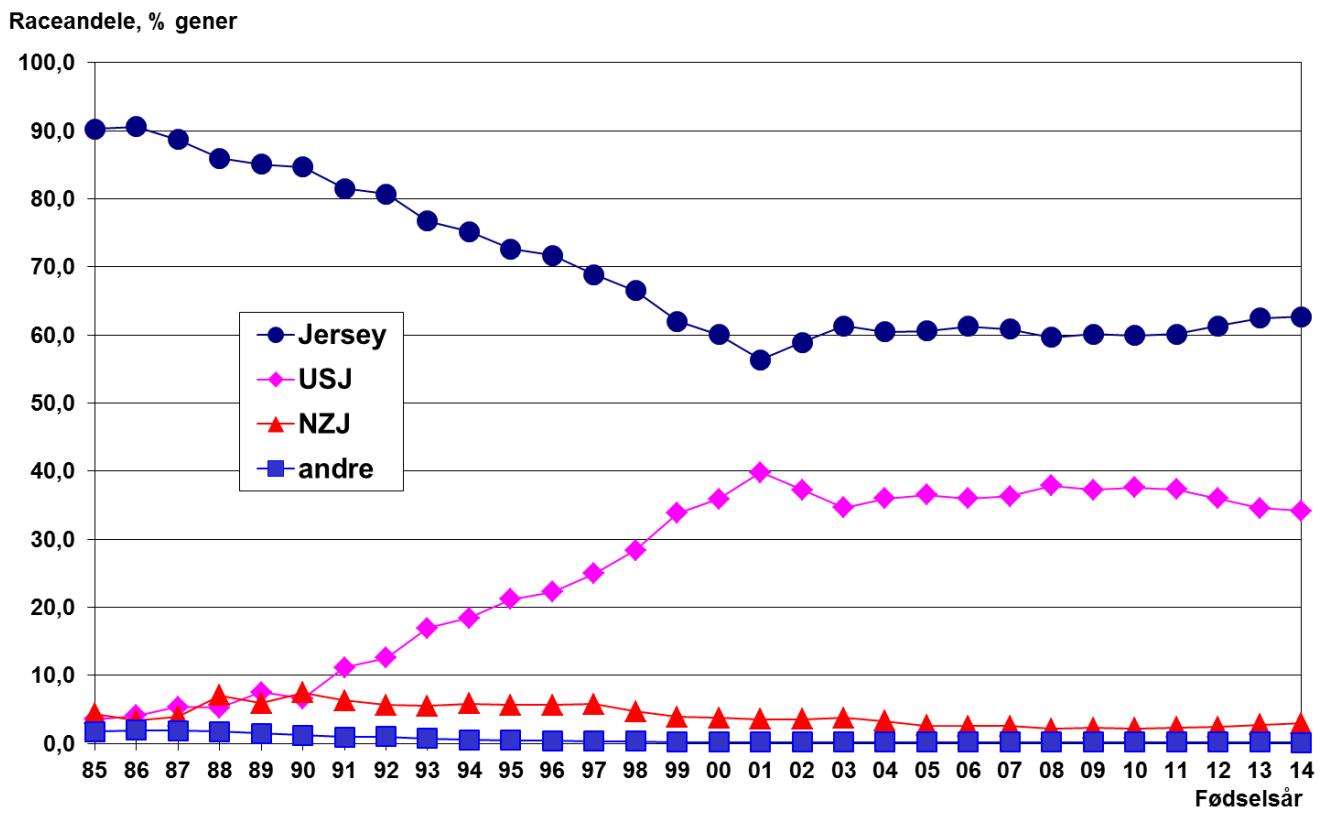
Change in internal breeds in HOL calves per birth year – for abbreviations see table 5

Fødselsår / birth year	Opr. SDM	HF	Andre / Other
1985	51,7	47,7	0,5
1986	47,8	51,6	0,6
1987	43,3	56,0	0,6
1988	39,7	59,7	0,6
1989	36,0	63,3	0,6
1990	32,6	66,8	0,6
1991	29,7	69,8	0,6
1992	26,7	72,7	0,5
1993	25,0	74,5	0,5
1994	22,6	77,0	0,4
1995	20,8	78,8	0,4
1996	19,0	80,6	0,4
1997	17,9	81,7	0,4
1998	15,6	84,1	0,4
1999	13,8	85,8	0,4
2000	12,2	87,4	0,4
2001	10,9	88,8	0,4
2002	9,9	89,7	0,3
2003	9,0	90,7	0,3
2004	7,9	91,8	0,3
2005	6,9	92,8	0,3
2006	6,5	93,2	0,3
2007	5,8	93,9	0,3
2008	5,2	94,6	0,3
2009	4,8	94,9	0,3
2010	4,6	95,2	0,3
2011	4,3	95,4	0,3
2012	3,9	95,9	0,2
2013	3,2	96,5	0,2
2014	3,0	96,8	0,2

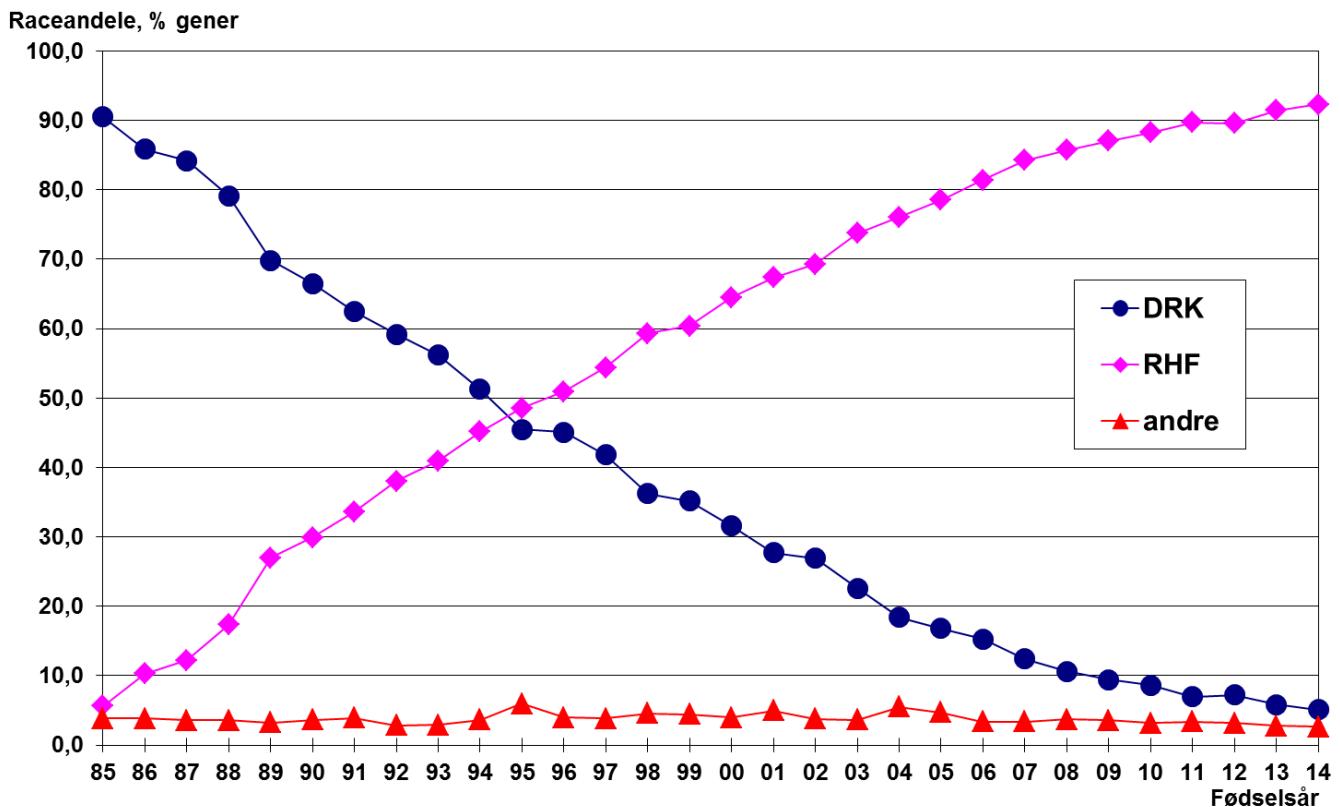
Tabel 8. Udvikling i racesammensætning hos Jersey-kalve pr. fødselsår

Change in internal breeds in Jersey calves per birth year – for abbreviations see table 5

Fødselsår / birth year	Opr. JER	USJ	NZJ	Andre / Other
1985	90,3	3,6	4,4	1,7
1986	90,6	4,1	3,3	1,9
1987	88,7	5,4	4,0	1,9
1988	86,0	5,2	7,1	1,7
1989	85,1	7,5	5,9	1,5
1990	84,7	6,6	7,5	1,2
1991	81,6	11,2	6,3	0,9
1992	80,7	12,6	5,7	1,0
1993	76,8	17,0	5,5	0,7
1994	75,2	18,4	5,8	0,5
1995	72,7	21,2	5,6	0,5
1996	71,7	22,3	5,6	0,4
1997	68,9	25,0	5,8	0,4
1998	66,5	28,4	4,7	0,4
1999	62,0	33,8	3,9	0,2
2000	60,1	35,9	3,8	0,2
2001	56,4	39,8	3,6	0,2
2002	59,0	37,3	3,5	0,2
2003	61,3	34,7	3,8	0,2
2004	60,5	36,0	3,3	0,2
2005	60,6	36,5	2,6	0,2
2006	61,3	36,0	2,5	0,2
2007	60,9	36,3	2,6	0,2
2008	59,7	37,9	2,2	0,2
2009	60,2	37,3	2,3	0,2
2010	59,9	37,6	2,2	0,2
2011	60,1	37,3	2,3	0,2
2012	61,3	36,0	2,4	0,2
2013	62,5	34,6	2,8	0,2
2014	62,7	34,2	3,0	0,2

Figur 3. Udvikling i racesammensætning hos Jersey-kalve født 1985 – 2014
Change in breed composition for Jersey calves born 1985 - 2014

Figur 4. Udvikling i racesammensætning hos DRH-kalve født 1985 – 2014
Change in breed composition for DRH calves born 1985 - 2014

Tabel 9. Udvikling i racesammensætning hos DRH-kalve pr. fødselsår

Change in internal breeds in DRH calves per birth year – for abbreviations see table 5

Fødselsår / birth year	Opr. DRK	RHF	Andre / Other
1985	90,5	5,7	3,8
1986	85,9	10,3	3,9
1987	84,2	12,2	3,6
1988	79,1	17,3	3,6
1989	69,8	26,9	3,2
1990	66,5	29,9	3,6
1991	62,4	33,6	3,9
1992	59,2	38,0	2,8
1993	56,2	41,0	2,9
1994	51,3	45,1	3,6
1995	45,5	48,5	6,0
1996	45,1	51,0	4,0
1997	41,8	54,4	3,8
1998	36,2	59,3	4,5
1999	35,2	60,4	4,5
2000	31,6	64,5	4,0
2001	27,7	67,4	4,9
2002	26,9	69,3	3,8
2003	22,6	73,8	3,6
2004	18,4	76,1	5,5
2005	16,8	78,5	4,7
2006	15,3	81,4	3,4
2007	12,4	84,3	3,3
2008	10,6	85,7	3,7
2009	9,4	87,0	3,5
2010	8,6	88,2	3,2
2011	7,0	89,7	3,3
2012	7,2	89,6	3,2
2013	5,8	91,4	2,8
2014	5,1	92,3	2,6

2.2 Kælvning / Calving

Oplysninger om kælvningsfordeling og antal kalve pr. kælvning.

I tabel 10 og 11 er vist fordelingen af kælvninger over året samt kælvningsfordeling i forhold til laktningsnummer.

Tabel 10. Kælvningernes procentvise fordeling over året i 2014

Monthly distribution of calvings in 2014 – for abbreviations see table 5

Måned / month	1. kælvning / 1st calving					2. og øvrige kælvning / >1st calving				
	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
Januar / January	9,7	9,0	8,2	9,0	8,3	9,3	8,9	8,9	8,4	8,0
Februar / February	7,9	7,6	7,2	7,8	7,0	7,3	7,1	7,2	6,3	6,9
Marts / March	8,6	9,0	8,7	8,0	9,3	8,4	7,8	8,0	8,1	7,7
April	6,6	8,0	8,5	8,0	8,5	8,2	7,9	8,2	7,9	8,0
Maj / May	7,3	7,8	8,1	6,3	8,2	7,6	7,9	7,8	7,9	8,1
Juni / June	7,3	7,5	8,2	7,4	7,9	8,3	8,6	8,7	9,6	8,8
Juli / July	8,3	7,7	7,9	7,8	8,0	9,3	9,3	8,6	9,7	9,2
August	8,4	8,5	8,9	10,2	9,1	8,5	8,8	8,6	8,1	8,9
September	8,7	8,4	8,6	9,0	8,4	8,0	8,1	8,0	8,4	8,3
Oktober / October	9,1	8,9	8,9	9,0	8,4	8,3	8,4	8,7	8,7	8,6
November	8,9	8,8	8,7	8,7	8,3	8,6	8,7	8,8	8,8	8,6
December	8,7	9,0	8,3	8,9	8,5	8,2	8,6	8,7	8,2	8,8
Antal Kælvninger No. calvings	12.782	134.295	24.959	1.848	25.193	21.244	234.397	48.171	3.043	51.000

Tabel 11. Kælvningernes procentvise fordeling på kælvningsnummer i 2014

Distribution of calvings on parity in 2014 – for abbreviations see table 5

Kælvningsnr. / parity	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
1	37,3	38,0	36,2	37,7	33,2
2	27,8	26,8	25,6	27,4	25,8
3	17,9	18,1	17,9	18,6	19,5
4	10,0	10,1	11,2	9,5	11,9
5	4,5	4,3	5,6	4,2	5,7
6	1,7	1,7	2,8	1,8	2,4
7	0,6	0,6	1,1	0,5	0,9
8	0,2	0,2	0,4	0,2	0,3
9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10 og øvrige/ 10 th or later	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

I tabel 12 og 13 er vist frekvensen af enkel- og flerfødsler samt % levendefødte kalve afhængig af antal kalve.

Tabel 12. Forekomst af registrerede enkel- og flerfødsler i perioden 2005-2014

Frequency of single or multiple births in 2005-2014 – for abbreviations see table 5

	RDM	HOL	JER	DRH	Kødkvæg / beef	ØVR	Alle / all
1. kælvning / 1st calving							
Antal kælvninger / No. calvings	154.021	1.519.582	247.164	25.616	128.760	317.869	2.392.012
% enkelfødte / % single birth	98,82	99,00	98,88	98,59	98,45	98,62	98,89
% tvillingefødsler / % twin birth	1,17	0,98	1,09	1,37	1,54	1,36	1,09
% trillingefødsler / % triple birth	0,0117	0,0142	0,0247	0,0284	0,0101	0,0135	0,0150
% firlingefødsler / % quadruplet birth	0,0032	0,0020	0,0016	0,0081	0,0023	0,0028	0,0023
Senere kælvning / Later calvings							
Antal kælvninger / No. calvings	259.502	2.536.034	473.514	42.734	462.132	745.732	4.519.648
% enkelfødte / % single birth	94,69	96,04	97,00	94,80	96,79	96,20	96,15
% tvillingefødsler / % twin birth	5,25	3,93	2,96	5,16	3,19	3,77	3,81
% trillingefødsler / % triple birth	0,0555	0,0288	0,0308	0,0281	0,0171	0,0264	0,0289
% firlingefødsler / % quadruplet birth	0,0039	0,00434	0,0078	0,0094	0,0013	0,0024	0,0041

Tabel 13. Livskraft hos kalve født ved enkel- eller flerfødsler i perioden 2005-2014. Kun resultater baseret på mindst 10 kælvninger

Vitality of calves born from single or multiple births from 2005-2014. Only results based on more than 10 calvings – for abbreviations see table 5

	RDM	HOL	JER	DRH	Kødkvæg / beef	ØVR	Alle/ all
% levendefødte ved 1. kælvning / % born alive calves in 1st calving							
Enkelfødte / single birth	93,91	90,71	93,29	90,21	93,21	91,78	91,45
Tvillingefødsler / twin birth	75,26	65,37	80,01	74,56	86,00	78,17	71,38
Trillingefødsler / triple birth	35,19	19,60	72,68		71,80	63,57	37,52
Firlingefødsler / quadruplet birth		6,45					19,91
% levendefødte ved senere kælvning / % born alive calves in later calvings							
Enkelfødte / single birth	96,77	95,89	97,05	96,23	97,52	96,57	96,34
Tvillingefødsler / twin birth	82,73	79,11	85,46	82,80	88,65	83,87	81,55
Trillingefødsler / triple birth	50,69	43,07	81,96	66,67	68,35	55,84	51,93
Firlingefødsler / quadruplet birth	7,50	12,96	66,22			20,83	26,89

2.3 Afstamning / Pedigree

Oplysninger om fædrene til kalvene.

I tabel 14 er vist fordelingen af fædre til kalve født i 2014

Tabel 14. Fordeling af fædre til danske kalve af malkerace født i 2014 fordelt på kælvningsnummer
Use of sires in dairy breeds in 2014 separately for heifers and cows – for abbreviations see table 5

% fødte kalve efter: % calves sired by:	Brugstyr* <i>Proven AI bulls</i>	GenVik- Plustyrr** <i>GenVik- Plus**</i>	Ungtyr <i>Unproven AI bulls</i>	Importtyr <i>Foreign bulls</i>	Foldtyr / ukendt <i>Herd bulls / unknown</i>
RDM 1. kælvning <i>1st calving</i>	49,3	24,7	14,2	0,7	11,1
RDM øvrige kælvninger <i>later calvings</i>	42,3	24,5	23,3	3,4	6,5
HOL 1. kælvning <i>1st calving</i>	10,2	49,8	17,7	4,3	18,1
HOL øvrige kælvninger <i>later calvings</i>	10,9	44,7	29,3	7,9	7,3
JER 1. kælvning <i>1st calving</i>	55,7	14,9	13,5	0,6	15,5
JER øvrige kælvninger <i>later calvings</i>	53,1	16,7	22,1	2,6	5,6
DRH 1. Kælvning <i>1st calving</i>	11,2	19,8	36,0	12,0	21,0
DRH øvrige kælvninger <i>later calvings</i>	10,5	12,1	48,3	12,3	16,9

*) Tyrene er inkl. tyre fra Sverige og Finland med dansk stambogsnr.

**) Genomisk testede tyre, der er benyttet ud over testperioden for ungtyre

(Ungtyre = tyre med en alder ved kalvens fødsel på max 31 mdr. for Jersey og 29 mdr. for øvrige racer)

3. Avlsværdital med genomisk information / Breeding values with genomic information

3.1 Genomisk information / Genomic information

Genomiske avlsværdier er beregnet på grundlag af bestemmelsen af ca. 50.000/10.000 SNPer ud fra blod- eller vævsprøver.

Værdien af de enkelte markører er bestemt ud fra avlsværditallene hos tyrene/køerne i referencegruppen. Der er således beregnet en værdi for hver SNP i forhold til egenskaben. Dette gælder alle egenskaber i avlsarbejdet. Værdien af SNPer er ikke statiske, men genberegnes løbende, når flere dyr indgår i referencegruppen.

Et meget forsimplet eksempel med 5 SNPer og 5 tyre med sikre avlsværdital for ydelse er vist i nedenstående tabel. I praksis er værdierne af SNPer mere vanskelige at bestemme, blandt andet fordi sikkerheden på tyrenes avlsværdital ikke er 100%, samt at antallet af tyre i referencegruppen er lavere end antallet af SNPer.

		SNP					
		1	2	3	4	5	Y-indeks
Tyre	1	A	b	C	D	e	+20
	2	A	b	c	d	e	+10
	3	A	B	c	d	e	0
	4	A	B	c	d	E	-10
	5	a	B	c	d	E	-20

Ud fra forskellene i SNP'erne på hver enkelt position og avlsværditallene for ydelse kan effekten af hver SNP på det avlsmæssige niveau for ydelse beregnes. I dette tilfælde er værdierne af SNP angivet for varianten med stort bogstav i forhold til varianten med lille bogstav – eksempelvis er værdien af ”A” 10 Y-indeks enheder højere end for ”a”:

A: +10 B: -10 C: +5 D: +5 E: -10

Disse værdier er udgangspunktet for beregningen af avlsværdital for nye dyr. Det betyder, at hvis der genotypes en nyfødt kalv, kan dens Y-indeks beregnes på basis af genomisk information.

Eksempelvis vil en kalv med SNP'erne ”A” ”b” ”C” ”d” ”e” have en avlsværdi for ydelse på $10 + 0 + 5 + 0 + 0 = +15 + 100$ (gns. indeks) = 115.

Avlsværdital baseret på traditionel information og genomisk information

Der beregnes avlsværdital baseret på både genomisk og traditionel information 4 gange årligt. Genomisk information inddrages for alle egenskaber i avlsarbejdet undtagen klovsundhed for Jersey.

For testede dyr inddrages genomisk information i alle avlsværdital for hundyr og for unge tyre, der endnu ikke har traditionelle avlsværdital.

Sammenvejningen af genomisk information og afstamning (blending) sker på grundlag af sikkerheden på de genomiske avlsværdital og sikkerheden på afstamningen efter almindelige selektionsindeksprincipper.

Genomiske information øger sikkerheden

Sikkerheden bliver stærkt forbedret ved indregningen af genomisk information – fra 20% - 30% for et traditionelt afstamningsindeks op til 50% - 60% med genomisk information. Sikkerheden er størst for Holstein og mindst for Jersey.

Publisering af Avlsværdital på tyre

Kun unge tyre, der ejes af en kvægavlfsforening, og som er ældre end 10 måneder, får avlsværdital med genomisk information.

Disse tyre vil på SEGES hjemmeside være mærket med ”G” for at gøre opmærksom på, at sikkerheden på deres indekser er lavere end sikkerheden på indekserne for de afprøvede tyre.

Publiceringsregler – overgang fra GEBV til EBV

NAVs publiceringsregler i relation til GEBV og EBV er blevetændret. Proceduren for publicering er uændret for alle tyre født før 2009. For tyre født efter 2009, hvor NAV har en genotype, er tærsklen for publicering af EBV i stedet for GEBV ændret. I tabel 15 er de nye tærskelværdier for nordiske tyre vist (kolonne II). Bemærk at GEBV' for en tyre der både har afkomsundersøgelse og en genotype, nu kombinerer de to informationskilder.

Tabel 15 DFS tyre – Tærskelværdier for NAV EBV sikkerheder for publicering af NAV EBV i stedet for GEBV

I	II	III	IV
Egenskaber	Tyre med GEBV født efter 2009 Tærskelværdi fra GEBV til EBV	Tyre uden GEBV eller født før 2010 Tærskelværdi publicering af EBV	Kommentarer
Ydelse	90 %	60 % and 10 døtre	Mindst 10 døtre over 100 dage fra kælvning.
Eksteriør	50 døtre	15 døtre	
Malketid	50 døtre eller eksteriør egenskaber over tærskel	15 døtre eller eksteriør egenskaber over tærskel	
Temperament	Publiceret hvis eksteriør over tærskel	Publiceret hvis eksteriør over tærskel	
Frugtbarhed	75%	35%	Mindst 10 døtre med ICF information
Yversundhed	75%	40%	
Kælvningsindeks	75% (Jersey 40%)	40%	
Fødselsindeks	75%	50%	
Øvrige sygdomme	75% (Jersey 35%)	35%	
Holdbarhed	75%	50%	
Vækst	75% (Jersey 50%)	60% (50% Jersey)	
Klovsundhed	75% (Jersey 40%)	40%	
NTM	Officiel EBV for ydelse, eksteriør og yversundhed	Officiel EBV for ydelse, eksteriør og yversundhed	

Udenlandske tyre, der er født efter 2009 og har et DFS stambogsnummer og en DFS genotype, får publiceret et GEBV for alle egenskaber. For tyre med en udenlandsk afkomsundersøgelse inkluderer GEBV'en Interbull avlsværditallene. Dog publiceres Interbull avlsværditallet for ydelse, hvis sikkerheden er mindst 90 %. Publiceringsreglerne er uændrede for udenlandske tyre født før 2010 uden en DFS genotype.

På sigt vil NAV formentlig publicere blended GEBV'er for alle tyre uanset sikkerheden på EBV.

4. Avlsværdital / Breeding values

4.1 NTM

4.1.1 Beregning af NTM / Calculation of NTM

NTM for tyre

NTM er et enkelt tal, som under de givne forudsætninger er det bedst mulige skøn over en tyrs totale sande avlsværdi for de egenskaber, der ønskes forbedret.

NTM er opbygget af de egenskaber, der er nævnt i tabel 16. Ved hver race er der anført en vægtfaktor for hver af de egenskaber, der indgår i NTM. Vægtene er fastlagt ud fra en langsigtet betragtning af de økonomiske og biologiske forhold.

Vægtfaktoren angiver egenskabens positive eller negative bidrag til NTM for hver enhed, avlsværditallet afviger fra racens base. Basen udgøres for alle egenskaber af køer født 3 – 5 år før publiceringen.

Tabel 16. Vægtfaktorer til beregning af NTM for tyre

Weighting factors for bull NTMs – for abbreviations see table 5

Egenskab / trait	RDC	HOL	JER	DRH
Y-indeks / Yield	0,96	0,75	0,87	0,75
Vækst / Growth		0,06		0,11
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	0,26	0,31	0,20	0,23
Fødselsindeks / Calving, direct	0,14	0,15	0,06	0,17
Kælvningsevne / Calving, maternal	0,12	0,17	0,06	0,17
Yversundhed / Udder health	0,32	0,35	0,44	0,35
Sundhed i øvrigt / Other diseases	0,12	0,11	0,04	0,12
Krop / Body				
Lemmer / Feet & legs	0,09	0,12	0,04	0,15
Malkeorganer / Udder	0,32	0,25	0,26	0,24
Malketid / Milking speed	0,10	0,08	0,10	0,08
Temperament	0,03	0,03	0,03	0,03
Holdbarhed / Longevity	0,07	0,11	0,08	0,11
Klovsundhed / Claw health	0,05	0,08	0,05	0,10

I tabel 17 er vist et eksempel på beregningen af NTM for en given HOL tyr. Tyrens NTM beregnes som summen af delindeksernes afvigelse fra 100 multipliceret med vægtfaktorerne i tabel 14. Tyren i tabellen får således 19 i NTM.

Tabel 17. Eksempel på beregningen af NTM for en Holstein tyr med 19 i NTM

Eksample of the prediction of NTM for a Holstein bull with 19 in NTM

Egenskab / trait	Avlsværdital Sub index	Bidrag til NTM Contribution to NTM
Y-indeks / Yield	117	12,75
Vækst / Growth	91	-0,54
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	93	-2,17
Fødselsindeks / Calving, direct	104	0,60
Kælvningsevne / Calving, maternal	108	1,36
Yversundhed / Udder health	103	1,05
Sundhed i øvrigt / Other diseases	109	0,99
Krop / Body	112	0,00
Lemmer / Feet & legs	94	-0,72
Malkeorganer / Udder	115	3,75
Malketid / Milking speed	111	0,88
Temperament	126	0,78
Holdbarhed / Longevity	107	0,77
Klovsundhed / Claw health	97	-0,24
Sum		19,26

NTM for kører

Avlsmålet er naturligvis ens for kør og tyre, men alligevel er vægtfaktorerne forskellige for at nå dette mål (se tabel 18). Beregningen af avlsværdital for ydelse, eksteriør, yversundhed og frugtbarhed sker hver for sig. Det betyder, at vi i beregningerne ikke tager højde for, at der er avlsmæssige sammenhænge mellem egenskaberne. For eksempel er der en ugunstig avlsmæssig sammenhæng mellem ydelse og frugtbarhed.

I praksis har dette ingen betydning for de afprøvede tyres avlsværdital, fordi tyrenes avlsværdital er sikkert bestemt for alle egenskaber – populært kan man sige, at det betyder, at alle avlsmæssige sammenhænge er indregnet.

For kørerne vil det have nogen betydning, fordi kørerne har avlsværdital med lavere sikkerhed. Hos kørerne er der dermed ikke taget fuld højde for, at kør, som har præsteret en høj ydelse, ofte er ringere end afstamningen betinger for frugtbarhed. I NTM indekset for kør er der på en simpel måde taget højde for, at kendte avlsmæssige sammenhænge mellem egenskabsgrupper ikke er indregnet i køernes avlsværdital. I beregningerne antages følgende genetiske korrelationer: Ydelse – yversundhed: -30 %, Ydelse–frugtbarhed -40 %; Ydelse – malkeorganer: -20 %.

For kør med egen ydelse er vægten på Y-indekset lavere end hos tyrene. Dette betyder, at vægten på de funktionelle egenskaber, med en ugunstig sammenhæng til ydelse, reelt øges.

For kør beregnes NTM efter samme princip som for tyrene – summen af delindeksernes afvigelse fra 100 multipliceret med vægtfaktorerne. For kvier beregnes NTM som gennemsnittet af forældrenes NTM.

Tabel 18. Vægtfaktorer til beregning af NTM for kør med egen ydelse (Y)

Weighting factors for NTM for cows with own yield record (Y) – for abbreviations see table 5

Egenskab / trait	RDC	HOL	JER	DRH
Information:	Y	Y	Y	Y
Y-indeks / Yield	0,88	0,68	0,78	0,68
Vækst / Growth		0,06		0,11
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	0,26	0,31	0,20	0,23
Fødselsindeks / Calving, direct	0,14	0,15	0,06	0,17
Kælvningsevne / Calving, maternal	0,12	0,17	0,06	0,17
Yversundhed / Udder health	0,32	0,35	0,44	0,35
Sundhed i øvrigt / Other disease	0,12	0,11	0,04	0,12
Krop / Body				
Lemmer / Feet & legs	0,09	0,12	0,04	0,15
Malkeorganer / Udder	0,32	0,25	0,26	0,24
Malketid / Milking speed	0,10	0,08	0,10	0,08
Temperament	0,03	0,03	0,03	0,03
Holdbarhed / Longevity	0,07	0,11	0,08	0,11
Klovsundhed / Claw health	0,05	0,08	0,05	0,10

4.1.2 Økonomisk værdi af NTM / Economic value of NTM

Den økonomiske værdi af 1 NTM enhed er defineret ud fra den årlige merindtjening fra en ko. Merindtjeningen stammer fra koen selv samt hendes afkom. Dette benævnes normalt en årsko. I tabel 19 ses den økonomiske værdi pr. enhed for en årsko. Værdien er vist både for delindekserne og NTM.

Tabel 19. Økonomisk værdi pr. indeksenhed

Economic value per index unit (Danish kroner) – for abbreviations see table 5

Egenskab / trait	RDC	HOL	JER	DRH
NTM	67	75	59	75
Y-indeks / Yield	62	57	51	57
Vækst / Growth	0	5	0	8
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	16	23	12	17
Fødselsindeks / Calving, direct	9	11	4	12
Kælvningsevne / Calving, maternal	8	12	4	12
Yversundhed / Udder health	21	26	26	26
Sundhed i øvrigt / Other diseases	8	9	3	9
Holdbarhed / Longevity	6	9	5	8
Krop / Body	0	0	0	0
Lemmer / Feet & legs	6	11	3	11
Malkeorganer / Udder	21	19	15	18
Malketid / Milking speed	7	6	6	6
Temperament	2	2	2	2
Klovsundhed / Claw health	3	6	3	6

Tabel 19 viser, at en NTM enhed har en værdi på 75 kr. for en Holstein/DRH årsko, mens værdien er hhv. 67 kroner og 59 kroner for en RDC eller Jersey årsko. Denne værdi kommer til udtryk gennem en kombination af højere ydelse, bedre frugtbarhed, færre sygdomme og bedre eksteriør.

I tabel 20 er vist den gennemsnitlige effekt af en forskel på 1 NTM enhed på delindekserne for de enkelte racer. Eksempelvis vil et HOL dyr med 1 indeksenhed højere i NTM - i gennemsnit - have et Y-indeks, som er 0,62 enheder højere, et vækstindeks som er 0,12 enheder højere, osv.

Tabel 20. Gennemsnitlig ændring i delindekser når NTM ændres en enhed. Tyre født 2005 eller senere

*Average change in sub indices when NTM changes with one unit.**Sires born in 2005 or later – for abbreviations see table 5*

Egenskab / trait	RDC	HOL	JER	DRH
Antal tyre / no. bulls	802	1.337	180	31
Y-indeks / Yield	0,69	0,62	0,59	0,61
Vækst / Growth	0,04	0,12	-0,24	0,19
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	0,19	0,42	0,46	0,13
Fødselsindeks / Calving, direct	0,21	0,34	0,04	0,36
Kælvningsevne / Calving, maternal	0,17	0,25	0,20	0,38
Yversundhed / Udder health	0,37	0,48	0,52	0,58
Sundhed i øvrigt / Other diseases	0,27	0,46	0,22	0,13
Krop / Body	0,03	-0,01	0,08	-0,29
Lemmer / Feet & legs	0,16	0,23	0,19	0,23
Malkeorganer / Udder	0,28	0,19	0,12	0,39
Malketid / Milking speed	0,16	0,04	0,01	0,30
Temperament	0,14	0,03	0,03	-0,09
Holdbarhed / Longevity	0,58	0,68	0,53	0,59
Klovsundhed / Claw health	0,01	0,34	0,11	0,39

4.1.3 Værdi af NTM på dyre- og besætningsniveau

For at illustrere værdien af NTM for forskellige dyregrupper er vist eksempler på den omregnede værdi af NTM for en nyfødt kviekalv, en nyfødt tyrekalv og en kælvekvie ud fra definitionen som er pr. årsko. I eksemplerne vises effekten af en forskel på 10 NTM enheder mellem 2 dyr. Det antages at bidrag til NTM afspejler det gennemsnitlige for racen (tabel 20). Desuden vises værdien af NTM på besætningsniveau.

Økonomisk værdi af NTM for en kælvekvie

Alle egenskaber, på nær vækst, kommer til udtryk hos et hundyr. Værdien af 1 NTM enhed er vist i tabel 19. En gennemsnitlig malkeko producerer i 2,4 laktationer. Det betyder, at merværdien af en forskel på 10 NTM enheder hos kælvevier gennem deres livstid er:

RDC:

$$\text{Kr./kælvekvie} = 2,4^1 \times 10 \text{ NTM enheder} \times 67^2 \text{ kr/NTM enhed} = 1.600 \text{ kr.}$$

HOL:

$$\text{Kr./kviekalv} = 2,4^1 \times ((10 \text{ NTM enheder} \times 75^2 \text{ kr/NTM enhed}) - (0,12^3 \text{ vækst/NTM} \times 10 \text{ NTM} \times 5^4 \text{ kr/vækst})) = 1.800 \text{ kr.}$$

Jersey:

$$\text{Kr./kviekalv} = 2,4^1 \times 10 \text{ NTM enheder} \times 59^2 \text{ kr/NTM enhed} = 1.400 \text{ kr.}$$

¹ gennemsnitligt antal laktationer for en malkeko

² Værdien af en NTM enhed i tabel 19

³ Antal vækstenheder der fremkommer ved en forbedring af NTM på 1 enhed i tabel 20

⁴ Værdien af en vækst enhed i tabel 19

For Holstein er den økonomiske værdi af NTM korrigert for værdien af vækst. Vækst kommer kun til udtryk hos tyrekalvene. Årsagen er, at Holstein vægter vækst i avlsmålet. For DRH beregnes værdien som for Holstein.

Økonomisk værdi af NTM for en nyfødt kviekalv

Værdien af NTM er konstant uanset om den er udtrykt hos en årgang af nyfødte kviekalve eller på et senere tidspunkt, hvor den samme årgang bliver kælvevier. En del af de nyfødte kviekalve dør eller afgår før de kælver første gang. Det betyder, at den gennemsnitlige værdi af 1 NTM enhed hos en nyfødt kviekalv er mindre end hos en kælvekvie (kviekalvene som afgår undervejs når ikke at udtrykke deres avlsmæssige potentiale).

I gennemsnit er det omkring 80% af de nyfødte kviekalve som kælver. Det betyder, at merværdien af en forskel på 10 NTM enheder hos nyfødte kviekalve gennem deres livstid er:

RDC:

$$\text{Kr./kviekalv: } 1.600^1 \times 0,8^2 = 1.300 \text{ kr.}$$

HOL:

$$\text{Kr./kviekalv} = 1.800^1 \times 0,8^2 = 1.450 \text{ kr.}$$

Jersey:

$$\text{Kr./kviekalv} = 1.400^1 \times 0,8^2 = 1.100 \text{ kr.}$$

¹ Værdien af en kælvekvie beregnet i ovenstående afsnit

² Andel af nyfødte kviekalve som kælver

Økonomisk værdi af NTM for en nyfødt tyrekalv

Hos tyrekalve er det udelukkende vækst, som har en økonomisk værdi i NTM. Dette er tilfældet for Holstein og DRH. For Holstein stiger vækstindeksen i gennemsnit med 0,12 enheder hver gang NTM stiger med en enhed (tabel 19). Det betyder, at merværdien af en forskel på 10 NTM enheder hos nyfødte tyrekalve er:

RDC:

Kr./tyrekalv = 0

HOL:

Kr./tyrekalv = $0,12^1 \text{ vækstindeks enheder/NTM} \times 10 \text{ NTM} \times 5^2 \text{ kr/vækst} = 6 \text{ kr.}$

Jersey:

Kr./tyrekalv = 0

¹ Antal vækstenheder der fremkommer ved en forbedring af NTM på 1 enhed i tabel 20

² Værdien af en vækst enhed i tabel 19

For RDC og Jersey er den økonomiske værdi af vækst lig 0 (se tabel 19). Det betyder, at den økonomiske merværdi af en tyrekalv med +10 indekseenheder af NTM er nul for disse racer. Værdien for DRH beregnes som for Holstein.

Økonomisk værdi af NTM for en besætning med 150 årskører

Værdien af NTM kan også udtrykkes på besætningsniveau. Den økonomiske årlige merværdi af en forskel på 10 NTM enheder mellem 2 besætninger med 150 årskører er:

RDC:

Kr./besætning = $67 \text{ kroner/NTM enhed}^1 \times 10 \text{ NTM enheder} \times 150 \text{ køer} = 100.500 \text{ kroner}$

HOL:

Kr./besætning = $75 \text{ kroner/NTM enhed}^1 \times 10 \text{ NTM enheder} \times 150 \text{ køer} = 115.500 \text{ kroner}$

Jersey:

Kr./besætning = $59 \text{ kroner/NTM enhed}^1 \times 10 \text{ NTM enheder} \times 150 \text{ køer} = 88.500 \text{ kroner}$

¹ Værdien af en NTM enhed i tabel 19

4.1.4 Værdi af NTM for aktuel tyr / NTM for specific bull

I dette afsnit beskrives værdien af en ko eller en tyrekalv efter en tyr med kendte avlsværdital. I tabel 21 er anført et eksempel på en beregning af den samlede merværdi af en ko og tyrekalv efter en HOL-tyr med de angivne avlsværdital.

Den årlige merværdi for en ko eller tyrekalv fås ved at beregne bidrag fra faren multipliceret med de økonomiske værdier i tabel 19 for hver enkelt egenskab og sammenlægge disse. I tabel 21 er en ko efter den angivne tyr således 744,50 kr. mere værd pr. år end en ko efter en far med NTM på 0. Tilsvarende er en tyrekalv 22,50 kr. mindre værd end en tyrekalv efter en far med 100 i vækstindeks.

Tabel 21. Den samlede årlige merværdi af en ko og en tyrekalv efter en aktuel HOL-tyr
Yearly economic superiority of cow and male offspring sired by a Holstein sire

Egenskab / trait	Tyren bull	Afkom / offspring		
	Avlsværdi- tal EBV for bull	Bidrag fra far (indeksenheder) Contribution from father (index units)	Årlig merværdi ko Yearly economic superiority of cow (DKK)	Merværdi tyr economic superiority of bull calf (DKK)
Y-indeks / Yield	117	8,5	484,50	
Vækst / Growth	91	-4,5		-22,50
Hunlig frugtbarhed / Female fertility	93	-3,5	-80,50	
Fødselsindeks / Calving, direct	104	2	22,00	
Kælvningsevne / Calving, maternal	108	4	48,00	
Yversundhed / Udder health	103	1,5	39,00	
Sundhed i øvrigt / Other disease	109	4,5	40,50	
Krop / Body	112	6	0	
Lemmer / Feet & legs	94	-3	-33,00	
Malkeorganer / Udder	115	7,5	142,50	
Malketid / Milking speed	111	5,5	33,00	
Temperament	126	13	26,00	
Holdbarhed / Longevity	107	3,5	31,50	
Klovsundhed / Claw health	97	-1,5	-9,00	
Sum			744,50	-22,50

NTM publiceres, når der er officielle avlsværdital for ydelse, eksteriør og yversundhed.

4.1.5 Avlsværditallenes grundlag og beregning

Ved beregning af de enkelte avlsværdital er der taget udgangspunkt i de arvbarheder, der er anført i tabel 22.

Tabel 22. Anvendte arvbarheder ved avlsværdiberegning

Heritabilities for traits in routine evaluation in Denmark – for abbreviations see table 5

Egenskab / trait	RDC	HOL / DRH	JER
Mælkydelse 1. laktation / Milk yield 1 st lactation	0,41	0,43	0,44
Fedtydelse 1. laktation / Fat yield 1 st lactation	0,35	0,35	0,38
Proteinydelse 1. laktation / Protein yield 1 st lactation	0,41	0,36	0,35
Mælkydelse 2. laktation / Milk yield 2 nd lactation	0,24	0,29	0,27
Fedtydelse 2. laktation / Fat yield 2 nd lactation	0,21	0,25	0,23
Proteinydelse 2. laktation / Protein yield 2 nd lactation	0,28	0,29	0,22
Mælkydelse 3. laktation / Milk yield 3 rd lactation	0,20	0,27	0,27
Fedtydelse 3. laktation / Fat yield 3 rd lactation	0,19	0,25	0,23
Proteinydelse 3. laktation / Protein yield 3 rd lactation	0,25	0,29	0,23
Slagtevægt / Carcass weight	0,16	0,16	0,13
Slagteform / Carcass classification	0,29	0,29	0,17

Egenskab / trait	RDC	HOL / DRH	JER
1. – sidste ins. kvier / <i>Insemination period, heifers</i>	0,02	0,02	0,02
Kælvning – 1. ins. køer / <i>Calv. to 1st ins., cows</i>	0,04	0,04	0,04
1. ins. – sidste ins. køer / <i>Insemination period, cows</i>	0,03	0,02	0,03
Antal ins. kvier / <i>No. inseminations, heifers</i>	0,02	0,02	0,02
Antal ins. køer / <i>No. inseminatins, cows</i>	0,03	0,03	0,03
Livskraft 1. klv. (kælvning/fødsel) / <i>Still birth, 1st, (Mat/Dir)</i>	0,03 / 0,05	0,04 / 0,04	0,02 / 0,03
Forløb 1. klv. (kælvning/fødsel) / <i>Calving ease, 1st, (Mat/Dir)</i>	0,06 / 0,15	0,07 / 0,10	0,02 / 0,01
Størrelse 1. klv. (kælvning/fødsel) / <i>Size, 1st, (Mat/Dir)</i>	0,04 / 0,23	0,04 / 0,20	0,03 / 0,11
Livskraft øvrige klv. (kælvning/fødsel) / <i>Still birth, later, (Mat/Dir)</i>	0,01 / 0,01	0,01 / 0,01	0,01 / 0,01
Forløb øvrige klv. (kælvning/fødsel) / <i>Calving ease, later, (Mat/Dir)</i>	0,03 / 0,06	0,03 / 0,05	0,01 / 0,01
Størrelse, øvrige klv. (kælvning/fødsel) / <i>Size, later, (Mat/Dir)</i>	0,03 / 0,21	0,04 / 0,18	0,03 / 0,11
Yversygdomme 1. lakt. 1. periode / <i>Udder health, 1st lact. 1st period</i>	0,03	0,03	0,02
Yversygdomme 1. lakt. 2. periode / <i>Udder health, 1st lact. 2nd period</i>	0,02	0,02	0,02
Yversygdomme 2. laktation / <i>Udder health, 2nd lactation</i>	0,03	0,03	0,01
Yversygdomme 3. laktation / <i>Udder health, 3rd lactation</i>	0,03	0,03	0,03
Reproduktionssygdomme 1. laktation - 1. periode <i>Reproductive diseases, 1st lactation - 1st period</i>	0,01	0,02	-
Reproduktionssygdomme 1. laktation - 2. periode <i>Reproductive diseases, 1st lactation - 2nd period</i>	0,01	0,01	-
Reproduktionssygdomme 2. laktation - 1. periode <i>Reproductive diseases, 2nd lactation - 1st period</i>	0,01	0,02	-
Reproduktionssygdomme 2. laktation - 2. periode <i>Reproductive diseases, 2nd lactation - 2nd period</i>	0,02	0,02	-
Reproduktionssygdomme 3. laktation - 1. periode <i>Reproductive diseases, 3rd lactation - 1st period</i>	0,01	0,02	-
Reproduktionssygdomme 3. laktation - 2. periode <i>Reproductive diseases, 3rd lactation - 2nd period</i>	0,02	0,02	-
Stofskiftesygdomme 1. laktation / <i>Metabolic diseases, 1st lactation</i>	0,01	0,01	0,01
Stofskiftesygdomme 2. laktation / <i>Metabolic diseases, 2nd lactation</i>	0,01	0,01	0,01
Stofskiftesygdomme 3. laktation / <i>Metabolic diseases, 3rd lactation</i>	0,03	0,03	0,05
Lemme- og klovsygdomme 1. laktation <i>Feet & leg diseases, 1st lactation</i>	0,01	0,01	-
Lemme- og klovsygdomme 2. laktation <i>Feet & leg diseases, 2nd lactation</i>	0,01	0,01	-
Lemme- og klovsygdomme 3. laktation <i>Feet & leg diseases, 3rd lactation</i>	0,01	0,01	-
Holdbarhed/ <i>longevity</i>	0,06	0,07	0,06
Højde / <i>Stature</i>	0,63	0,60	0,42
Kropsdybde / <i>Chest depth</i>	0,25	0,31	0,25
Brystbredde / <i>Chest width</i>	0,18	0,18	0,17
Malkepræg / <i>Dairy form</i>	0,37	0,31	0,27
Overlinie / <i>Top line</i>	0,21	0,16	0,19
Krydsbredde / <i>Rump width</i>	0,33	0,27	0,32
Krydsets retning / <i>Rump angle</i>	0,34	0,32	0,29
Afvigekoder krop / <i>Deviation codes, body</i>			0,11
Hasevinkel fra siden / <i>Rear legs side view</i>	0,23	0,23	0,14
Hasestilling bagfra / <i>Rear legs rear view</i>	0,19	0,13	0,12
Hasekvalitet / <i>Hock quality</i>	0,21	0,18	0,12

Egenskab / trait	RDC	HOL / DRH	JER
Knoglebygning / Bone quality	0,27	0,28	0,16
Klovhældning / Foot angle	0,17	0,13	0,09
Foryvertihæftning / Fore udder attachment	0,29	0,24	0,25
Bagyverhøjde / Rear udder height	0,23	0,15	0,17
Bagyverbredde / Rear udder width	0,30	0,22	0,25
Yverbånd / Udder support	0,25	0,19	0,17
Yverdybde / Udder depth	0,39	0,36	0,37
Yverbalance / Udder balance	0,17	0,17	0,18
Pattelængde / Teat length	0,42	0,41	0,42
Pattetykkelse / Teat thickness	0,29	0,31	0,33
Forpatteafstand / Teat placement front	0,43	0,40	0,41
Bagpatteafstand / Teat placement back	0,34	0,25	0,34
Afvigekoder malkeorganer / Deviation codes, mammary system			0,18
Malketid / Milking speed	0,32	0,26	0,19
Temperament	0,20	0,13	0,05
Protrækkerklov 1. Lactation / Cork screw claw 1 st lactation	0,03	0,01	0,01
Sålesår 1. laktation / Sole ulcer 1 st lactation	0,03	0,03	0,03
Såleblødning 1. laktation / Sole hemorrhage 1 st lactation	0,05	0,03	0,03
Balleforrådnelse 1. lactation / Heel horn erosion 1 st lactation	0,06	0,04	0,04
Digital dermatitis 1. lactation / Digital dermatitis 1 st lactation	0,04	0,04	0,04
Hul væg/dobbeltsål 1. laktation Double sole / white line separation 1 st lactation	0,01	0,01	0,01
Digital vorte/nydannelse 1. laktation Verrucose dermatitis / interdigital hyperplasia 1 st lactation	0,01	0,02	0,02
Protrækkerklov 2. lactation / Cork screw claw 2 nd lactation	0,04	0,02	0,02
Sålesår 2. laktation / Sole ulcer 2 nd lactation	0,02	0,05	0,05
Såleblødning 2. laktation / Sole hemorrhage 2 nd lactation	0,05	0,04	0,04
Balleforrådnelse 2. lactation / Heel horn erosion 2 nd lactation	0,07	0,05	0,05
Digital dermatitis 2. lactation / Digital dermatitis 2 nd lactation	0,04	0,04	0,04
Hul væg / dobbeltsål 2. laktation Double sole / white line separation 2 nd lactation	0,01	0,01	0,01
Digital vorte / nydannelse 2. laktation Verrucose dermatitis / interdigital hyperplasia 2 nd lactation	0,03	0,05	0,05
Protrækkerklov 3. lactation / Cork screw claw 3 rd lactation	0,03	0,02	0,02
Sålesår 3. laktation / Sole ulcer 3 rd lactation	0,02	0,05	0,05
Såleblødning 3. laktation / Sole hemorrhage 3 rd lactation	0,04	0,04	0,04
Balleforrådnelse 3. lactation / Heel horn erosion 3 rd lactation	0,07	0,05	0,05
Digital dermatitis 3. lactation / Digital dermatitis 3 rd lactation	0,05	0,04	0,04
Hul væg / dobbeltsål 3. laktation Double sole / white line separation 3 rd lactation	0,02	0,02	0,02
Digital vorte / nydannelse 3. laktation Verrucose dermatitis / interdigital hyperplasia 3 rd lactation	0,05	0,06	0,06

4.1.6 Gennemsnit og spredning på avlsværditall

I tabel 23 er vist en oversigt over gennemsnit og spredning på avlsværditallene for tyre, der har fået beregnet NTM i 2015 og er født i perioden 15.05.2008 til 15.05.2010.

Tabel 23. Gennemsnit og spredning for avlsværdital på tyre som er født fra 15.05.2008 til 15.05.2010

Race / breed	RDC		HOL		JER		DRH	
Antal tyre no. bulls	357		442		97		16	
Egenskab / trait	gns. mean	spr. sd	gns. mean	spr. sd	gns. mean	spr. sd	gns. mean	spr. sd
Y-indeks / Yield	103,3	7,6	104,7	8,1	102,9	8,2	111,6	12,1
Vækst / Growth	101,3	10,0	98,4	11,3	99,8	12,9	98,8	11,4
Hunlig frugtbarhed <i>Female fertility</i>	97,6	9,1	99,7	9,6	100,7	11,0	99,4	10,7
Fødselsindeks <i>Calving, direct</i>	100,9	9,8	100,6	8,4	98,4	7,3	104,1	8,8
Kælvningsevne <i>Calving, maternal</i>	100,9	9,1	101,6	8,7	101,6	10,3	99,6	9,5
Yversundhed <i>Udder health</i>	100,1	8,7	102,0	7,9	100,8	7,7	101,9	9,8
Sundhed i øvrigt *) <i>Other disease</i>	101,9	7,3	101,1	8,4	98,5	5,9	101,9	10,4
Klovsundhed <i>Claw health</i>	100,7	10,2	102,7	10,9	99,9	10,8	113,6	15,8
Krop / Body	99,1	7,5	102,1	10,3	99,8	10,3	102,4	7,3
Lemmer <i>Feet & legs</i>	98,7	10,1	101,0	8,3	100,5	10,0	106,7	7,8
Malkeorganer <i>Udder</i>	101,4	8,1	104,2	8,8	100,2	9,8	103,4	8,3
Malketid <i>Milking speed</i>	99,8	11,3	99,1	12,6	103,5	10,6	101,3	12,7
Temperament	101,5	8,5	100,7	8,2	100,0	7,6	98,9	10,1
Holdbarhed *) <i>Longevity</i>	100,5	7,0	102,7	7,1	101,2	5,6	114,7	2,9
NTM	3,5	8,3	6,3	7,6	3,4	7,7	13,6	13,1

* Beregnet på grundlag af et mindre antal tyre end angivet

4.1.7 Korrelationer mellem avlsværdital/ Correlations between EBVs

Tabel 24 viser en oversigt over korrelationer mellem avlsværditallene for alle RDC-, HOL-, Jersey- og DRH-tyre, som er født i 2007 eller senere.

Tabel 24. Korrelationer ($\times 100$) mellem avlsværdital
 Correlations ($\times 100$) between EBVs – for abbreviations see table 5

Egenskab / trait	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
JER (184 tyre / bulls)														
1 Y-indeks / Yield	-10	-24	13	19	-15	-21	-17	17	-15	-36	4	3	12	64
2 Vækst *) / Growth	23	-15	12	24	23	-28	-1	6	-21	-36	-26	30	-1	
3 Hunlig frugtbarhed / Female fertility	-12	-2	19	29	-2	4	6	10	6	2	43	24		
4 Fødselsindeks / Calving direct		12	-1	-15	6	-16	4	-8	-4	7	6	11		
5 Kælvningsevne / Calving maternal			26	4	12	5	18	-6	-3	11	28	37		
6 Yversundhed / Udder health				27	22	3	13	18	-7	4	50	50		
7 Sundhed i øvrigt *) / Other diseases					10	8	6	6	-11	-7	18	8		
8 Klovsundhed / Claw health						-8	25	5	10	-23	1	8		
9 Krop / Body							-14	29	4	3	4	25		
10 Lemmer / Feet & legs								8	-1	-2	23	7		
11 Malkeorganer / Udder									19	9	10	13		
12 Malketid / Milking speed										-3	-4	22		
13 Temperament											21	10		
14 Holdbarhed *) / Longevity												61		
15 NTM														

Egenskab / trait	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
DRH (32 tyre / bulls)														
1 Y-indeks / Yield	19	-24	-2	14	17	-11	9	49	-14	15	11	15	51	74
2 Vækst / Growth	-11	-3	32	11	18	-6	20	-7	-15	-8	25	24	27	
3 Hunlig frugtbarhed / Female fertility	51	-1	16	32	36	-26	29	-17	13	-52	44	22		
4 Fødselsindeks / Calving direct		1	28	37	70	-31	26	13	-12	-36	48	41		
5 Kælvningsevne / Calving maternal			17	8	9	15	-26	15	27	25	4	35		
6 Yversundhed / Udder health				38	50	0	-6	39	-12	17	65	60		
7 Sundhed i øvrigt *) / Other diseases					64	-39	-5	9	4	-15	31	30		
8 Klovsundhed *) / Claw health						-41	29	22	27	-34	61	59		
9 Krop / Body							-22	9	-18	42	16	21		
10 Lemmer / Feet & legs								-6	-27	-37	26	4		
11 Malkeorganer / Udder									19	45	16	38		
12 Malketid / Milking speed										-22	8	16		
13 Temperament											-17	5		
14 Holdbarhed *) / Longevity												85		
15 NTM														

*) Beregnet på grundlag af et mindre antal tyre end angivet

4.1.8 Resultater for sønnegrupper / Results for sons

I tabel 25 er anført det gennemsnitlige NTM for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 25. Gennemsnitligt NTM for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average NTM for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre NAV / Foreign sires of sons	Antal tyre Number of bulls	NTM
RDC	NAV	290	5,7
	Udenlandske / Foreign	6	-6,8
HOL	NAV	210	9,2
	Udenlandske / Foreign	170	6,7
JER	NAV	83	4,2
DRH	Udenlandske / Foreign	12	11,2

I tabel 26 er anført det gennemsnitlige NTM for tyre født efter 2008 opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 26. Gennemsnitligt NTM for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average NTM for sons born by NAV or foreign cows – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country of mother</i>	Antal tyre Number of bulls	NTM
RDC	NAV	294	5,6
HOL	NAV	363	8,2
HOL	Holland / The Netherlands	7	9,7
HOL	USA	5	5,4
JER	NAV	86	4,3
DRH	NAV	13	13,1

I tabel 27 er anført en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danskejede sønner har fået beregnet NTM, hvor lineære kåringer er inddraget, og hvor sønnerne er født efter 2007. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 27. Sønnegruppens gns. NTM (min. 5 sønner)
Average NTM for group of sons – only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	NTM	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. NTM <i>Average NTM</i>
RDC				
R Alfa	35780	16	13	9,0
R Bangkok	35965	7	6	7,3
R David	36099	12	19	5,7
R Degn	36200	5	9	8,0
R Facet	(F) 36324	9	22	12,0
Orkko	36703	1	7	3,4
Orava	36622	-10	9	-3,0
Priha	36735	-9	14	-5,9
O Rumba	36759	-1	14	-1,8
H.Ponnistus		10	14	6,9
V Record	36902	12	19	3,5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	NTM	Sønner / Sons	
			Antal Nuimber of sons	Gns. NTM Average NTM
RDC (fortsat)				
Y-H Pikapp		-6	9	-5,7
J. Ruskaika Et		-2	6	-4,7
Asmo Sale	36667	-1	26	-2,2
Siirakki	36704	-6	9	-3,8
Sauli	36838	1	5	4,2
Tålebo	36649	4	7	1,0
Andersta P	36572	-1	25	-0,1
Asmo Safir	36775	4	13	-0,9
S.Tuima		-1	5	1,2
Turandot	36822	14	11	10,2
Toivo	36785	2	12	1,8
Tosikko	36818	8	10	8,4
ST Hallebo	36691	4	21	7,1
Långbo	36575	-1	5	-4,0
Sörby	36525	-3	6	0,0
Gunarstorp	36647	16	14	11,6
G Edbo	36699	17	17	10,2
Inlag II	36754	-2	6	2,3
O Brolin	36431	13	7	10,3
O Bruce	36661	-1	5	2,0
S Adam	36634	6	32	6,2
S Signal	36792	1	8	6,1
A Linné	36791	7	17	7,4
HOL				
RGK Bob CV	(CV	241920	13	10
Ramos	(BY	245785	19	11
D Banker	(TY	247111	11	26
D Sammy	(TY	247385	2	20
D Cole	(TV	247374	16	24
Oman Justi	(TY	246705	19	5
D Onside	(TY	248199	21	11
E Boliver	(TY	247488	-4	9
D Dundee	(TY	248526	4	13
D Limbo	(TY	248700	15	6
P Shottle	(TY	247815	4	12
D Onsild	(TY	248975	9	5
D Ole	(TY	248715	13	12
B Goldwyn	(TY	248612	8	16
O Zenith	(TV	248817	3	9
Mascol	(TY	248825	13	7
Billion	(TV	249879	-3	6
Ricky	(TV	249952	0	5
Jardin	(TY	250310	6	6
Virzil		250573	-6	6
VH Gotfred	(TY	251844	8	9
				9,8

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	NTM	Sønner / Sons		
			Antal Nuimber of sons	Gns. NTM Average NTM	
HOL (fortsat)					
Stol Joc	(TV 251074	-3	12	1,8	
Bobas	(TV 251079	-3	5	2,6	
Surprise	(TY 251083	9	13	9,2	
Active	(TY 251328	1	5	1,0	
Fibrax	(TV 251540	8	17	8,6	
Eminem	(TV 251558	7	6	3,2	
VH Bismark	(TY 252478	13	5	16,2	
Planet	(TY 251693	11	12	8,5	
Legend	(TV 252417	12	7	13,3	
Man-O-Man	(TY 252563	18	7	12,6	
Rakuuna	251065	13	33	7,3	
Satsi	252401	9	5	10,4	
Roumare	250534	6	8	6,5	
Bissjön	251554	2	8	3,1	
Ränneslöv	249472	-2	6	3,0	
Slättaröd	251175	16	6	8,7	
Ligö	250382	5	9	6,9	
S Ross	252562	14	10	11,3	
Jurus	250568	2	12	1,9	
Ashlar	252162	-8	6	1,2	
Jobess	251538	1	5	3,2	
Bogart	252618	14	6	10,5	
Massey	252846	16	5	11,4	
JER					
Q Hirse	301406	6	10	8,2	
DJ Topholm	302046	1	10	4,4	
DJ Lirsk	302098	3	6	1,0	
DJ May	302229	5	9	-0,1	
DJ Hovborg	302265	-2	6	3,3	
DJ Rig	302329	-1	8	-2,9	
DJ Kars	302379	-3	13	0,1	
DJ Fargas	302381	-7	6	-1,2	
DJ Brejs	302468	0	5	1,8	
DJ Hulk	302595	20	9	12,4	
DJ Latte	302606	0	9	7,8	
DJ Jason	302701	18	7	6,4	
DJ Izzy	302708	12	6	5,5	

4.1.9 Genetisk udvikling

I tabel 28 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsårgang, deres fædres gennemsnit samt gennemsnit for morfædre.

Tabel 28. Gns. NTM for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

Average NTM for bulls, sires and maternal grandsires per birth year – for abbreviations see table 5

Race / Årgang Breed / Birth year	Antal tyre No. of bulls	Gns. NTM Avg. NTM	Antal fædre No. of sires	Gns. NTM Avg. NTM	Antal morfædre No. of MGS	Gns. NTM Avg. NTM
RDC						
1996	253	-22,0	246	-19,9	208	-25,1
1997	270	-18,8	260	-15,3	222	-23,8
1998	238	-18,6	220	-15,1	200	-21,5
1999	231	-16,8	224	-14,7	199	-19,7
2000	266	-13,9	261	-13,1	249	-15,2
2001	248	-11,3	241	-9,8	232	-14,0
2002	215	-10,7	211	-9,7	190	-11,7
2003	237	-7,9	227	-6,1	220	-11,2
2004	229	-5,7	220	-4,0	216	-9,7
2005	216	-4,8	216	-4,0	209	-5,8
2006	218	-2,0	218	-1,1	208	-2,6
2007	220	-0,8	220	-2,2	215	-1,7
2008	224	0,8	224	1,4	222	1,7
2009	196	3,4	196	5,2	195	2,8
2010	223	7,4	223	6,8	223	5,1
2011	277	11,5	276	9,7	275	7,0
2012	263	16,2	263	13,4	263	9,2
2013	241	19,0	240	13,4	240	10,4
HOL						
1996	472	-25,4	472	-24,1	449	-26,4
1997	522	-23,8	522	-18,9	505	-27,7
1998	450	-22,0	449	-20,3	447	-25,9
1999	444	-21,6	442	-19,4	442	-23,5
2000	392	-21,5	392	-20,9	388	-20,2
2001	449	-17,9	449	-17,0	447	-17,3
2002	401	-16,8	401	-16,2	400	-14,9
2003	354	-14,0	354	-13,8	354	-11,1
2004	359	-7,6	359	-5,0	359	-10,1
2005	353	-4,8	353	0,4	353	-9,6
2006	400	-3,8	400	0,6	400	-5,5
2007	338	-2,4	338	1,0	338	-1,6
2008	286	3,3	286	3,5	286	5,3
2009	268	6,1	268	5,9	266	8,0
2010	243	9,6	243	8,3	243	7,1
2011	196	17,0	196	11,3	196	9,0
2012	221	21,2	221	13,7	221	12,1
2013	183	25,7	182	15,9	183	13,1

Race / Årgang Breed / Birth year	Antal tyre No. of bulls	Gns. NTM Avg. NTM	Antal fædre No. of sires	Gns. NTM Avg. NTM	Antal morfædre No. of MGS	Gns. NTM Avg. NTM
JER						
1996	92	-24,8	92	-24,0	92	-28,5
1997	64	-22,9	64	-24,0	60	-28,3
1998	70	-21,2	70	-17,3	70	-28,1
1999	67	-19,5	67	-15,4	67	-25,6
2000	72	-19,5	72	-20,0	71	-19,6
2001	51	-15,0	51	-18,9	51	-13,6
2002	55	-13,7	55	-15,9	55	-11,7
2003	54	-11,2	54	-13,6	54	-12,4
2004	48	-5,5	48	-6,4	48	-10,1
2005	45	-3,0	45	-3,8	45	-10,1
2006	50	-2,5	50	-3,9	50	-7,1
2007	55	-0,5	55	1,3	55	-6,7
2008	48	1,3	48	1,2	48	-2,3
2009	58	4,9	58	2,8	58	1,4
2010	72	5,4	72	7,9	72	3,2
2011	73	9,1	73	7,0	73	7,2
2012	58	11,3	58	7,3	58	13,7
2013	67	13,7	67	8,6	67	11,7
DRH						
1996	13	-21,2	13	-16,4	13	-14,4
1997	10	-19,1	10	-12,7	9	-14,7
1998	20	-12,6	16	-7,1	14	-15,4
1999	12	-7,3	11	-3,6	11	-13,1
2000	5	-12,6	4	-6,3	5	-10,8
2001	12	-7,3	8	-7,8	8	-10,5
2002	15	-13,5	15	-9,3	10	-9,2
2003	10	-17,0	10	-6,0	5	-17,0
2004	9	-1,7	9	-2,9	8	-6,5
2005	6	-1,7	3	2,0	4	-5,0
2006	11	-4,5	10	-2,4	8	-4,8
2007	10	-4,4	10	-1,2	8	-4,0
2008	10	13,8	5	-0,4	5	0,4
2009	11	8,4	9	6,8	8	0,5
2010	6	16,5	5	17,2	2	4,5
2011	2	19,0	2	11,0	0	
2012	2	30,0	2	13,5	1	6,0
2013	5	29,0	4	16,3	4	10,0

4.2 Ydelsesindekser for tyre/ Yield index

4.2.1 Ydelsesindekser

Følgende relative avlsværdital beregnes på grundlag af en rullende base:

- M-indeks: Avlsværdital for mælkeydelse
- F-indeks: Avlsværdital for fedtydelse
- P-indeks: Avlsværdital for proteinydelse
- Y-indeks: Samlet avlsværdital – beregnet ud fra racens avlsmål for ydelse

Det samlede avlsværdital for ydelse, Y-indekset, beregnes ud fra M-, F- og P-indekset og de af racerne fastlagte vægtfaktorer (V_M , V_F og V_P).

Formlen for beregning af Y-indekset er:

$$\begin{aligned} \text{Y-indeks} = & V_M \times (\text{M-indeks} - 100) \\ & + V_F \times (\text{F-indeks} - 100) \\ & + V_P \times (\text{P-indeks} - 100) + 100 \end{aligned}$$

I tabel 29 er vist vægtfaktorerne dels pr. indeksenhed, dels pr. kg mælk, fedt og protein. Vægtfaktorerne for kg mælk, fedt og protein er for alle racer sat i forhold til værdien af 1 kg protein.

Tabel 29. Avlsmål for ydelse hos de danske malkekvarer udtrykt dels som vægtfaktorer ved beregning af Y-indekset og dels som den relative værdi af mælk, fedt og protein
Breeding goal for Danish dairy breeds, expressed as weighting factors or relative value of milk, fat and protein – for abbreviations see table 5

	Vægtfaktorer til beregning af Y-indekset <i>Weight factors in yield index</i>			Relativ værdi af: <i>Relative value of:</i>		
	V_M <i>Milk index</i>	V_F <i>Fat index</i>	V_P <i>Protein index</i>	1 kg Mælk <i>1 kg milk</i>	1 kg Fedt <i>1 kg fat</i>	1 kg Protein <i>1 kg protein</i>
RDC	-0,20	0,40	0,80	-0,008	0,369	1,000
HOL	-0,20	0,40	0,80	-0,008	0,390	1,000
JER	-0,30	0,50	0,80	-0,011	0,518	1,000
DRH	-0,20	0,40	0,80	-0,008	0,390	1,000

4.2.2 Beregningsmodel

M-, F- og P-indekset for alle kvier, køer og tyre bliver beregnet i nordisk regi med en testdagsmodel. Avlsværdital for malkeracerne beregnes racevis, dog beregnes HOL og DRH sammen.

Ydelsesdata

I den danske del af modellen for ydelse udnyttes ydelsesinformationer fra køernes 3 første laktationer ved beregning af avlsværdital for både køer og tyre. Der bliver anvendt laktationer fra renracede køer, der har påbegyndt 1. laktation efter 1. januar 1990. Ved avlsværdivurdering for ydelse indgår ydelsesresultater fra kontrolleringer foretaget fra dag 8 efter kælvning indtil dag 365 i laktationen.

For RDC, HOL og Jersey indgår der udover danske data også data fra Sverige og Finland:

- Fra Sverige indgår testdagsydelser fra 1.– 3. lakt. fra 1995 og fremefter
- Fra Finland indgår testdagsydelser fra 1.- 9. lakt. fra 1988 og fremefter.

Testdagsmodellen

Den nordiske testdagsmodel er en:

- "Multi-laktation" model, hvor ydelsen i hver laktation bliver anset for at være en selvstændig/særskilt egenskab
- "Multi-trait" model, hvor egenskaberne mælk, fedt og protein bliver analyseret samtidigt
- "Animal Model", hvor egenskaben opfattes som den samme i Sverige, Finland og Danmark. Derimod bliver der tilladt forskellig tilfældig miljømæssig variation i de 3 lande.

Ud over den klassiske modelformulering med systematiske og tilfældige effekter omfatter beregningen korrektion for heterogen varians.

Systematiske miljøeffekter

I testdagsmodellen indgår følgende systematiske miljøeffekter:

- Besætning x kontroldag "Laktationskurve" pr. kælvingsår x kælvningsårstid x 3 aldersgrupper i 1. laktation "Laktationskurve-korrektion" pr. besætning x 5-års periode Kælvingsalder x 4-års periode
- Drægtighedsdage
- Goldperiodens længde i foregående laktation, dvs. kun 2. og 3. laktation
- Heterosis og phantom-forældregrupper

Besætning x kontroldag

En af de mest markante fordele ved en testdagsmodel frem for en 305-dages model er, at det er muligt at foretage en meget præcis korrektion for begivenheder, der påvirker ydelsen i en besætning på en bestemt testdag (foderskift, personaleskift, vejrskift mv.). I den nordiske testdagsmodel beregnes effekten af testdag(kontroldag):

- For 1. laktation separat
- For 2. og 3. laktation samlet

Laktationskurver og laktationskurve pr. besætning

For at ydelser kan sammenlignes inden for samme kontroldag, er det nødvendigt, at der bliver taget højde for, at køerne er på forskellige laktationsstadier. Derfor bliver der taget højde for laktationskurvens form. Den kan være forskellig afhængig af årstid, år og for 1. kalvs køer også kælvningsalderen

- 1. laktation: Kælvingsårstid (4 årstider) x kælvningsår x 3 aldersgrupper, dvs. for hver egenskab er der $4 \times 22 \times 3 = 264$ laktationskurver. Antallet vokser med 12 pr. år.
- 2. og 3. laktation: Kælvningsårstid (4 årstider) x kælvningsår dvs. for hver egenskab og laktation er der 88 forskellige. Antallet vokser med 4 pr. år.

Laktationskurverne er hver især bestemt af en 5-parameter funktion:

$$\text{dagsydelse} = a + b \times \text{dag} + c \times \text{dag}^2 + d \times e^{k_1 \times \text{dag}} + f \times e^{k_2 \times \text{dag}}$$

hvor:

- dag er afstand fra kælvning (1 – 365 dage) konverteret til et tal mellem -1 og +1 med en simpel lineær konvertering
- a, b, c, d og f er de parametre, der bestemmer kurvernes form
- e symboliserer en eksponentiel funktion
- k_1 og k_2 er konstanter (fastsat med dataanalyser)

k_1 og k_2 er ens for alle egenskaber, laktationer og alle racer, k_1 er -0.04 og k_2 er -0.15

De 3 første led i funktionen er en "klassisk" andengradsfunktion, der vil beskrive laktationskurven som en parabel. De 2 sidste led modificerer kurvens forløb i den første del af laktationen. Efter 50 – 100 dage i laktationen vil de næsten være uden betydning.

Disse laktationskurver tager ikke hensyn til, at laktationskurvens form kan være forskellig fra besætning til besætning. Derfor indgår der en besætningsafhængig modifikation af laktationskurven.

For hver besætning beregnes en korrektionsværdi inden for 5-års perioder:

- korrektion af dagsydelse = $b \times \text{dag}$

Hvis b er positiv, er det fordi, besætningen generelt har fladere laktationer end gennemsnittet.

Dagsydelserne er forholdsvis høje i slutningen af laktationen og omvendt, hvis b er negativ.

Kælvningsalder

Det er velkendt, at alder ved kælvning har indflydelse på ydelsesniveauet i både 1., 2. og 3. laktation. I hver laktation bliver der taget hensyn til månedsvise aldersforskelle.

I den røde racegruppe viste det sig, at aldersudviklingen var forskellig for de forskellige delpopulации. Aldersudviklingen var stærkere hos køer med mange ABK- eller HOL-gener end hos køer med mange SRB- eller FAY-gener. Forskellene var så store, at det var nødvendigt at tage højde for disse forskelle i testdagsmodellen.

Drægtighedsdage

Testdagsmodellen giver mulighed for at korrigere effekten af antal drægtighedsdage (hvor lang tid koen har været drægtig) på dagsydelsen.

- 0 – 119 dage: Hos køer, der har været drægtige mindre end 120 dage, har drægtigheden ingen virkning på ydelsen. Derfor er ikke-drægtige køer (0 dage drægtige) og køer, der er 1-120 dage henne i drægtigheden, slæt sammen i en gruppe
- 120 – 239 dage: Effekten bliver beregnet for 10-dages perioder
- 240 og mere: Samlet i en klasse (de fleste køer er goldet på det tidspunkt).

Golddage

I testdagsmodellen indgår effekt af antal golddage i foregående laktation (kun 2. og 3. laktation), fordi goldningstidspunktet har indflydelse på ydelsen i den efterfølgende laktation. For goldperioder under 56 dage bliver effekten bestemt for 7-dages perioder. For goldperioder 56 dage og derover beregnes en samlet effekt.

Antal golddage bliver fastsat på 2 måder:

- Indberettet golddag (kun i Danmark)
- Midtpunkt mellem sidste kontrol med ydelse og efterfølgende kontrol eller kælvning.

Effekten bliver bestemt særskilt for de 2 grupper af registreringer.

Heterosis og rekombination

Der indgår effekt af heterosis for alle 3 racegrupper.

Kun i den røde racegruppe er effekt af rekombination inddraget. Rekombination er en effekt, der medvirker til at nedtone heterosiseffekten ved krydsning over flere generationer. Rent genetisk bliver den negative effekt forklaret ved at positive genkombinationer bliver brudt op ved længere tids krydsning.

Heterosis bliver bestemt ud fra graden af heterozygoti, som er:

$$(\text{race1 I far} \times \text{race2 I mor}) + (\text{race2 I far} \times \text{race1 I mor})$$

Rekombinationseffekten bliver bestemt ud fra rekombinationskoefficienten, som er:

$$(\text{race1 I far} \times \text{race2 I far}) + (\text{race1 I mor} \times \text{race2 I mor})$$

I den røde racegruppe er der mange forskellige "racer" repræsenteret. Derfor var det nødvendigt at modifcere metoden.

- Heterosis og rekombination bestemmes som en generel effekt indenfor hvert land
- De forskellige kombinationer bliver derefter bestemt som en afvigelse fra den generelle heterosis- eller rekombinationseffekt som en tilfældig effekt (effekterne "regresses" mod det generelle gennemsnit)

Holstein: Heterosiseffekter

- HF x opr. SDM
- HF x opr. DRH
- HOL x FAY: kun i finske data
- Intern FAY-heterosis: Kun FAY-kører i finske data

Jersey: Heterosiseffekter

- DJ x USJ
- DJ x NZJ

RDM

Generel effekt af heterosis og rekombination

Danmark: Tilfældige heterosiseffekter og rekombinationseffekter

- RDM x ABK
- RDM x HOL
- RDM x (SRB + FAY + NRF)
- ABK x HOL
- ABK x (SRB + FAY + NRF)
- HOL x (SRB + FAY + NRF)

Sverige: Tilfældige heterosiseffekter og rekombinationseffekter

- RDM x SRB
- ABK x SRB
- SRB x Canadisk Ayrshire
- SRB x FAY
- SRB x NRF
- FAY x NRF

Finland: Tilfældige heterosiseffekter

SRB x NRF og FAY x NRF heterosis indgår ikke i det finske afsnit af modellen

- SRB x FAY
- FAY x Canadisk Ayrshire
- FAY x HOL

Genetiske grupper (Phantom-parent)

Modellen tager højde for genernes oprindelse med hensyn til land og årgang.

- Det er en vigtig effekt, fordi heterosis indgår i modellen. Når heterosis indgår, skal de involverede racer også være en del af modellen. Genetiske grupper er i princippet racegrupper blot med en ekstra findeling med hensyn til tid
- Dernæst er genetiske grupper også vigtige, når der har været import af arvemateriale over en lang årrække fra populationer med stor genetisk fremgang. De genetiske grupper opfanger avlsfremgangen i eksportlandet samt forskellen mellem den hjemlige population og det selekterede importerede avlsmateriale.

Et af delresultaterne under udviklingen af den nordiske model var, at resultaterne for de genetiske grupper blev meget stabile, når de blev defineret som "tilfældige effekter", dvs. at de bliver regresseset mod et fælles gennemsnit.

Korrektion for heterogen varians (HV-korrektion)

Det er vigtigt at korrigere for heterogen varians. For avlsværdivurderingen generelt er det vigtigst at tage højde for den heterogene varians, som er opstået, fordi variationen i ydelse er øget med tiden. Specielt ved udvælgelsen af avlskør spiller det også en rolle, at der bliver taget højde for, at variationen inden for besætninger kan være meget forskellig.

I den model, som blev anvendt indtil april 2006, blev data prækorrigeret for heterogen varians, men specielt korrektionen for forskelle mellem besætninger var ret svag. I den nye model er denne korrektion stærkere, men til gengæld er det en "simultan" korrektion, således at de forskelle i variation, der skyldes forskelle i avlsmæssig variation, ikke bliver fjernet.

Med "simultan" forstås her en iterativ proces:

- Først beregnes avlsværdier uden HV-korrektion
- På det grundlag fortages den første HV-korrektion
- Derefter genbereges avlsværdier
- Derefter bliver der foretaget en ny HV-korrektion
- Processen fortsættes, indtil HV-korrektionerne forbliver uændrede fra runde til runde.

Til HV-korrektionen hører en række forudsætninger og parametre. Det drejer sig om:

- "Rho"-faktorer, som beskriver sammenhængen mellem en testdag og den næste testdag, dvs. i hvor høj grad vi forventer, at variansen ved de to testdage er ens
- Faktorer, der styrer og fastholder det indbyrdes forhold mellem tilfældig miljøvariation for egen-skaber og for lande.

Effekt af dyr / avlsværdier (tilfældig effekt)

For at beskrive udviklingen i avlsværdier hen over laktationen er der for hver egenskab og laktation anvendt en 4-parameterfunktion, som i meget høj grad ligner den, som blev anvendt for den fænotypiske laktationskurve. Denne kurve kan kaldes "avlsværdi-kurven". Det skal fremhæves, at der ikke er tale om en laktationskurve.

Der er (endnu) ikke påvist nogen logisk årsag til, at de 2 funktioner skal være identiske, men i praksis har det regneteknisk en gunstig virkning.

$$\text{EBVdagsydelse} = a + b \times \text{dag} + c \times \text{dag}^2 + d \times e^{k_1 \times \text{dag}}$$

hvor:

- dag er afstand fra kælvning (1 – 365 dage) konverteret til et tal mellem -1 og +1
- a, b, c, d er de parametre der bestemmer kurvernes form
- k_1 er den samme konstant, som blev anvendt for den fænotypiske laktationskurve. K_1 er ens for alle racer og alle laktationer og er fastsat til -0,05 for mælk og -0,04 for protein og fedt.

For hvert dyr giver denne model 4 avlsværdier (a, b, c og d) pr. laktation og pr. egenskab, i alt 36 avlsværdier pr. dyr. Mange af disse avlsværdital vil være meget højt korrelerede. Både på grund af de mange avlsværdier og de høje korrelationer vil det regneteknisk blive en meget langsommelig proces at anvende denne funktion direkte.

Antallet af avlsværdier, der skal beregnes, er derfor reduceret med en metode, der tager udgangspunkt i den statistiske teori om "principale komponenter". Ved at reducere antallet af avlsværdier fra 36 til ialt 14 bibeholdes stort set al information. Efter reduktionen er antallet af avlsværdier:

- 6 samlet for mælk, protein og fedt i 1. laktation
- 8 samlet for mælk, protein og fedt i 2. og 3. laktation

Efter beregning af de 14 avlsværdital bliver de konverteret tilbage til de oprindelige 36 avlsværdital. Når vi kender de 36 avlsværdital, kan vi derefter bruge formlen til beregning af avlsværdital, først for dagsydelser og derefter for f.eks. 305 dages ydelser.

Genetiske parametre

De genetiske parametre i den nordiske testdagsmodel er vist i tabel 30 – 32. Parametrene er opgjort for 305-dages ydelser baseret på 10 kontrolleringer.

Heritabiliteter er vist på diagonalen, genetiske korrelationer vises over diagonalen og fænotypiske korrelationer under diagonalen.

Tabel 30. Genetiske parametre for RDC i den nordisk testdagsmodel

Heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen, fænotypiske korrelationer under diagonalen

Genetic parameters for RDC within then Nordic TD model

Heritabilities on diagonal, genetic correlations above diagonal, and phenotypic correlations below diagonal

	1. laktation			2. laktation			3. laktation		
	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt
Mælk1	0,41	0,86	0,62	0,91	0,79	0,53	0,87	0,73	0,45
Protein1	0,92	0,35	0,78	0,76	0,91	0,69	0,73	0,86	0,63
Fedt1	0,80	0,87	0,41	0,52	0,76	0,93	0,52	0,74	0,91
Mælk2	0,54	0,49	0,41	0,24	0,80	0,51	0,95	0,75	0,44
Protein2	0,49	0,52	0,48	0,93	0,21	0,77	0,77	0,97	0,72
Fedt2	0,42	0,47	0,55	0,84	0,90	0,28	0,52	0,75	0,99
Mælk3	0,48	0,44	0,37	0,53	0,51	0,44	0,20	0,80	0,48
Protein3	0,43	0,47	0,43	0,49	0,56	0,51	0,91	0,19	0,73
Fedt3	0,36	0,42	0,51	0,42	0,50	0,57	0,84	0,87	0,25

Tabel 31. Genetiske parametre for HOL og DRH i den nordisk testdagsmodel

Heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen, fænotypiske korrelationer under diagonalen

Genetic parameters for HOL and DRH within then Nordic TD model

Heritabilities on diagonal, genetic correlations above diagonal, and phenotypic correlations below diagonal

	1. laktation			2. laktation			3. laktation		
	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt
Mælk1	0,43	0,86	0,46	0,85	0,71	0,23	0,81	0,63	0,10
Protein1	0,92	0,35	0,67	0,75	0,84	0,46	0,72	0,81	0,33
Fedt1	0,75	0,85	0,36	0,42	0,68	0,85	0,43	0,70	0,78
Mælk2	0,52	0,48	0,37	0,29	0,84	0,42	0,99	0,78	0,32
Protein2	0,46	0,50	0,45	0,94	0,25	0,72	0,84	0,99	0,62
Fedt2	0,31	0,39	0,51	0,79	0,88	0,29	0,47	0,76	0,98
Mælk3	0,47	0,43	0,34	0,49	0,44	0,34	0,27	0,79	0,37
Protein3	0,41	0,46	0,42	0,42	0,47	0,41	0,92	0,25	0,69
Fedt3	0,22	0,31	0,45	0,30	0,39	0,49	0,79	0,86	0,29

Tabel 32. Genetiske parametre for Jersey i den nordiske testdagsmodel

Heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen, fænotypiske korrelationer under diagonalen

Genetic parameters for Jersey within the Nordic TD model

Heritabilities on diagonal, genetic correlations above diagonal, and phenotypic correlations below diagonal

	1. laktation			2. laktation			3. laktation		
	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt	Mælk	Protein	Fedt
Mælk1	0,44	0,91	0,74	0,88	0,84	0,49	0,90	0,84	0,49
Protein1	0,95	0,38	0,86	0,78	0,90	0,65	0,81	0,91	0,66
Fedt1	0,87	0,92	0,35	0,65	0,83	0,86	0,67	0,83	0,86
Mælk2	0,56	0,52	0,46	0,27	0,86	0,57	0,99	0,86	0,53
Protein2	0,53	0,54	0,51	0,95	0,23	0,80	0,88	0,99	0,78
Fedt2	0,41	0,46	0,51	0,87	0,93	0,22	0,58	0,79	0,99
Mælk3	0,50	0,46	0,40	0,55	0,51	0,43	0,27	0,88	0,55
Protein3	0,46	0,48	0,44	0,51	0,54	0,48	0,95	0,23	0,77
Fedt3	0,34	0,39	0,44	0,41	0,47	0,51	0,86	0,92	0,23

Tilfældigt miljø

I testdagsmodellen er den tilfældige, uforklarlige miljøeffekt opdelt i to:

- Permanent miljø inden for laktation. Det er den miljøeffekt, som er fælles for hele laktationen (for finske data med 3-9 laktationer i en gentagelsesmodel indgå der 2 typer permanent miljø)
- Tilfældigt miljø på den enkelte kontroldag.

Permanent miljø inden for laktation

Denne effekt bliver ligesom avlsværdierne beskrevet af en 4-parameterfunktion. Der er tale om en helt tilsvarende funktion:

$$\text{Permanent miljø for dagsydelse} = a + b \times \text{dag} + c \times \text{dag}^2 + d \times e^{k_1 \times \text{dag}}$$

hvor:

- dag er afstand fra kælvning (1 – 365 dage) konverteret til et tal mellem -1 og +1
- a, b, c, d er de parametre, der bestemmer kurvernes form
- k_1 er en konstant. K_1 er ens for alle racer og alle laktationer og er fastsat til -0,05 for mælk og -0,04 for protein og fedt.

For hvert dyr giver denne model 4 resultater (a, b, c og d) pr. laktation og pr. egenskab, i alt 36 effekter pr. dyr.

Antallet af effekter er reduceret på samme måde, som det var tilfældet med avlsværdierne. Ved at reducere antallet af effekter fra 36 til i alt 18 bibeholdes stort set al information. Efter reduktionen er antallet af effekter:

- 6 samlet for mælk, protein og fedt i 1. laktation
- 6 samlet for mælk, protein og fedt i 2. laktation
- 6 samlet for mælk, protein og fedt i 3. laktation

Tilfældigt miljø på den enkelte kontroldag

Tilfældig miljøvariation på en enkelt kontroldag forudsættes at være konstant over hele laktationen.

Miljømæssige parametre

For de tilfældige effekter forudsættes det altid, at vi kender varianserne og covarianserne. Som for de genetiske parametre gælder det, at en præsentation af værdierne for de 18 reducerede parametre eller de 36 oprindelige parametre vil være meningsløs. De miljømæssige parametre er forskellige fra land til land.

Udenlandsk information

Udenlandske avlsværdital bliver indregnet i avlsværditallene:

- For tyre anvendes Interbull-resultaterne direkte
- Hos køer bliver det nationale avlsværdital omregnet til danske avlsværdital ved hjælp af Interbulls omregningsformler
- De udenlandske avlsværdital (omregnet til dansk skala) bliver omregnet til ydelsesafvigelser ("deregressed")
- Disse ydelsesafvigelser indgår i beregningen på lige fod med andre ydelsesdata
- Informationer tilknyttes "besætningsklasser" afhængig af, hvilke lande de udenlandske informatorer stammer fra. Derudover foretages der ikke korrektion af data
- Sikkerheden på de udenlandske avlsværdital bestemmer hvilken vægt, der bliver lagt på de udenlandske informationer
- Der bliver ikke foretaget heterogen varianskorrektion af de udenlandske informationer. I praksis betyder det, at avlsværdiberegninger skal køres 2 gange:
 - Første gang uden udenlandske avlsværdital. I denne beregning fastlægges størrelsen af HV-korrektionen
 - Anden gang med udenlandsk information inkluderet, men uden HV-korrektion. I stedet bliver data prækorrigeret for heterogen varians med de faktorer, som blev beregnet i første omgang.

Avlsværdivurderingen trin for trin

- Danske data trækkes fra databasen, og der foretages en dansk editering af data
- Data afleveres til NAV separat for RDC, Jersey og HOL og DRH
- Hos NAV samles data fra de 3 lande og kombineres med den nordiske afstamningsfil
- Der bliver beregnet 14 avlsværdital
 - Uden udenlandsk information
 - Med heterogen varianskorrektion
- De 14 avlsværdital bliver genberegnet
 - Data prækorrigeret for heterogen varians
 - Med udenlandsk information
- De 14 avlsværdital bliver konverteret til de 36 parametre, der indgår i formlerne for "avlsværdital-kurverne"
- 305-dages sumydelse bliver beregnet separat for mælk, protein og fedt og separat for 1., 2. og 3. laktation, i alt 9 avlsværdital pr. dyr. For hver laktation bliver der derudover beregnet avlsværdital for fedt- og proteinprocent samt for persistens for mælkkeydelse. Det giver yderligere 9 avlsværdital pr. dyr
- Alle 18 avlsværdital bliver standardiseret med hensyn til gennemsnit og spredning. Resultatet er 18 indeks med gennemsnit 100 og en spredning på 10 indeksheder
- Indekser for de enkelte laktationer bliver summeret med vægtene 0,50, 0,30 og 0,20 for henholdsvis 1., 2. og 3. laktation. Resultatet er 6 indeks: M-, P- og F-indeks, indeks for fedt- og proteinprocent samt persistensindeks
- Endeligt bliver Y-indekset beregnet med de vægtforhold, som gælder for racegruppen.

Beregning af avlsværdi for persistens

Persistenstal =

(samlet avlsværdital for mælk i perioden 101 → 300 dage) – (avlsværdi for mælk på dag 101) x 200.
Hvis persistenstallet er større end racegennemsnittet, falder ydelsen (avlsmæssigt set) mindre i perioden 101 – 300 dage, og dyret har et avlsværdital for persistens over 100.

Er persistenstallet mindre end racegennemsnittet, vil avlsværditallet være under 100.

Racegennemsnit og spredning er fortsat som for de øvrige ydelsesegenskaber.

4.2.3 Indeksberegning og publicering

Resultaterne fra den nordiske beregningsmodel er 18 avlsværdital:

- mælk i 1., 2. og 3. laktation
- protein i 1., 2. og 3. laktation
- fedt i 1., 2. og 3. laktation
- proteinprocent i 1., 2. og 3. laktation
- fedtprocent i 1., 2. og 3. laktation
- persistens af mælkeydelse i 1., 2. og 3. laktation

Hvert af de 18 avlsværdital bliver omregnet til indekser med følgende formel

$$\text{Relativt indeks} = \frac{10 * (A - \bar{A})}{SD} + 100$$

hvor: A = det beregnede avlsværdital

\bar{A} = det gennemsnitlige avlsværdital for køer, der er 3 og 4 år gamle på publiceringstids punktet (kør fra Sverige, Finland og Danmark)

SD = spredningen i tyrenes avlsværdital. Tyrene er nordiske insemineringstyre født i 1997 og 1998. Tabel 33 giver en samlet oversigt over størrelsen af SD

Gennemsnittet er 100 for køer i basen, og spredningen er 10.

Tabel 33. Spredning i tyrenes avlsværdital (SD) samt merydelsen af en 1. laktations ko, når faderens indeks stiger med 1 enhed

Standard deviation of bull EBVs and surplus yield for a 1st lactation cow when the index of the sire increases with one unit

	Spredning i tyrenes avlsværdital			Merydelse hos en kve i 1. lakt.		
	Mælk	Fedt	Protein	Mælk	Fedt	Protein
RDC	692	29,0	21,3	34,6	1,45	1,07
HOL	647	25,4	19,7	32,4	1,27	0,99
Jersey	572	21,2	17,3	28,6	1,05	0,87
DRH	647	25,4	19,7	32,4	1,27	0,99

Beregningen af M-, F- og P-indeks

De 3 indekser M, F og P bliver beregnet med følgende formel:

- M-indeks = $0,5 \times (M1 - 100) + 0,3 \times (M2 - 100) + 0,2 \times (M3 - 100) + 100$
- F-indeks = $0,5 \times (F1 - 100) + 0,3 \times (F2 - 100) + 0,2 \times (F3 - 100) + 100$
- P-indeks = $0,5 \times (P1 - 100) + 0,3 \times (P2 - 100) + 0,2 \times (P3 - 100) + 100$

M1, M2 og M3 er mælkeydelsesindekser for 1., 2. og 3. laktation. F1, F2 og F3 samt P1, P2 og P3 er tilsvarende laktationsvise indekser for fedt- og proteinydelse.

Avlsværdital for fedt- og proteinprocenter

Indekser for fedt- og proteinprocenter bliver beregnet med en procedure, som fuldstændig ligner proceduren for M-, F- og P-indeks:

- først bliver der beregnet laktationsvise indekser
- dernæst bliver der beregnet et samlet indeks for alle laktationer med vægtforholdet 0,5:0,3:0,2 for 1., 2. og 3. laktation.

Y-indeksets sikkerhed

Sikkerheden på Y-indekset publiceres som et procenttal. Sammenhængen mellem procent sikkerhed, antal effektive døtre og middelfejlen fremgår af tabel 34.

Tabel 34. Effekt af antal døtre på sammenhæng mellem effektive døtre, sikkerhed og middelfejl på Y-indekset
The effect of number of daughters on effective daughters, reliability and standard error of the yield index

Antal døtre ¹⁾			Effektive døtre ²⁾ i afkomsundersøgelse	Pct. sikkerhed på Y-indekset	Middelfejl på Y-indekset
1. lakt.	2. lakt.	3. lakt.			
10			10	45	8,0
20			20	62	6,7
40			40	76	5,3
60			60	83	4,5
80			80	87	3,9
100			100	89	3,6
100	20		108	90	3,4
100	60		125	91	3,3
100	60	20	130	91	3,3
100	60	40	135	92	3,1
200	120	80	270	96	2,2
300	180	120	405	97	1,9

¹⁾ Døtre med fuldendte laktationer

²⁾ Samme datter har både 1. og 2. lakt. ydelse – datterens 2 laktationer svarer til 1,4 effektive døtre. Samme datter har både 1., 2. og 3. laktationsydelse – datterens 3 laktationer svarer til 1,7 effektive døtre.

Samtlige køer og tyre får beregnet avlsværdital 4 gange om året. Publiceringsdatoer kan ses i tabel 2 på side 6. Avlsværditallene bliver opdateret på Kvægdatabasen efter hver beregning.

Avlsværdital for tyre publiceres, når sikkerheden på Y-indekset er mindst 60% samtidig med, at mindst 10 døtre er mere end 100 dage fra kælvning, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet. Tyrenes avlsværdital publiceres på hitlister og grafer m.m. på internettet under: www.seges.dk/malkekvaegavl

Samme sted er der også mulighed for søgning på enkeltyre.

4.2.4 Resultater for sønegrupper / Results for sons

I tabel 35 er anført det gennemsnitlige Y-indeks for tyre født efter 2008, opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 35. Gns. Y-indeks for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre

Average yield index for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign sire of sons</i>	Antal sønner <i>No. of sons</i>	Y-indeks / yield index
RDC	NAV	289	104,2
	Udenlandske/foreign	6	89,7
HOL	NAV	208	105,9
	Udenlandske/foreign	168	103,9
JER	NAV	81	103,7
DRH	Udenlandske/foreign	12	109,6

I tabel 36 er anført det gennemsnitlige Y-indeks for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 36. Gns. Y-indeks for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average yield index for sons born by NAV or foreign cows – for abbreviations see table 5

Race Breed	Nation Country	Antal sønner No. of sons	Y-indeks / yield index
RDC	NAV	293	104,0
HOL	NAV	359	105,1
	Holland/ <i>The Netherlands</i>	7	104,9
	USA	5	98,2
JER	NAV	84	103,7
DRH	NAV	13	108,5

I tabel 37 er vist en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvorenings-ejede sønner født efter 2007 har fået beregnet Y-indeks. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens eget Y-indeks, sønnegruppens størrelse (alle kvægavlsvoreningsejede sønner med Y-indeks i perioden) samt det gennemsnitlige Y-indeks. Sønner med genomiske test er ikke medregnet.

Tabel 37. Sønnegruppens gns. Y-indeks (min. 5 sønner)

Average yield index for groups of sons, only sires with more than 5 sons - for abbreviations see table 5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Y-indeks yield index	Sønner / Sons	
			Antal No. of sons	Gns. Y-indeks Avg. yield index
RDC				
R Alfa	35780	103	13	102,1
R Bangkok	35965	105	6	105,2
R David	36099	108	19	103,4
R Degn	36200	115	9	111,0
R Facet	(F) 36324	97	22	104,0
Orkko	36703	99	7	101,9
Orava	36622	104	9	104,1
Priha	36735	92	14	96,2
O Rumba	36759	108	14	103,5
H.Ponnistus		113	14	110,4
V Record	36902	110	19	103,7
Y-H Pikapp		106	9	106,0
J. Ruskaika Et		104	6	102,2
Asmo Sale	36667	102	26	99,6
Siirakki	36704	94	9	95,3
Sauli	36838	101	5	105,2
Tålebo	36649	105	7	98,7
Andersta P	36572	105	25	101,0
Asmo Safir	36775	106	13	101,2
S.Tuima		96	5	100,6
Turandot	36822	107	11	102,9
Toivo	36785	110	12	106,1
Tosikko	36818	116	10	110,2
ST Hallebo	36691	102	21	105,4
Långbo	36575	95	5	94,0
Sörby	36525	110	6	106,7
Gunarstorp	36647	103	14	104,6

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Y-indeks yield index	Sønner / Sons		
			Antal No. of sons	Gns. Y-indeks Avg. yield index	
RDC (fortsat)					
G Edbo	36699	121	17	113,1	
Inlag II	36754	102	6	102,5	
O Brolin	36431	104	7	102,6	
O Bruce	36661	100	5	101,0	
S Adam	36634	101	32	104,1	
S Signal	36792	104	7	104,4	
A Linné	36791	99	17	103,0	
HOL					
RGK Bob CV	(CV 241920	102	10	109,0	
Ramos	(BY 245785	100	11	100,5	
D Banker	(TY 247111	109	26	107,6	
D Sammy	(TY 247385	105	20	105,6	
D Cole	(TV 247374	110	24	106,3	
Oman Justi	(TY 246705	117	5	110,0	
D Onside	(TY 248199	114	11	108,5	
E Boliver	(TY 247488	104	9	103,7	
D Dundee	(TY 248526	116	13	108,4	
D Limbo	(TY 248700	116	6	111,5	
P Shottle	(TY 247815	103	12	106,1	
D Ole	(TY 248715	109	11	105,4	
B Goldwyn	(TY 248612	104	16	106,6	
O Zenith	(TV 248817	95	9	98,2	
Mascol	(TY 248825	110	7	108,3	
Billion	(TV 249879	104	6	100,3	
Ricky	(TV 249952	103	5	111,2	
Jardin	(TY 250310	120	6	110,5	
Virzil	250573	101	6	100,8	
VH Gotfred	(TY 251844	101	9	105,9	
Stol Joc	(TV 251074	114	12	107,3	
Bobas	(TV 251079	108	5	105,0	
Surprise	(TY 251083	105	13	103,3	
Active	(TY 251328	98	5	103,0	
Fibrax	(TV 251540	110	17	105,8	
Eminem	(TV 251558	104	6	103,0	
VH Bismark	(TY 252478	112	5	110,0	
Planet	(TY 251693	112	12	105,8	
Legend	(TV 252417	115	6	105,8	
Man-O-Man	(TY 252563	117	7	106,4	
Rakuuna	251065	101	33	102,6	
Satsi	252401	105	5	101,2	
Roumare	250534	106	8	107,3	
Bissjön	251554	103	8	104,3	
Ränneslös	249472	117	6	109,5	
Slättaröd	251175	101	6	99,0	

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Y-indeks <i>yield index</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>No. of sons</i>	Gns. Y-indeks <i>Avg. yield index</i>
HOL (fortsat)				
Ligö	250382	107	9	105,9
S Ross	252562	113	10	109,2
Jurus	250568	103	12	103,7
Ashlar	252162	101	6	103,0
Jobess	251538	109	5	101,8
Bogart	252618	109	6	102,7
Massey	252846	113	5	105,6
JER				
Q Hirse	301406	95	10	102,2
DJ Topholm	302046	100	10	101,7
DJ Lirsk	302098	102	6	100,3
DJ May	302229	96	9	97,2
DJ Hovborg	302265	100	6	105,3
DJ Rig	302329	101	8	98,8
DJ Kars	302379	93	13	99,4
DJ Fargas	302381	105	6	108,2
DJ Brejs	302468	106	5	102,8
DJ Hulk	302595	125	9	113,2
DJ Latte	302606	96	9	107,2
DJ Jason	302701	110	6	100,7
DJ Izzy	302708	110	6	105,2

4.2.5 Genetisk udvikling

I tabel 38 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsår, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 38. Gns. Y-indeks for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

Average yield index for bulls, sires and maternal grandsires per birth year – for abbreviations see table 5

Race / Årgang Breed / Year	Antal tyre No. of bulls	Gns. Indeks Avg. Index	Antal fædre No. of sires	Gns. Indeks Avg. Index	Antal morfædre No. of MGS	Gns. Indeks Avg. Index
RDC						
1996	253	85,2	246	86,7	208	83,7
1997	270	87,6	260	89,2	222	84,3
1998	238	89,6	220	91,5	200	85,9
1999	231	91,2	224	92,3	199	87,9
2000	266	94,0	261	95,5	249	91,3
2001	248	94,5	241	94,7	232	92,5
2002	215	94,6	211	95,5	190	93,8
2003	237	97,8	227	98,6	220	94,8
2004	229	97,0	220	98,7	216	95,6
2005	216	98,1	216	98,9	209	97,8
2006	218	100,5	218	101,2	208	99,4
2007	220	100,8	220	99,7	215	100,1
2008	224	102,3	224	103,5	222	100,2
2009	196	103,0	196	104,4	195	101,5
2010	223	105,7	223	105,7	223	103,6
2011	277	108,5	276	108,4	275	106,0
2012	263	110,8	263	108,2	263	106,9
2013	241	111,4	240	108,7	240	106,6
HOL						
1996	472	84,4	472	90,5	449	83,8
1997	522	86,7	522	93,0	505	85,8
1998	450	89,6	449	94,0	447	88,6
1999	444	90,0	442	94,6	442	89,8
2000	392	92,5	392	96,7	388	92,3
2001	449	94,3	449	98,7	447	94,8
2002	401	93,6	401	95,8	400	95,4
2003	354	94,9	354	95,0	354	98,2
2004	359	98,4	359	100,0	359	97,4
2005	353	100,1	353	102,7	353	98,4
2006	400	100,3	400	101,8	400	99,1
2007	338	100,9	338	103,3	338	100,9
2008	286	103,4	286	104,3	286	103,8
2009	268	104,7	268	105,8	266	106,2
2010	243	105,6	243	107,0	243	105,3
2011	196	110,7	196	105,6	196	107,3
2012	221	112,7	221	108,3	221	109,2
2013	183	114,3	182	110,6	183	108,1

Race / Årgang Breed / Year	Antal tyre No. of bulls	Gns. Indeks Avg. Index	Antal fædre No. of sires	Gns. Indeks Avg. Index	Antal morfædre No. of MGS	Gns. Indeks Avg. Index
Jersey						
1996	92	81,1	92	82,5	92	81,7
1997	64	83,0	64	83,5	60	81,2
1998	70	84,8	70	89,2	70	82,3
1999	67	90,1	67	97,4	67	83,2
2000	72	88,6	72	90,9	71	86,9
2001	51	92,1	51	88,9	51	93,3
2002	55	92,7	55	90,2	55	94,2
2003	54	92,0	54	88,9	54	95,6
2004	48	98,2	48	98,3	48	95,3
2005	45	99,8	45	100,4	45	94,4
2006	50	100,4	50	99,8	50	98,5
2007	55	102,4	55	101,0	55	99,0
2008	48	102,1	48	100,1	48	98,3
2009	58	103,7	58	101,6	58	100,5
2010	72	105,2	72	106,1	72	100,9
2011	73	107,2	73	103,3	73	106,8
2012	58	108,9	58	105,5	58	111,8
2013	67	110,1	67	106,2	67	106,7
DRH						
1996	13	88,7	13	98,2	13	89,5
1997	10	82,4	10	95,8	9	88,6
1998	20	89,7	16	98,2	14	90,1
1999	12	91,7	11	96,9	11	93,3
2000	5	89,6	4	99,0	5	98,2
2001	12	94,2	8	95,6	8	96,9
2002	15	90,9	15	100,2	10	94,7
2003	10	90,8	10	101,9	5	90,6
2004	9	104,2	9	101,8	8	103,0
2005	6	104,0	3	105,3	4	100,0
2006	11	102,4	10	104,9	8	98,8
2007	10	102,3	10	100,2	8	100,8
2008	10	113,6	5	109,0	5	105,8
2009	11	107,5	9	109,6	8	104,0
2010	6	112,8	5	112,6	2	101,0
2011	2	121,0	2	120,0	0	
2012	2	125,5	2	110,0	1	111,0
2013	5	121,0	4	110,3	4	108,5

4.2.6 Aktuel ydelsesstatistik i Danmark / General statistics for yield in Denmark

I tabel 39 er anført racegennemsnittene pr. 02.05.14. Alle 305 dages 1., 2. og 3. laktations ydelser, der er afsluttet eller kunne være afsluttet inden for de sidste 12 måneder, indgår. Forlængede laktioner indgår for køer afgået inden 305 dage.

Tabel 39. Racegennemsnit for 305 dages ydelser i 1., 2. og 3. laktation. Gennemsnit af de sidste 12 måneder
Average 305-day yield in 1st, 2nd and 3rd lactation for dairy breeds in the last 12 months

Race Breed	Lakt. Lact.	Antal Number of cows	Mælk, kg Milk, kg	Fedt % Fat %	Fedt, kg Fat, kg	Protein %	Protein, kg
RDM	1	12.147	7.899	4,23	334,1	3,52	278,4
	2	9.560	9.018	4,22	380,5	3,54	318,9
	3	6.433	9.457	4,23	399,6	3,48	329,1
HOL	1	123.188	8.689	3,94	342,6	3,37	292,4
	2	96.311	10.162	3,97	403,5	3,38	343,7
	3	62.879	10.582	3,99	422,4	3,34	353,9
JER	1	23.122	6.064	5,83	353,3	4,09	248,1
	2	17.964	7.015	5,83	409,3	4,15	290,8
	3	12.744	7.279	5,86	426,8	4,14	301,1
DRH	1	2.085	7.975	4,11	327,4	3,40	271,0
	2	1.646	9.195	4,10	376,9	3,42	314,7
	3	1.111	9.521	4,12	392,4	3,37	320,4

I tabel 40 er angivet det gennemsnitlige avlsværdital i kg, der giver 100 i M-, F- og P-indeks. Avlsværdital i kg udskrives på eksportstamtavler. Basen for avlsværditallene i kg er den internationalt anerkendte, som er blevet til på grundlag af køer, der er født i 2005, og som har fået beregnet avlsværdital. Disse køer har i gennemsnit et avlsværdital på 0 kg.

Tabel 40. Avlsværdital i kg, der giver 100 i relativt indeks / EBV in kg that gives 100 i relative yield index

Race / Breed	Mælk / Milk	Fedt / Fat	Protein
RDM	353	15,3	16,0
HOL	559	18,7	21,8
JER	320	18,8	15,0
DRH	809	21,2	26,4

Ydelsesudvikling

I tabel 41-46 ses gns. årsydelse pr. kontrolår siden 1985 – racevis og landsgennemsnit

Tabel 41. Gns. ydelse pr. kontrolår for RDM / Average yearly yield for RDM

Kontrolår year	Antal årskøer No. cows	Kg mælk Kg milk	% fedt % fat	Kg fedt Kg fat	% protein	Kg protein	Kg fedt+ protein Kg fat+ protein
1984-85	89.997	6.038	4,17	252	3,50	212	464
1985-86	83.406	6.275	4,17	261	3,50	220	481
1986-87	77.603	6.406	4,22	270	3,48	223	493
1987-88	73.424	6.464	4,15	268	3,46	223	491
1988-89	72.252	6.618	4,20	278	3,48	230	508
1989-90	71.066	6.712	4,32	290	3,49	234	524
1990-91	69.470	6.624	4,30	285	3,50	232	517
1991-92	64.750	6.776	4,22	286	3,48	236	522
1992-93	65.017	6.791	4,24	288	3,50	238	526
1993-94	63.794	6.749	4,30	290	3,53	238	528
1994-95	63.461	6.822	4,28	292	3,55	242	534
1995-96	62.105	6.930	4,26	295	3,55	246	541
1996-97	59.118	6.994	4,29	300	3,59	251	551
1997-98	56.731	7.089	4,25	302	3,58	254	556
1998-99	55.480	7.161	4,20	301	3,57	256	557
1999-00	53.819	7.316	4,16	304	3,57	261	565
2000-01	50.229	7.456	4,21	314	3,57	266	580
2001-02	48.560	7.553	4,21	318	3,56	269	587
2002-03	47.634	7.847	4,24	333	3,57	280	613
2003-04	44.461	8.119	4,25	345	3,55	288	633
2004-05	42.599	8.380	4,25	356	3,53	296	652
2005-06	41.923	8.560	4,25	364	3,50	300	664
2006-07	40.333	8.663	4,18	362	3,50	303	665
2007-08	40.053	8.668	4,31	365	3,46	300	665
2008-09	39.851	8.750	4,27	374	3,49	305	679
2009-10	38.636	8.761	4,28	375	3,48	305	680
2010-11	36.856	8.629	4,30	371	3,49	301	672
2011-12	36.585	8.734	4,29	375	3,49	305	680
2012-13	34.697	8.820	4,30	379	3,51	310	689
2013-14	33.568	9.355	4,25	397	3,54	330	727

Tabel 42. Gns. ydelse pr. kontrolår for HOL / Average yearly yield for HOL

Kontrolår year	Antal årskøer No. cows	Kg mælk Kg milk	% fedt % fat	Kg fedt Kg fat	% protein	Kg protein	Kg fedt+ protein Kg fat+ protein
1984-85	384.713	6.430	4,05	260	3,32	213	473
1985-86	372.431	6.674	4,06	271	3,31	221	492
1986-87	359.541	6.855	4,11	282	3,29	225	507
1987-88	354.687	6.939	4,03	280	3,25	226	506
1988-89	362.968	7.049	4,09	288	3,27	230	518
1989-90	369.061	7.143	4,21	301	3,29	235	536
1990-91	375.980	7.067	4,21	297	3,29	233	530
1991-92	368.351	7.246	4,17	302	3,27	237	539
1992-93	381.854	7.348	4,21	309	3,31	243	552
1993-94	394.404	7.331	4,25	312	3,33	244	556
1994-95	402.446	7.384	4,22	311	3,35	247	558
1995-96	402.495	7.532	4,16	313	3,35	252	565
1996-97	396.624	7.619	4,19	320	3,39	258	578
1997-98	401.735	7.769	4,19	323	3,39	264	587
1998-99	403.565	7.828	4,15	325	3,37	264	589
1999-00	399.245	8.075	4,10	331	3,37	272	603
2000-01	391.328	8.257	4,13	341	3,35	277	618
2001-02	390.832	8.405	4,09	344	3,36	282	626
2002-03	390.508	8.694	4,12	358	3,37	293	651
2003-04	375.305	8.900	4,12	367	3,38	301	668
2004-05	366.757	9.122	4,12	376	3,38	308	684
2005-06	366.084	9.232	4,12	380	3,35	309	689
2006-07	361.517	9.372	4,05	380	3,35	314	694
2007-08	367.875	9.379	4,07	382	3,33	312	694
2008-09	373.333	9.504	4,10	390	3,36	319	709
2009-10	376.029	9.576	4,09	392	3,36	322	714
2010-11	371.467	9.419	4,11	387	3,37	317	704
2011-12	370.569	9.529	4,09	390	3,38	322	712
2012-13	363.282	9.661	4,09	395	3,38	327	722
2013-14	351.163	10.225	4,02	411	3,39	347	758

Tabel 43. Gns. ydelse pr. kontrolår for Jersey
Average yearly yield for Jersey

Kontrolår <i>year</i>	Antal årskører <i>No. Cows</i>	Kg mælk <i>Kg milk</i>	% fedt <i>% fat</i>	Kg fedt <i>Kg fat</i>	% protein <i>protein</i>	Kg protein <i>Kg protein</i>	Kg fedt+ protein <i>Kg fat+ protein</i>
1984-85	107.447	4.525	6,23	282	4,01	182	464
1985-86	103.011	4.676	6,25	292	4,00	187	479
1986-87	99.988	4.750	6,33	301	3,97	188	489
1987-88	96.273	4.823	6,26	302	3,94	190	492
1988-89	93.863	4.863	6,29	306	4,01	195	501
1989-90	90.813	4.954	6,38	316	4,00	198	514
1990-91	88.842	4.893	6,38	312	4,03	197	509
1991-92	83.693	5.018	6,23	313	4,01	201	514
1992-93	83.199	5.052	6,27	317	4,05	204	521
1993-94	81.352	4.994	6,30	314	4,09	204	518
1994-95	80.097	5.124	6,21	318	4,09	210	528
1995-96	77.310	5.228	6,13	320	4,08	213	533
1996-97	74.449	5.281	6,13	324	4,12	218	542
1997-98	72.615	5.389	6,07	327	4,12	222	549
1998-99	71.878	5.471	6,00	328	4,09	224	552
1999-00	70.559	5.614	5,97	335	4,10	230	565
2000-01	68.984	5.709	5,99	342	4,06	232	574
2001-02	67.373	5.824	5,92	345	4,07	237	582
2002-03	65.832	6.004	5,96	358	4,08	245	603
2003-04	61.910	6.185	5,95	368	4,09	253	621
2004-05	60.208	6.346	5,92	376	4,07	258	634
2005-06	59.948	6.436	5,92	381	4,06	261	642
2006-07	58.448	6.555	5,89	386	4,06	266	652
2007-08	60.833	6.603	5,85	386	4,01	265	651
2008-09	63.421	6.623	5,90	391	4,06	269	660
2009-10	64.936	6.680	5,93	396	4,10	274	670
2010-11	65.445	6.584	5,92	390	4,13	272	662
2011-12	68.044	6.665	5,93	395	4,11	274	669
2012-13	67.779	6.787	5,91	401	4,11	279	680
2013-14	67.594	7.207	5,87	423	4,13	298	721

Tabel 44. Gns. ydelse pr. kontrolår for DRH
Average yearly yield for DRH

Kontrolår <i>year</i>	Antal årskøer <i>No. cows</i>	Kg mælk <i>Kg milk</i>	% fedt <i>% fat</i>	Kg fedt <i>Kg fat</i>	% protein <i>% protein</i>	Kg protein <i>Kg protein</i>	Kg fedt+ protein <i>Kg fat+ protein</i>
1984-85	5.498	5.828	3,90	228	3,37	196	424
1985-86	5.050	5.970	3,91	233	3,37	201	434
1986-87	4.666	6.034	3,95	238	3,34	202	440
1987-88	4.545	6.065	3,91	237	3,32	201	438
1988-89	4.506	6.213	3,96	246	3,35	208	454
1989-90	4.773	6.309	4,09	258	3,38	213	471
1990-91	4.957	6.249	4,07	255	3,37	210	465
1991-92	4.806	6.453	4,05	261	3,33	215	476
1992-93	5.023	6.632	4,08	270	3,35	222	492
1993-94	5.194	6.598	4,17	275	3,37	223	498
1994-95	5.513	6.587	4,16	274	3,40	224	498
1995-96	5.624	6.664	4,13	275	3,40	227	502
1996-97	5.569	6.758	4,18	282	3,44	232	514
1997-98	5.468	6.897	4,16	287	3,45	238	525
1998-99	5.416	6.979	4,20	293	3,44	240	533
1999-00	5.340	7.148	4,18	299	3,44	246	545
2000-01	4.918	7.280	4,27	311	3,43	250	561
2001-02	5.220	7.451	4,25	317	3,44	256	573
2002-03	5.327	7.641	4,32	330	3,47	265	595
2003-04	5.285	7.820	4,37	342	3,49	273	615
2004-05	5.052	7.982	4,40	351	3,48	278	629
2005-06	5.164	8.296	4,36	362	3,45	286	648
2006-07	5.059	8.419	4,28	360	3,44	290	650
2007-08	5.660	8.358	4,22	362	3,41	293	655
2008-09	5.801	8.442	4,31	364	3,44	290	654
2009-10	5.804	8.507	4,31	367	3,42	291	658
2010-11	5.610	8.410	4,28	360	3,41	287	647
2011-12	5.545	8.548	4,25	363	3,42	292	655
2012-13	5.127	8.713	4,21	367	3,41	297	664
2013-14	4.913	9.342	4,15	388	3,41	319	707

Tabel 45. Gns. ydelse pr. kontrolår for øvrige
Average yearly yield for ØVR – for abbreviations see table 5

Kontrolår <i>year</i>	Antal årskøer <i>No. Cows</i>	Kg mælk <i>Kg milk</i>	% fedt <i>% fat</i>	Kg fedt <i>Kg fat</i>	% protein <i>% protein</i>	Kg protein <i>Kg protein</i>	Kg fedt+ protein <i>Kg fat+ protein</i>
1984-85	60.677	5.950	4,31	256	3,44	206	462
1985-86	58.554	6.227	4,29	267	3,43	214	481
1986-87	56.255	6.363	4,34	276	3,39	216	492
1987-88	53.270	6.384	4,29	274	3,38	216	490
1988-89	50.176	6.495	4,36	284	3,41	222	506
1989-90	47.802	6.542	4,51	295	3,44	225	520
1990-91	46.512	6.437	4,52	291	3,45	222	513
1991-92	43.727	6.523	4,48	292	3,43	224	516
1992-93	43.891	6.560	4,50	295	3,48	228	523
1993-94	44.531	6.542	4,57	299	3,50	229	528
1994-95	46.387	6.594	4,54	299	3,53	233	532
1995-96	46.277	6.684	4,49	300	3,53	236	536
1996-97	45.226	6.766	4,51	305	3,57	241	546
1997-98	45.658	6.860	4,48	308	3,57	245	553
1998-99	45.356	6.941	4,44	308	3,55	246	554
1999-00	45.525	7.018	4,39	308	3,53	248	556
2000-01	43.744	7.361	4,42	325	3,50	258	583
2001-02	35.857	7.531	4,38	330	3,51	264	594
2002-03	35.825	7.766	4,40	342	3,53	274	616
2003-04	34.640	8.013	4,39	352	3,52	282	634
2004-05	33.419	8.221	4,38	360	3,52	289	649
2005-06	32.769	8.349	4,37	365	3,49	291	656
2006-07	31.196	8.507	4,29	365	3,47	295	660
2007-08	32.072	8.505	4,28	364	3,43	292	656
2008-09	33.789	8.614	4,31	371	3,46	298	669
2009-10	35.928	8.651	4,31	373	3,47	300	673
2010-11	37.322	8.496	4,32	367	3,47	295	662
2011-12	39.304	8.625	4,31	372	3,47	299	671
2012-13	41.618	8.729	4,31	376	3,48	304	680
2013-14	45.357	9.254	4,24	392	3,49	323	715

Tabel 46. Gns. ydelse pr. kontrolår – landsgennemsnit - Average yearly yield for all breeds

Kontrolår year	Antal årskøer No. cows	Kg mælk Kg milk	% fedt % fat	Kg fedt Kg fat	% protein	Kg protein	Kg fedt+ protein Kg fat+ protein
1984-85	648.331	6.014	4,36	262	3,44	207	469
1985-86	622.452	6.242	4,36	272	3,43	214	486
1986-87	598.053	6.391	4,42	282	3,41	218	500
1987-88	582.199	6.473	4,34	281	3,37	218	499
1988-89	583.765	6.590	4,39	289	3,39	224	513
1989-90	583.515	6.693	4,50	301	3,41	228	529
1990-91	585.769	6.628	4,48	297	3,41	226	523
1991-92	565.327	6.800	4,41	300	3,38	230	530
1992-93	578.984	6.891	4,45	307	3,42	236	543
1993-94	589.274	6.880	4,48	308	3,44	236	544
1994-95	597.904	6.953	4,44	309	3,46	240	549
1995-96	593.811	7.095	4,38	311	3,45	245	556
1996-97	580.982	7.181	4,41	316	3,19	250	566
1997-98	582.207	7.327	4,36	320	3,49	256	576
1998-99	582.385	7.389	4,40	321	3,50	257	578
1999-00	574.657	7.610	4,30	327	3,47	264	591
2000-01	559.383	7.792	4,32	337	3,45	269	606
2001-02	548.025	7.946	4,29	341	3,45	274	615
2002-03	545.504	8.224	4,32	355	3,47	285	640
2003-04	521.781	8.442	4,31	364	3,46	292	656
2004-05	508.236	8.660	4,31	373	3,45	299	672
2005-06	506.084	8.778	4,31	378	3,43	301	679
2006-07	496.770	8.919	4,24	378	3,43	306	684
2007-08	506.723	8.922	4,26	380	3,41	304	684
2008-09	516.441	9.022	4,29	387	3,44	310	697
2009-10	521.576	9.079	4,30	390	3,45	313	703
2010-11	516.958	8.919	4,32	385	3,45	308	693
2011-12	520.306	9.019	4,30	388	3,46	312	700
2012-13	512.808	9.138	4,3	393	3,47	317	710
2013-14	502.915	9.663	4,24	410	3,49	337	747

4.3 Vækstindeks / Index for growth

Avlsværditallet for vækst beregnes ud fra slagtedata fra Danmark, Sverige og Finland. For Jersey er det kun danske og svenske data, der indgår på nuværende tidspunkt.

4.3.1 Avlsværdital for vækst

Der bliver beregnet 4 basale avlsværdital for vækst:

- Avlsværdital for kg nettotilvækst, kort opdrætsperiode
- Avlsværdital for kg nettotilvækst, lang opdrætsperiode
- Avlsværdital for slagteform
- Avlsværdital for fedtscore.

Baggrunden for at udregne avlsværdital for både lang og kort opdrætsperiode for nettotilvækst er, at der i Sverige og Finland er store forskelle mellem besætningernes produktionssystemer. Nogle besætninger har en kort intensiv produktionsform, mens andre har en længere og mere ekstensiv produktionsform. Selvom der er en høj genetisk korrelation mellem nettotilvækst for kort og lang opdrætsperiode, er der forskel på variation og arvbarhed for de to egenskaber. Dette tages der højde for ved beregningerne, når nettotilvækst deles i to egenskaber. Kort opdrætsperiode er defineret som en slagtealder på 200-550 dage, mens lang opdrætsperiode er 551-900 dage. Opdelingen af dyrene sker på baggrund af besætningernes årsgennemsnit for alder ved slagtning.

I Danmark produceres stort set alle slagtetyrekalve i intensive systemer. Dette betyder imidlertid, at der ikke beregnes et avlsværdital for nettotilvækst for lang opdrætsperiode for Jersey, da hovedparten af slagtedata for denne race stammer fra Danmark.

For slagteform anvendes for alle tre lande formklassificeringer foretaget på EUROP-skalaen. I Sverige og Finland bedømmes fedtscoren ligeledes på en 15 points skala, mens der i Danmark anvendes en skala fra 1-5. For at gøre bedømmelserne for fedtscore mere sammenlignelige, divideres fedtscore fra Sverige og Finland med 3, inden avlsværdiberegningerne gennemføres.

Når de 4 basale avlsværdital er beregnet, udregnes et samlet avlsværdital for tilvækst for de store malkeracer. Dette avlsværdital udregnes som gennemsnittet af avlsværditallene for nettotilvækst for kort og lang opdrætsperiode. For Jersey er avlsværditallet for tilvækst lig med avlsværditallet for nettotilvækst, kort opdrætsperiode.

Til sidst beregnes et samlet indeks for vækst ved at vægte avlsværditallene for tilvækst og slagteform med deres økonomiske vægte. Det er kun det samlede avlsværdital for vækst samt avlsværditallene for tilvækst og slagteform, som offentliggøres i forbindelse med avlsværdiberegningerne.

Anvendte data

Der bliver kun anvendt data fra tyrekalve. Kalve fra hhv. Danmark, Sverige og Finland må tidligst være født i 1990 (DNK), 1996 (SWE) og 2005 (FIN) for at indgå i beregningerne.

Endvidere gælder, at data udelades for tyrekalve:

- der ikke har de basale grundoplysninger som far og fødselsdato
- med forkerte slagtekategorier. Denne fejl opstår, når slagteriet har registreret, at det slagtede dyr er en kviekalv, en kvie, en ung ko, en ko, eller der ikke er angivet nogen slagtekategori
- med forkerte omsætningskoder. Denne fejl opstår, når der i den sidste ydelseskontrollerede besætning, som dyret har stået i, er angivet, at kalven er død eller solgt til eksport
- fra Danmark, der har været 90 dage eller mindre i den besætning, hvorfra de er slagtet.

Følgende dyr bliver udeladt på grund af slagtevægt og alder:

- Slagtevægt under 100 kg
- Slagtevægt / alder i dage < 1
- Hvis slagtealderen ligger uden for intervallet 200 - 550 dage for Jersey
- Hvis slagtealderen ligger uden for intervallet 200 - 900 dage for øvrige racer.

Nettotilvæksten beregnes som:

(slagtevægt – slagtekroppens vægt ved fødsel) / Alder i dage ved slagtning
hvor slagtekroppens vægt ved fødsel er sat til hhv. 15, 23 og 25 kg for Jersey, RDC og Holstein.

4.3.2 Beregningsmodel

Avlsværditallene bliver beregnet med en "multi-trait-BLUP Animal Model". Beregningerne bliver gennemført særskilt for RDC, HOL og Jersey. DRH beregnes sammen med HOL.

Alle data bliver inden avlsværdiberegningerne prækorrigteret for heterogen varians, som følge af fødselsår og land. I modellen for nettotilvækst (kort og lang opdrætsperiode), slagteform og fedtscore indgår følgende systematiske effekter:

- Besætning × 5 års-periode
- Moderens kælvningsalder × land
- År × fødselsmåned × land
- Raceeffekter
- Heterosiseffekt for total heterosis

og følgende tilfældige effekter:

- Besætning × fødselsår
- Dyr

For HOL (inkl. DRH), RDC og JER bliver de genetiske parametre vist i tabel 47 anvendt:

Tabel 47. Genetiske parametre, genetiske korrelationer under diagonalen, residual korrelationer over diagonalen og heritabiliteter på diagonalen
Genetic parameters, genetic correlations below the diagonal, residual correlations above the diagonal, and heritabilities on the diagonal

	Kg Nettotilvækst – kort Kg Carcass gain – short ¹	Kg Nettotilvækst – lang Kg Carcass gain – long ²	Slagteform Carcass conformation	Fedtscore Carcass fat score
HOL (incl. DRH)				
Nettotilvækst – kort <i>Carcass gain – short</i>	0,28	-	0,44	0,27
Nettotilvækst – lang <i>Carcass gain – long</i>	0,98	0,32	0,42	0,31
Slagteform <i>Carcass conformation</i>	0,41	0,36	0,29	0,26
Fedtscore <i>Carcass fat score</i>	0,17	0,17	0,35	0,18
Genetisk spredning <i>Genetic standard deviation</i>	0,000350	0,000327	0,0370	0,0159
RDC				
Nettotilvækst – kort <i>Carcass gain – short</i>	0,36	-	0,42	0,16
Nettotilvækst – lang <i>Carcass gain – long</i>	0,97	0,29	0,41	0,21
Slagteform <i>Carcass conformation</i>	0,34	0,32	0,29	0,21
Fedtscore <i>Carcass fat score</i>	-0,14	-0,12	0,15	0,23
Genetisk spredning <i>Genetic standard deviation</i>	0,000192	0,000345	0,0327	0,0172
Jersey				
Nettotilvækst – kort <i>Carcass gain – short</i>	0,22	-	0,47	0,23
Slagteform <i>Carcass conformation</i>	0,43	-	0,16	0,21
Fedtscore <i>Carcass fat score</i>	0,09	-	0,34	0,11
Genetisk spredning <i>Genetic standard deviation</i>	0,000496	-	0,0568	0,0275

¹⁾ short fattening period (200-550 days old at slaughter) ²⁾ long fattening period (551-900 days old at slaughter)

4.3.3 Indeksberegning og publicering

De dyreeffekter, der bliver beregnet ved BLUP-evalueringen, er resultater renset for race- og heterosiseffekter samt systematiske miljøpåvirkninger. Disse værdier skal omregnes til avlsværdital ved, at raceeffekten lægges til. Raceeffekterne beregnes for de enkelte dyr ved:

$$\text{Raceeffekt} = \sum (\text{raceandel} \times \text{raceeffekt})$$

Derfor bliver avlsværdien for hver enkelt egenskab lig med:

$$\text{Avlsværdital} = \text{dyreffekt} + \text{raceeffekt for dyret}$$

Inden det samlede avlsværdital for vækst beregnes, foretages for de store malkeracer en beregning af det samlede avlsværdital for nettotilvækst. Dette beregnes som gennemsnittet af avlsværditallene for tilvækst for hhv. kort og lang opdrætsperiode. Det samlede avlsværdital for vækst bliver slutteligt beregnet som følgende sum (de økonomiske værdier er vist i tabel 48):

$$\begin{aligned} \text{Samlet avlsværdital} &= \text{kr. pr. kg. nettotilvækst / dag} \times \text{avlsværdital for nettotilvækst} \\ &\quad + \text{kr. pr. klassificeringspoint} \times \text{avlsværdital for slagteform} \end{aligned}$$

Tabel 48. Økonomisk værdi for vækstegenskaber
Economic value of growth traits (1 € ≈ 7.50 kr.)

	HOL / DRH	RDC	JER
Kr. pr. kg. nettotilvækst / dag <i>Kr. pr. kg. net weight gain / day</i>	1510	1671	342
Kr. pr. klassificeringspoint <i>Kr. pr. carcass conformation score point</i>	104	102	76

Standardisering

Standardiseringen foregår i to trin. Først standardiseres spredningen og derefter gennemsnittet.

Basen, som anvendes til standardisering af spredningen, består af kvf. tyre født i 1997 og 1998. Spredningen beregnes for disse tyre og anvendes til at udregne en standardiseringsfaktor:

$$\text{Standardiseringsfaktor}_{\text{spredning}} = 10 / \text{spredning af basen}$$

Standardiseringsfaktoren for spredningen ganges på alle de udregnede avlsværdital.

Efter standardisering af spredningen fremsøges dyrene, som indgår i basen, for gennemsnit. I modsætning til basen for spredningen, som er en fast base, så ændres basen for gennemsnit ved hver avlsværdiberegning og er derfor en rullende base. Dyrene, som indgår i basen for gennemsnit, er født mellem 3 og 5 år før publiveringstidspunktet. Gennemsnittet for disse dyr udregnes og anvendes til en standardiseringsfaktor:

$$\text{Standardiseringsfaktor}_{\text{gennemsnit}} = 100 - \text{gennemsnit af basen}$$

Standardiseringsfaktoren for gennemsnittet lægges til alle de udregnede avlsværdital således, at gennemsnittet af basen bliver 100.

Vækstindeks for tyre publiceres, når sikkerheden er mindst 50% for Jersey og 60% for de øvrige racer (RDC, HOL og DRH), eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet.

4.3.4 Slagteresultater / Slaughter results

Tabel 49 viser de gennemsnitlige slagteresultater hos de danske tyrekalve, som indgår i beregningen af avlsværditallene, og som er slagtet i perioden 2000-2014. Racefordelingen er foretaget på grundlag af faderens race.

Tabel 49. Gns. slagteresultater for tyrekalve, som indgår i beregningen af avlsværdital for vækst pr. far-race
Average slaughter results for Danish bull calves, used in breeding value estimation

Slagteår <i>Slaughter year</i>	Antal Kalve <i>No. of calves</i>	Slagtealder dage <i>Slaughter age in days</i>	Slagtevægt kg <i>Slaughter weight in kg</i>	Nettotilvækst g pr. dag.* <i>Net weight gain g. / day*</i>	Form <i>Carcass Classification</i>	Fedme <i>Fat score</i>	Farve <i>Colour score</i>
RDM * Nettotilvækst = slagtevægt-fødselvægt / alder / *Net weight gain = Slaughter weight-birth weight / age							
2000	18.551	356	225	574	4,6	2,4	2,7
2001	20.386	358	231	588	4,7	2,5	2,9
2002	19.646	347	223	585	4,7	2,5	2,9
2003	18.692	342	221	586	4,6	2,5	2,9
2004	19.916	335	221	597	4,5	2,6	2,9
2005	18.178	330	220	606	4,6	2,6	2,9
2006	17.082	338	228	615	4,7	2,7	2,9
2007	17.862	337	227	613	4,6	2,7	2,9
2008	18.010	333	224	610	4,6	2,6	2,9
2009	16.686	331	223	611	4,5	2,6	2,9
2010	15.008	337	225	607	4,4	2,7	3,0
2011	16.809	339	223	597	4,2	2,5	3,0
2012	16.380	334	218	590	4,2	2,5	3,0
2013	16.537	334	218	592	4,3	2,5	3,0
2014	15.768	335	221	597	4,2	2,5	3,0
HOL							
2000	98.180	353	218	555	4,0	2,3	2,7
2001	108.997	357	223	561	3,9	2,4	2,8
2002	114.211	345	216	560	3,8	2,3	2,9
2003	114.097	339	215	566	3,8	2,3	2,9
2004	127.420	331	214	578	3,8	2,3	2,9
2005	123.733	327	214	586	3,7	2,4	2,9
2006	119.843	332	220	592	3,8	2,5	2,9
2007	133.132	335	218	585	3,8	2,4	3,0
2008	127.907	329	215	584	3,7	2,4	3,0
2009	119.298	328	214	583	3,7	2,4	3,0
2010	114.770	333	216	582	3,6	2,5	3,0
2011	117.353	337	216	576	3,6	2,4	3,0
2012	102.268	332	212	570	3,6	2,4	3,0
2013	97.978	330	212	575	3,6	2,4	3,0
2014	96.354	329	215	582	3,6	2,4	3,0

Slagteår <i>Slaughter year</i>	Antal Kalve <i>No. of calves</i>	Slagtealder dage <i>Slaughter age in days</i>	Slagtevægt kg <i>Slaughter weight in kg</i>	Nettotilvækst g pr. dag.* <i>Net weight gain g. / day*</i>	Form <i>Carcass Classification</i>	Fedme <i>Fat score</i>	Farve <i>Colour score</i>
Jersey							
2000	5.003	406	176	402	3,0	2,3	3,1
2001	5.406	413	181	404	3,0	2,4	3,1
2002	4.952	415	182	405	3,0	2,4	3,1
2003	3.668	416	184	410	3,0	2,4	3,1
2004	4.146	417	187	418	3,0	2,4	3,1
2005	3.936	422	189	416	3,0	2,5	3,1
2006	3.112	428	195	425	3,1	2,5	3,1
2007	3.841	425	196	431	3,1	2,5	3,1
2008	3.707	428	195	427	3,1	2,5	3,2
2009	2.583	418	199	449	3,2	2,5	3,2
2010	2.172	418	203	458	3,3	2,5	3,1
2011	2.368	413	200	458	3,2	2,4	3,1
2012	2.282	403	192	449	3,2	2,4	3,1
2013	1.997	403	190	444	3,2	2,3	3,1
2014	1.859	406	196	453	3,2	2,4	3,1
DRH							
2000	3.219	369	231	566	4,5	2,3	2,8
2001	3.198	375	235	569	4,5	2,4	2,9
2002	2.940	365	231	572	4,5	2,4	3,0
2003	2.811	355	226	575	4,3	2,4	3,0
2004	2.918	346	226	589	4,3	2,5	3,0
2005	3.122	345	226	589	4,2	2,5	3,0
2006	3.242	352	232	595	4,2	2,6	3,0
2007	2.845	354	230	588	4,1	2,6	3,0
2008	3.066	337	221	589	4,0	2,5	3,0
2009	2.990	337	220	586	3,9	2,5	3,0
2010	2.837	346	222	578	3,8	2,5	3,0
2011	3.950	344	221	579	3,8	2,4	3,0
2012	5.123	336	216	577	3,8	2,4	3,0
2013	8.810	331	217	588	3,8	2,4	3,0
2014	3.132	341	220	580	3,7	2,4	3,0

4.3.5 Resultater for sønegrupper / Results for sons

I tabel 50 er anført det gennemsnitlige indeks for vækst for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 50. Gns. indeks for vækst for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre

Average index for growth for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal tyre <i>Number of bulls</i>	Indeks for vækst <i>Index for Growth</i>
RDC	NAV	405	100,6
	Udenlandske / Foreign	6	84,5
HOL	NAV	292	99,6
	Udenlandske / Foreign	205	98,6
JER	NAV	9	95,1
DRH	Udenlandske / Foreign	16	91,2

I tabel 51 er anført det gennemsnitlige indeks for vækst for tyre født efter 2008 opgjort på tyremødrens nation.

Tabel 51. Gns. indeks for vækst for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre

Average index for growth for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal tyre <i>Number of bulls</i>	Indeks for vækst <i>Index for growth</i>
RDC	NAV	409	100,4
HOL	NAV	479	99,4
	Holland / <i>The Netherlands</i>	7	98,4
	USA	5	86,4
JER	NAV	9	95,1
DRH	NAV	17	92,0

I tabel 52 gives en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvorenings-ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet indeks for vækst. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens eget indeks, sønnegruppens størrelse samt det gennemsnitlige avlsværdital for vækst. Sønner med genomiske test er ikke medregnet.

Tabel 52. Sønnegruppens gns. indeks for vækst (min. 5 sønner)

Average index for growth for group of sons, only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for vækst <i>Growth index</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC				
R Alfa	35780	120	13	105,0
R Bangkok	35965	125	6	113,5
R David	36099	113	20	107,2
R Degn	36200	125	9	110,6
R Facet	(F) 36324	80	24	90,7
R Fastrup	(F) 36412	99	10	98,8
Orkko	36703	88	7	99,4
Orava	36622	99	9	102,6
Priha	36735	96	14	98,9
O Rumba	36759	105	14	99,8
H.Ponnistus		111	14	108,4
V Record	36902	103	20	96,3
Y-H Pikapp		109	9	110,2
J. Ruskaika Et		108	6	104,5
Asmo Sale	36667	109	26	97,8
Siirakki	36704	99	9	99,6
Sauli	36838	103	7	103,9
Tuffa	36839	101	7	102,4
Tålebo	36649	100	7	98,9
Andersta P	36572	108	25	106,3
Asmo Safir	36775	96	13	97,2
S.Tuima		92	5	91,6
Turandot	36822	99	14	99,0
Toivo	36785	93	17	96,2

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for vækst <i>Growth index</i>	Sønner / Sons		
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	
RDC (fortsat)					
Tosikko	36818	100	20	99,4	
ST Hallebo	36691	112	21	103,6	
Långbo	36575	105	5	101,2	
Sörby	36525	107	6	106,0	
Gunarstorp	36647	98	14	102,7	
G Edbo	36699	104	21	107,0	
Inlag II	36754	104	6	98,2	
O Brolin	36431	102	7	99,9	
O Bruce	36661	123	5	116,4	
S Adam	36634	98	34	98,2	
Hällom	36697	95	8	97,0	
S Signal	36792	119	11	109,5	
A Linné	36791	99	19	100,0	
Isåsen	36865	91	11	100,2	
Vret	36866	111	6	109,5	
V Föske	36910	103	11	103,7	
Prästgård	36939	104	5	101,8	
HOL					
RGK Bob CV	(CV	241920	118	10	109,4
Ramos	(BY	245785	93	11	96,9
D Banker	(TY	247111	94	26	96,9
D Sammy	(TY	247385	119	20	109,6
D Cole	(TV	247374	106	24	98,5
Oman Justi	(TY	246705	118	5	110,6
D Onside	(TY	248199	112	11	107,0
E Boliver	(TY	247488	98	9	107,8
D Dundee	(TY	248526	90	13	90,8
D Rødding	(BY	248938	95	5	87,2
D Limbo	(TY	248700	117	11	110,9
P Shottle	(TY	247815	96	12	97,5
D Onsild	(TY	248975	117	6	110,2
D Orange	(TY	249155	106	9	100,4
D Ole	(TY	248715	97	12	94,9
D Oscar	(TY	249021	111	5	102,0
D Emmett	(TY	249083	101	5	96,2
B Goldwyn	(TY	248612	84	16	89,3
O Zenith	(TV	248817	80	9	93,8
Mascol	(TY	248825	97	7	99,6
Billion	(TV	249879	95	6	98,3
Ricky	(TV	249952	91	5	93,4
Jardin	(TY	250310	103	6	105,0
Virzil		250573	119	6	107,0

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for vækst <i>Growth index</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
HOL (fortsat)				
VH Gotfred	(TY 251844	94	9	96,4
Stol Joc	(TV 251074	100	12	99,3
Bobas	(TV 251079	90	5	95,6
Surprise	(TY 251083	91	13	92,4
Active	(TY 251328	107	5	101,2
VH Jonas	252262	103	5	104,4
Fibrax	(TV 251540	102	17	99,6
Eminem	(TV 251558	95	7	98,7
VH Bismark	(TY 252478	126	8	102,5
Planet	(TY 251693	97	12	96,3
VH Salomon	(TY 253100	97	5	90,4
Legend	(TV 252417	101	7	101,0
Man-O-Man	(TY 252563	95	7	93,4
Big Time	(TV 253084	79	5	91,4
Bowser	(TY 253416	106	6	110,3
Rakuuna	251065	89	33	93,2
Satsi	252401	102	5	99,6
Roumare	250534	86	8	96,8
Bissjön	251554	94	8	95,8
Ränneslöv	249472	105	6	102,2
Slättaröd	251175	103	6	99,5
Ligö	250382	103	9	107,4
B Rock	252874	100	6	94,2
S Ross	252562	105	13	98,8
Jurus	250568	85	12	93,5
Ashlar	252162	98	6	98,5
Jobess	251538	106	5	108,4
Bogart	252618	97	6	97,3
Massey	252846	120	7	107,4
Super	253039	112	6	101,2

4.3.6 Genetisk udvikling

I tabel 53 ses antal kvægavlforeningsejede tyre pr. fødselsårgang, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 53. Gns. indeks for vækst for tyre, fædre og morfædre. pr. fødselsårgang

Average index for growth for bulls, sires and maternal grandsires per birth year – for abbreviations see table 5

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>
RDC						
1996	148	102,9	139	103,8	90	105,4
1997	163	101,7	149	103,3	111	104,4
1998	155	104,4	131	108,3	106	102,3
1999	165	104,6	155	107,2	123	102,3
2000	254	103,1	237	105,2	190	102,8
2001	244	103,7	217	106,4	196	103,7
2002	215	101,4	206	101,4	172	103,9
2003	236	102,4	225	101,6	198	103,9
2004	229	101,8	220	101,7	207	102,2
2005	216	101,7	216	103,4	199	101,6
2006	218	103,5	218	105,8	201	100,4
2007	220	103,6	220	104,6	210	99,6
2008	224	103,5	224	105,4	222	99,3
2009	196	100,9	196	104,4	194	101,1
2010	223	99,5	223	98,5	223	104,2
2011	277	102,2	276	102,0	275	104,3
2012	263	101,2	263	102,4	263	100,4
2013	241	100,4	240	103,3	240	99,0
HOL						
1996	432	97,2	422	96,6	413	95,0
1997	490	98,6	477	99,3	472	98,3
1998	409	101,0	402	103,7	399	98,8
1999	399	99,5	386	98,9	388	98,7
2000	392	100,7	385	102,4	374	99,1
2001	448	100,6	439	101,1	420	98,9
2002	401	97,6	401	94,6	388	99,4
2003	354	100,5	353	99,4	346	101,0
2004	359	101,5	359	102,4	357	98,6
2005	353	100,3	353	100,9	348	98,5
2006	400	98,0	400	96,6	399	98,9
2007	338	98,1	338	96,2	338	100,5
2008	286	98,5	286	97,4	284	101,8
2009	268	99,7	268	99,6	266	101,9
2010	243	98,7	243	99,9	243	97,7
2011	196	99,1	196	98,8	196	98,3
2012	221	100,2	221	100,2	221	102,4
2013	183	99,7	182	99,8	183	101,2

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>
JER						
1996	23	102,0	23	100,7	23	101,7
1997	23	99,1	20	95,1	17	100,1
1998	23	97,7	23	96,4	20	98,1
1999	15	104,5	15	105,6	15	97,0
2000	70	102,2	70	103,2	69	99,5
2001	51	105,4	50	107,7	51	100,7
2002	53	98,8	49	97,3	53	101,5
2003	53	99,4	51	96,0	53	102,0
2004	48	101,3	48	97,9	48	101,4
2005	45	100,2	45	97,5	45	101,5
2006	49	99,0	49	96,1	49	100,8
2007	55	99,6	55	97,0	55	99,8
2008	47	100,4	47	99,6	47	97,4
2009	58	98,8	58	97,9	58	99,2
2010	72	100,6	72	101,4	72	99,8
2011	73	100,6	73	100,9	73	101,9
2012	58	99,3	58	97,2	58	101,2
2013	67	100,2	67	102,0	67	100,3
DRH						
1996	13	102,7	13	99,7	12	107,3
1997	10	114,7	8	112,4	8	105,3
1998	20	112,0	15	105,5	13	104,5
1999	12	93,9	11	97,5	9	110,3
2000	5	95,0	4	89,3	2	95,5
2001	12	103,6	6	91,8	7	111,6
2002	15	97,2	13	98,1	7	109,1
2003	10	97,9	9	95,3	2	102,5
2004	9	92,3	7	83,6	6	98,8
2005	6	107,5	3	94,3	4	89,5
2006	11	95,1	10	87,8	6	94,0
2007	10	92,3	10	85,0	7	88,1
2008	10	101,6	5	95,2	5	94,2
2009	11	94,9	9	96,8	8	92,8
2010	6	88,2	5	105,4	2	90,0
2011	2	78,0	2	88,5	0	
2012	2	95,0	2	90,5	1	96,0
2013	5	98,6	4	98,5	4	96,3

4.4 Hunlig frugtbarhed / *Female fertility*

Indekset for hunlig frugtbarhed er for alle racer et nordisk indeks, hvor insemineringsdata fra Danmark, Sverige og Finland indgår. For Jersey er det dog kun danske data, som indgår.

Nordisk indeks for hunlig frugtbarhed

Beregningerne bygger på insemineringsdata fra 1985 fra Danmark, fra 1982 fra Sverige, og fra 1992 fra Finland.

4.4.1 Avlsværdital for hunlig frugtbarhed

I beregningen anvendes følgende egenskaber:

- IO: Ikke omløber procent 56 dage (kvier og køer)
- IP: Insemineringsperiode i dage (kvier og køer)
- KFI: Dage fra kælvning til 1. inseminering (kører)
- N ins: Antal insemineringer (kvier og køer)
- BRST: Bruntstyrke (kvier og køer) (kun data fra Sverige)

For ko-egenskaberne anvender vi data fra køernes første tre laktationer.

Der er kun lagt økonomisk vægt på de vigtigste egenskaber. I tabel 54 er angivet disse egenskaber og den økonomiske vægt pr. enhed, hvormed de indgår i beregningen af frugtbarhedsindekset. Bruntstyrke og ikke-omløber procent er ikke tillagt økonomisk værdi, men indgår som korreleret information i en multitrait-model.

Tabel 54. Grundlæggende økonomiske værdier anvendt i det nordiske indeks for hunlig frugtbarhed
Economic values for subtraits in the index Female Fertility

Egenskab <i>Subtrait</i>	Økonomisk værdi pr ko <i>Economic value per cow</i>
Antal insemineringer (N ins.) kvier <i>No. of inseminations, Heifers</i>	200 kr. pr inseminering / <i>per insemination</i>
Insemineringsperiode (IP) kvier <i>Interval from first to last insemination, Heifers</i>	6 kr. pr dag / <i>per day</i>
Kælvning til første inseminering (KFI) <i>Interval from calving to first insemination</i>	2,5 lakt. x 5,2 kr. pr dag / <i>per day</i>
Antal insemineringer (N ins.) køer <i>Number of inseminations, Cows</i>	2,5 lakt. x 200 kr. pr ins./ <i>per insemination</i>
Insemineringsperiode (IP) køer <i>Interval from first to last insemination, Cows</i>	2,5 lakt. X 6,8 kr. pr dag / <i>per day</i>

De egenskaber, der har størst betydning i det samlede indeks for hunlig frugtbarhed, er insemineringsperioden og antallet af insemineringer hos køerne. Det vil sige, at indekset for hunlig frugtbarhed hovedsagligt beskriver:

- Hvor hurtigt køerne bliver med kalv, efter man er startet med at inseminere dem, samt hvor få insemineringer, der skal til for at få dem med kalv.

Data, som slettes fra beregningerne

Generelt bliver samtlige frugtbarhedsål slettet for:

- Kvær eller køer løbet med privat tyr
- Kvær og køer, som er døtre efter ikke-stambogsførte tyre
- Kvær og køer, der er flyttet til en anden besætning i insemineringsperioden
- Kvær og køer, der har status som donor eller recipient
- Frugtbarhedsål fra 4. og senere laktationer.

Frugtbarhedsdata bliver også slettet, hvis der er åbenbare fejl, eller der findes meget afvigende resultater. Det drejer sig helt konkret om, at følgende krav skal være opfyldt:

- Kvier, alder ved 1. ins.: 270 - 900 dage
- Kvier og kør, alder ved 1. kælvning: 500 til 1100 dage
- Kvier og kør, IP: 0 - 365 dage
- Kvier og kør, N. ins.: 1 - 8 insemineringer
- Kør, KFI: 20 - 230 dage
- Kør, tomperiode (KFI + IP): 20 - 365 dage
- Drægtighedsperiode: Større end 260 dage

Hvis insemineringsperioden hos kvier og kør er over 230 dage, sættes den til 230 dage.

Hvis perioden fra kælvning til første inseminering er over 180 dage, sættes den til 180 dage.

Hvis antallet af insemineringer er over 5, sættes det til 5 insemineringer.

Der findes en del kvier og kør, som ikke har afsluttet en insemineringsperiode med en kælvning eller afgang. Kvier over 3,4 år, der ikke har kælvet eller er afgået, bliver slettet, og kør, der er mere end 2 år fra sidste kælvning, og som ikke har kælvet igen eller er afgået, bliver slettet.

Delvist anvendte data

Ved lange drægtighedsperioder, der er længere end racens gennemsnit plus 21 dage, må vi formode, at kvien eller koen er løbet (med en privat tyr) igen på et senere tidspunkt. Data bliver i dette tilfælde modificeret således:

- KFI bliver bevaret
- IP genbereges som:
 - Kvier: Alder ved 1. kælvning
÷ racens gennemsnitlige drægtighedsperiode
÷ alder ved 1. inseminering
 - Kør: Kælvningsinterval
÷ racens gennemsnitlige drægtighedsperiode
÷ KFI

Lange perioder mellem to insemineringer opstår typisk hos kvier, der bliver insemineret kort tid før udbinding. En anden årsag kan være ikke-registrerede aborter. På grund af de tidligere nævnte afgrænsninger findes der ikke mellemperioder over 364 dage. Gennemsnittet er 25-28 dage. Data for kvieinsemineringer bliver modificeret således:

- Hvis mellemperioden er over $4 \times 21 + 7 = 91$ dage, bliver IP slettet, dvs., hvis mellemperioden er mere end 4 normale brunstperioder på 21 dage (+ 7 dage for at give et spillerum).

Afgåede kør og kvier

Kør kan være afgået på grund af uheld eller årsager, der ikke har forbindelse med frugtbarheden, men i mange tilfælde er afgangsårsagen en kombination af dårlig frugtbarhed, lav ydelse og sygdom.

Det medfører, at det er nødvendigt at modificere data, fordi mange af de kør, der afgår, ikke er drægtige og derfor ikke er registreret med den korrekte IP. Hvis de afgåede kør ikke indgik i beregningen, ville tyre med dårlig frugtbarhed blive stillet for positivt, fordi mange af de døtre, der er afgået, vil stå med for korte insemineringsperioder. Derfor bliver der foretaget følgende modifikationer af data hos afgåede dyr:

- KFI bliver bevaret
- Hvis kvien eller koen afgår efter en drægtighedsundersøgelse, hvor den har været erklæret drægtig, beholdes perioden fra sidste inseminering
- Hvis kvien eller koen afgår efter negativ drægtighedsundersøgelse, beregnes IP som perioden fra første inseminering til drægtighedsundersøgelse + 45 dage for kør og 25 dage for kvier.
- Hvis kvien eller koen afgår uden drægtighedsundersøgelse, afhænger antallet af dage der lægges til afstanden fra 1. til sidste inseminering af afgangsdatoens afstand fra sidste inseminering:
 - mindre end 56 dage: + 40 dage for kør og 20 dage for kvier
 - mere end 56 dage: + 12 dage for kør og 6 dage for kvier

Igangværende frugtbarhedsperioder

Her behandles de køer, der på opgørelsestidspunktet er i gang med en insemineringsperiode. Det er vigtigt, at denne gruppe af dyr indgår i analysen, fordi den omfatter mange døtre efter de tyre, som er under afprøvning. Frugtbarhedsdata hos disse dyr bliver modificeret på samme måde som afgåede køer, blot benyttes udtræksdatoen i stedet for afgangsdatoen.

4.4.2 Beregningsmodel

Beregningen af avlsværdierne bliver udført separat for RDC, Holstein og Jersey. RDM bliver beregnet sammen med SRB og Finsk Ayrshire, mens HOL og DRH bliver beregnet sammen med Svensk og Finsk Holstein.

Beregningen af avlsværdierne for alle subbegenskaberne sker i to grupper med hver sin multitrait-model, hvor genetiske sammenhænge indenfor gruppen udnyttes. De genetiske parametre, som bliver anvendt for de to grupper af egenskaber, er angivet i tabel 55 og 56 for hhv. Holstein samt RDC og Jersey.

Tabel 55. Genetiske parametre for egenskaber i gruppe 1. Heritabiliteter i diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen og residual korrelationer under diagonalen

Genetic parameters for first cluster of traits. Genetic correlations above, residual correlations below and heritabilities on diagonal

Holstein	IO kvier <i>NR¹</i> <i>heifers</i>	IP kvier <i>FL²</i> <i>heifers</i>	IO 1. lakt. <i>NR¹</i> <i>1. lact.</i>	KFI 1. lakt. <i>CF³</i> <i>1. lact.</i>	IP 1. lakt. <i>FL²</i> <i>1. lact.</i>	IO 2. lakt. <i>NR¹</i> <i>2. lact.</i>	KFI 2. lakt. <i>CF³</i> <i>2. lact.</i>	IP 2. lakt. <i>FL²</i> <i>2. lact.</i>	IO 3. lakt. <i>NR¹</i> <i>3. lact.</i>	KFI 3. lakt. <i>CF³</i> <i>3. lact.</i>	IP 3. lakt. <i>FL²</i> <i>3. lact.</i>	
IO kvier <i>NR¹</i> <i>heifers</i>	0.01	-0.85	0.45	0.15	-0.40	0.25	0.10	-0.20	0.15	0.08	-0.10	
IP kvier <i>FL²</i> <i>heifers</i>	-0.45	0.02	-0.25	0.10	0.40	-0.15	0.05	0.25	-0.10	0.03	0.20	
IO 1. lakt. <i>NR¹</i> <i>1. lact.</i>	0.01	-0.01	0.02	0.25	-0.70	0.65	0.20	-0.60	0.60	0.15	-0.50	
KFI 1. lakt. <i>CF³</i> <i>1. lact.</i>	0.01	0.01	0.02	0.05	0.36	0.15	0.86	0.30	0.10	0.79	0.25	
IP 1. lakt. <i>FL²</i> <i>1. lact.</i>	-0.02	0.03	-0.30	-0.04	0.03	-0.55	0.40	0.85	-0.45	0.35	0.74	
IO 2. lakt. <i>NR¹</i> <i>2. lact.</i>	0.01	0.00	0.02	0.01	-0.01	0.02	0.15	-0.74	0.73	0.10	-0.65	
KFI 2. lakt. <i>CF³</i> <i>2. lact.</i>	0.00	0.01	0.02	0.09	0.06	0.04	0.05	0.38	0.05	0.85	0.35	
IP 2. lakt. <i>FL²</i> <i>2. lact.</i>	0.00	0.03	-0.02	0.02	0.04	-0.29	-0.05	0.03	-0.61	0.31	0.88	
IO 3. lakt. <i>NR¹</i> <i>3. lact.</i>	0.01	0.00	0.02	0.01	-0.01	0.03	0.02	0.00	0.02	0.09	-0.70	
KFI 3. lakt. <i>CF³</i> <i>3. lact.</i>	0.00	0.02	0.01	0.08	0.03	0.02	0.12	0.09	0.05	0.05	0.38	
IP 3. lakt. <i>FL²</i> <i>3. lact.</i>	0.00	0.02	-0.01	0.01	0.03	-0.03	0.02	0.04	-0.30	-0.05	0.03	

1 = Non-return rate 56 days

2 = Interval from first till last insemination

3 = Interval from calving to first insemination

RDC og Jersey	IO kvier NR ¹ heifers	IP kvier FL ² heifers	IO 1. lakt. NR ¹ 1. lact.	KFI 1. lakt. CF ³ 1. lact.	IP 1. lakt. FL ² 1. lact.	IO 2. lakt. NR ¹ 2. lact.	KFI 2. lakt. CF ³ 2. lact.	IP 2. lakt. FL ² 2. lact.	IO 3. lakt. NR ¹ 3. lact.	KFI 3. lakt. CF ³ 3. lact.	IP 3. lakt. FL ² 3. lact.
IO kvier NR ¹ heifers	0.015	-0.85	0.45	0.15	-0.40	0.25	0.10	-0.20	0.15	0.08	-0.10
IP kvier FL ² heifers	-0.47	0.015	-0.25	0.10	0.40	-0.15	0.05	0.25	-0.10	0.03	0.20
IO 1. lakt. NR ¹ 1. lact.	0.01	-0.01	0.015	0.25	-0.70	0.65	0.20	-0.60	0.60	0.15	-0.50
KFI 1. lakt. CF ³ 1. lact.	0.02	-0.01	0.03	0.04	0.36	0.15	0.86	0.30	0.10	0.79	0.25
IP 1. lakt. FL ² 1. lact.	-0.02	0.03	-0.34	-0.03	0.03	-0.55	0.40	0.85	-0.45	0.35	0.74
IO 2. lakt. NR ¹ 2. lact.	0.02	-0.02	0.03	0.01	-0.01	0.015	0.15	-0.74	0.73	0.10	-0.65
KFI 2. lakt. CF ³ 2. lact.	0.01	0.00	0.03	0.09	0.04	0.06	0.04	0.38	0.05	0.85	0.35
IP 2. lakt. FL ² 2. lact.	-0.02	0.02	-0.03	0.03	0.06	-0.35	-0.04	0.03	-0.61	0.31	0.88
IO 3. lakt. NR ¹ 3. lact.	0.00	-0.01	0.03	0.00	-0.03	0.04	0.03	-0.02	0.015	0.09	-0.7
KFI 3. lakt. CF ³ 3. lact.	0.01	0.00	0.02	0.06	0.03	0.03	0.1	0.05	0.07	0.04	0.38
IP 3. lakt. FL ² 3. lact.	-0.02	0.03	-0.01	0.01	0.05	-0.03	0.03	0.09	-0.33	-0.05	0.03

1 = Non-return rate 56 days 2 = Interval from first till last insemination 3 = Interval from calving to first insemination

Tabel 56. Genetiske parametre for egenskaber i gruppe 2. Heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelater over diagonalen og residual korrelationer under diagonalen

Genetic parameters for the second cluster of traits. Genetic correlations above, residual correlations below and heritabilities on the diagonal

Holstein	N ins. kvier NI ¹ heifers	BRST kvier SE ² heifers	N ins. 1. lakt. NI ¹ 1. lact.	BRST 1. lakt. SE ² 1. lact.	KFI 1. lakt. CF ³ 1. lact.	N ins. 2. lakt. NI ¹ 2. lact.	BRST 2. lakt. SE ² 2. lact.	KFI 2. lakt. CF ³ 2. lact.	N ins. 3. lakt. NI ¹ 3. lact.	BRST 3. lakt. SE ² 3. lact.	KFI 3. lakt. CF ³ 3. lact.
N ins. kvier NI ¹ heifers	0.025	0.15	0.55	0.08	0.12	0.50	0.05	0.08	0.45	0.03	0.06
BRST kvier SE ² heifers	0.07	0.02	0.08	0.55	0.45	0.05	0.45	0.35	0.03	0.40	0.30
N ins. 1. lakt. NI ¹ 1. lact.	0.04	-0.01	0.03	0.20	0.20	0.75	0.15	0.17	0.60	0.10	0.15
BRST 1. lakt. SE ² 1. lact.	0.01	0.01	0.06	0.02	0.50	0.15	0.60	0.40	0.10	0.40	0.35
KFI 1. lakt. CF ³ 1. lact.	-0.01	0.00	-0.06	0.06	0.05	0.15	0.40	0.85	0.10	0.30	0.74
N ins. 2. lakt. NI ¹ 2. lact.	0.02	0.00	0.03	-0.01	0.00	0.03	0.20	0.20	0.80	0.15	0.17
BRST 2. lakt. SE ² 2. lact.	-0.01	0.01	0.01	0.03	0.01	0.05	0.02	0.50	0.15	0.60	0.40
KFI 2. lakt. CF ³ 2. lact.	0.00	0.01	0.01	0.01	0.08	-0.09	0.05	0.05	0.15	0.40	0.88
N ins. 3. lakt. NI ¹ 3. lact.	0.02	0.00	0.02	0.00	0.00	0.03	-0.01	-0.02	0.03	0.20	0.20
BRST 3. lakt. SE ² 3. lact.	0.02	0.01	-0.01	0.01	0.02	0.01	0.05	0.02	0.05	0.02	0.50
KFI 3. lakt. CF ³ 3. lact.	0.02	0.00	-0.01	0.01	0.05	0.02	0.01	0.08	-0.10	0.05	0.05

1 = No. of inseminations

2 = Strength of estrus

3 = Interval from calving to first insemination

RDC og Jersey	N ins. kvier NI ¹ heifers	BRST kvier SE ² heifers	N ins. 1. lakt. NI ¹ 1. lact.	BRST 1. lakt. SE ² 1. lact.	KFI 1. lakt. CF ³ 1. lact.	N ins. 2. lakt. NI ¹ 2. lact.	BRST 2. lakt. SE ² 2. lact.	KFI 2. lakt. CF ³ 2. lact.	N ins. 3. lakt. NI ¹ 3. lact.	BRST 3. lakt. SE ² 3. lact.	KFI 3. lakt. CF ³ 3. lact.
N ins. kvier NI¹ heifers	0.025	0.15	0.55	0.08	0.12	0.50	0.05	0.08	0.45	0.03	0.06
BRST kvier SE² heifers	0.07	0.02	0.08	0.55	0.45	0.05	0.45	0.35	0.03	0.40	0.30
N ins. 1. lakt. NI¹ 1. lact.	0.03	0.00	0.03	0.20	0.20	0.75	0.15	0.17	0.60	0.10	0.15
BRST 1. lakt. SE² 1. lact.	0.01	0.01	0.07	0.02	0.50	0.15	0.60	0.40	0.10	0.40	0.35
KFI 1. lakt. CF³ 1. lact.	-0.02	0.00	-0.07	0.05	0.04	0.15	0.40	0.85	0.10	0.30	0.74
N ins. 2. lakt. NI¹ 2. lact.	0.04	0.01	0.05	0.00	0.00	0.03	0.20	0.20	0.80	0.15	0.17
BRST 2. lakt. SE² 2. lact.	0.00	0.01	0.00	0.03	0.02	0.07	0.02	0.50	0.15	0.60	0.40
KFI 2. lakt. CF³ 2. lact.	-0.01	0.00	-0.01	0.01	0.08	-0.10	0.04	0.04	0.15	0.40	0.88
N ins. 3. lakt. NI¹ 3. lact.	0.02	0.01	0.04	0.01	-0.01	0.06	0.01	-0.01	0.03	0.20	0.20
BRST 3. lakt. SE² 3. lact.	0.02	0.01	-0.01	0.02	0.00	0.01	0.04	0.03	0.05	0.02	0.50
KFI 3. lakt. CF³ 3. lact.	0.00	0.00	-0.02	0.02	0.05	-0.01	0.01	0.10	-0.11	0.03	0.04

1 = No. of inseminations

2 = Strength of estrus

3 = Interval from calving to first insemination

Modellerne for frugtbarhedsegenskaberne er under revision og vil derfor ikke blive vist i denne version af statistikken.

4.4.3 Indeksbergning og publicering

Genetisk base

Tyrenes avlsværdital for frugtbarhedsegenskaberne bliver offentliggjort, når sikkerheden er over 35%, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet. Avlsværditallene er udtrykt på en rullende base. I den rullende base indgår køer, der er 3 og 4 år gamle på publiceringstidspunktet, dvs. når publiceringsdagen er den 05. maj 2015, omfatter basen (gennemsnit 100) køer født i perioden 05.05.2011 - 05.05.2012. Spredningen på avlsværditallene er standardiseret til 10.

4.4.4 Frugtbarhedsresultater / Results for female fertility

I tabel 57 er vist frugtbarhedsresultaterne hos de kvier og køer, som har kælvet i 2000-2013. Det drejer sig om de resultater, som de opnåede før kælvningen. Det indebærer, at der ikke indgår resultater fra afgæde kvier og køer i denne tabel og heller ikke resultater fra dyr, der ikke har afsluttet med en ny kælvning (igangværende). Der er kun vist resultater fra de kvier og køer, som indgår i beregningen af avlsværdital (se afsnit 4.4.1).

Tabel 57. Frugtbarhed hos danske kvier og køer, der har kælvet i 2000-2014, og anvendt til avlsværdivurdering af hunlig frugtbarhed (frugtbarhed før kælvningen - der indgår ikke data fra afgåede dyr)
Fertility results for Danish heifers and cows, which calved in 2000-2014, and from which data are used in breeding value estimation (only data from animals which have calved again)

Kvier / heifers							
Race breed	Kælvningsår Year of calving	Antal No. of ani- mals	Antal ins. ¹⁾ No. of inseminations ¹⁾	Drg. periode ²⁾ Pregnancy period ²⁾	Alder/KFI ³⁾ Age/CF ³⁾	IO56 % NR56 %	IP, dage FL, days
RDC	2000	18.606	1,46	280,2	555	79,0	14,7
	2001	17.409	1,44	280,1	553	79,6	14,2
	2002	16.731	1,47	280,4	550	77,7	15,0
	2003	16.777	1,46	280,7	551	78,5	14,7
	2004	16.317	1,45	280,8	548	78,6	14,3
	2005	15.183	1,49	281,1	536	76,9	15,8
	2006	15.149	1,45	280,0	532	78,4	14,5
	2007	14.185	1,50	279,9	521	76,5	16,1
	2008	13.982	1,53	281,1	512	75,4	17,4
	2009	14.184	1,59	280,6	507	72,6	18,7
	2010	13.985	1,58	280,3	499	72,6	18,4
	2011	14.245	1,59	280,2	494	71,8	18,9
	2012	13.341	1,66	279,6	489	68,4	21,1
	2013	13.200	1,63	279,3	486	68,9	19,9
	2014	12.765	1,59	278,5	487	70,3	18,8
HOL	2000	124.079	1,47	279,2	551	78,8	14,4
	2001	119.642	1,48	279,6	551	78,1	15,2
	2002	118.818	1,50	279,1	547	77,5	15,4
	2003	117.894	1,49	279,2	542	77,3	15,4
	2004	118.858	1,51	279,2	533	76,4	16,2
	2005	109.462	1,56	278,9	523	74,1	17,5
	2006	108.439	1,57	278,6	515	73,4	18,1
	2007	103.901	1,58	278,9	507	73,2	18,6
	2008	107.198	1,61	278,9	503	72,1	19,4
	2009	112.153	1,69	279,0	497	68,4	21,5
	2010	116.084	1,65	277,9	487	69,0	20,1
	2011	118.857	1,65	278,2	481	68,3	19,9
	2012	120.134	1,69	278,1	477	66,8	21,2
	2013	115.550	1,68	278,2	474	66,6	20,7
	2014	123.071	1,65	277,9	473	67,1	19,8
JER	2000	20.070	1,48	280,2	494	78,2	15,2
	2001	20.251	1,49	279,8	491	77,3	15,3
	2002	18.486	1,49	279,7	493	77,9	15,5
	2003	17.622	1,50	280,0	489	76,5	15,9
	2004	18.042	1,51	281,2	483	76,5	16,1
	2005	16.840	1,52	281,4	477	74,8	16,5
	2006	16.965	1,59	281,1	472	72,1	18,6
	2007	16.594	1,60	281,3	466	72,1	19,3
	2008	18.097	1,66	281,5	460	69,8	21,1
	2009	18.360	1,72	281,9	456	66,6	22,8
	2010	19.400	1,68	281,4	450	67,5	21,6
	2011	21.308	1,66	281,4	446	68,1	20,4
	2012	20.436	1,67	281,1	440	67,4	20,6
	2013	20.414	1,62	281,0	434	68,4	19,0
	2014	21.526	1,68	280,4	436	65,8	21,0

Kvier / heifers

Race breed	Kælvningsår Year of calving	Antal No. of ani- mals	Antal ins. ¹⁾ No. of inseminations ¹⁾	Drg. periode ²⁾ Pregnancy period ²⁾	Alder/KFI ³⁾ Age/CF ³⁾	IO56 % NR56 %	IP, dage FL, days
DRH	2000	2.013	1,41	280,1	560	80,1	12,4
	2001	2.006	1,42	280,4	561	79,7	12,7
	2002	1.926	1,46	280,6	558	78,9	13,8
	2003	1.972	1,49	280,4	563	75,7	13,9
	2004	2.007	1,48	280,5	551	76,9	15,0
	2005	1.889	1,42	280,6	542	79,2	14,3
	2006	2.082	1,45	280,3	529	78,4	14,5
	2007	2.135	1,49	280,1	527	76,7	15,2
	2008	1.917	1,58	280,8	515	73,3	18,4
	2009	2.029	1,58	280,2	500	72,7	18,1
	2010	1.951	1,60	280,1	498	71,8	18,7
	2011	1.968	1,62	279,5	496	69,2	19,2
	2012	1.878	1,65	280,0	497	68,3	20,2
	2013	1.859	1,67	279,7	488	68,3	21,7
	2014	1.685	1,62	279,1	493	70,7	19,3

Kør / cows

Race breed	Kælvningsår Year of calving	Antal No. of animals	Antal ins. ¹⁾ No. of inseminations ¹⁾	Drg. periode ²⁾ Pregnancy period ²⁾	Alder/KFI ³⁾ Age/CF ³⁾	IO56 % NR56 %	IP, dage FL, days
RDC	2000	29.181	1,77	282,3	73	64,1	31,9
	2001	27.773	1,76	282,2	72,9	64,6	31,6
	2002	26.077	1,74	281,7	75,0	65,2	31,0
	2003	26.231	1,73	281,7	76,3	66,8	31,1
	2004	25.369	1,67	281,9	77,1	68,6	29,0
	2005	23.854	1,67	282,1	78,0	67,9	28,1
	2006	23.407	1,69	281,1	78,9	67,7	29,4
	2007	22.502	1,72	281,3	79,4	67,0	31,3
	2008	22.143	1,75	281,9	78,8	66,4	32,7
	2009	22.322	1,77	281,6	78,1	65,8	33,9
	2010	21.909	1,78	281,0	77,2	65,6	33,6
	2011	21.877	1,79	280,9	75,7	64,0	33,6
	2012	21.856	1,83	280,7	73,3	62,2	33,9
	2013	21.354	1,82	280,9	72,2	62,0	32,4
	2014	21.054	1,77	280,0	72,3	63,3	30,4
HOL	2000	188.353	1,92	279,8	78,1	61,9	40,6
	2001	183.863	1,90	280,1	79,1	62,5	40,3
	2002	180.632	1,90	279,8	81,9	63,0	40,8
	2003	183.519	1,92	279,8	83,6	62,6	41,6
	2004	183.709	1,89	280,3	84,2	63,4	40,1
	2005	174.311	1,91	280,8	84,3	61,9	40,2
	2006	177.227	1,92	280,5	84,6	61,8	40,8
	2007	175.579	1,95	280,7	84,6	61,3	42,5
	2008	179.909	1,96	280,4	84,6	61,5	43,6
	2009	189.346	1,97	280,1	83,3	60,8	43,1
	2010	194.482	1,96	279,6	81,8	60,3	41,8
	2011	197.131	1,98	279,8	80,7	59,0	41,7
	2012	203.554	2,03	279,9	78,0	56,5	42,1
	2013	205.123	2,03	279,4	76,7	55,6	41,3

Kør / cows							
Race breed	Kælvningsår Year of calving	Antal No. of animals	Antal ins. ¹⁾ No. of inseminations ¹⁾	Drg. periode ²⁾ Pregnancy period ²⁾	Alder/KFI ³⁾ Age/CF ³⁾	IO56 % NR56 %	IP, dage FL, days
JER	2014	199.450	2,00	279,2	75,9	56,5	39,6
	2000	36.926	1,71	281,4	71,0	66,2	29,3
	2001	35.189	1,69	281,6	71,5	67,7	28,9
	2002	34.204	1,70	281,4	74,3	67,8	30,1
	2003	33.068	1,70	281,5	76,1	67,8	30,7
	2004	31.837	1,70	282,3	76,9	68,0	30,8
	2005	30.572	1,67	282,5	77,2	68,9	29,0
	2006	31.087	1,70	282,3	77,5	68,5	30,7
	2007	30.902	1,71	282,8	77,7	67,9	31,7
	2008	32.009	1,76	283,0	77,5	66,7	33,9
	2009	34.252	1,83	283,3	75,2	63,3	35,7
	2010	35.759	1,84	282,9	74,0	62,8	35,2
	2011	37.431	1,82	283,2	73,1	63,0	34,0
	2012	39.531	1,84	283,1	70,7	61,5	34,2
	2013	39.631	1,83	283,1	69,5	61,4	33,0
	2014	39.297	1,82	282,3	69,1	61,3	31,9
DRH	2000	2.921	1,76	281,5	73,1	63,2	31,4
	2001	2.886	1,76	281,6	75,0	65,4	31,5
	2002	2.767	1,77	281,8	77,8	64,5	33,2
	2003	2.753	1,76	281,6	80,7	66,0	33,0
	2004	2.871	1,78	281,4	81,2	65,3	34,1
	2005	2.843	1,72	281,8	82,5	66,9	31,2
	2006	2.805	1,76	281,8	81,0	65,2	33,8
	2007	2.852	1,80	281,1	82,7	65,8	36,3
	2008	3.152	1,85	281,7	82,8	64,7	39,8
	2009	3.149	1,90	281,1	82,6	62,9	40,5
	2010	3.075	1,90	280,9	82,0	63,3	40,4
	2011	3.053	1,94	280,3	82,5	61,6	41,3
	2012	3.102	1,91	280,6	81,9	61,7	39,5
	2013	3.086	1,91	280,7	80,6	60,7	37,6
	2014	2.869	1,93	280,2	78,8	60,9	40,3

¹⁾ Antal insemineringer pr. kælvning / No. of inseminations per calving

²⁾ Drægtighedsperiode, kun data fra kvier og køer med "normale" drægtighedsperioder indgår, dvs. drægtighedsperioder mellem 259 og 301 dage /

Pregnancy period, only data from pregnancy periods with a length of 259 to 301 days

³⁾ Alder ved 1. inseminering hos kvier, afstand fra kælvning til 1. inseminering hos køer (KFI) / Age at 1st insemination for heifers, period from calving to 1st insemination for cows (CF)

4.4.5 Resultater for sønegrupper / Results for sons

I tabel 58 er anført det gennemsnitlige indeks for hunlig frugtbarhed for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 58. Gennemsnitligt indeks for hunlig frugtbarhed for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average index for fertility for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal sønner <i>Number of sons</i>	Indeks for hunlig frugtbarhed <i>Index for female fertility</i>
RDC	NAV	270	97,9
	Udenlandske / Foreign	6	92,7
HOL	NAV	200	101,6
	Udenlandske / Foreign	162	99,8
JER	NAV	74	100,3
DRH	Udenlandske / Foreign	12	98,8

I tabel 59 er anført det gennemsnitlige indeks for hunlig frugtbarhed for tyre født efter 2008 opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 59. Gennemsnitligt indeks for hunlig frugtbarhed for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average index for fertility for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal sønner <i>Number of sons</i>	Indeks for hunlig frugtbarhed <i>Index for female fertility</i>
RDC	NAV	274	97,9
HOL	NAV	345	100,8
	Holland / The Nether-	7	102,7
	USA	5	102,8
JER	NAV	77	100,6
DRH	NAV	13	102,1

I tabel 60 gives en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvarenings-ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet indeks for hunlig frugtbarhed. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens eget indeks, sønnegruppens størrelse samt det gennemsnitlige indeks for hunlig frugtbarhed. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 60. Sønnegruppens gns. indeks for hunlig frugtbarhed (min. 5 sønner)

Average index for fertility for groups of sons – only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for hunlig frugtbarhed <i>Index for female fertility</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC				
R Alfa	35780	119	13	110,5
R Bangkok	35965	86	5	85,4
R David	36099	102	19	102,3
R Degn	36200	90	9	90,9
R Facet	(F) 36324	108	20	102,5
Orkko	36703	106	7	104,6
Orava	36622	84	9	89,8
Priha	36735	113	14	104,1
O Rumba	36759	84	14	89,9
H.Ponnistus		104	14	99,7
V Record	36902	89	18	92,8
Y-H Pikapp		87	9	86,2
J. Ruskaika Et		96	6	89,3
Asmo Sale	36667	90	26	93,9
Siirakki	36704	97	9	99,3

Race / navn Breed / name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for hunlig frugtbarhed Index for female fertility	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Avg. index	
RDC (fortsat)					
Tålebo	36649	109	7	107,3	
Andersta P	36572	104	25	101,6	
Asmo Safir	36775	98	13	97,6	
S.Tuima		82	5	87,0	
Turandot	36822	105	10	101,3	
Toivo	36785	80	12	91,9	
Tosikko	36818	83	9	90,4	
ST Hallebo	36691	94	20	94,5	
Långbo	36575	106	5	104,8	
Sörby	36525	87	6	94,3	
Gunarstorp	36647	112	14	105,8	
G Edbo	36699	91	16	95,6	
Inlag II	36754	101	6	100,8	
O Brolin	36431	109	7	105,4	
O Bruce	36661	100	5	101,2	
S Adam	36634	97	32	98,5	
A Linné	36791	107	15	103,3	
HOL					
RGK Bob CV	(CV 241920	98	10	94,4	
Ramos	(BY 245785	110	11	103,0	
D Banker	(TY 247111	101	26	100,4	
D Sammy	(TY 247385	106	20	101,0	
D Cole	(TV 247374	109	24	105,1	
Oman Justi	(TY 246705	104	5	102,2	
D Onside	(TY 248199	105	11	104,8	
E Boliver	(TY 247488	82	9	90,1	
D Dundee	(TY 248526	84	13	97,0	
P Shottle	(TY 247815	94	12	96,4	
D Ole	(TY 248715	94	11	101,0	
B Goldwyn	(TY 248612	102	16	99,4	
O Zenith	(TV 248817	108	9	98,2	
Mascol	(TY 248825	103	7	106,3	
Billion	(TV 249879	88	6	93,0	
Ricky	(TV 249952	92	5	86,2	
Jardin	(TY 250310	90	6	91,8	
Virzil	250573	94	6	96,2	
VH Gotfred	(TY 251844	105	9	99,2	
Stol Joc	(TV 251074	82	12	93,4	
Bobas	(TV 251079	97	5	98,0	
Surprise	(TY 251083	107	13	105,3	
Active	(TY 251328	103	5	97,8	
Fibrax	(TV 251540	103	16	100,6	

Race / navn Breed / name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for hunlig frugtbarhed Index for female fertility	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Avg. index	
HOL (fortsat)					
Eminem	(TV 251558	90	6	92,5	
VH Bismark	(TY 252478	82	5	94,2	
Planet	(TY 251693	99	12	101,7	
Legend	(TV 252417	109	5	111,0	
Man-O-Man	(TY 252563	100	7	103,1	
Rakuuna	251065	115	33	106,4	
Satsi	252401	118	5	110,4	
Roumare	250534	90	8	94,9	
Bissjön	251554	90	8	91,4	
Ränneslös	249472	66	6	85,3	
Slättaröd	251175	127	6	120,0	
Ligö	250382	94	9	99,6	
S Ross	252562	119	5	109,2	
Jurus	250568	93	12	95,5	
Ashlar	252162	86	6	99,8	
Jobess	251538	89	5	97,6	
Bogart	252618	106	5	104,6	
JER					
Q Hirse	301406	104	10	102,8	
DJ Topholm	302046	97	10	99,7	
DJ Lirsk	302098	98	6	98,8	
DJ May	302229	117	9	105,8	
DJ Hovborg	302265	68	6	88,0	
DJ Rig	302329	115	8	109,5	
DJ Kars	302379	109	12	104,8	
DJ Fargas	302381	95	6	95,3	
DJ Brejs	302468	105	5	101,6	
DJ Hulk	302595	82	7	90,3	
DJ Latte	302606	109	9	102,2	
DJ Jason	302701	112	6	97,8	
DJ Izzy	302708	99	5	100,4	

4.4.6 Genetisk udvikling

I tabel 61 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsår samt det gennemsnitlige indeks for hunlig frugtbarhed for tyrene, deres fædre og deres morfædre.

Tabel 61. Gennemsnitligt indeks for hunlig frugtbarhed for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår
Avg. index for fertility for bulls, sires and maternal grandsires per year of birth - for abbreviations see table 5

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC						
1996	253	101,0	246	100,9	198	99,4
1997	270	100,7	260	102,1	218	99,2
1998	238	99,6	220	100,6	199	100,7
1999	231	99,4	224	98,2	199	99,8
2000	266	97,4	261	95,5	249	98,6
2001	248	99,8	241	101,7	232	97,1
2002	215	99,2	211	98,8	190	97,4
2003	237	95,7	227	94,5	220	97,7
2004	229	97,9	220	95,2	216	97,0
2005	216	99,0	216	99,2	209	97,2
2006	218	97,7	218	96,7	208	96,7
2007	220	99,1	220	100,2	215	97,7
2008	224	97,7	224	97,3	222	97,3
2009	196	97,3	196	97,2	195	97,5
2010	223	98,6	223	97,4	223	97,3
2011	277	100,0	276	98,8	275	96,5
2012	263	101,8	263	102,6	263	97,6
2013	241	102,7	240	100,0	240	100,6
HOL						
1996	472	94,9	472	90,1	443	93,5
1997	522	93,4	522	91,1	500	90,6
1998	450	92,5	449	89,8	442	89,6
1999	444	91,8	442	88,7	442	90,1
2000	392	88,3	392	83,5	388	89,9
2001	449	92,4	449	89,2	447	90,4
2002	401	92,5	401	89,8	399	91,8
2003	354	95,4	354	95,5	354	93,1
2004	359	95,6	359	95,0	359	92,1
2005	353	96,4	353	96,4	353	92,9
2006	400	96,7	400	97,2	400	94,4
2007	338	96,3	338	95,3	338	96,6
2008	286	98,3	286	96,7	286	100,3
2009	268	100,1	268	99,9	266	99,7
2010	243	102,2	243	100,2	243	100,4
2011	196	104,7	196	102,1	196	101,0
2012	221	105,4	221	101,6	221	101,6
2013	183	106,8	182	101,4	183	102,4

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
Jersey						
1996	92	98,7	92	101,1	92	91,6
1997	64	98,9	64	101,1	60	95,3
1998	70	98,6	70	100,9	70	96,8
1999	67	91,6	67	87,7	67	96,5
2000	72	94,0	72	88,7	71	97,8
2001	51	98,5	51	97,8	51	91,4
2002	55	96,4	55	98,3	55	92,3
2003	54	99,5	54	103,8	54	90,2
2004	48	95,0	48	92,0	48	93,1
2005	45	97,5	45	93,7	45	96,6
2006	50	93,3	50	87,4	50	91,4
2007	55	93,9	55	94,9	55	93,0
2008	48	99,2	48	99,8	48	96,7
2009	58	101,4	58	102,3	58	98,8
2010	72	99,2	72	102,8	72	101,0
2011	73	100,2	73	103,7	73	98,1
2012	58	97,5	58	95,6	58	98,2
2013	67	101,5	67	98,8	67	105,0
DRH						
1996	13	97,7	13	94,8	13	94,0
1997	10	102,1	10	95,5	9	97,9
1998	20	100,1	16	92,4	14	94,9
1999	12	105,6	11	102,5	11	97,2
2000	5	102,0	4	91,5	5	92,2
2001	12	98,3	8	90,4	8	94,9
2002	15	104,5	15	96,9	10	100,3
2003	10	98,0	10	89,6	5	92,6
2004	9	96,1	9	89,1	8	90,8
2005	6	96,8	3	102,0	4	87,8
2006	11	90,7	10	83,7	8	94,1
2007	10	95,0	10	91,2	8	90,8
2008	10	96,0	5	91,2	5	94,2
2009	11	96,6	9	95,1	8	90,1
2010	6	103,0	5	108,0	2	111,0
2011	2	94,5	2	95,5	0	
2012	2	94,5	2	95,0	1	101,0
2013	5	102,2	4	99,3	4	100,5

4.5 Fødselsstatistik og kælvningsevne / *Calving direct and maternal*

4.5.1 Fødselsstatistik / *General statistics for calving*

Gennem Registrering og YdelsesKontrol (RYK) indsamles oplysninger om alle kælvninger i de kontrollerede besætninger. Disse oplysninger danner grundlaget for følgende oplysninger:

- Generelle opgørelser vedrørende udvikling i kalvedødelighed, kælvningsforløb og størrelse af kalvene (se tabellerne 62 – 68)
- Beregning af indeks for kælvningsevne og fødselsindeks.

Dette afsnit indeholder en række generelle opgørelser vedrørende de oplysninger, der er indsamlet om kælvningerne.

Tabel 62. Fordeling af koder for livskraft hos kalve født i ydelseskontrollerede besætninger i 2014.

ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke

Frequency of codes for still birth used for calves born in 2014

ET calves and calves with unknown sex are not included

	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
1. kælvning / 1st calving					
Antal / Number	12.309	140.600	25.459	1.686	27.579
Defekt / Defect (kode 0)	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Dødfødt / Stillborn (kode 5)	4,4	7,3	4,4	9,1	7,1
Død 1. døgn / Dead within 24 hours (kode 3)	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5
Død efter 1. døgn / Dead after 24 hours (kode 4)	0,5	0,3	0,3	0,4	0,3
Aflivet som spæd / Killed at birth (kode 9)	0,3	1,0	39,9	0,7	3,3
Levende, for tidligt født / Live, born prematurely (kode 2)	0,4	0,2	0,1	0,4	0,2
Levende / Alive (kode 1)	94,1	90,6	54,9	88,9	88,6
Dødføgte / Stillborn (kode 0+5+3)	5,1	7,9	4,9	9,6	7,7
Levende fødte / Alive at birth (kode 1+2+4+9)	94,9	92,1	95,1	90,4	92,3
2. og senere kælvninger / Later calvings					
Antal / Number	21.516	235.601	47.793	2.873	57.082
Defekt / Defect (kode 0)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Dødfødt / Stillborn (kode 5)	3,3	4,0	2,5	4,5	4,1
Død 1. døgn / Dead within 24 hours (kode 3)	0,4	0,4	0,4	0,6	0,4
Død efter 1. døgn / Dead after 24 hours (kode 4)	0,3	0,3	0,2	0,6	0,3
Aflivet som spæd / Killed at birth (kode 9)	0,3	1,1	42,5	0,7	3,0
Levende, for tidligt født / live, born prematurely (kode 2)	0,5	0,2	0,1	0,2	0,2
Levende / Alive at birth (kode 1)	95,0	93,9	54,4	93,4	91,9
Dødfødt / Stillborn (kode 0+5+3)	3,8	4,5	2,9	5,2	4,6
Levende / Alive at birth (kode 1+2+4+9)	96,2	95,5	97,1	94,8	95,4

Tabel 63. Fordeling af koder for kælvningsforløb hos kalve født i ydelseskontrollerede besætninger i 2014.

ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke

Frequency of codes for calving ease used for calves born in 2014

ET calves and calves with unknown sex are not included

	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
1. kælvning / 1st calving					
Antal / number	11.663	126.330	23.993	1.529	24.819
Let uden hjælp / Easy, no help (kode 1)	84,3	74,9	95,5	67,7	79,7
Let med hjælp / Easy, help (kode 2)	12,5	21,5	3,4	26,3	16,6
Vanskelig uden dyrlæge / Difficult without vet (kode 3)	2,8	3,2	0,8	5,0	3,1
Vanskelig med dyrlæge / Difficult with vet (kode 4)	0,4	0,5	0,4	1,0	0,6
2. og senere kælvninger / Later calvings					
Antal / number	20.368	212.474	44.966	2.612	52.018
Let uden hjælp / Easy, no help (kode 1)	92,1	86,1	97,7	81,7	86,5
Let med hjælp / Easy, help (kode 2)	6,3	12,0	1,7	15,4	11,0
Vanskelig uden dyrlæge / Difficult without Vet (kode 3)	1,1	1,3	0,4	1,8	1,8
Vanskelig med dyrlæge / Difficult with Vet (kode 4)	0,5	0,6	0,2	1,2	0,8

Tabel 64. Fordeling af koder for størrelse hos kalve født i 2014 i ydelseskontrollerede besætninger.

ET-kalve og kalve af ukendt køn (incl. aborter) indgår ikke

Frequency of codes for size of calf used for calves born in 2014

ET calves and calves with unknown sex are not included

	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
1. kælvning / 1st calving					
Antal / number	11.335	120.011	21.638	1.512	22.764
Små kalve / Small (kode 1)	7,6	5,3	7,5	6,6	7,2
Lidt under middel / Below average (kode 2)	39,9	38,6	39,3	30,2	34,7
Lidt over middel / Above average (kode 3)	44,3	49,9	50,1	51,7	50,2
Store kalve / Large (kode 4)	8,3	6,3	3,0	11,6	8,0
2. og senere kælvninger / Later calvings					
Antal / number	19.770	202.666	40.330	2.562	48.458
Små kalve / Small (kode 1)	5,8	4,5	4,7	5,2	4,5
Lidt under middel / Below average (kode 2)	26,9	24,9	26,0	20,3	21,0
Lidt over middel / Above average (kode 3)	51,5	57,9	60,9	54,8	55,0
Store kalve / Large (kode 4)	15,9	12,8	8,4	19,6	19,6

Tabel 65. Enkelfødsler: Pct. dødfødte, vanskelige kælvningsforløb og små kalve født i ydelses-kontrollerede besætninger i 2014. ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke
Single births: Percentage of stillborn, difficult calvings and small calves born in milk recorded herds in 2014. ET calves and calves with unknown sex are not included

Kælvningsnr. Parity	Køn / Sex	Antal kalve Number of calves	% dødfødte % still born	% vanskelig % difficult	% små kalve % small
RDM					
1. / 1 st	Tyr / Bull	5.785	6,1	4,6	5,6
	Kvie / Heifer	6.341	3,5	2,0	8,5
Øvrige / Later	Tyr / Bull	10.271	3,4	1,8	3,0
	Kvie / Heifer	9.464	1,9	0,9	5,0
HOL					
1. / 1 st	Tyr / bull	62.961	9,7	5,1	3,8
	Kvie / Heifer	75.463	5,3	2,2	5,9
Øvrige / Later	Tyr / Bull	114.257	4,4	2,1	2,1
	Kvie / Heifer	105.311	2,3	1,2	3,3
JER					
1. / 1 st	Tyr / Bull	11.906	4,6	1,3	6,4
	Kvie / Heifer	13.110	4,7	0,9	8,0
Øvrige / Later	Tyr / Bull	22.576	2,2	0,7	3,5
	Kvie / Heifer	22.482	2,5	0,4	3,6
DRH					
1. / 1 st	Tyr / Bull	743	11,0	7,3	3,9
	Kvie / Heifer	893	6,4	3,5	7,5
Øvrige / Later	Tyr / Bull	1.304	3,8	3,1	2,5
	Kvie / Heifer	1.309	3,1	1,9	3,1
ØVR					
1. / 1 st	Tyr / Bull	12.872	9,3	4,9	5,9
	Kvie / Heifer	14.171	5,1	2,2	7,5
Øvrige / Later	Tyr / Bull	27.794	4,6	3,1	2,8
	Kvie / Heifer	25.217	2,4	1,6	3,4

Tabel 66. Flerfødsler: Pct. dødfødte, vanskelige kælvningsforløb og små kalve født i ydelseskontrollerede besætninger i 2014. ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke
Multiple births: Percentage of still born, difficult calvings and small calves born in milk recorded herds in 2014. ET calves and calves with unknown sex are not included

Kælvningsnr. <i>parity</i>	Køn / Sex	Antal kalve <i>Number of calves</i>	% dødfødte <i>% still born</i>	% besværlig <i>% difficult</i>	% små kalve <i>% small</i>
RDM					
1. / 1 st	Tyr / Bull	84	33,3	3,8	34,3
	Kvie / Heifer	99	21,2	9,6	40,9
Øvrige / Later	Tyr / Bull	917	18,5	4,1	23,7
	Kvie / Heifer	864	14,6	3,0	31,4
HOL					
1. / 1 st	Tyr / Bull	1.261	59,6	15,8	29,0
	Kvie / Heifer	915	31,7	10,3	40,2
Øvrige / Later	Tyr / Bull	8.441	23,9	5,5	26,1
	Kvie / Heifer	7.592	16,8	4,0	34,5
JER					
1. / 1 st	Tyr / Bull	277	14,8	3,2	16,3
	Kvie / Heifer	166	22,9	7,1	38,0
Øvrige / Later	Tyr / Bull	1.537	12,2	2,5	19,8
	Kvie / Heifer	1.198	12,4	2,2	31,2
DRH					
1. / 1 st	Tyr / Bull	28	67,9	56,3	46,2
	Kvie / Heifer	22	22,7	31,3	37,5
Øvrige / Later	Tyr / Bull	125	27,2	9,7	27,8
	Kvie / Heifer	135	18,5	3,9	32,2
ØVR					
1. / 1 st	Tyr / Bull	322	45,7	17,7	35,1
	Kvie / Heifer	214	19,6	9,0	37,3
Øvrige / Later	Tyr / Bull	2.115	19,4	5,1	19,9
	Kvie / Heifer	1.956	15,6	4,6	26,9

Tabel 67. Pct. registreringer af kælvningsforløb og størrelse hos kalve født i 2014 fordelt på privat eller kvf.

tyre. ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke.

Percent registrations for calving ease and size of calf for calves born in 2014 distributed on privately owned or cooperatively owned AI sires. ET calves and calves with unknown sex are not included

Far til kalven / Sire	Forløb / Calving ease					Størrelse / Size of calf				
	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR	RDM	HOL	JER	DRH	ØVR
Privat ej i stam bog <i>Privately owned sires not in herdbook</i>	88,8	82,3	81,2	91,1	86,0	80,1	73,9	72,5	50,0	72,2
Privat i stam bog <i>Privately owned sires in herdbook</i>	99,6	89,9	97,6	98,7	95,7	95,5	85,0	89,5	93,6	88,7
Kvf. Tyr / Coop. AI	94,7	90,6	94,9	90,7	91,5	92,0	86,5	85,2	89,8	86,3
I alt	94,7	90,1	94,1	90,8	90,8	92,0	85,8	84,6	89,4	84,1

Tabel 68. Afstamningsoplysninger hos kalve født i 2014.
 ET-kalve og kalve af ukendt køn (inkl. aborter) indgår ikke
Pedigree information on calves born in 2014.
ET calves and calves with unknown sex are not included

Kalvens race <i>Breed of the calf</i>	% kalve med stambogsført far / % calves with sire in herdbook				
	1. kælvning / 1 st calving		Øvrige kælvninger / Later calvings		
	Død, afgået <i>Dead or killed</i> ¹	Levende / alive ²	Død, afgået <i>Dead or killed</i> ¹	Levende / alive ²	
RDM	96,8	98,5	98,6	99,5	
HOL	86,3	91,0	88,1	96,4	
JER	88,2	92,0	96,3	96,9	
DRH	96,7	98,7	96,2	99,1	
ØVR	57,1	69,8	82,3	92,8	

1. Døde og afgået (livskraft kode 0, 3, 4, 5, og 9) / Dead or killed (code 0, 3, 4, 5, and 9 in table 60)

2. Levende (livskraftkode 1 og 2) / alive (code 1 and 2 in table 60)

4.5.2 Avlsværdital for kælvningsevne og fødselsindeks

Beskrivelse af avlsværditallene

Datagrundlag

Udgangspunktet for beregningerne af kælvnings- og fødselsindekser er oplysninger om alle kælvninger. Fra Danmark indgår data fra alle racer, som er indsamlet siden den 1.1.1985, fra Finland indgår data indsamlet siden 1992 for livskraft og 2004 for forløb, og fra Sverige medregnes data indsamlet siden 1982.

Følgende grundoplysninger indgår:

(Tallene i parentes er de værdier, som indgår i beregningen)

- *Livskraft:*

Til kvægdatabasen bliver der indberettet følgende koder:

- Defekt kalv, regnes for dødfødt (værdi = 0)
- Levendefødt, for tidligt (værdi = 1)
- Levendefødt (værdi = 1)
- Død inden 1. døgn, regnes for dødfødt (værdi = 0)
- Død efter 1. døgn, regnes for levendefødt (værdi = 1)
- Dødfødt (værdi = 0)
- Abort, registreringen anvendes ikke
- Afgået som spæd, tidlige afgået uden CKR-nr. (værdi = 1)

- *Forløb:*

Til kvægdatabasen bliver der indberettet følgende koder (Danmark og Finland):

- Let (værdi = 1)
- Let med hjælp (værdi = 2)
- Vanskelig, uden dyrlægehjælp (værdi = 3)
- Vanskelig, med dyrlægehjælp (værdi = 4)

Koder for Sverige:

- Let (værdi = 1)
- Vanskelig (værdi = 2)

- *Størrelse (kun Danmark):*

Til kvægdatabasen kan der indberettes følgende koder:

- Lille (værdi = 1)
- Lidt under middel (værdi = 2)
- Lidt over middel (værdi = 3)
- Stor (værdi = 4)

Kælvninger er frasorteret i følgende tilfælde:

- Alle flerfødsler
- Alle kælvninger med ET-kalve
- Hvis far og/eller morfar ikke er stambogsførte
- Hvis far og/eller morfar ikke tilhører racerne RDC, HOL eller JER.

4.5.3 Beregningsmodel

Avlsværditallene bliver beregnet med en multi-trait BLUP Sire Model. Beregningen af avlsværdital for de 6 direkte egenskaber og 6 maternelle egenskaber sker samtidig. Beregningerne foretages for racegrupperne: RDC, Holstein og Jersey.

Modellen er:

Kælvningsalder x land	Systematisk
Kælvningsår x kælvningsmåned x land	Systematisk
Kalvens køn x kælvningsår x land	Systematisk
Besætning x 5-årsperiode x land	Systematisk
Besætning x år indenfor 5-årsperiode	Tilfældig
Kalvens far	Tilfældig
Koens far	Tilfældig
Rest	Tilfældig

Den tilfældige besætningsvarians svarer til 15 % af den fænotypiske varians.

De genetiske parametre, som bliver anvendt i beregningerne, er vist i tabel 69-70.

Tabel 69. Genetiske parametre for kælvningsegenskaber hos RDC, Holstein og Jersey, heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen

Genetic parameters for calving traits for RDC, Holstein and Jersey. Genetic correlations above diagonal and heritabilities on diagonal

Race / Breed		Kælvningsegenskaber (maternel)					
		1. kælvning			Senere kælvninger		
		Livskraft (LK)	Forløb (FL)	Størrelse (ST)	Livskraft (LK)	Forløb (FL)	Størrelse (ST)
(LK) 1. klv.	RDC	0,02	0,70	-0,14	0,75	0,19	-0,42
	Holstein	0,035	0,60	-0,02	0,60	0,34	0,05
	JER	0,02	0,59	0,10	0,48	0,17	-0,07
(FL) 1. klv.	RDC		0,04	-0,52	0,76	0,71	-0,53
	Holstein		0,06	-0,45	0,64	0,74	-0,26
	JER		0,02	-0,34	0,24	0,53	-0,32
(ST) 1. klv.	RDC			0,04	-0,43	-0,43	0,75
	Holstein			0,04	-0,43	-0,43	0,70
	JER			0,03	-0,02	-0,33	0,89
(LK) sen. klv.	RDC				0,01	0,70	-0,58
	Holstein				0,01	0,60	-0,39
	JER				0,01	0,49	0,04
(FL) sen. klv.	RDC					0,02	-0,54
	Holstein					0,03	-0,39
	JER					0,01	-0,29
(ST) sen. klv.	RDC						0,045
	Holstein						0,04
	JER						0,03

Tabel 70 Genetiske parametre for fødselsegenskaber hos RDC, Holstein og Jersey, heritabiliteter på diagonalen, genetiske korrelationer over diagonalen
Genetic parameters for birth traits for RDC, Holstein and Jersey. Genetic correlations above diagonal and heritabilities on diagonal

	Race / Breed	Fødselsegenskaber (direkte)					
		1. kælvning			Senere kælvninger		
		Livskraft (LK)	Forløb (FL)	Størrelse (ST)	Livskraft (LK)	Forløb (FL)	Størrelse (ST)
(LK) 1. klv.	RDC	0,035	0,75	-0,36	0,65	0,48	-0,38
	Holstein	0,04	0,72	-0,55	0,62	0,55	-0,53
	JER	0,03	0,44	0,13	0,79	0,34	0,14
(FL) 1. klv.	RDC		0,06	-0,77	0,44	0,78	-0,75
	Holstein		0,08	-0,75	0,60	0,63	-0,70
	JER		0,01	-0,67	0,39	0,81	-0,68
(ST) 1. klv.	RDC			0,23	-0,40	-0,90	0,80
	Holstein			0,20	-0,53	-0,77	0,79
	JER			0,11	0,13	-0,62	0,91
(LK) sen. klv.	RDC				0,01	0,65	-0,39
	Holstein				0,01	0,65	-0,53
	JER				0,01	0,45	0,04
(FL) sen. klv.	RDC					0,02	-0,76
	Holstein					0,05	-0,75
	JER					0,01	-0,65
(ST) sen. klv.	RDC						0,21
	Holstein						0,18
	JER						0,11

Genetiske korrelationer mellem kælvnings- og fødselsegenskaber er sat til 0 for alle racergrupper.

4.5.4 Indeksbergning og publicering

For hver tyr bliver der beregnet 12 resultater:

- 6 kælvningsegenskaber (effekt af tyren som morfar til kalvene)
 - Livskraft ved 1. kælvning
 - Forløb ved 1. kælvning
 - Størrelse ved 1. kælvning
 - Livskraft ved øvrige kælvninger
 - Forløb ved øvrige kælvninger
 - Størrelse ved øvrige kælvninger
- 6 fødselsegenskaber (effekt af tyren som far til kalvene)
 - Livskraft ved 1. kælvning
 - Forløb ved 1. kælvning
 - Størrelse ved 1. kælvning
 - Livskraft ved øvrige kælvning
 - Forløb ved øvrige kælvninger
 - Størrelse ved øvrige kælvninger

Da kun halvdelen af arveanlæggene i en tys afkom stammer fra den pågældende tyr, er det kun halvdelen af tyrens arveanlæg, der er kommet til udtryk hos afkommet. Når vi skal finde effekten af alle arveanlæggene, bliver det første trin i avlsværdiberegningen at gange samtlige resultater med 2.

For fødselsegenskaberne bliver avlsværditallet beregnet som:

Avlsværdital for en fødselsegenskab = $2 \times$ effekt som far til kalven

For kælvningsegenskaberne gælder, at effekten af koens far (kalvens morfar) også udtrykker halvdelen af den virkning, tyren ville have haft, hvis han havde været far og ikke morfar til kalvene. Avlsværdien for de enkelte kælvningsegenskaber kan derfor beregnes ved at trække halvdelen af tyrenes avlsværdital for den pågældende egenskab fra den værdi, vi foreløbig har beregnet for kalvene.

Avlsværdital for en kælvningsegenskab

$$\begin{aligned} &= 2 \times \text{effekt som morfar} \div \frac{1}{2} \times 2 \times \text{effekt som far} \\ &= 2 \times \text{effekt som morfar} \div \text{effekt som far} \end{aligned}$$

Alle raceforskelle er korrigert ud fra de beregnede avlsværdital, men også raceforskellene bliver nedarvet fra generation til generation, og derfor skal de indgå i avlsværditallene. Det gøres ved at gennemføre følgende beregning for hvert enkelt af de 12 avlsværdital:

Avlsværdital inkl. raceeffekt

$$= \text{avlsværdital} + \text{sum af (raceandele} \times \text{raceeffekter})$$

Ud fra de 6 avlsværdital for henholdsvis kælvnings- og fødselsesegenskaber bliver der beregnet et samlet kælvningsindeks og et samlet fødselsindeks.

Beregning af fødselsindeks

Der beregnes et ikke standardiseret fødselsindeks ved at gange hver af de seks værdier for fødselspræstation med en økonomisk værdi og derefter beregne summen. De økonomiske værdier er vist i tabel 71.

Standardiseringen af fødselsindekset sker efter følgende retningslinier:

- Gennemsnit er 100, og spredning er 10 indekseenheder hos de tyre, som indgår i basen.
- Tyrenes avlsværdital bliver offentliggjort på en rullende base. I den rullende base indgår køer, der er mellem 3 og 5 år gamle på publiceringstidspunktet, dvs. når publiceringsdagen er den 2. maj 2015, omfatter basen (gns. 100) køer født i perioden 02.05.2010 - 02.05.2012. Kvæg-avlsforeningsejede tyre får officielle indekser, hvis de har en sikkerhed over 50 %, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet.

Beregning af indeks for kælvningsevne

Der bliver beregnet et ikke standardiseret indeks for kælvningsevne ved at gange hvert af de seks avlsværdital for kælvningsegenskaber med en økonomisk værdi og derefter finde summen. De økonomiske værdier er vist i tabel 71.

Den beregnede sum bliver derefter standardiseret efter følgende retningslinier:

- Tyrenes avlsværdital bliver offentliggjort på en rullende base. I den rullende base indgår køer, der er mellem 3 og 5 år gamle på publiceringstidspunktet, dvs. når publiceringsdagen er den 2. maj 2015, omfatter basen (gns. 100) køer født i perioden 02.05.2010 - 02.05.2012. Kvæg-avlsforeningsejede tyre får officielle indekser, hvis de har en sikkerhed over 40 %, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet.

Tabel 71. Økonomiske værdier (kr.) ved beregning af fødselsindeks og indeks for kælvningsevne
Economic values (dkr.) for the calculation of indexes for birth and calving traits

Egenskab	RDC	HOL	JER	DRH
Livskraft ved 1. kælvning	1.500	1.500	593	1.500
Forløb ved 1. kælvning	85	83	118	83
Størrelse ved 1. kælvning	0	0	0	0
Livskraft ved øvrige kælvninger	2.525	2.475	1.095	2.475
Forløb ved øvrige kælvninger	117	112	253	112
Størrelse ved øvrige kælvninger	0	0	0	0

4.5.5 Resultater for sønnegrupper/ Results for sons

I tabel 72 er anført det gennemsnitlige kælvningsindeks for tyre født efter 2008, opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 72. Gns. indeks for kælvningsevne for sønner efter NAV og udl. tyrefædre
Average index for calving, maternal for sons sired by NAV or foreign sires of sons – abbreviation: table 4

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal <i>Number</i>	Indeks for kælvningsevne <i>Index for calving, maternal</i>
RDC	NAV	323	101,9
	Udenlandske / Foreign	6	103,2
HOL	NAV	249	101,6
	Udenlandske / Foreign	186	104,0
JER	NAV	80	102,9
DRH	Udenlandske / Foreign	13	99,5

I tabel 73 er anført det gennemsnitlige fødselsindeks for tyre født efter 2008, opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 73. Gennemsnitligt fødselsindeks for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average index for calving, direct for sons sired by NAV or foreign sires of sons – abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal <i>Number</i>	Fødselsindeks <i>Index for calving, direct</i>
RDC	NAV	644	102,0
	Udenlandske / Foreign	6	90,2
HOL	NAV	474	102,8
	Udenlandske / Foreign	272	101,0
JER	NAV	184	99,9
	Udenlandske / Foreign	9	98,4
DRH	Udenlandske / Foreign	17	104,7

I tabel 74 er anført det gennemsnitlige indeks for kælvningsevne for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 74. Gns. indeks for kælvningsevne for sønner efter NAV og udl. tyremødre
Average index for calving, maternal for sons born by NAV or foreign bulldams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal <i>Number</i>	Indeks for kælvningsevne <i>Index for calving, maternal</i>
RDC	NAV	327	102,1
HOL	NAV	418	102,7
	Holland / The Netherlands	7	101,6
	USA	5	106,4
JER	NAV	82	102,9
DRH	NAV	14	100,6

I tabel 75 er anført det gennemsnitlige fødselsindeks for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 75. Gns. fødselsindeks for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
 Average index for calving, direct for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal <i>Number</i>	Indeks for fødselsindeks <i>Index for calving, direct</i>
RDC	NAV	648	102,0
HOL	NAV	725	102,2
	Holland / The Netherlands	9	96,2
	USA	6	104,5
JER	NAV	193	99,8
DRH	NAV	20	106,1

I tabel 76 er listet sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danskejede sønner født efter 2007 har fået beregnet indeks for kælvningsevne. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 76. Sønnegruppens gns. indeks for kælvningsevne (min. 5 sønner)

Average index for calving, maternal for groups of sons, only sires with more than 5 sons – abbreviations: table 4

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for kælvningsevne <i>Index for calving, maternal</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Average index</i>
RDC				
R Alfa	35780	98	13	104,1
R Bangkok	35965	113	6	106,7
R David	36099	104	20	100,5
R Degn	36200	83	9	92,9
R Facet	(F) 36324	110	24	106,8
R Fastrup	(F) 36412	97	5	102,0
Orkko	36703	96	7	102,0
Orava	36622	86	9	91,2
Priha	36735	99	14	97,3
O Rumba	36759	88	14	92,3
H.Ponnistus		102	14	103,4
V Record	36902	103	18	101,1
Y-H Pikapp		92	9	94,1
J. Ruskaika Et		79	6	84,7
Asmo Sale	36667	92	26	95,4
Siirakki	36704	96	9	102,0
Sauli	36838	108	6	102,8
Tuffa	36839	117	6	109,2
Tålebo	36649	110	7	104,1
Andersta P	36572	96	25	101,8
Asmo Safir	36775	99	13	92,5
S.Tuima		102	5	99,0
Turandot	36822	96	14	96,3
Toivo	36785	102	14	101,9
Tosikko	36818	84	15	93,0
ST Hallebo	36691	108	20	105,7
Långbo	36575	94	5	93,4
Sörby	36525	95	6	95,3
Gunarstorp	36647	104	14	104,8
G Edbo	36699	112	19	109,0

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for kælvningsevne Index for calving, maternal	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
RDC (fortsat)					
Inlag II	36754	107	6	105,3	
O Brolin	36431	97	7	94,7	
O Bruce	36661	91	5	101,8	
S Adam	36634	107	33	105,8	
Hällom	36697	106	5	103,4	
S Signal	36792	101	8	103,4	
A Linné	36791	106	19	101,8	
Isåsen	36865	107	5	103,6	
HOL					
RGK Bob CV	(CV	241920	111	10	107,7
Ramos	(BY	245785	109	11	102,7
D Banker	(TY	247111	107	26	105,7
D Sammy	(TY	247385	94	20	99,3
D Cole	(TV	247374	99	24	100,0
Oman Justi	(TY	246705	93	5	94,8
D Onside	(TY	248199	92	11	99,4
E Boliver	(TY	247488	104	9	95,6
D Dundee	(TY	248526	95	13	96,5
D Rødding	(BY	248938	101	5	102,6
D Limbo	(TY	248700	104	10	101,4
P Shottle	(TY	247815	105	12	99,2
D Onsild	(TY	248975	97	5	101,2
D Orange	(TY	249155	107	8	105,8
D Ole	(TY	248715	87	12	100,8
B Goldwyn	(TY	248612	104	16	104,6
O Zenith	(TV	248817	98	9	100,4
Mascol	(TY	248825	98	7	100,1
Billion	(TV	249879	98	6	99,2
Ricky	(TV	249952	91	5	93,4
Jardin	(TY	250310	113	6	108,2
Virzil		250573	107	6	101,0
VH Gotfred	(TY	251844	113	9	109,7
Stol Joc	(TV	251074	95	12	93,8
Bobas	(TV	251079	109	5	112,8
Surprise	(TY	251083	99	13	103,9
Active	(TY	251328	105	5	102,6
VH Jonas		252262	112	5	108,0
Fibrax	(TV	251540	110	17	107,2
Eminem	(TV	251558	118	7	109,7
VH Bismark	(TY	252478	109	7	113,3
Planet	(TY	251693	107	12	104,1
Legend	(TV	252417	98	7	102,7

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for kælvningsevne Index for calving, maternal	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
HOL (fortsat)					
Man-O-Man	(TY	252563	95	7	98,6
Rakuuna		251065	97	33	99,3
Satsi		252401	93	5	102,6
Roumare		250534	107	8	105,3
Bissjön		251554	106	8	103,9
Ränneslös		249472	102	6	97,2
Slättaröd		251175	109	6	104,8
Ligö		250382	102	9	98,7
B Rock		252874	109	5	106,0
S Ross		252562	91	12	92,6
Jurus		250568	107	12	102,2
Ashlar		252162	83	6	91,8
Jobess		251538	106	5	106,2
Bogart		252618	110	6	110,0
Massey		252846	115	7	110,3
Super		253039	108	5	114,4
JER					
Q Hirse		301406	118	10	110,1
DJ Topholm		302046	91	10	103,9
DJ Lirsk		302098	91	6	88,3
DJ May		302229	96	9	96,8
DJ Hovborg		302265	111	6	108,7
DJ Rig		302329	85	8	90,5
DJ Kars		302379	95	13	97,0
DJ Fargas		302381	99	6	103,3
DJ Brejs		302468	103	5	101,6
DJ Hulk		302595	111	9	109,3
DJ Latte		302606	115	9	106,9
DJ Jason		302701	106	6	105,3
DJ Izzy		302708	100	6	99,8

I tabel 77 er en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlforeningejede tyre født efter 2007 har fået beregnet fødselsindeks. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens egen indeks, sønnegruppens størrelse samt dens gennemsnitlige fødselsindeks. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 77. Sønnegruppens gns. fødselsindeks (min. 5 sønner)

Average index for calving, direct for groups of sons, only sires with more than 5 sons – abbreviations: table 4

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Fødselsindeks Index for calving, direct	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
RDC					
R Alfa		35780	99	13	101,2
R Bangkok		35965	86	6	96,5
R David		36099	99	20	101,7

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Fødselsindeks Index for calving, direct	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
RDC (fortsat)					
R Degn	36200	85	9	95,0	
R Facet	(F 36324	94	25	95,6	
R Fastrup	(F 36412	101	15	100,4	
R Gold	36451	112	6	106,0	
R Haslev	(F 36558	94	11	101,4	
VR Epost	(F 36956	89	7	100,1	
VR Ejstrup	(F 37011	117	6	109,0	
Orkko	36703	102	7	100,9	
Orava	36622	94	9	95,8	
Priha	36735	103	14	101,1	
O Rumba	36759	92	14	95,9	
H.Ponnistus		96	15	96,0	
V Record	36902	110	24	104,6	
Y-H Pikapp		94	9	91,7	
J. Ruskaika Et		105	6	102,0	
Asmo Sale	36667	110	26	106,1	
Siirakki	36704	108	9	103,0	
Sauli	36838	99	7	99,0	
Tuffa	36839	88	7	95,1	
Tålebo	36649	98	7	100,9	
Andersta P	36572	107	25	106,2	
Asmo Safir	36775	108	13	103,5	
S.Tuima		112	5	103,2	
Turandot	36822	97	14	100,3	
Toivo	36785	104	17	104,9	
Tosikko	36818	90	21	99,5	
Ullimulli	36973	107	15	105,0	
Valpas	36912	94	7	103,0	
Unyrkki	36953	113	7	105,4	
Yllyke	36941	94	6	95,0	
Aikomus	36914	90	5	99,0	
VR Alavire	36998	103	9	96,0	
ST Hallebo	36691	95	20	101,7	
Långbo	36575	102	5	103,6	
Sörby	36525	90	6	92,7	
Gunarstorp	36647	113	17	105,1	
G Edbo	36699	106	23	102,9	
Inlag II	36754	104	6	101,7	
O Brolin	36431	110	7	97,9	
O Bruce	36661	105	5	98,0	
S Adam	36634	91	34	95,0	
Hällom	36697	116	15	110,5	

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Fødselsindeks Index for calving, direct	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
RDC (fortsat)					
S Signal	36792	85	12	99,1	
A Linné	36791	102	19	96,6	
Isåsen	36865	115	11	106,8	
Vret	36866	95	8	102,4	
V Föske	36910	102	16	104,8	
Pell Pers	37073	110	12	106,8	
Prästgård	36939	110	15	106,7	
Buckarby	36952	111	27	104,2	
VR Gibson	36997	107	12	104,8	
HOL					
RGK Bob CV	(CV	241920	79	10	93,2
Ramos	(BY	245785	104	11	104,5
D Banker	(TY	247111	101	26	97,7
D Sammy	(TY	247385	91	20	96,8
D Cole	(TV	247374	110	23	104,4
Oman Justi	(TY	246705	109	5	105,4
D Onside	(TY	248199	96	11	101,4
E Boliver	(TY	247488	100	8	100,1
D Dundee	(TY	248526	106	13	104,4
D Rødding	(BY	248938	102	5	103,0
D Limbo	(TY	248700	106	12	104,9
P Shottle	(TY	247815	89	11	98,5
D Onsild	(TY	248975	109	6	103,8
D Orange	(TY	249155	108	9	104,8
D Ole	(TY	248715	105	12	105,3
D Oscar	(TY	249021	101	11	101,1
D Emmett	(TY	249083	111	7	102,6
B Goldwyn	(TY	248612	104	16	103,4
D Expo	(TY	249780	100	5	102,8
O Zenith	(TV	248817	98	9	99,4
Mascol	(TY	248825	103	7	99,9
D Etoto	(TY	250027	111	8	104,6
D Estrup	(TY	250038	108	6	111,3
D Sol	(BY	250354	105	8	101,9
D Jul	(TY	250423	105	15	105,8
Billion	(TV	249879	97	6	101,3
Ricky	(TV	249952	99	5	98,4
D Mason	(TY	251114	91	7	96,9
Jardin	(TY	250310	101	6	94,3
Virzil		250573	92	6	93,8
VH Gotfred	(TY	251844	101	9	102,6
Stol Joc	(TV	251074	95	12	102,6
Bobas	(TV	251079	90	5	84,8

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Fødselsindeks Index for calving, direct	Sønner / Sons		
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index	
HOL (fortsat)					
Surprise	(TY	251083	104	12	104,1
Active	(TY	251328	106	5	98,8
VH Jonas		252262	104	5	105,0
Fibrax	(TV	251540	91	17	96,8
Eminem	(TV	251558	88	6	95,2
VH Bismark	(TY	252478	97	9	101,2
VH Eggert	(TY	252518	102	5	104,8
Planet	(TY	251693	104	12	107,5
VH Bento	(TY	252951	97	5	101,6
VH Salomon	(TY	253100	105	7	100,7
Legend	(TV	252417	102	7	99,7
VH Cup	(TY	253213	110	7	105,4
Man-O-Man	(TY	252563	106	7	102,3
VH Grafit	(TY	253217	106	10	103,7
VH Cadiz	(TY	253356	102	8	102,1
VH Osmus	(TY	253548	105	6	106,2
Prince	(TL	252847	96	7	98,3
Lanon	(TY	252920	94	5	101,4
Big Time	(TV	253084	108	5	104,8
Beacon	(TY	253412	94	5	97,4
Bowser	(TY	253416	106	11	100,7
VH Bynke	(TY	254176	103	6	102,3
Router	(TY	253805	107	8	105,5
Bookem	(TY	253856	104	7	100,4
Denim	(TY	254732	100	5	106,2
Rakuuna		251065	109	32	104,3
Satsi		252401	110	5	103,4
Roumare		250534	96	8	94,5
VH Rudolf		253986	103	6	102,7
Bissjön		251554	98	8	99,5
Ränneslöv		249472	109	6	107,3
Slättaröd		251175	107	6	103,8
Ligö		250382	99	9	102,2
B Rock		252874	99	6	103,2
S Ross		252562	103	13	102,3
Jurus		250568	103	12	100,3
Ashlar		252162	91	6	92,7
Jobess		251538	101	5	104,6
Bogart		252618	100	6	101,8
VH Lima		253448	96	6	100,8
Massey		252846	95	9	98,7
VH Opell		254275	102	6	99,8

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Fødselsindeks <i>Index for calving, direct</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Average index</i>
HOL (fortsat)				
Super	253039	98	6	95,8
VH Robot	253944	106	5	103,6
Sterngold	253511	102	12	102,7
JER				
Q Hirse	301406	97	10	97,3
DJ Topholm	302046	99	10	100,4
DJ Lirsk	302098	97	6	93,2
DJ May	302229	96	9	95,8
DJ Hovborg	302265	93	6	91,0
DJ Rig	302329	94	8	94,0
DJ Kars	302379	99	13	98,8
DJ Fargas	302381	98	6	99,7
DJ Brejs	302468	98	5	97,6
DJ Hulk	302595	106	13	100,5
DJ Latte	302606	101	9	100,7
DJ Jason	302701	109	11	102,8
DJ Zorba	302727	110	5	105,6
DJ Izzy	302708	104	8	101,4
DJ Zuma	302730	93	10	99,1
DJ Jante	302761	107	8	100,3
DJ Broiler	302835	98	8	102,1
DJ Bindy	302942	104	7	101,0
DJ Lix	302997	108	8	105,1
VJ Ramses	303290	90	5	100,6

4.5.6 Genetisk udvikling

I tabel 78 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsår, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 78. Gns. indeks for kælvningsevne for tyre, fædre og morfædre pr. år
Average index for calving, maternal for bulls, sires and maternal grandsires (MGS) per year of birth
– for abbreviations see table 5

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC						
1996	253	94,5	246	95,7	208	93,6
1997	270	94,8	260	97,9	222	93,8
1998	238	95,4	220	97,4	200	95,1
1999	231	97,5	224	100,1	199	95,7
2000	266	96,1	261	97,5	248	96,8
2001	248	97,0	240	97,0	231	98,1
2002	215	96,3	211	95,6	190	98,5
2003	237	95,9	227	93,1	220	98,2
2004	229	98,6	220	96,6	216	97,3
2005	216	98,3	216	98,2	209	97,1
2006	218	100,9	218	102,2	208	97,6
2007	220	99,4	220	100,2	215	98,0
2008	224	98,7	224	97,4	222	100,5
2009	196	101,5	196	101,0	195	102,1
2010	223	101,4	223	102,2	223	101,1
2011	277	101,3	276	102,2	275	101,1
2012	263	103,6	263	105,7	263	102,7
2013	241	103,8	240	104,4	240	103,3
HOL						
1996	472	92,2	472	90,9	449	95,0
1997	522	92,5	522	94,0	505	92,7
1998	450	93,8	449	95,7	447	91,6
1999	444	93,8	442	94,6	442	93,8
2000	392	93,2	392	93,6	388	94,4
2001	449	95,6	449	97,8	447	95,6
2002	401	95,5	401	97,1	400	96,7
2003	354	97,0	354	98,7	354	98,9
2004	359	98,0	359	99,3	359	98,9
2005	353	98,9	353	100,9	353	99,5
2006	400	100,6	400	102,1	400	101,6
2007	338	100,5	338	99,3	338	101,0
2008	286	100,7	286	101,3	286	101,3
2009	268	101,4	268	100,6	266	102,5
2010	243	102,8	243	101,6	243	102,5
2011	196	104,1	196	103,7	196	101,2
2012	221	105,0	221	103,4	221	100,6
2013	183	108,2	182	105,9	183	102,0

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
Jersey						
1996	87	96,7	87	94,7	86	98,1
1997	63	99,5	62	102,6	59	96,2
1998	70	99,0	70	97,8	67	97,7
1999	66	99,0	66	98,1	65	97,2
2000	72	98,1	71	98,9	71	97,0
2001	51	98,4	51	98,6	51	97,7
2002	55	97,2	55	97,6	55	97,4
2003	54	103,0	54	104,1	54	100,1
2004	48	98,0	48	102,5	48	96,9
2005	45	97,7	45	98,0	45	96,3
2006	50	98,6	50	95,6	50	100,0
2007	55	100,3	55	98,6	55	97,1
2008	48	99,2	48	98,0	48	101,0
2009	58	102,7	58	103,4	58	101,1
2010	72	101,9	72	102,5	72	100,9
2011	73	100,5	73	100,0	73	102,2
2012	58	102,1	58	100,7	58	105,1
2013	67	104,3	67	105,8	67	105,0
DRH						
1996	13	93,2	13	93,1	13	96,4
1997	10	97,6	10	96,0	9	101,0
1998	20	99,6	16	103,6	14	94,7
1999	12	105,3	11	109,8	11	95,0
2000	5	100,6	4	102,3	5	93,0
2001	12	100,3	6	97,5	8	98,4
2002	15	95,5	15	94,3	10	99,2
2003	10	94,5	10	100,1	4	105,0
2004	9	101,1	9	97,9	8	96,0
2005	6	98,0	3	103,3	4	98,3
2006	11	100,2	10	96,3	8	98,6
2007	10	97,5	10	97,6	8	98,5
2008	10	100,5	5	86,4	5	102,6
2009	11	98,0	9	99,4	8	97,8
2010	6	103,7	5	98,4	2	103,0
2011	2	105,5	2	94,5	0	
2012	2	102,0	2	101,5	1	96,0
2013	5	109,0	4	98,3	4	96,0

I tabel 79 ses antal kvægavlsværingsejede tyre pr. fødselsår, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 79. Gns. fødselsindeks for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

Average index for calving, direct for bulls, sires and maternal grandsires (MGS) per year of birth
– for abbreviations see table 5

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC						
1996	253	100,2	246	101,6	208	96,9
1997	270	99,2	260	100,5	222	99,1
1998	238	98,0	220	98,6	200	100,1
1999	231	96,7	224	94,9	199	101,0
2000	266	99,9	261	102,1	248	99,8
2001	248	99,6	240	102,4	231	98,6
2002	215	99,5	211	100,6	190	100,8
2003	237	99,1	227	98,7	220	101,1
2004	229	98,1	220	99,0	216	100,1
2005	216	100,9	216	100,4	209	102,9
2006	218	97,0	218	94,9	208	102,3
2007	220	99,6	220	99,2	215	102,2
2008	224	99,2	224	99,0	222	100,5
2009	196	101,5	196	102,2	195	99,3
2010	223	100,0	223	98,7	223	100,6
2011	277	102,0	276	103,3	275	104,0
2012	263	102,1	263	103,3	263	101,6
2013	241	102,8	240	101,3	240	101,9
HOL						
1996	472	95,5	472	93,0	449	94,8
1997	522	94,5	522	94,7	505	93,4
1998	450	93,9	449	92,1	446	93,0
1999	444	94,4	442	95,1	442	92,0
2000	392	95,8	392	95,4	388	93,4
2001	449	93,1	449	92,3	447	94,9
2002	401	94,6	401	94,1	400	94,3
2003	354	95,1	354	96,0	354	94,1
2004	359	97,2	359	97,1	359	96,5
2005	353	97,9	353	98,6	353	95,9
2006	400	97,9	400	100,1	400	97,0
2007	338	97,5	338	98,7	338	97,1
2008	286	99,3	286	98,4	286	100,3
2009	268	100,7	268	99,5	266	101,7
2010	243	102,0	243	101,3	243	101,1
2011	196	102,1	196	102,0	196	102,0
2012	221	102,7	221	102,6	221	102,5
2013	183	105,4	182	102,9	183	103,3

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
Jersey						
1996	92	104,2	91	107,4	91	105,6
1997	64	101,3	63	103,9	60	104,7
1998	70	100,3	70	98,6	67	105,8
1999	67	102,1	67	100,4	66	104,8
2000	72	101,9	72	103,5	71	101,6
2001	51	103,7	51	105,4	51	101,5
2002	55	100,5	55	103,5	55	104,5
2003	54	101,6	54	102,0	54	104,9
2004	48	101,8	48	103,3	48	104,5
2005	45	101,5	45	98,3	45	106,3
2006	50	99,7	50	100,4	50	102,8
2007	55	98,2	55	99,2	55	102,8
2008	48	96,4	48	97,4	48	100,0
2009	58	98,4	58	98,6	58	98,5
2010	72	100,9	72	103,0	72	97,8
2011	73	99,6	73	98,9	73	100,2
2012	58	100,1	58	101,0	58	100,9
2013	67	101,1	67	101,9	67	99,9
DRH						
1996	13	88,2	13	85,0	13	90,9
1997	10	93,3	10	90,2	8	96,4
1998	20	93,8	16	98,1	14	93,1
1999	12	98,1	11	100,5	11	90,3
2000	5	99,2	4	100,3	5	101,8
2001	12	98,0	8	96,0	8	92,0
2002	15	92,0	15	89,9	10	94,2
2003	10	93,1	10	96,5	5	93,4
2004	9	90,3	9	92,2	8	95,0
2005	6	97,8	3	91,7	4	98,5
2006	11	94,3	10	96,2	8	97,9
2007	10	95,6	10	96,8	8	93,0
2008	10	98,5	5	93,4	5	100,6
2009	11	106,0	9	103,7	8	100,6
2010	6	105,7	5	106,0	2	103,5
2011	2	95,0	2	80,5	0	
2012	2	105,0	2	93,5	1	114,0
2013	5	112,0	4	117,5	4	102,3

4.6 Indeks for yversundhed / *Index for udder health*

Avlsværdital for yversundhed beregnes ud fra nordiske data på basis af registreringer af mastitisbehandlinger, celletal og information om yvereksterør.

4.6.1 Avlsværdital for yversundhed

I indeks for yversundhed indgår følgende sygdomme:

- Fluemastitis
- Pattehudsbetændelse
- Patteamputation
- Patteopstikning
- Pattetråd
- Yverbetændelse
- Yverbetændelse (akut, brandig, subklinisk, efter læsion, andet)

I beregningerne bliver sygdommene opdelt i 4 perioder:

- 15 dage før kælvning til 50 dage efter kælvning i første laktation (MAST11)
- 51 dage efter kælvning til 305 dage efter kælvning i første laktation (MAST12)
- 15 dage før kælvning til 150 dage efter kælvning i anden laktation (MAST2)
- 15 dage før kælvning til 150 dage efter kælvning i tredje laktation (MAST3)

Kun første indberetning i hver periode benyttes. Desuden benyttes der celletal fra hver enkel kontroldag i 1.-3. laktation i beregningerne, og endelig anvendes eksterioregenskaberne foryvertihæftning (Foryvert.) og yverdybde (Yverdyb.) som korrelerede informationskilder. Alle førstelaktationsbedømmelser, der benyttes til beregning af avlsværdital for eksterør for tyre, bliver anvendt.

4.6.2 Beregningsmodel

Til beregning af avlsværditallene for yversundhed anvendes en multitrait testdagsmodel med følgende systematiske effekter:

Effekt for sygdomme og eksterioregenskaber

$Y = \text{Besætning} \times 5\text{-årsperiode} \times \text{land}$

- + Kælvningsalder x land
- + År x måned for kælvning x land
- + Heterosiseffekter
- + Besætning x år indenfor 5-årsperiode
- + Dyr
- + Rest

Effekt type

- Systematisk
- Systematisk
- Systematisk
- Regression
- Tilfældig
- Tilfældig
- Tilfældig

Effekt for celletalsmålinger

$Y = \text{Besætning} \times 5\text{-årsperiode} \times \text{land}$

- + Kælvningsalder x land
- + År x måned for kælvning x land
- + Tidspunkt i laktionen indenfor måned x periode
- + Heterosiseffekter
- + Besætning x kontroldag
- + Dyr
- + Rest

Effekt type

- Systematisk
- Systematisk
- Systematisk
- Regression
- Tilfældig
- Tilfældig
- Tilfældig

Fra sygdomskartoteket trækkes alle indberetninger med en sygdomskode mindre end 100. Desuden fjernes koderne for drikkelyst. For hver enkelt måned og hver enkelt besætning opgøres antallet af indberetninger. Herefter beregnes summen af indberetninger i henholdsvis de sidste 4 og de sidste 9 måneder.

Tilsvarende beregnes inden for hver besætning antallet af kælvninger pr. måned. Herefter beregnes summen af kælvninger i henholdsvis de sidste 4 og de sidste 9 måneder. Til slut beregnes antallet af behandlinger pr. kælvning i henholdsvis en 4-måneders og en 9-måneders periode efter kælvning.

Hvis antallet af behandlinger er større end eller lig med 0,3 pr. kælvning i perioden fra kælvning til henholdsvis 4 eller 9 måneder efter kælvning, bliver besætningen betragtet som deltagende. For 9-måneders perioden er det desuden et krav, at der ikke må være 3 måneder efter kælvning, hvor der ikke er indberettet sygdomsdiagnoser. For at antal diagnoser pr. kælvning bliver beregnet, er det et krav, at der er mindst 7 og 10 kælvninger i hhv. den efterfølgende 4- og 9-måneders periode.

Beregningen af avlsværdital foretages i racegrupperne Holstein, RDC og Jersey. De anvendte heritabiliteter og korrelationer er angivet i tabel 80-81.

Tabel 80. Heritabiliteter på diagonalen og genetiske korrelationer over diagonalen ved avlsværdiberegning for yversundhed for RDC

Heritabilities and genetic correlations used in breeding value estimation for udder health for RDC

Tabel 81. Heritabiliteter på diagonalen og genetiske korrelationer over diagonalen ved avlsværdiberegning for yversundhed for Holstein

Heritabilities and genetic correlations used in breeding value estimation for udder health for Holstein

Tabel 82. Heritabiliteter på diagonalen og genetiske over diagonalen korrelationer ved avlsværdiberegning for yversundhed for JER

Heritabilities and genetic correlations used in breeding value estimation for udder health for Jersey

	MAST11	MAST12	MAST2	MAST3	Celletal1	Celletal2	Celletal3	Foryvert.	Yverdyb.
MAST11	0,04	0,66	0,67	0,68	0,52	0,52	0,52	-0,37	-0,56
MAST12		0,02	0,97	0,81	0,64	0,65	0,66	-0,22	-0,38
MAST2			0,04	0,93	0,65	0,66	0,68	-0,15	-0,25
MAST3				0,06	0,61	0,63	0,65	-0,13	-0,25
Celletal1					0,24	0,94	0,92	-0,23	-0,39
Celletal2						0,27	0,98	-0,22	-0,38
Celletal3							0,25	-0,19	-0,36
Foryvert.								0,24	0,86
Yverdyb.									0,32

4.6.3 Indeksberegning og publicering

I den rullende base for yversundhed indgår køer, som er 3 - 5 år gamle på publiceringstidspunktet. Det vil sige, når publiceringsdagen er den 02.05.2014, omfatter basen (gns. 100) køer født i perioden 02.05.2009 - 02.05.2011.

Indeks for yversundhed bliver publiceret, når sikkerheden er mindst 40 %, eller hvis tyren er genotisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet. Spredningen på indeks for yversundhed er ca. 10.

4.6.4 Resultater for sønegrupper/ *Results for sons*

I tabel 83 er anført det gennemsnitlige indeks for yversundhed for tyre født efter 2008, opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 83. Gns. indeks for yversundhed for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre

Average index for udder health for sons sired by NAV or foreign sires – for abbreviations see table 5

Race Breed	NAV / Udenlandske tyrefædre NAV / Foreign bull sires	Antal Number	Indeks for yversundhed Index for udder health
RDC	NAV	329	100,9
	Udenlandske / Foreign	6	110,5
HOL	NAV	253	102,9
	Udenlandske / Foreign	188	102,4
JER	NAV	92	101,5
DRH	Udenlandske / Foreign	12	100,3

I tabel 84 er anført det gennemsnitlige indeks for yversundhed for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 84. Gns. indeks for yversundhed for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
 Average index for udder health for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race Breed	Nation Country	Antal Number	Indeks for yversundhed Index for udder health
RDC	NAV	333	101,0
HOL	NAV	424	102,6
	Holland / <i>The Netherlands</i>	7	104,3
	USA	5	100,4
JER	NAV	96	101,4
DRH	NAV	13	102,0

I tabel 85 gives en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvorenings-ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet indeks for yversundhed. Tabellen giver, for hver tyr, oplysning om tyrens eget indeks, sønnegruppens størrelse samt det gennemsnitlige indeks for yversundhed. Genomisk testede sønner er ikke medregnet.

Tabel 85. Sønnegruppens gns. indeks for yversundhed (min. 5 sønner)

Average index for udder health for groups of sons, only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for yversundhed Index for udder health	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
RDC				
R Alfa	35780	108	13	105,5
R Bangkok	35965	120	6	111,3
R David	36099	92	20	95,9
R Degn	36200	79	9	93,3
R Facet	(F) 36324	108	24	105,8
R Fastrup	(F) 36412	86	6	95,0
Orkko	36703	98	7	97,9
Osandur	36429	109	5	105,6
Orava	36622	97	9	100,1
Priha	36735	89	14	96,9
Pupilli	36577	100	5	95,0
O Rumba	36759	101	14	100,4
H.Ponnistus		90	14	93,2
V Record	36902	106	19	99,6
Y-H Pikapp		95	9	92,9
J. Ruskaika Et		97	6	95,5
Asmo Sale	36667	100	26	99,2
Siirakki	36704	101	9	103,7
Sauli	36838	98	5	100,8
Tuffa	36839	90	6	97,0
Tålebo	36649	105	7	103,1
Andersta P	36572	89	25	96,2
Asmo Safir	36775	103	13	103,4
S.Tuima		100	5	101,0
Turandot	36822	97	14	105,7
Toivo	36785	94	14	95,4
Tosikko	36818	102	15	103,3

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for yversundhed Index for udder health	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
RDC (fortsat)				
ST Hallebo	36691	106	21	105,9
Långbo	36575	99	5	98,8
Sörby	36525	92	6	92,3
Gunarstorp	36647	101	14	104,5
G Edbo	36699	88	20	93,4
Inlag II	36754	92	6	99,2
O Brolin	36431	102	7	109,0
O Bruce	36661	96	5	101,8
S Adam	36634	108	33	101,4
Hällom	36697	104	5	103,2
S Signal	36792	98	10	100,0
A Linné	36791	92	19	97,2
Isåsen	36865	100	5	99,0
HOL				
RGK Bob CV	(CV 241920	119	10	108,2
Ramos	(BY 245785	112	11	103,2
D Banker	(TY 247111	102	26	103,4
D Sammy	(TY 247385	86	21	100,8
D Cole	(TV 247374	98	25	99,9
Oman Justi	(TY 246705	103	5	106,0
D Onside	(TY 248199	103	12	103,1
E Boliver	(TY 247488	96	9	103,2
D Dundee	(TY 248526	102	13	104,9
D Rødding	(BY 248938	102	5	102,6
D Limbo	(TY 248700	99	10	102,0
P Shottle	(TY 247815	98	13	98,3
D Onsild	(TY 248975	88	5	105,4
D Orange	(TY 249155	113	8	110,4
D Ole	(TY 248715	108	12	107,8
B Goldwyn	(TY 248612	99	16	99,8
O Zenith	(TV 248817	104	10	97,9
Mascol	(TY 248825	108	7	105,6
Billion	(TV 249879	92	6	96,8
Ricky	(TV 249952	102	5	93,2
Jardin	(TY 250310	94	6	100,2
Virzil	250573	94	6	100,2
VH Gotfred	(TY 251844	100	9	103,3
Stol Joc	(TV 251074	94	12	101,3
Bobas	(TV 251079	94	5	101,4
Surprise	(TY 251083	105	13	103,5
Active	(TY 251328	101	5	100,2

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for yversundhed Index for udder health	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
HOL (fortsat)				
VH Jonas	252262	112	5	106,4
Fibrax	(TV 251540	95	17	102,5
Eminem	(TV 251558	102	7	99,6
VH Bismark	(TY 252478	109	7	110,1
Planet	(TY 251693	96	12	101,3
Legend	(TV 252417	89	7	99,1
Man-O-Man	(TY 252563	99	7	103,4
Rakuuna	251065	104	33	101,6
Satsi	252401	98	5	103,6
Roumare	250534	106	8	103,4
Bissjön	251554	100	8	102,0
Ränneslöv	249472	95	6	103,2
Slättaröd	251175	109	6	106,5
Ligö	250382	109	9	105,4
B Rock	252874	100	5	102,8
S Ross	252562	93	12	97,9
Jurus	250568	103	13	98,4
Ashlar	252162	90	6	100,3
Jobess	251538	88	6	97,5
Bogart	252618	105	6	105,2
Massey	252846	105	7	102,4
Super	253039	106	5	104,8
JER				
Q Hirse	301406	111	10	107,3
DJ Topholm	302046	112	10	107,7
DJ Lirsk	302098	98	6	100,5
DJ May	302229	101	9	99,8
DJ Hovborg	302265	101	6	101,3
DJ Rig	302329	97	8	96,0
DJ Kars	302379	95	13	98,0
DJ Fargas	302381	88	6	93,5
DJ Brejs	302468	97	5	103,0
DJ Hulk	302595	102	10	104,2
DJ Latte	302606	91	9	97,2
DJ Jason	302701	108	10	107,9
DJ Zorba	302727	110	5	102,0
DJ Izzy	302708	101	7	100,1

4.6.5 Genetisk udvikling

I tabel 86 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsårgang, deres fædres gns., samt gns. for morfædre.

Tabel 86. Gns. indeks for yversundhed for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår
Average index for udder health for bulls, sires and maternal grandsires (MGS) per year of birth
– for abbreviations see table 5

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC						
1996	253	95,6	246	95,2	208	96,9
1997	270	96,1	260	96,4	222	97,0
1998	238	95,4	220	95,8	200	95,7
1999	231	95,4	224	97,3	199	95,9
2000	266	96,5	261	95,7	249	95,2
2001	248	98,1	241	100,2	232	95,6
2002	215	96,7	211	97,5	190	96,1
2003	237	96,6	227	99,0	220	95,6
2004	229	99,1	220	99,8	216	97,7
2005	216	98,8	216	98,7	209	98,6
2006	218	99,4	218	100,2	208	100,4
2007	220	99,7	220	98,8	215	100,1
2008	224	98,7	224	97,5	222	102,4
2009	196	101,0	196	100,5	195	102,4
2010	223	100,6	223	98,4	223	101,9
2011	277	102,7	276	98,9	275	100,8
2012	263	104,4	263	103,2	263	100,0
2013	241	105,5	240	103,6	240	100,1
HOL						
1996	472	92,8	472	90,6	449	91,0
1997	522	92,6	522	93,0	505	88,9
1998	450	92,2	449	90,3	447	89,4
1999	444	92,9	442	92,2	442	91,3
2000	392	91,5	392	90,6	388	91,7
2001	449	90,6	449	86,1	447	92,3
2002	401	91,6	401	90,0	400	94,2
2003	354	93,5	354	93,0	354	93,7
2004	359	96,1	359	96,3	359	95,5
2005	353	97,2	353	99,1	353	94,8
2006	400	96,5	400	98,4	400	96,9
2007	338	97,7	338	99,2	338	97,9
2008	286	101,2	286	100,5	286	100,9
2009	268	101,3	268	99,0	266	101,0
2010	243	103,2	243	100,5	243	101,2
2011	196	105,6	196	104,1	196	101,1
2012	221	107,4	221	103,8	221	101,8
2013	183	109,7	182	103,3	183	102,9

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
Jersey						
1996	92	94,5	92	93,3	92	89,2
1997	64	93,4	64	90,0	60	89,1
1998	70	91,1	70	89,3	70	86,8
1999	67	90,5	67	85,5	67	90,9
2000	72	92,3	72	90,4	71	93,1
2001	51	93,8	51	92,5	51	93,4
2002	55	91,9	55	89,5	55	93,2
2003	54	93,4	54	90,4	54	90,6
2004	48	97,2	48	94,3	48	93,9
2005	45	96,9	45	94,2	45	94,3
2006	50	98,3	50	97,8	50	94,3
2007	55	97,4	55	99,5	55	93,6
2008	48	99,6	48	100,8	48	98,7
2009	58	101,0	58	98,0	58	101,0
2010	72	102,0	72	102,3	72	100,9
2011	73	103,7	73	104,3	73	100,6
2012	58	104,2	58	103,3	58	104,2
2013	67	105,0	67	102,9	67	105,0
DRH						
1996	13	96,9	13	98,1	13	100,3
1997	10	97,8	10	97,8	9	97,0
1998	20	98,3	16	96,6	14	98,4
1999	12	100,4	11	96,5	11	95,9
2000	5	98,0	4	98,5	5	93,0
2001	12	98,5	8	99,0	8	96,6
2002	15	92,8	15	90,2	10	96,9
2003	10	92,2	10	91,8	5	85,4
2004	9	97,3	9	96,0	8	93,0
2005	6	94,3	3	94,7	4	96,5
2006	11	91,1	10	94,5	8	95,6
2007	10	92,2	10	98,9	8	96,3
2008	10	102,7	5	100,4	5	91,6
2009	11	101,0	9	98,8	8	97,1
2010	6	102,5	5	100,8	2	101,5
2011	2	102,5	2	96,0	0	
2012	2	112,0	2	112,5	1	98,0
2013	5	106,0	4	100,5	4	101,0

4.7 Indeks for sundhed i øvrigt / Index for other health traits

4.7.1 Avlsværdital for sundhed i øvrigt

Beregningen af sundhed i øvrigt er fra oktober 2008 blevet foretaget af NAV for RDC, HOL samt DRH. For Jersey foretages beregningen som beskrevet i "Årsstatistik Avl 2007-2008".

Sygdomskategorier

Sygdommene opdeles i 3 sygdomskategorier:

Reproduktionslidelser:

- børbetændelse
- børkrængning
- børslyngning
- børstave ilagt
- cyster
- cyster hormonbehandling
- efterbyrd tilbageholdt
- reprolidelse andet

Fordøjelses- og stofskiftelidelser:

- diarré
- fordøjelsesforstyrrelse/indigestion
- græsforgiftning
- ketose
- kælvningsfeber
- løbedrejning
- løbedrejning (højresidig, venstresidig)
- løbekatar
- sur vom
- tarmbetændelse
- trommesyge
- fordøjelses- og stofskiftelidelse andet

Lummelidelser:

- balleforrådnelse
- betændelse klovspalte
- klovbeskæring
- klovspalte nydannelse
- laminitis
- såleknusning
- trykning
- tyk has
- lemmelidelse andet
- digital dermatitis

Til beregning af avlsværdital for sundhed i øvrigt bliver der benyttet følgende sygdomskategorier:

- Reproduktionslidelser, tidlig periode. Alle reproductionssygdomme i perioden 0 til 40 dage efter kælvning
- Reproduktionslidelser, sen periode. Alle reproductionssygdomme i perioden 41 til 305 dage efter kælvning
- Fordøjelses- og stofskiftelidelser, 15 dage før kælvning til 305 dage efter kælvning
- Lemmelidelser, 15 dage før kælvning til 305 dage efter kælvning.

Hver sygdomskategori er underopdelt i henholdsvis første, anden og tredje laktation. Desuden benyttes registreringer af yversygdomme i perioden 15 dage før kælvning til 305 dage efter kælvning i første laktation som korreleret information.

Der er samme krav til sygdomsregistrering for reproduktions-, fordøjelses- og lemmesygdomme som for yversygdomme.

4.7.2 Beregningsmodel

Til beregning af avlsværditallene for sundhed i øvrigt anvendes en multitrait siremodel med følgende systematiske effekter:

Effekt:

$Y = \text{Kælvningsalder} \times \text{land}$

- + Kælvningsår x kælvningsmåned x land Systematisk
- + År x måned for kælvning x land Systematisk
- + Besætning x 5-årsperiode x land Systematisk
- + Besætning x år indenfor 5-årsperiode Tilfældig
- + Raceeffekter Regression
- + Heterosiseffekter Regression
- + Tyr Tilfældig
- + Rest Tilfældig

For sundhed i øvrigt benyttes samme model for Holstein- og RDC gruppen. Raceeffekter og heterosiseffekter (se tabel 87 og 88) er dog ikke inkluderet i modellen for RDC.

Tabel 87. Heritabilitet og genetiske korrelationer ved avlsværdiberegning for sundhed i øvrigt for RDC

Heritabilities and genetic correlations used in breeding value estimation for other diseases for RDC

Periode / egenskab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. lakt.													
1 Repro. (1. periode)	0,01	0,24	0,33	0,30	0,00	0,75	0,25	0,11	0,00	0,86	0,24	0,14	0,00
2 Repro. (2. periode)		0,01	0,18	0,21	0,00	0,25	0,75	0,17	0,11	0,28	0,78	0,02	0,00
3 Mastitis			0,02	0,39	0,23	0,27	0,15	0,32	0,19	0,21	0,12	0,25	0,15
4 Stofskifte				0,01	0,00	0,30	0,20	0,81	0,13	0,34	0,15	0,69	0,25
5 Lemmer					0,01	0,00	0,01	0,13	0,78	0,00	0,01	0,19	0,78
2. lakt.													
6 Repro. (1. periode)						0,01	0,25	0,11	0,00	0,87	0,24	0,14	0,00
7 Repro. (2. periode)							0,02	0,20	0,02	0,29	0,80	0,17	0,09
8 Stofskifte								0,01	0,03	0,13	0,19	0,85	0,22
9 Lemmer									0,01	0,00	0,00	0,12	0,69
3. lakt.													
10 Repro. (1. periode)									0,01	0,28	0,16	0,00	
11 Repro. (2. periode)										0,02	0,00	0,00	
12 Stofskifte											0,03	0,23	
13 Lemmer												0,01	

Tabel 88. Heritabilitet og genetiske korrelationer ved avlsværdiberegning for sundhed i øvrigt for Holstein
Heritabilities and genetic correlations used in breeding value estimation for other diseases for Holstein

Periode / egenskab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. lakt.													
1 Repro. (1. periode)	0,02	0,40	0,18	0,40	0,35	0,68	0,33	0,17	0,10	0,63	0,36	0,19	0,18
2 Repro. (2. periode)		0,01	0,15	0,49	0,36	0,55	0,72	0,24	0,21	0,55	0,64	0,19	0,28
3 Mastitis			0,02	0,45	0,31	0,15	0,12	0,37	0,26	0,12	0,10	0,30	0,20
4 Stofskifte				0,01	0,27	0,40	0,24	0,78	0,35	0,40	0,19	0,65	0,31
5 Lemmer					0,01	0,34	0,22	0,28	0,84	0,35	0,24	0,21	0,86
2. lakt.													
6 Repro. (1. periode)					0,02	0,33	0,17	0,10	0,80	0,36	0,17	0,19	
7 Repro. (2. periode)						0,02	0,28	0,20	0,33	0,85	0,23	0,25	
8 Stofskifte							0,01	0,39	0,17	0,18	0,78	0,32	
9 Lemmer								0,01	0,00	0,17	0,27	0,88	
3. lakt.													
10 Repro. (1. periode)								0,02	0,36	0,17	0,20		
11 Repro. (2. periode)									0,02	0,31	0,24		
12 Stofskifte										0,03	0,20		
13 Lemmer											0,01		

4.7.3 Indeksberegning og publicering

I den rullende base for sundhed i øvrigt indgår køer, som er 3 – 5 år gamle på publiceringstidspunktet. Det vil sige, når publiceringsdagen er den 02.05.2015, omfatter basen (gns. 100) køer født i perioden 02.05.2010 - 02.05.2012.

Indeks for sundhed i øvrigt bliver publiceret, når sikkerheden er mindst 35 %, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet. Spredningen på indeks for øvrige sygdomme er ca. 10.

4.7.4 Resultater for sønnegrupper / Results for sons

I tabel 89 er anført det gennemsnitlige indeks for sundhed i øvrigt for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 89. Gns. indeks for sundhed i øvrigt for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average index for other diseases for sons sired by NAV or foreign bull sires – abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal Number	Indeks for sundhed i øvrigt <i>Index for other diseases</i>
RDC	NAV	186	103,1
HOL	NAV	186	102,2
	Udenlandske / Foreign	146	101,8
JER	NAV	21	98,0
DRH	Udenlandske / Foreign	9	101,2

I tabel 90 er anført det gennemsnitlige indeks for sundhed i øvrigt for tyre født efter 2008 opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 90. Gns. indeks for sundhed i øvrigt for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average index for other diseases for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal Number	Indeks for sundhed i øvrigt <i>index for other diseases</i>
RDC	NAV	188	103,1
HOL	NAV	318	102,1
	USA	5	101,6
JER	NAV	21	98,0
DRH	NAV	10	103,3

I tabel 91 gives en oversigt over sønnegruppen for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvorenings-ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet indeks for sundhed i øvrigt. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens eget indeks, sønnegruppens størrelse samt det gennemsnitlige indeks for sundhed i øvrigt. Sønner med genomisk test er ikke medregnet

Tabel 91. Sønnegruppens gns. indeks for sundhed i øvrigt (min. 5 sønner)

Average index for other diseases for groups of sons – only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for sundhed i øvrigt <i>Index for other diseases</i>		Antal Number of sons	Gns. indeks <i>Average index</i>
		Indeks for sundhed i øvrigt <i>Index for other diseases</i>	Sønner / Sons		
RDC					
R Alfa	35780	111	12	107,0	
R Bangkok	35965	102	5	99,8	
R David	36099	108	18	103,1	
R Degn	36200	89	9	92,2	
Orkko	36703	107	7	107,7	
Orava	36622	83	9	93,0	
Priha	36735	103	14	102,1	
O Rumba	36759	99	14	95,6	
H.Ponnistus		96	14	93,4	
V Record	36902	101	18	102,7	
Y-H Pikapp		86	9	91,9	
J. Ruskaika Et		101	6	104,5	

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for sundhed i øvrigt Index for other diseases	Antal Number of sons	Sønner / Sons Gns. indeks Average index
RDC (fortsat)				
Asmo Sale	36667	84	23	94,8
Siirakki	36704	104	9	106,6
Tålebo	36649	96	7	99,6
Andersta P	36572	100	25	101,8
Asmo Safir	36775	118	9	110,7
Turandot	36822	112	5	109,2
Toivo	36785	87	11	96,6
ST Hallebo	36691	115	16	106,8
Långbo	36575	112	5	111,6
Sörby	36525	96	6	95,7
Gunarstorp	36647	106	14	102,8
G Edbo	36699	104	10	103,2
O Brolin	36431	109	7	105,9
O Bruce	36661	117	5	109,8
S Adam	36634	114	31	107,9
HOL				
RGK Bob CV	(CV 241920	110	10	103,0
Ramos	(BY 245785	113	11	104,0
D Banker	(TY 247111	99	26	101,0
D Sammy	(TY 247385	101	20	100,9
D Cole	(TV 247374	103	24	103,5
Oman Justi	(TY 246705	115	5	111,4
D Onside	(TY 248199	113	11	109,8
E Boliver	(TY 247488	84	9	93,9
D Dundee	(TY 248526	91	13	96,7
P Shottle	(TY 247815	98	12	103,9
D Ole	(TY 248715	108	10	105,8
B Goldwyn	(TY 248612	88	16	97,9
O Zenith	(TV 248817	104	9	99,3
Mascol	(TY 248825	104	7	104,4
Billion	(TV 249879	105	6	104,8
Ricky	(TV 249952	90	5	93,2
Jardin	(TY 250310	91	6	98,0
Virzil	250573	82	6	88,5
VH Gotfred	(TY 251844	91	9	95,3
Stol Joc	(TV 251074	88	12	94,8
Bobas	(TV 251079	99	5	99,2
Surprise	(TY 251083	106	13	104,5
Active	(TY 251328	123	5	107,8
Fibrax	(TV 251540	97	16	100,4
Eminem	(TV 251558	100	6	101,7
VH Bismark	(TY 252478	104	5	104,0
Planet	(TY 251693	105	12	106,3

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for sundhed i øvrigt Index for other diseases	Antal Number of sons	Sønner / Sons Gns. indeks Average index
HOL (fortsat)				
Rakuuna	251065	108	33	104,6
Satsi	252401	105	5	106,0
Roumare	250534	92	8	100,0
Bissjön	251554	94	7	97,3
Ränneslös	249472	100	6	106,3
Slättaröd	251175	103	6	98,0
Ligö	250382	91	9	96,2
Jurus	250568	81	12	92,2
Ashlar	252162	101	6	102,3
Jobess	251538	97	5	101,2
Bogart	252618	110	5	109,0
JER				
Q Hirse	301406	115	8	105,6
DJ Topholm	302046	97	9	100,8
DJ May	302229	86	9	96,0
DJ Rig	302329	93	7	95,0

4.7.5 Genetisk udvikling

I tabel 92 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsårgang, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 92. Gns. indeks for sundhed i øvrigt for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

Average index for other diseases for bulls, sires and maternal grandsires/year of birth – abbreviations: table 4

Race og Årgang Breed / Year	Antal tyre No. of bulls	Gns. indeks Avg. index	Antal fædre No. of sires	Gns. indeks Avg. index	Antal morfædre No. of MGS	Gns. indeks Avg. Index
RDC						
1996	253	104,3	246	103,6	208	106,3
1997	270	104,0	260	103,4	222	105,4
1998	237	100,8	220	101,2	200	104,4
1999	231	101,4	224	101,0	199	102,0
2000	266	100,7	261	97,7	248	103,1
2001	248	101,7	240	100,9	231	101,5
2002	215	100,5	211	97,0	190	101,4
2003	237	101,7	227	101,9	220	101,4
2004	229	102,8	220	104,0	216	99,4
2005	216	101,3	216	100,2	209	99,8
2006	218	101,0	218	99,6	208	102,1
2007	220	102,1	220	102,4	211	101,3
2008	224	100,2	224	100,1	222	102,6
2009	196	103,0	196	103,7	194	102,3
2010	223	101,2	223	97,4	223	104,8
2011	277	103,0	276	101,2	275	102,2
2012	263	104,0	263	103,6	263	101,2
2013	241	105,7	240	104,2	240	100,4

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>
HOL						
1996	472	92,1	467	87,5	449	91,3
1997	522	91,3	521	88,8	503	88,0
1998	450	93,2	449	93,5	444	87,3
1999	443	92,5	442	92,1	439	86,6
2000	392	89,0	390	84,1	386	89,6
2001	449	91,1	449	88,1	446	90,7
2002	401	91,1	401	87,6	400	90,7
2003	354	89,8	354	86,5	354	93,1
2004	359	94,9	359	95,4	359	94,0
2005	353	96,3	353	98,0	351	93,4
2006	400	95,4	400	95,6	399	96,3
2007	338	96,7	338	96,2	338	97,9
2008	286	99,3	286	96,8	284	103,6
2009	268	101,3	268	99,6	266	102,7
2010	243	102,2	243	101,5	243	102,3
2011	196	104,3	196	104,9	196	101,9
2012	221	105,8	221	105,6	221	103,9
2013	183	106,1	182	103,3	183	104,6
JER						
1996	92	88,2	91	87,9	91	77,1
1997	64	86,2	63	84,5	60	76,5
1998	70	86,7	70	84,3	67	78,6
1999	67	83,2	67	78,2	66	79,3
2000	72	85,9	72	82,7	71	86,2
2001	51	87,5	51	86,9	51	83,8
2002	55	88,9	55	90,2	55	82,3
2003	54	90,7	54	94,7	54	79,3
2004	48	91,7	48	92,5	48	84,3
2005	45	92,8	45	95,3	45	87,2
2006	50	95,5	50	96,8	50	90,5
2007	55	98,7	55	99,9	55	93,7
2008	48	97,3	48	96,0	48	101,1
2009	58	96,8	58	99,6	58	101,9
2010	72	96,5	72	99,3	72	101,4
2011	73	96,9	73	100,2	73	98,8
2012	58	97,9	58	100,2	58	100,8
2013	67	99,4	67	98,6	67	100,2

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. Index</i>
DRH						
1996	13	99,3	13	95,9	12	93,8
1997	10	100,8	9	98,9	8	97,8
1998	19	102,8	14	102,6	13	95,3
1999	12	107,2	11	109,3	9	103,1
2000	5	99,6	4	97,8	4	92,8
2001	12	105,0	8	103,1	7	101,4
2002	15	96,5	13	84,3	8	108,0
2003	10	89,5	9	86,9	3	91,7
2004	9	99,2	7	96,9	6	88,2
2005	6	95,2	3	95,7	4	95,5
2006	11	98,1	10	92,3	6	100,3
2007	10	97,5	10	102,4	7	96,4
2008	10	100,1	5	86,4	5	98,8
2009	11	100,7	9	98,2	8	103,1
2010	6	95,8	5	102,4	2	112,5
2011	2	96,0	2	91,0	0	
2012	2	101,5	2	103,0	1	102,0
2013	5	96,8	4	94,0	4	103,0

4.8 Indeks for klovsundhed / *Index for claw health*

Avlsværditallet for klovsundhed beregnes ud fra data fra klovbeskærere i Danmark, Sverige og Finland.

4.8.1 Avlsværdital for klovsundhed

Der bliver beregnet avlsværdital for 7 klovsygdomme eller grupper af klovsygdomme – se tabel 93

Table 93. Egenskabernes gruppering i indeks for klovsundhed/ *Trait groups in the claw index*

Dansk navn	English name	Gruppering af sygdomme / Trait groups
Såleknusning/Sålesår	Sole Ulcer	SS
Såleblødning	Sole Hemorrhage	SB
Balleforrådnelse	Heel Horn Erosion	BR
Digital dermatitis	Digital Dermatitis	D-S
Betændelse, klovspalte	Interdigital dermatitis	D-S
Digital vorte	Verrucose dermatitis	N-V
Nydannelse,klovspalten	Interdigital hyperplasia	N-V
Dobbeltsål	Double sole	H-D
Hul væg	White line separation	H-D
Protrækkerklov	Cork screw claw	PR

For nogle af sygdommene er registreringerne opdelt i ingen forekomst, mild forekomst eller svær forekomst (sålesår, såleblødning, balleforrådnelse, digital dermatitis/spaltebetændelse). Andre sygdomme er registreret som ingen forekomst eller forekomst (nydannelse/digital vorte, protrækker klov, hul væg/dobbelt sål).

Klovlidelser er defineret ens i Danmark, Sverige og Finland. En beskrivelse af de enkelte lidelser findes i det nordiske klovatlas – se www.sundklov.dk under klov billeder.

Delindekser for de 7 grupper af klovsygdomme vejes sammen i indeks for klovsundhed.

Anvendte data

Fra Sverige og Finland anvendes klovbeskæringer foretaget siden 2003, mens der anvendes danske klovbeskæringer foretaget siden 2010.

Data anvendes, hvis de er registreret i perioden fra kælvning til kælvning eller fra kælvning til 430 dage efter kælvning afhængig af, hvad der kommer først. Der anvendes 1-3 beskæringer pr. laktation. Afstanden mellem to beskæringer skal dog være mindst 12 uger.

Data fra besætninger, som ikke har registeret ét tilfælde af en klovsygdom/gruppe af klovsygdomme slettes, hvis dette ikke er sandsynligt ud fra den generelle forekomst af sygdommen i racen. Denne validering af data foretages for hver af de 7 klovsygdomme/grupper af klovsygdomme.

4.8.2 Beregningsmodel

Avlsværditallene bliver beregnet med en “multi-trait-multi-laktations BLUP animal-model” med 21 egenskaber. Beregningerne bliver gennemført særskilt for RDC, HOL (inkl. DRH) og Jersey.

Modellerne er ens for alle egenskaber. Der indgår følgende systematiske effekter:

- Besætning × 5 års-periode
- År × beskæringsmåned
- Laktationsstade
- Kælvningsalder

og følgende tilfældige effekter:

- Besætning × halvår
- Permanent miljø
- Dyr.

For HOL (inkl. DRH), RDC og JER bliver anvendt de genetiske parametre vist i tabel 94 og 95.

Tabel 94. Genetiske parametre for Holstein og Jersey: genetiske korrelationer over diagonalen og heritabiliteter på diagonalen
Genetic parameters for HOL and JER: genetic correlations above and heritabilities on the diagonal

Periode / egen-skab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1. lakt.																					
1 D-S	0,04	0,58	0,03	0,05	-0,13	0,67	-0,01	0,99	0,58	0,18	-0,02	-0,05	0,52	0,02	0,99	0,65	0,29	0,19	0,03	0,52	0,24
2 BR		0,04	0,16	0,32	0,19	0,45	0,10	0,58	0,97	0,32	0,22	0,28	0,40	0,02	0,57	0,98	0,24	0,30	0,21	0,39	0,13
3 N-V			0,02	0,63	0,51	0,10	0,64	0,06	0,26	0,82	0,80	0,42	-0,00	0,68	0,01	0,22	0,86	0,63	0,47	-0,08	0,62
4 SB				0,03	0,56	0,12	0,75	-0,01	0,40	0,69	0,91	0,52	0,09	0,81	-0,03	0,38	0,67	0,89	0,45	-0,01	0,72
5 SS					0,03	0,06	0,45	-0,13	0,15	0,55	0,52	0,98	0,08	0,35	-0,15	0,19	0,50	0,51	0,89	0,12	0,33
6 PR						0,01	-0,13	0,69	0,48	0,19	0,14	0,14	0,95	-0,00	0,63	0,43	0,29	0,14	0,19	0,93	-0,02
7 H-D							0,01	-0,03	0,12	0,67	0,70	0,36	-0,19	0,88	-0,03	0,20	0,68	0,71	0,32	-0,27	0,80
2. lakt.																					
8 D-S							0,04	0,58	0,17	-0,04	-0,06	0,55	-0,02	0,99	0,64	0,31	0,13	0,00	0,56	0,21	
9 BR								0,05	0,40	0,33	0,23	0,42	0,09	0,55	0,95	0,35	0,40	0,16	0,38	0,19	
10 N-V									0,05	0,81	0,48	0,17	0,79	0,12	0,39	0,95	0,79	0,50	0,06	0,76	
11 SB										0,04	0,47	0,13	0,83	-0,10	0,28	0,78	0,91	0,42	0,02	0,72	
12 SS											0,05	0,16	0,24	-0,08	0,26	0,44	0,50	0,90	0,21	0,23	
13 PR												0,02	-0,04	0,48	0,37	0,22	0,09	0,13	0,98	-0,05	
14 H-D													0,01	-0,04	0,14	0,78	0,81	0,27	-0,17	0,88	
3. lakt.																					
15 D-S													0,04	0,64	0,24	0,10	-0,01	0,50	0,20		
16 BR														0,05	0,33	0,38	0,20	0,35	0,28		
17 N-V															0,06	0,77	0,49	0,12	0,77		
18 SB																0,04	0,47	0,00	0,75		
19 SS																	0,05	0,15	0,15		
20 PR																		0,02	-0,14		
21 H-D																			0,02		

Tabel 95. Genetiske parametre for RDC: genetiske korrelationer over diagonalen og heritabiliteter på diagonalen
Genetic parameters for RDC: genetic correlations above and heritabilities on the diagonal

Periode / egen-skab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1. lakt.																						
1 D-S	0,04	0,66	-0,05	0,12	-0,05	0,70	0,03	0,94	0,73	0,08	0,11	-0,03	0,69	0,07	0,96	0,81	0,30	0,23	0,02	0,51	0,25	
2 BR		0,06	0,21	0,32	0,03	0,58	0,08	0,69	0,84	0,25	0,56	0,08	0,56	0,03	0,69	0,86	0,34	0,35	0,18	0,49	0,19	
3 N-V			0,01	0,69	0,23	0,09	0,61	0,08	0,15	0,90	0,72	0,27	0,03	0,50	0,06	0,17	0,86	0,70	0,30	0,13	0,59	
4 SB				0,05	0,25	0,05	0,69	0,15	0,29	0,60	0,79	0,26	0,04	0,65	0,12	0,31	0,69	0,91	0,42	0,14	0,79	
5 SS					0,03	0,06	-0,16	-0,11	0,08	0,31	0,17	0,90	0,01	0,03	-0,07	0,05	0,33	0,30	0,66	0,17	0,31	
6 PR						0,03	-0,03	0,74	0,65	0,23	0,12	0,04	0,97	-0,01	0,75	0,69	0,21	0,21	0,01	0,88	0,00	
7 H-D							0,01	0,11	0,07	0,51	0,66	-0,03	0,03	0,81	0,07	0,07	0,58	0,76	0,15	-0,05	0,71	
2. lakt.																						
8 D-S							0,04	0,78	0,20	0,12	-0,06	0,72	0,01	0,99	0,86	0,38	0,25	0,07	0,55	0,18		
9 BR								0,07	0,27	0,29	0,14	0,59	-0,03	0,78	0,98	0,38	0,34	0,20	0,49	0,14		
10 N-V									0,03	0,61	0,43	0,17	0,51	0,20	0,30	0,89	0,65	0,49	0,22	0,57		
11 SB									0,05	0,18	0,11	0,68	0,10	0,29	0,66	0,82	0,26	0,15	0,73			
12 SS										0,02	0,05	0,09	-0,01	0,12	0,39	0,28	0,87	0,16	0,28			
13 PR											0,04	-0,01	0,73	0,64	0,14	0,21	0,07	0,92	-0,03			
14 H-D												0,01	-0,01	-0,01	0,60	0,72	0,17	-0,10	0,86			
3. lakt.																						
15 D-S													0,05	0,86	0,37	0,22	0,08	0,56	0,18			
16 BR														0,07	0,42	0,35	0,21	0,54	0,17			
17 N-V														0,05	0,75	0,45	0,16	0,74				
18 SB															0,04	0,37	0,28	0,85				
19 SS																0,02	0,18	0,30				
20 PR																		0,03	-0,07			
21 H-D																			0,02			

4.8.3 Indeksberegning og publicering

Den økonomiske omkostning for mild eller svær forekomst af klovlidelserne er vist i tabel 96.

Tabel 96. Økonomisk værdi af klovlidelser angivet som kr. pr. tilfælde
Economic value of claw diseases in dkr (1 € ≈ 7.50 dkr)

	RDC, HOL / DRH, JER	
	Mild lidelse/ Mild disorder	Svær lidelse/ Severe disorder
Digital dermatitis og spaltebetændelse (D-S)	100	200
Balleråd (BR)	100	200
Nydannelse og digital vorte (N-V)	Kun én kategori	200
Såleblødning (SB)	60	120
Sålesår (SS)	120	1310
Proptrækker klov (PR)	Kun én kategori	48
Hul væg og dobbelt sål (H-D)	Kun én kategori	60

Standardisering af indeks

Gennemsnittet for indeks for klovsundhed er 100, og spredningen er ca. 10. Gennemsnit og spredning standardiseres ud fra dyr i en genetisk base.

Kørerne, som indgår i basen for gennemsnit, er født mellem 3 og 5 år før publiceringstidspunktet. Det vil sige, når publiceringsdagen er den 05.05.2015, omfatter basen (gns. 100) køer født i perioden 05.05.2010 - 05.05.2012.

Standardiseringen af spredningen sker ud fra alle tyre, der har officielle avlsværdital pr. 5. maj 2015.

Indeks for klovsundhed bliver publiceret, når sikkerheden er mindst 40 %.

4.8.4 Frekvenser af klovsygdomme / General statistics for claw diseases

Tabel 97 viser frekvensen af klovligelser hos de køer, der har kælvet i perioden 1/7 2013 – 1/7 2014

Tabel 97. Klovligelser i 1. laktation hos RDC, Holstein og Jersey

Hoof diseases in 1 st lactation in red breeds, Holstein and Jersey

Forekomst i % / Occurrence in %	RDC			Holstein			JER
	DNK	SWE	FIN	DNK	SWE	FIN	DNK
Dermatitis (Digital + spaltebet.) / Dermatitis	20,7	13,6	2,3	32,5	20,4	3,3	14,6
Balleforrådnelse / Heel horn erosion	8,3	19,7	9,0	11,8	17,9	9,3	6,1
Såleblødning / Sole haemorrhage	19,0	25,1	18,3	25,2	29,7	20,4	10,1
Sålesår / Sole ulcer	4,1	4,9	2,6	4,1	6,7	3,9	4,4
Protrækker klov / Cork screw claws	1,6	2,9	9,8	0,6	1,7	7,3	0,6
Nydannelse + digital vorte / Skin proliferation	3,6	2,4	1,6	4,5	3,5	2,7	0,6
Hul væg + dobbelt sål / White line separation + Double sole	8,8	4,1	6,9	8,7	4,2	10,7	4,5

4.8.5 Resultater for sønegrupper / Results for sons

I tabel 98 er anført det gennemsnitlige indeks for klovsundhed for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 98. Gns. indeks for klovsundhed for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre

Average index for claw health for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race	NAV / Udenlandske tyrefædre	Antal	Indeks for klovsundhed
Breed	NAV / Foreign bull sires	Number of bulls	Index for claw health
RDC	NAV	287	99,6
	Udenlandske / Foreign	6	112,7
HOL	NAV	226	104,2
	Udenlandske / Foreign	171	101,2
JER	NAV	84	100,2
DRH	Udenlandske / Foreign	6	112,8

I tabel 99 er anført det gennemsnitlige indeks for klovsundhed for tyre født efter 2008 opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 99. Gns. indeks for klovsundhed for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
 Average index for claw health for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal <i>Number of bulls</i>	Indeks for klovsundhed <i>Index for claw health</i>
RDC	NAV	291	99,8
HOL	NAV	380	103,1
	Holland / <i>The Netherlands</i>	7	98,4
	USA	5	99,2
JER	NAV	86	100,6
DRH	NAV	8	113,4

I tabel 100 gives en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsværditaller ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet indeks for klovsundhed. Tabellen giver, for hver tyr, oplysning om tyrens eget indeks, sønnegruppens størrelse samt det gennemsnitlige avlsværdital for klovsundhed. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 100. Sønnegruppens gns. indeks for klovsundhed (min. 5 sønner)

Average index for claw health for groups of sons – only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herdbook</i>	Indeks for klovsundhed <i>Index for claw health</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Average index</i>
RDC				
R Alfa	35780	99	13	99,0
R Bangkok	35965	89	6	100,7
R David	36099	108	20	104,5
R Degn	36200	103	9	101,0
R Facet	(F) 36324	111	24	107,8
Orkko	36703	107	7	98,7
Osandur	36429	88	5	100,2
Orava	36622	94	9	99,6
Priha	36735	84	14	92,0
O Rumba	36759	108	14	108,5
H.Ponnistus		103	14	98,2
V Record	36902	114	18	106,6
Y-H Pikapp		110	9	102,7
J. Ruskaika Et		102	6	95,0
Asmo Sale	36667	99	26	98,8
Siirakki	36704	120	9	107,0
Tålebo	36649	86	7	102,6
Andersta P	36572	101	25	100,0
Asmo Safir	36775	90	13	96,9
Turandot	36822	113	9	107,2
Toivo	36785	89	12	91,1
Tosikko	36818	102	11	101,0
ST Hallebo	36691	106	20	100,6
Långbo	36575	115	5	107,2
Sörby	36525	95	6	95,8
Gunarstorp	36647	118	14	107,3
G Edbo	36699	84	17	87,5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for klovsundhed Index for claw health	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
RDC (fortsat)				
Inlag II	36754	68	6	81,8
O Brolin	36431	107	7	103,6
O Bruce	36661	109	5	101,0
S Adam	36634	109	32	105,9
S Signal	36792	73	7	82,1
A Linné	36791	87	19	89,8
HOL				
RGK Bob CV	(CV 241920	95	10	98,4
Ramos	(BY 245785	116	11	105,1
D Banker	(TY 247111	100	26	102,8
D Sammy	(TY 247385	103	20	102,3
D Cole	(TV 247374	122	24	111,9
Oman Justi	(TY 246705	113	5	110,6
D Onside	(TY 248199	118	12	111,3
E Boliver	(TY 247488	99	9	100,8
D Dundee	(TY 248526	73	13	95,5
D Limbo	(TY 248700	111	9	103,1
P Shottle	(TY 247815	97	12	101,0
D Onsild	(TY 248975	115	5	107,2
D Orange	(TY 249155	104	5	100,0
D Ole	(TY 248715	116	12	110,2
B Goldwyn	(TY 248612	98	16	97,3
O Zenith	(TV 248817	98	9	96,0
Mascol	(TY 248825	94	7	102,9
Billion	(TV 249879	108	6	101,3
Ricky	(TV 249952	89	5	96,2
Jardin	(TY 250310	88	6	89,8
Virzil	250573	99	6	96,5
VH Gotfred	(TY 251844	107	9	101,0
Stol Joc	(TV 251074	100	12	99,4
Bobas	(TV 251079	96	5	97,6
Surprise	(TY 251083	125	13	118,7
Active	(TY 251328	101	5	94,6
VH Jonas	252262	102	5	102,4
Fibrax	(TV 251540	73	17	88,9
Eminem	(TV 251558	113	6	115,7
VH Bismark	(TY 252478	110	6	104,8
Planet	(TY 251693	106	12	105,9
Legend	(TV 252417	110	7	105,6
Man-O-Man	(TY 252563	115	7	109,1
Rakuuna	251065	101	33	102,3
Satsi	252401	90	5	96,8
Roumara	250534	95	8	92,4

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Indeks for klovsundhed Index for claw health	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
HOL (fortsat)				
Bissjön	251554	116	8	110,3
Ränneslöv	249472	83	6	92,5
Slättaröd	251175	106	6	105,2
Ligö	250382	90	9	104,1
S Ross	252562	99	10	101,8
Jurus	250568	100	12	99,8
Ashlar	252162	97	6	101,3
Jobess	251538	112	5	108,2
Bogart	252618	105	5	102,0
Massey	252846	95	7	97,4
JER				
Q Hirse	301406	98	10	102,7
DJ Topholm	302046	106	10	98,9
DJ Lirsk	302098	94	6	98,3
DJ May	302229	77	9	83,4
DJ Hovborg	302265	103	6	103,3
DJ Rig	302329	101	8	100,9
DJ Kars	302379	103	13	98,1
DJ Fargas	302381	92	6	93,3
DJ Brejs	302468	109	5	107,2
DJ Hulk	302595	105	9	99,2
DJ Latte	302606	117	9	106,2
DJ Jason	302701	114	7	106,9
DJ Zorba	302727	120	5	106,0
DJ Izzy	302708	100	6	101,8

4.9 Indeks for holdbarhed / Index for longevity

I august 2010 blev et nyt indeks for holdbarhed introduceret. Indekset er **produktiv** holdbarhed og er dermed ikke korrigert for ydelse.

4.9.1 Avlsværdital for holdbarhed

I modellen for holdbarhed indgår 5 egenskaber:

DAGE1: Dage fra 1. kælvning til udgangen af 1. laktation - max 365 dage i første laktation

DAGE2: Dage fra 1. kælvning til udgangen af 2. laktation - max 365 dage pr. laktation

DAGE3: Dage fra 1. kælvning til udgangen af 3. laktation - max 365 dage pr. laktation

DAGE4: Dage fra 1. kælvning til udgangen af 4. laktation - max 365 dage pr. laktation

DAGE5: Dage fra 1. kælvning til udgangen af 5. laktation - max 365 dage pr. laktation

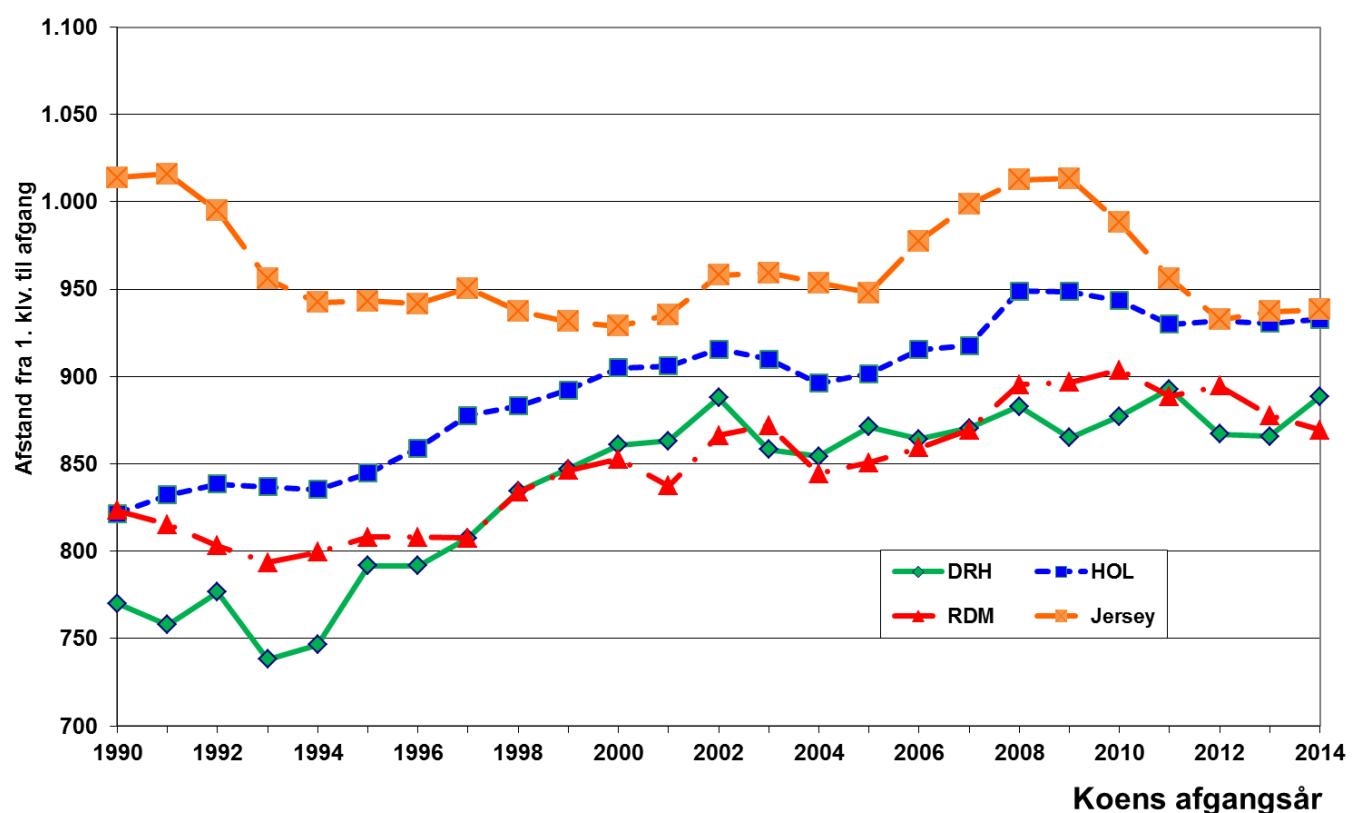
Datagrundlaget for beregning af holdbarhed er informationer om kælvninger og afgange fra Danmark, Sverige og Finland. Fra Danmark og Sverige indgår køer, som har kælvet første gang i 1985 og senere. For Finland er der anvendt informationer om køer, der har kælvet siden 1988.

Følgende editeringsregler er anvendt:

- Alder ved 1. kælvning skal være mellem 450 og 1280 dage
- Der anvendes kun data fra de første 5 laktationer
- Hvis en ko flyttes til en ny besætning slettes data fra den pågældende laktation og fra senere laktationer
- For hver af de 5 egenskaber gælder, at en ko skal have haft mulighed for at fuldføre 365 dage i en laktation, før den indgår i beregningen. Det indebærer, at:
 - Der indgår ikke data fra det seneste år før datoen for dataudtræk.
 - Hvis en besætning ophører, bliver alle informationer fra det foregående år slettet (ophørsdatoen fastættes ud fra den seneste dato for en 1. kælvning i besætningen).

4.9.2 Udviklingen i køernes holdbarhed

I figur 5 ses udviklingen fra 1990 til 2013 for levetiden fra 1. kælvning til udsætning. Som det ses, lever kørne i Danmark omkring 2½ laktation eller omkring 950 dage. Jersey lever generelt længere end de store racer.

Figur 5. Udvikling i produktiv levetid fra 1. kælvning til afgang i antal dage
Change in productive life from first calving relative to year of culling

4.9.3 Beregningsmodel

Indeksberetning bliver gennemført særskilt for

- Holstein, DRH indgår i Holstein beregningen
- RDC
- Jersey (kun danske og svenske data).

Beregningerne er en såkaldt "multi-trait animal model". Modellen er ens for alle egenskaber

Der indgår følgende systematiske effekter:

- Alder ved 1. kælvning
- År x måned for 1. kælvning
- Besætning x 5-års periode
- Heterosis (som lineær regression på grad af heterozygoti).

og følgende tilfældige effekter:

- Genetiske grupper (inddelt efter oprindelsesland og fødselsår)
- Besætning x år for 1. kælvning
- Dyr/ko.

Heterosis bliver beregnet for følgende krydsningskombinationer:

RDC (kun de første 6 er vigtige i RDM, de øvrige har betydning ved beregningerne for SRB og FAY):

- Original RDM x Amerikansk Brunkvæg
- Original RDM x Rød Holstein
- Amerikansk Brunkvæg x Rød Holstein
- Original RDM x nordiske røde racer (NRF+SRB+FAY)
- Amerikansk Brunkvæg x nordiske røde racer (NRF+SRB+FAY)
- Rød Holstein x nordiske røde racer (NRF+SRB+FAY)
- Svensk rødt og hvidt (SRB) x Norsk Rødt Kvæg (NRF)
- Svensk Rødt og Hvidt (SRB) x Finsk Ayrshire (FAY)
- Canadian Ayrshire (CAY) x nordiske røde racer (NRF+SRB+FAY)
- Finsk Ayrshire (FAY) x Finn Cattle (FIC)
- Holstein-krydsninger i den finske del af beregningen.

HOL:

- Original SDM x Holstein
- Original DRH x Holstein
- Krydsninger med nordiske røde racer i den finske del af beregningen.

JER:

- Original Dansk Jersey x US Jersey

De genetiske parametre er vist i tabel 101-103.

Tabel 101. Genetiske parametre for holdbarhed for RDC. Heritabiliteter er på diagonalen, genetiske korrelationer er over diagonalen og miljømæssige korrelationer er under diagonalen

Estimates of genetic parameters for longevity for Red dairy cattle. Heritability is on the diagonal, genetic correlations above the diagonal, and environmental correlations below the diagonal

	DAGE1	DAGE2	DAGE3	DAGE4	DAGE5
DAGE1	0,029	0,946	0,902	0,869	0,843
DAGE2	0,839	0,044	0,978	0,957	0,938
DAGE3	0,711	0,924	0,057	0,984	0,975
DAGE4	0,632	0,847	0,958	0,066	0,988
DAGE5	0,585	0,794	0,915	0,974	0,072

Tabel 102. Genetiske parametre for holdbarhed for Holstein. Heritabiliteter er på diagonalen, genetiske korrelationer er over diagonalen og miljømæssige korrelationer er under diagonalen
Estimates of genetic parameters for longevity for Holstein. Heritability is on the diagonal, genetic correlations above the diagonal, and environmental correlations below the diagonal

	DAGE1	DAGE2	DAGE3	DAGE4	DAGE5
DAGE1	0,035	0,944	0,891	0,858	0,836
DAGE2	0,777	0,052	0,987	0,969	0,955
DAGE3	0,640	0,929	0,062	0,996	0,989
DAGE4	0,566	0,853	0,969	0,069	0,998
DAGE5	0,525	0,803	0,930	0,986	0,072

Tabel 103. Genetiske parametre for holdbarhed for Jersey. Heritabiliteter er på diagonalen, genetiske korrelationer er over diagonalen og miljømæssige korrelationer er under diagonalen
Estimates of genetic parameters for longevity for Red dairy cattle. Heritability is on the diagonal, genetic correlations above the diagonal, and environmental correlations below the diagonal

	DAGE1	DAGE2	DAGE3	DAGE4	DAGE5
DAGE1	0,035	0,967	0,937	0,916	0,902
DAGE2	0,783	0,051	0,993	0,981	0,971
DAGE3	0,646	0,935	0,060	0,997	0,991
DAGE4	0,569	0,861	0,971	0,063	0,998
DAGE5	0,524	0,807	0,930	0,985	0,064

4.9.4 Indeksbergning og publicering

Indekset for holdbarhed er udelukkende baseret på egenskaben DAGE3 (dage fra 1. kælvning til afslutning af 3. lakt.). De andre egenskaber er kun inkluderet i modellen for at få højere sikkerhed.

Den økonomiske værdi af en enhed af holdbarhedsindekset er beregnet til:

RDC: DKr 6
 HOL: DKr 9
 JER: DKr 7
 DRH: DKr 8

Standardisering af indeks

Gennemsnittet for indeks for holdbarhed er 100 og spredningen på ca. 10. Gennemsnit og spredning standardiseres ud fra dyr i en genetisk base.

Kørerne, som indgår i den genetiske base, er født mellem 3 og 5 år før publiceringstidspunktet. Det vil sige, når publiceringsdagen er den 02.05.2014, omfatter basen kør født i perioden 02.05.2009 - 02.05.2011.

Standardiseringen af spredningen sker ud fra alle tyre med officielle avlsværdital, som er født i Danmark, Sverige og Finland i årene 1998-1999.

Indeks for holdbarhed bliver publiceret, når sikkerheden er mindst 50 %, eller hvis tyren er genomisk testet, ejet af kvf. og mindst 10 mdr. gammel på publiceringstidspunktet.

4.9.5 Resultater for sønnegrupper / Results for sons

I tabel 104 er anført det gennemsnitlige indeks for holdbarhed for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 104. Gns. indeks for holdbarhed for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average index for longevity for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	NAV / Udenlandske tyrefædre <i>NAV / Foreign bull sires</i>	Antal <i>Number of bulls</i>	Indeks for holdbarhed <i>Index for longevity</i>
RDC	NAV	62	100,8
HOL	NAV	85	104,9
	Udenlandske / Foreign	69	101,5
JER	NAV	27	101,6

I tabel 105 er anført det gennemsnitlige indeks for holdbarhed for tyre født efter 2008 opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 105. Gns. indeks for holdbarhed for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average index for longevity for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race <i>Breed</i>	Nation <i>Country</i>	Antal <i>Number of bulls</i>	Indeks for holdbarhed <i>Index for longevity</i>
RDC	NAV	65	100,4
HOL	NAV	149	103,6
JER	NAV	29	101,8

I tabel 106 er vist en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsvorenings-ejede sønner født efter 2007 har fået beregnet indeks for holdbarhed. Tabellen giver for hver tyr oplysning om tyrens eget indeks for holdbarhed, sønnegruppens størrelse (alle kvægavlsvorenings-ejede sønner med indeks for holdbarhed i perioden) samt det gennemsnitlige indeks for holdbarhed. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 106. Sønnegruppens gns. indeks for holdbarhed (min. 5 sønner)
Average index for longevity for groups of sons, only sires with more than 5 sons, for abbreviations see table 5

Race / navn <i>Breed / Bull name</i>	Stb.nr. <i>Herd-book</i>	Indeks for holdbarhed <i>Index for longevity</i>	Sønner / Sons	
			Antal <i>Number of sons</i>	Gns. indeks <i>Average index</i>
RDC				
R Alfa	35780	107	6	100,3
R David	36099	119	8	103,6
Orkko	36703	110	7	108,1
Orava	36622	99	9	99,7
Priha	36735	91	14	95,1
O Rumba	36759	98	13	99,8
H.Ponnistus		109	14	102,4
V Record	36902	111	16	105,9
Y-H Pikapp		80	9	84,9
J. Ruskaika Et		94	6	94,0
Asmo Sale	36667	96	16	94,9
Siirakki	36704	109	5	102,0
Tålebo	36649	111	5	104,8
Andersta P	36572	104	18	102,3
Asmo Safir	36775	106	7	97,4

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herd- book	Indeks for holdbarhed Index for longevity	Sønner / Sons	
			Antal Number of sons	Gns. indeks Average index
RDC (fortsat)				
Långbo	36575	101	5	99,2
Gunarstorp	36647	115	8	105,5
S Adam	36634	112	15	104,9
HOL				
RGK Bob CV	(CV 241920	104	10	100,0
Ramos	(BY 245785	125	11	109,5
D Banker	(TY 247111	110	26	107,8
D Sammy	(TY 247385	99	18	101,7
D Cole	(TV 247374	114	21	108,2
E Boliver	(TY 247488	105	9	103,3
P Shottle	(TY 247815	109	12	104,5
B Goldwyn	(TY 248612	104	14	102,2
O Zenith	(TV 248817	103	9	99,8
Mascol	(TY 248825	112	7	106,1
Billion	(TV 249879	100	6	102,3
Ricky	(TV 249952	90	5	91,4
Jardin	(TY 250310	90	6	97,2
Virzil	250573	87	5	94,0
Stol Joc	(TV 251074	84	12	91,8
Surprise	(TY 251083	102	5	104,2
Planet	(TY 251693	111	8	106,6
Rakuuna	251065	117	32	106,6
Roumare	250534	98	7	97,9
Bissjön	251554	102	5	102,2
Ränneslöv	249472	86	6	92,7
Slättaröd	251175	118	6	112,2
Ligö	250382	97	8	98,1
Jurus	250568	101	12	99,8
Jobess	251538	98	5	102,8
JER				
Q Hirse	301406	116	9	107,6
DJ Topholm	302046	103	10	105,0
DJ Lirsk	302098	103	5	99,8
DJ May	302229	105	8	101,6
DJ Rig	302329	103	8	97,3
DJ Fargas	302381	95	6	96,8

4.9.6 Genetisk udvikling

I tabel 107 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsår, deres fædres gns., samt gns. for morfædre.

Tabel 107. Gns. indeks for holdbarhed for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

*Average index for longevity for bulls, sires and maternal grandsires per year of birth
– for abbreviations see table 5*

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
RDC						
1996	252	82,7	245	84,7	207	86,3
1997	270	86,7	260	92,0	222	85,5
1998	237	84,8	220	89,0	200	86,3
1999	231	84,4	224	87,0	199	86,4
2000	266	85,8	261	85,2	249	90,6
2001	248	89,1	241	90,9	232	90,5
2002	215	91,0	211	93,6	190	92,3
2003	237	92,3	227	96,8	220	91,2
2004	229	94,7	220	98,5	216	91,5
2005	216	94,2	216	96,9	209	94,4
2006	218	94,0	218	95,2	208	96,9
2007	219	96,2	219	95,9	211	98,8
2008	224	99,4	224	101,8	222	101,0
2009	196	101,0	196	103,8	195	100,1
2010	223	104,0	223	104,2	223	104,0
2011	277	106,8	276	107,4	275	105,3
2012	263	109,6	263	109,1	263	106,9
2013	241	110,6	240	107,6	240	108,0
HOL						
1996	472	82,7	469	85,1	449	85,7
1997	522	83,5	521	86,8	503	84,0
1998	448	82,6	446	83,2	444	84,9
1999	444	82,5	440	82,7	442	85,1
2000	392	82,5	392	81,5	387	87,3
2001	449	84,4	449	85,2	446	86,4
2002	401	87,2	401	88,9	400	89,0
2003	354	88,3	354	90,5	354	91,3
2004	359	93,0	359	96,0	359	93,3
2005	353	95,8	353	101,4	352	93,8
2006	400	95,4	400	101,0	399	97,2
2007	338	96,9	338	99,7	338	100,7
2008	286	101,1	286	101,9	284	106,7
2009	268	103,7	268	104,4	266	107,4
2010	243	106,9	243	103,3	243	105,5
2011	196	110,0	196	103,6	196	107,4
2012	221	113,9	221	107,7	221	108,5
2013	183	116,2	182	111,7	183	106,6

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
Jersey						
1996	83	85,4	83	86,2	83	84,6
1997	62	87,1	62	89,9	58	84,6
1998	70	86,2	70	87,8	70	83,6
1999	67	85,1	67	88,6	67	85,7
2000	72	87,1	72	86,7	71	89,1
2001	51	88,1	51	87,2	51	91,9
2002	55	88,3	55	87,3	55	92,7
2003	54	92,7	54	94,6	54	91,6
2004	48	94,2	48	96,6	48	94,3
2005	45	97,0	45	98,2	45	93,2
2006	50	97,1	50	97,9	50	96,0
2007	55	97,5	55	101,8	55	95,4
2008	48	100,9	48	102,0	48	101,4
2009	58	101,3	58	102,8	58	103,0
2010	72	103,6	72	104,3	72	104,2
2011	73	105,1	73	104,8	73	104,3
2012	58	106,6	58	103,3	58	107,4
2013	67	107,8	67	106,8	67	108,1
DRH						
1996	13	92,8	13	96,2	13	98,0
1997	10	87,7	10	92,6	9	89,0
1998	20	89,6	15	90,8	14	93,9
1999	12	94,3	11	94,2	10	94,2
2000	5	88,0	4	86,3	5	86,2
2001	12	97,8	8	99,6	8	93,3
2002	15	94,7	13	95,0	10	91,6
2003	10	89,2	10	95,9	3	89,0
2004	9	95,6	9	96,2	6	90,0
2005	6	97,8	3	103,0	4	100,8
2006	11	99,3	10	101,4	6	99,3
2007	10	95,6	10	100,5	7	101,4
2008	10	106,6	5	100,6	5	104,6
2009	11	105,7	9	102,9	8	102,9
2010	6	117,8	5	107,4	2	105,0
2011	2	116,0	2	105,5	0	
2012	2	121,0	2	114,0	1	95,0
2013	5	114,2	4	115,3	4	105,3

4.10 Indeks for ungdyroverlevelse / Young stock survival

I august 2014 blev indeks for ungdyroverlevelse offentliggjort for første gang. Det er et avlsindeks, som beskriver dyrenes genetisk potentiale for overlevelse fra fødsel til 6 måneders alderen for tyrekalve og til 15 måneders alderen for kvier.

Indekset indgår indtil videre ikke i NTM.

4.10.1 Avlsværdital for ungdyroverlevelse

Avlsværditallet for ungdyroverlevelse er sammensat af 4 delegenskaber

- Kviekalvenes overlevelsesevne i perioden 2-30 dage efter fødsel
- Kviekalvenes overlevelsesevne i perioden 31-458 dage efter fødsel (15 måneder)
- Tyrekalvenes overlevelsesevne i perioden 2-30 dage efter fødsel
- Tyrekalvenes overlevelsesevne i perioden 31-184 dage efter fødsel (6 måneder)

Data som indgår i beregningen

Datagrundlaget er information om levendefødte kalves overlevelse i Danmark, Sverige og Finland. Fra Danmark indgår data om kalve, der er født fra 1998 fremefter, fra Sverige fra 1999, og fra Finland indgår data fra 2004 og frem.

Data som ikke indgår:

- Kalve som bliver afdivet inden 7 dage efter fødslen
- Kalve fra flerfødsler (tvillinger, trillinger osv)
- ET-kalve, kalve som bliver kastreret samt kalve med ukendt køn
- Racen er ikke RDM, HOL, JER, DRH (dvs. krydsningskalve indgår ikke)

Definition af de 4 delegenskaber

Kviekalve periode 1 (HP1): 1- 30 dage

- HP1 defineres for manglende hvis
 - Kalven slagtet, eksporteret eller på anden måde afgået i perioden 1-30 dage
 - Hvis kalven er mindre end 30 dage gammel, når data bliver udtrukket fra databasen
- Hvis kalven dør senest dag 30 er HP1 = 0, ellers er HP1 = 1

Kviekalve periode 2 (HP2): 31- 458 dage

- HP2 defineres for manglende hvis
 - Kalven er død i periode 1
 - Kalven slagtet, eksporteret eller på anden måde afgået i perioden 31-458 dage
 - Hvis kalven er mindre end 458 dage gammel, når data bliver udtrukket fra databasen
- Hvis kalven dør i perioden 31-458 er HP2 = 0, ellers er HP2 = 1

Tyrekalve periode 1 (BP1): 1- 30 dage

- BP1 defineres for manglende hvis
 - Kalven slagtet, eksporteret eller på anden måde afgået i perioden 1-30 dage
 - Hvis kalven er mindre end 30 dage gammel, når data bliver udtrukket fra databasen
- Hvis kalven dør senest dag 30 er BP1 = 0, ellers er BP1 = 1

Tyrekalve periode 2 (BP2): 31- 184 dage

- BP2 defineres for manglende hvis
 - Kalven er død i periode 1
 - Kalven slagtet, eksporteret eller på anden måde afgået i perioden 31-184 dage
 - Hvis kalve er mindre end 184 dage gammel, når data bliver udtrukket fra databasen
- Hvis kalven dør i perioden 31-184 er BP2 = 0 – ellers er BP2 = 1

4.10.2 Beregningsmodel

Indeksberetningen bliver gennemført særskilt for:

- Holstein (DRH indgår i Holstein-beregningen)
- RDC (i den finske del af data indgår Fincattle)
- Jersey (data kommer især fra Danmark, i begrænset omfang fra Sverige, og sporadisk fra Finland)

Modellen er en såkaldt "multi-trait animal model", hvor de 4 egenskaber evalueres samtidig, således at de indbyrdes genetiske relationer mellem egenskaberne udnyttes.

Der indgår følgende systematiske effekter:

- Besætning x 5-års perioder
- Land x år x måned for fødsel
- Moderens alder og laktationsnummer
- Flytning til ny besætning i perioden (kun i perioden 31-458 dage for kvier og 31-184 dage for tyrekalve)
- Heterosis (som lineær regression på grad af heterozygoti)

Og følgende tilfældige effekter:

- Genetisk gruppe inddelt efter oprindelsesland og fødselsår
- Besætning x år
- Dyr

Heterosis bliver beregnet for følgende krydsningskombinationer
RDC

- ABSHET = RDM x ABS + ABS x HF + ABS x (SRB+FAY+NRF)
- NORhet = Nordic heterosis + CAY x NOR + FAY x FIC
- RDCxHF = RDM x HF + HF x (SRB+FAY+NRF)
- RDMxNordic breeds = RDM x (SRB+FAY+NRF)

HOL

- BW x HF + RW x HF
- HOL x RDC (only Finland)

JER

- DJ x USJ

Genetiske parametre

Genetiske parametre er vist i tabel 108 – 110.

Tabel 108. Holstein: Genetiske og miljømæssige varianser, heritabiliteter (diagonal), genetiske korrelationer (over diagonalen) og miljømæssige korrelationer (under diagonalen).

Holstein: Genetic and residual variances, heritabilities (diagonal), genetic correlations (above diagonal) and residual correlations (below diagonal).

Gen. var.	Res. var.	HP1	BP1	HP2	BP2
HP1	0,0003	0,0294	0,009	0,90	0,51
BP1	0,0002	0,0347	0,00	0,007	0,42
HP2	0,0004	0,0337	0,01	0,00	0,011
BP2	0,0011	0,0382	0,00	-0,03	0,00
					0,027

Tabel 109. RDC: Genetiske og miljømæssige varianser, heritabiliteter (diagonal), genetiske korrelationer (over diagonalen) og miljømæssige korrelationer (under diagonalen).

RDC: Genetic and residual variances, heritabilities (diagonal), genetic correlations (above diagonal) and residual correlations (below diagonal).

Gen. var.	Res. var.	HP1	BP1	HP2	BP2
HP1	0,0002	0,0293	0,007	0,95	0,75
BP1	0,0002	0,0404	0,00	0,007	0,78
HP2	0,0010	0,0331	-0,03	0,00	0,023
BP2	0,0019	0,0543	0,00	-0,03	0,00
					0,034

Tabel 110. Jersey: Genetiske og miljømæssige varianser, heritabiliteter (diagonal), genetiske korrelationer (over diagonalen) og miljømæssige korrelationer (under diagonalen).
Jersey. Genetic and residual variances, heritabilities (diagonal), genetic correlations (above diagonal) and residual correlations (below diagonal).

Gen. var.	Res. var.	HP1	BP1	HP2	BP2
HP1	0,0011	0,0605	0,018	0,95	0,42
BP1	0,0012	0,0820	0,00	0,015	0,39
HP2	0,0007	0,0582	-0,08	0,00	0,012
BP2	0,0008	0,0771	0,00	-0,11	0,00
					0,010

4.10.3 Indeksbergning og publisering

Indekset er en sammenvejning af de 4 delindekser baseret på deres økonomiske værdier.

Der er endnu ikke udviklet genomisk test for ungdyroverlevelse.

Standardisering

Gennemsnittet for indeks for ungdyroverlevelse er 100 og spredningen på ca. 10.

Gennemsnit standardiseres ud fra dyr i en genetisk base. Kalvene, som indgår i den genetiske base, er født mellem 3 og 5 år før publiceringstidspunktet. Det vil sige, når publiceringsdagen er den 02.05.2015, omfatter basen kalve født i perioden 02.05.2010 - 02.05.2012.

Standardiseringen af spredningen sker ud fra alle tyre med officielle avlsværdital, som er født i Danmark, Sverige og Finland i årene 2004-05.

Indeks for ungdyroverlevelse bliver publiceret, når sikkerheden er mindst 50 %.

Tabel 111. Økonomiske værdier anvendt ved beregning af det samlede indeks for ungdyroverlevelse

Delegenskab	Unit	HOL	RDC	JER
Kviekalve 1-30 dage (HP1)	%-units	3.445	3.550	2.004
Kvier 31-458 dage (HP2)	%-units	4.050	4.151	2.406
Tyrekalve 1-30 dage (BP1)	%-units	1.288	1.431	0.272
Tyre 31-184 dage (BP2)	%-units	1.793	2.021	0.791

4.10.4 Overlevelsresultater / General statistics for Young stock survival

Tabel 112 viser den gennemsnitlige overlevelse i de fire kategorier, som anvendes i beregningen af undyroverlevelse. Kalve, som er slagtet eller eksporteret indgår ikke i opgørelsen.

Tabel 112. Ungdyroverlevelse for kalve født 2008 - 2012

Mortality of young stock – calves born 2008 - 2012 – for abbreviations see table 5

Race	HP1	HP2	BP1	BP2
RDC	96,3 %	95,4 %	95,7 %	93,5 %
HOL	96,3 %	96,2 %	95,0 %	95,0 %
JER	92,6 %	93,4 %	87,8 %	90,9 %

Tabel 113 viser den gennemsnitlige alder af de kalve, som er døde for hver af de 4 kategorier, som indgår i beregningen af ungdyroverlevelse.

Tabel 113. Gns. levealder i dage for kalve død i perioden 1 – 30 dage fra fødsel - kalve født 2008 - 2012

Average age (days) for dead calves – calves born 2008 - 2012 – for abbreviations see table 5

Race	HP1	HP2	BP1	BP2
RDC	13,3	139,7	13,0	98,2
HOL	12,0	156,7	11,8	92,1
JER	12,3	148,4	13,0	88,5

4.10.5 Resultater for sønnegrupper / Results for sons

I tabel 114 er anført det gennemsnitlige indeks for ungdyroverlevelse for tyre født efter 2008, opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 114. Gns. indeks for ungdyroverlevelse for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre
Average index for young stock survival for sons sired by NAV or foreign sires of sons
– for abbreviations see table 5

Race Breed	NAV / Udenlandske tyrefædre NAV / Foreign bull sires	Antal Number	Indeks for ungdyroverlevelse index for young stock survival
RDC	NAV	254	100.3
HOL	NAV	370	102.3
	Udenlandske / Foreign	213	101.4
JER	NAV	174	102.7
	Udenlandske / Foreign	6	102.2
RED	Udenlandske / Foreign	5	100.6

I tabel 115 er anført det gennemsnitlige indeks for ungdyroverlevelse for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 115. Gns. indeks for ungdyroverlevelse for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre
Average index for young stock survival for sons born by NAV or foreign bull dams
– for abbreviations see table 5

Race Breed	Nation Country	Antal Number	Indeks for ungdyroverlevelse index for young stock survival
RDC	NAV	254	100,3
HOL	NAV	564	102,1
	Holland / Nederland	8	97,9
	USA	6	93,0
JER	NAV	180	102,7

I tabel 116 er vist en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlforeningsejede sønner født efter 2007 har fået beregnet indeks for ungdyroverlevelse. Tabellen giver, for hver tyr, oplysning om tyrens eget indeks for ungdyroverlevelse, sønnegruppens størrelse (alle kvægavlforeningsejede sønner med indeks for ungdyroverlevelse i perioden) samt det gennemsnitlige indeks for ungdyroverlevelse.

Tabel 116. Sønnegruppens gns. indeks for ungdyroverlevelse (min. 5 sønner)
Average index for young stock survival for groups of sons – only sires with more than 5 sons
– for abbreviations see table 5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook no.	Indeks for ungdyroverlevelse Index for young stock survival	Sønner / Sons	
			Antal No. of sons	Gns. indeks Average index
RDC				
R Alfa	35780	95	9	97,2
R David	36099	104	16	101,8
R Degn	36200	88	9	98,8
R Facet	(F 36324	92	16	93,6
R Fastrup	(F 36412	124	15	114,8
H,Ponnistus		104	7	99,3
V Record	36902	109	5	105,4
Asmo Sale	36667	103	6	105,3
Andersta P	36572	112	10	103,1

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook no.	Indeks for ungdyroverlevelse Index for young stock survival	Sønner / Sons	
			Antal No. of sons	Gns. indeks Average index
RDC (fortsat)				
Ullimulli	36973	103	10	97,0
VR Alavire	36998	103	7	96,6
ST Hallebo	36691	71	11	91,4
Gunarstorp	36647	99	10	99,1
G Edbo	36699	88	19	97,8
O Brolin	36431	102	6	101,2
S Adam	36634	78	13	91,5
Hällom	36697	113	6	107,2
A Linné	36791	109	10	106,1
V Föske	36910	82	7	94,7
Prästgård	36939	108	8	105,0
Buckarby	36952	98	15	98,2
HOL				
RGK Bob CV	(CV 241920	103	10	104,2
Ramos	(BY 245785	102	10	98,8
D Banker	(TY 247111	102	20	97,9
D Sammy	(TY 247385	96	17	99,0
D Cole	(TV 247374	110	20	109,7
D Onside	(TY 248199	101	11	103,5
E Boliver	(TY 247488	108	8	103,8
D Dundee	(TY 248526	91	12	92,0
D Rødding	(BY 248938	81	5	100,0
D Limbo	(TY 248700	88	10	93,7
P Shottle	(TY 247815	112	10	106,9
D Onsild	(TY 248975	105	6	112,0
D Orange	(TY 249155	101	6	104,3
D Ole	(TY 248715	81	12	96,2
D Oscar	(TY 249021	88	11	96,2
B Goldwyn	(TY 248612	91	11	94,9
O Zenith	(TV 248817	96	9	96,7
Mascol	(TY 248825	96	6	98,3
D Etoto	(TY 250027	107	8	104,1
D Estrup	(TY 250038	109	6	99,2
D Sol	(BY 250354	108	7	108,1
D Jul	(TY 250423	110	12	113,8
D Mason	(TY 251114	103	6	104,7
Jardin	(TY 250310	100	6	105,3
Virzil	250573	93	5	97,8
VH Gotfred	(TY 251844	94	9	93,4
Stol Joc	(TV 251074	92	11	87,5
Surprise	(TY 251083	110	8	100,0
Active	(TY 251328	102	5	99,6
Fibrax	(TV 251540	101	13	98,3

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook no.	Indeks for ungdyroverlevelse Index for young stock survival	Sønner / Sons	
			Antal No. of sons	Gns. indeks Average index
HOL (fortsat)				
Eminem	(TV 251558	108	7	105,1
VH Bismark	(TY 252478	114	7	110,4
VH Eggert	(TY 252518	98	5	104,0
Planet	(TY 251693	108	12	107,1
VH Salomon	(TY 253100	101	6	97,8
Legend	(TV 252417	105	7	99,0
VH Cup	(TY 253213	103	5	100,6
Man-O-Man	(TY 252563	86	7	91,1
VH Grafit	(TY 253217	95	9	98,4
VH Cadiz	(TY 253356	115	7	104,0
VH Osmus	(TY 253548	97	5	99,4
Prince	(TL 252847	113	5	105,2
Big Time	(TV 253084	77	5	87,2
Beacon	(TY 253412	99	5	93,6
Bowser	(TY 253416	110	11	106,0
Router	(TY 253805	114	7	111,1
Bookem	(TY 253856	108	7	99,1
Rakuuna	251065	111	21	106,9
Roumare	250534	114	8	106,3
VH Rudolf	253986	109	5	105,6
Bissjön	251554	106	7	105,9
Ränneslöv	249472	71	6	82,8
S Ross	252562	98	11	103,1
Jurus	250568	113	8	111,3
VH Lima	253448	92	6	96,8
Massey	252846	93	7	104,1
Super	253039	102	5	94,4
Sterngold	253511	111	12	111,6
JER				
Q Hirse	301406	119	10	111,0
DJ Topholm	302046	105	10	104,8
DJ Lirsk	302098	99	6	98,5
DJ May	302229	111	9	111,9
DJ Hovborg	302265	100	6	101,3
DJ Rig	302329	92	8	97,9
DJ Kars	302379	102	13	103,0
DJ Fargas	302381	99	6	100,0
DJ Brejs	302468	95	5	101,0
DJ Hulk	302595	110	13	105,3
DJ Latte	302606	122	9	109,9
DJ Jason	302701	115	11	111,7
DJ Zorba	302727	102	5	93,0
DJ Izzy	302708	88	8	98,3
DJ Zuma	302730	88	10	95,9

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook no.	Indeks for ungdyroverlevelse Index for young stock survival	Sønner / Sons	
			Antal No. of sons	Gns. indeks Average index
JER (fortsat)				
DJ Jante	302761	107	8	105,4
DJ Broiler	302835	80	8	94,0
DJ Bindy	302942	109	6	107,7
DJ Lix	302997	94	8	99,8
VJ Ramses	303290	93	5	92,8

4.10.6 Genetisk udvikling

I tabel 117 ses antal kvægavlsvoreningsejede tyre pr. fødselsår, deres fædres gns., samt gns. for morfædre.

Tabel 117. Gns. indeks for ungdyroverlevelse for tyre, fædre og morfædre pr. fødselsår

Average index for young stock survival for bulls, sires and maternal grandsires per year of birth
– for abbreviations see table 5

Race og Årgang Breed / Year	Antal tyre No. of bulls	Gns. indeks Avg. index	Antal fædre No. of sires	Gns. indeks Avg. index	Antal morfædre No. of MGS	Gns. indeks Avg. index
RDC						
1996	62	95,6	44	94,3	0	
1997	83	99,9	64	95,8	11	100,2
1998	76	98,9	55	94,9	22	96,4
1999	62	95,9	54	92,1	21	96,4
2000	69	102,6	60	102,1	45	94,4
2001	57	104,8	47	105,4	37	91,2
2002	77	99,5	71	98,7	49	91,2
2003	76	100,6	65	99,2	57	96,4
2004	69	101,6	60	102,2	49	97,1
2005	48	102,1	48	103,5	40	99,3
2006	75	102,0	75	96,7	64	105,0
2007	84	101,1	84	99,2	79	104,9
2008	69	100,3	69	98,9	67	102,6
2009	64	97,5	64	92,6	63	99,8
2010	62	100,2	62	98,6	62	101,3
2011	77	102,7	77	102,5	77	99,5
2012	51	100,6	51	101,9	51	96,4
2013	0		0		0	

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
HOL						
1996	373	96,5	342	95,7	122	96,7
1997	420	98,4	400	101,1	169	97,2
1998	335	97,6	298	96,8	220	97,6
1999	317	96,1	296	93,1	241	97,0
2000	295	96,9	291	97,1	240	97,2
2001	318	97,5	316	97,8	277	96,3
2002	279	97,8	275	96,5	240	97,4
2003	253	98,5	249	97,2	205	98,4
2004	258	100,1	248	102,5	237	98,0
2005	250	102,1	246	103,9	230	99,7
2006	282	101,1	282	102,3	269	100,9
2007	203	101,4	201	103,0	196	101,5
2008	175	100,8	173	101,0	167	102,9
2009	172	102,1	170	102,3	169	102,6
2010	155	99,7	155	97,4	151	102,5
2011	133	102,2	131	101,1	133	104,3
2012	122	104,5	122	106,0	122	100,9
2013	1	86,0	1	86,0	1	125,0
Jersey						
1996	92	99,9	73	103,2	41	95,3
1997	64	101,7	55	107,9	28	98,8
1998	70	96,5	67	93,9	46	100,1
1999	67	95,0	65	90,2	45	99,8
2000	72	94,6	71	92,7	60	97,7
2001	51	97,3	51	100,2	48	92,2
2002	55	101,6	52	105,4	55	92,7
2003	54	104,2	53	110,8	54	93,8
2004	48	97,3	48	96,0	48	95,3
2005	44	94,8	44	94,7	44	96,9
2006	49	99,7	49	99,9	49	93,6
2007	55	99,5	55	101,4	55	95,2
2008	45	103,3	45	102,4	45	99,2
2009	50	103,2	50	106,0	50	100,4
2010	55	103,2	55	103,8	55	102,1
2011	47	100,7	47	98,9	47	104,9
2012	28	104,1	28	101,1	28	106,9
2013	0		0		0	

Race og Årgang <i>Breed / Year</i>	Antal tyre <i>No. of bulls</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal fædre <i>No. of sires</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>	Antal morfædre <i>No. of MGS</i>	Gns. indeks <i>Avg. index</i>
DRH						
1996	8	101,1	0		0	
1997	10	102	1	92,0	0	
1998	6	96,7	1	92,0	1	93,0
1999	8	96,5	0		1	107,0
2000	3	91,0	0		0	
2001	5	95,0	0		1	92,0
2002	6	100,5	0		2	107,0
2003	2	106,5	0		1	100,0
2004	3	108,0	0		0	
2005	0		0		0	
2006	4	86,5	0		0	
2007	7	98,9	0		0	
2008	1	95,0	0		0	
2009	3	105,7	0		0	
2010	2	93,0	0		1	96,0
2011	0		0		0	
2012	0		0		0	
2013	0		0		0	

4.11 Avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber / *Index for conformation and workability*

4.11.1 Grundlag

Avlsværditallene for eksteriør- og brugsegenskaberne beregnes samlet for Danmark, Sverige og Finland for hver af racerne RDC, HOL, JER og DRH. Der bedømmes 22 forskellige lineære eksteriøregenskaber, som indgår i avlsværdivurderingen. I alle lande bedømmes malketid og temperament, og i Danmark bedømmes desuden huld og bevægelse.

Ud over den almindelige bedømmelse af malketid indgår der også flow af værdistof i avlsværditallet for malketid. Flow beregnes ud fra bestemmelse af fedt, protein og malketid fra automatiske mælkemålere. Data indgår i beregningerne for 1. laktation i perioden 30-240 efter kælvning. Der anvendes et gennemsnit af op til 7 flowobservationer. Såfremt en ko har både bedømmelses- og flowdata for malketid, anvendes der kun flowdata i beregningerne.

De danske døtre, der indgår i beregningen af avlsværdital for eksteriør, har bedømmelser foretaget af afkomsinspektørerne. Enten er dørene bedømt i forbindelse med besætningsbedømmelse eller tilfældigt udvalgt fra Kvægdatabasen. Døtre, der udvælges, findes blandt de døtre, der har kælvet, og som opfylder de krav, der er anført i tabel 118.

Tabel 118. Krav, der skal opfyldes, for at døtre efter tilmeldte tyre kan eksteriørbedømmes
In order to be classified, daughters sired by selected bulls have to meet the following requirements

	RDM	HOL	JER	DRH
Alder ved 1. kælvning (kun 1. lakt.), mdr.	22-34	22-34	20-32	22-36
Afstand fra kælvning, mdr.	1-9	1-9	1-9	1-9
Min. antal raceandele (korace = fars race)	14/16	14/16	14/16	14/16
Min. ydelse ved sidste kontrol, kg. mælk	17	17	13	13
Kælvningsoplysning, kalvens tilstand		ikke abort/ikke for tidlig født		

I tabel 119 er angivet egenskaberne samt racegennemsnittene for bedømmelser af samtlige danske døtre, som indgår i avlsværdivurderingen og er bedømt i perioden fra den 1. april 2014 – 1. april 2015.

Tabel 119. Gns. af bedømmelser for perioden 01.04.2014 – 01.04.2015
Average classification of cows classified from 01.04.2014 – 01.04.2015

Egenskab / Trait	RDM	HOL	JER	DRH
Antal bedømte dyr / Number of classified cows	11.339	62.073	16.848	1.142
Højde / Stature	142,2	147,1	128,4	146,2
Kropsdybde / Body depth	5,5	5,5	5,8	5,6
Brystbredde / Chest width	4,7	4,9	4,7	4,9
Malkepræg / Dairy form	4,3	4,8	5,0	4,8
Overlinie / Top line	6,4	6,5	6,0	6,6
Krydsbredde / Rump width	4,6	4,9	4,7	5,0
Krydsets retning / Rump angle	5,1	4,9	5,2	5,0
Hasevinkel fra siden / Rear legs side view	5,2	5,1	5,4	5,0
Hasestilling bagfra / Rear legs rear view	5,8	5,6	6,0	5,9
Hasekvalitet / Hock quality	6,0	5,7	6,0	5,9
Knoglebygning / Bone quality	6,4	6,6	6,8	6,5
Klovhældning / Foot angle	4,8	5,1	4,5	5,1
Foryvertilhæftning / Fore udder attachment	5,3	5,6	5,3	5,7
Bagyverbredde / Rear udder width	4,7	5,4	5,4	5,4
Bagyverhøjde / Rear udder height	5,3	6,1	5,9	6,1
Yverbånd / Udder cleft	5,5	6,0	5,2	5,8
Yverdybde / Udder depth	5,5	6,1	5,2	6,0
Yverbalance / Udder balance	5,0	5,5	5,0	5,4
Pattelængde / Teat length	4,3	4,8	4,9	4,7
Pattetykkelse / Teat thickness	4,5	4,8	4,6	4,6
Forpatteafstand / Teat placement front	5,2	5,6	4,9	5,4
Bagpatteafstand / Teat placement back	6,1	6,3	5,6	6,1
Malketid / Milking speed	5,2	5,1	5,2	5,6
Temperament	5,4	5,3	5,2	5,5
Huld / BCS	4,6	4,2	4,3	4,3
Bevægelse / locomotion	4,6	4,7	4,6	5,0

4.11.2 Beregning af avlsværditallene for eksteriør- og brugsegenskaber

Beregningen af avlsværditallene foretages ved benyttelse af en Single Trait Animal Model. I modelen bliver de danske data korrigteret for følgende effekter:

Effekt	Effekttype
Y = Besætning * 5 årsperiode	Systematisk
+ Inspektør * år	Systematisk
+ Kælvningsmåned * år * land	Systematisk
+ Kælvningsalder * 5 årsperiode * land * race	Systematisk
+ Afstand fra kælvning * 5 årsperiode * land	Systematisk
+ Tidspunkt for bedømmelse * land (ikke DK)	Systematisk
+ Race (HOL vs DRH)	Systematisk
+ Besætning * sæson	Tilfældig
+ Dyr	Tilfældig
+ Rest	Tilfældig

For flowdata gælder, at der ikke korrigeres for Bedømmelsessæson \times afkomsinspektør, samt at afstand fra kælvning er defineret som antal flowobservationer, som ligger bag det gennemsnit, der indgår i beregningerne.

For at tage højde for forskellig arvbarhed af informationskilderne, som indgår i avlsværditallene for malketid, vægtes de fænotypiske data i beregningerne med de værdier, som er angivet i tabel 120.

Tabel 120. Vægte for forskellige informationskilder for malketid

Weight used on different sources of phenotypic data in breedingvalue estimation for milking speed

Informationskilde	RDM	HOL / DRH	JER
Traditionel bedømmelse	1,0	1,0	1,0
Flow – 1 kontroldag	2,1	1,9	2,5
Flow – gns. af 2 kontroldage	2,7	2,3	3,5
Flow – gns. af 3 kontroldage	3,0	2,5	4,0
Flow – gns. af 4-7 kontroldage	3,3	2,7	4,6

Vægtene beskriver hvor meget information, der er i én observation af den pågældende informationskilde i forhold til én traditionel bedømmelse. Fx giver en flowobservation, som er gennemsnittet af 3 kontroldage for en RDM-ko, lige så meget information til faderens avlsværdital for malketid, som 3 døtre med traditionel bedømmelse. Forskelle i vægte mellem racerne skyldes overvejende forskelle i arvbarhed af de traditionelle bedømmelser for malketid.

4.11.3 Krop, lemmer og malkeorganer

For RDC, HOL og DRH er det bedømmelser i 1. laktation fra Danmark og Sverige samt bedømmelser i alle laktationer fra Finland, som indgår i afkomsgrupperne. For Jersey er det udelukkende bedømmelser i 1. laktation, som indgår i afkomsgrupperne. Det er disse bedømmelser, som er grundlaget for beregningen af tyrenes avlsværdital.

Til brug i NTM er der konstrueret kombinerede indeks for krop, lemmer og malkeorganer ud fra avlsværditallene for de 22 lineære egenskaber. Dette sker ved at vurdere fremtidige døtres afvigelse fra det ønskværdige (racens avlsmål, racens optimum), hvis tyren anvendes tilfældigt i populationen. Beregningerne baseres således ikke på tyrens avlsværdital, men på tyrens "Predicted Difference" (PD-værdi) dvs. de arveanlæg, som kommende døtre vil få. Dette gøres for på en let forståelig måde at tage hensyn til egenskaber med intermediært optimum.

Antag eksempelvis, at racegennemsnit for en egenskab er 3, optimum er 5, og at to tyre A og B har henholdsvis avlsværdien 7 og 5. De tilsvarende PD-værdier er 5 (tyr A) og 4 (tyr B). Tyr A giver således de bedste fremtidige døtre, selv om tyr B's avlsværdi er i optimum. For egenskaber med in-

termediært optimum tages der desuden hensyn til, at tyrens PD-værdi kan ligge på begge sider af optimum. Dette gøres ved at regne i absolute afvigelser uden at skele til, om afvigelsen er positiv eller negativ.

Tyrens avlsværdital (PD-værdi) for den sammensatte egenskab kan udtrykkes som summen af afvigelser fra optimum gange de relative vægtfaktorer for hver af de lineære egenskaber. Den relative vægtfaktor er fastlagt af den enkelte races ledelse. Summen af afvigelser er i absolutte enheder med optimum 0. Summen af afvigelser ønskes mindst muligt. Beregningen af køernes avlsværdital foregår på denne skala, og de "absolutte" værdier anvendes i beregningerne.

Nedenfor vises med formler, hvordan avlsværdital for de sammensatte egenskaber beregnes:

Bidrag = 0,5 × (AV-tal – optimum) × vægtfaktor

Det bemærkes, at den numeriske værdi af den enkelte afvigelse og vægtfaktor multipliceres. Herefter summeres bidragene på de lineære egenskaber.

Endelig ganges summen af afvigelser med -1 for at sikre, at tyre med de bedste avlsværdital har de største værdier (= mindst negative), og avlsværditallene standardiseres til gennemsnit 100 og spredning 10.

Indeks = $100 - k \sum Bidrag$

hvor: *Bidrag* = bidrag til afvigelsen for den i'te egenskab

k = standardiseringsfaktor

Optimum og vægtfaktor for den enkelte egenskab er vist for hver enkelt race i tabel 121.

Tabel 121. Optima og vægte for avlsværdital for eksteriør
Optima and weight factors for body, feet & legs and udder

Malkeorganer / Udder								
Foryvertilhæftning <i>Fore udder attachment</i>	9	20	9	17	9	25	9	18
Bagyverbredde / Rear udder width	9	8	9	0	9	0	9	0
Bagyverhøjde / Rear udder height	9	5	9	10	9	5	9	10
Yverbånd / Udder cleft	9	12	8	10	9	0	9	10
Yverdybde / Udder depth	9	20	9	24	9	35	9	18
Yverbalance / Udder balance	5	10	5	10	5	0	0	0
Pattelængde / Teat length	5,5	5	5,5	5	5,5	3	4,5	6
Pattetykkelse / Teat thickness	6	5	5	5	6	12	5,5	6
Forpatteafstand / Teat placement front	8	7	8	7	7,5	15	8	14
Bagpatteafstand / Teat placement back	5	8	5	12	5	0	5	6
Afvigekoder malkeorganer <i>Deviation codes, udder</i>						5		12

4.11.4 Resultater for sønnegrupper / Results for sons

I tabel 122 er anført det gennemsnitlige avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber for tyre født efter 2008 opgjort på sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre.

Tabel 122. Gns. avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber for sønner efter NAV og udenlandske tyrefædre

Average indices for body, feet & legs, udder, milking speed and temperament for sons sired by NAV or foreign sires of sons – for abbreviations see table 5

Race Breed	NAV / Udl. tyrefædre NAV / Foreign bull sires	Antal Number	Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malkeorganer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
RDC	NAV	275	99,5	99,2	102,7	100,9	102,1
	Udenlandske / Foreign	6	104,0	101,8	112,0	87,3	95,5
HOL	NAV	209	98,2	102,2	103,4	101,1	100,1
	Udenlandske / Foreign	165	105,1	100,0	106,8	98,9	101,1
JER	NAV	83	100,4	100,6	99,6	101,7	100,5
DRH	Udenlandske / Foreign	12	99,1	107,2	104,0	101,1	95,6

I tabel 123 er anført det gennemsnitlige avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber for tyre født efter 2008, opgjort på tyremoderens nation.

Tabel 123. Gns. avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber for sønner efter NAV og udenlandske tyremødre

Average indices for body, feet & legs, udder, milking speed and temperament for sons born by NAV or foreign bull dams – for abbreviations see table 5

Race Breed	Nation Country	Antal Number	Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malkeorganer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
RDC	NAV	279	99,5	99,3	102,8	100,7	102,1
HOL	NAV	358	100,6	101,3	104,6	100,3	100,5
	Holland / Nederland	6	116,0	101,2	111,5	101,0	102,5
	USA	5	116,2	102,6	117,8	98,4	99,4
JER	NAV	85	100,5	101,1	99,8	102,0	100,2
DRH	NAV	13	98,7	108,0	104,2	100,1	95,2

I tabel 124 gives en oversigt over sønnegrupper for tyre, hvor mindst 5 danske kvægavlsværditaller ejede tyre født efter 2007 har fået beregnet avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber. Tabelen giver for hver tyr oplysninger om tyrens egne avlsværdital, sønnegruppens størrelse samt de gennemsnitlige avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber. Sønner med genomisk test er ikke medregnet.

Tabel 124. Sønnegruppens gns. avlsværdital for eksteriør- og brugsegenskaber

Average indices for body, feet & legs, udder, milking speed and temperament for groups of sons – only sires with more than 5 sons – for abbreviations see table

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Antal Number of sons	Avlsværdital / Breeding values				
			Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malke- organer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
RDC							
R Alfa	35780		110	97	107	118	100
Sønner gns. / average sons		13	105,6	101,5	101,3	103,2	101,8
R Bangkok	35965		105	100	100	91	110
Sønner gns. / average sons		6	104,8	102,8	101,2	100,8	105,2
R David	36099		104	113	103	107	119
Sønner gns. / average sons		19	105,7	107,6	103,1	101,3	109,3
R Degn	36200		106	115	106	125	105
Sønner gns. / average sons		9	107,3	113,6	107,2	111,3	105,7
R Facet (F)	36324		113	105	119	108	102
Sønner gns. / average sons		22	107,3	106,0	110,5	109,1	101,6
Orkko	36703		97	102	103	93	80
Sønner gns. / average sons		7	101,7	98,3	101,3	94,4	90,0
Orava	36622		104	82	92	106	106
Sønner gns. / average sons		9	101,3	91,8	95,6	101,4	106,6
Priha	36735		92	100	99	97	91
Sønner gns. / average sons		14	92,5	95,9	96,7	99,9	97,6
O Rumba	36759		109	74	98	107	103
Sønner gns. / average sons		14	103,4	87,6	100,2	101,2	101,9
H.Ponnistus			99	79	102	111	105
Sønner gns. / average sons		14	98,9	87,5	101,7	105,8	101,4
V Record	36902		103	103	101	94	115
Sønner gns. / average sons		18	98,5	98,6	102,2	97,2	105,7
Y-H Pikapp			101	93	92	102	116
Sønner gns. / average sons		9	101,1	90,3	95,4	101,9	111,3
J. Ruskaika Et			107	89	97	100	100
Sønner gns. / average sons		6	102,2	94,3	98,3	102,8	98,2
Asmo Sale	36667		104	96	105	105	90
Sønner gns. / average sons		24	98,8	98,5	102,3	100,3	95,3
Siirakki	36704		100	94	98	86	87
Sønner gns. / average sons		8	98,1	92,5	99,3	87,7	94,4
Tålebo	36649		95	85	82	122	105
Sønner gns. / average sons		7	96,1	92,6	94,1	107,0	103,9
Andersta P	36572		90	95	89	101	96
Sønner gns. / average sons		25	93,6	98,9	94,9	99,6	98,5
Asmo Safir	36775		102	92	88	87	103
Sønner gns. / average sons		12	99,3	89,3	95,2	89,4	102,1
S.Tuima			91	115	103	112	111
Sønner gns. / average sons		5	94,6	98,0	106,6	106,8	101,8

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Antal Number of sons	Avlsværdital / Breeding values				
			Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malke- organer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
RDC (fortsat)							
Turandot	36822	91	114	115	94	80	
Sønner gns. / average sons	9	91,0	106,1	112,1	96,5	90,0,	
Toivo	36785	95	113	102	88	106	
Sønner gns. / average sons	12	95,1	99,8	98,1	96,5	103,8	
Tosikko	36818	101	91	104	100	117	
Sønner gns. / average sons	8	99,3	94,0	101,0	100,8	108,8	
Poker	85224	112	118	110	89	81	
Sønner gns. / average sons	6	106,8	109,8	108,2	84,2	88,2	
ST Hallebo	36691	100	90	109	78	103	
Sønner gns. / average sons	20	98,8	96,8	103,5	92,1	100,5	
Långbo	36575	92	109	99	100	103	
Sønner gns. / average sons	5	88,4	105,0	96,2	98,2	107,6	
Sörby	36525	94	90	87	116	100	
Sønner gns. / average sons	6	95,3	101,8	94,2	117,0	99,8	
Gunarstorp	36647	90	121	114	87	84	
Sønner gns. / average sons	14	93,1	109,9	105,1	93,6	94,6	
G Edbo	36699	86	96	90	136	120	
Sønner gns. / average sons	15	95,1	97,7	93,1	116,7	112,9	
Inlag II	36754	104	99	98	100	93	
Sønner gns. / average sons	6	100,3	103,3	100,2	97,3	92,7	
O Brolin	36431	86	109	100	113	109	
Sønner gns. / average sons	7	97,1	106,3	107,6	99,2	102,3	
O Bruce	36661	94	90	102	90	109	
Sønner gns. / average sons	5	96,2	99,0	100,6	91,2	108,8	
S Adam	36634	107	85	106	101	109	
Sønner gns. / average sons	32	101,2	94,5	102,2	101,9	106,0	
S Signal	36792	103	94	98	126	104	
Sønner gns. / average sons	7	100,0	98,7	100,1	112,5	98,3	
A Linné	36791	109	104	128	100	116	
Sønner gns. / average sons	17	104,4	101,9	114,5	105,5	109,6	
HOL							
RGK Bob CV	(CV 241920	109	93	118	112	84	
Sønner gns. / average sons	10	107,2	94,8	105,9	103,7	93,7	
Ramos	(BY 245785	97	112	113	98	104	
Sønner gns. / average sons	12	101,0	106,3	104,9	97,3	103,5	
D Banker	(TY 247111	123	89	113	94	101	
Sønner gns. / average sons	26	111,0	97,3	109,7	97,5	100,4	
D Sammy	(TY 247385	104	114	108	89	94	
Sønner gns. / average sons	20	103,6	106,2	107,9	92,9	98,6	
D Cole	(TV 247374	93	107	99	102	99	
Sønner gns. / average sons	24	96,9	103,5	100,8	102,7	99,2	
Oman Justi	(TY 246705	110	91	99	97	113	
Sønner gns. / average sons	5	108,4	98,4	104,2	104,0	104,6	
D Onside	(TY 248199	84	113	100	115	98	
Sønner gns. / average sons	11	88,4	103,9	103,6	104,5	100,0	
E Boliver	(TY 247488	98	93	107	93	104	
Sønner gns. / average sons	9	103,3	92,3	105,4	100,9	103,4	

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Antal Number of sons	Avlsværdital / Breeding values				
			Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malke- organer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
HOL (fortsat)							
D Dundee	(TY 248526		96	89	104	112	107
Sønner gns. / average sons		13	98,3	97,8	102,6	105,8	101,5
D Limbo	(TY 248700		88	112	95	126	99
Sønner gns. / average sons		6	96,0	102,2	100,2	104,8	98,5
P Shottle	(TY 247815		117	104	118	89	126
Sønner gns. / average sons		12	110,4	104,0	105,7	94,2	110,8
D Onsild	(TY 248975		91	110	91	113	137
Sønner gns. / average sons		5	90,0	105,8	98,8	104,6	115,6
D Ole	(TY 248715		115	104	110	108	104
Sønner gns. / average sons		12	105,4	108,3	104,8	99,6	100,8
B Goldwyn	(TY 248612		114	111	120	99	82
Sønner gns. / average sons		20	115,3	102,2	114,5	99,0	92,1
O Zenith	(TV 248817		102	102	112	114	97
Sønner gns. / average sons		9	100,9	100,2	103,9	115,3	99,9
Mascol	(TY 248825		104	116	94	109	91
Sønner gns. / average sons		7	103,6	112,3	97,1	98,6	92,7
Billion	(TV 249879		110	100	103	99	97
Sønner gns. / average sons		6	94,7	98,8	98,2	99,3	100,2
Ricky	(TV 249952		108	111	119	78	103
Sønner gns. / average sons		5	103,4	97,2	109,2	87,8	101,2
Jardin	(TY 250310		112	87	95	97	108
Sønner gns. / average sons		6	104,5	87,2	100,3	101,3	105,5
Virzil	250573		119	98	101	90	103
Sønner gns. / average sons		6	107,5	97,8	103,5	79,8	101,0
VH Gotfred	(TY 251844		86	98	111	101	100
Sønner gns. / average sons		9	91,8	101,9	105,6	100,6	103,7
Stol Joc	(TV 251074		120	99	95	103	107
Sønner gns. / average sons		13	109,5	99,8	103,4	91,8	103,4
Bobas	(TV 251079		98	96	85	92	95
Sønner gns. / average sons		5	103,6	95,8	97,8	96,8	100,6
Surprise	(TY 251083		94	101	98	91	104
Sønner gns. / average sons		13	98,5	98,3	102,1	93,8	103,9
Active	(TY 251328		112	87	94	86	95
Sønner gns. / average sons		5	106,0	89,8	103,4	86,8	97,0
Fibrax	(TV 251540		106	108	112	99	97
Sønner gns. / average sons		16	103,9	103,1	111,5	98,3	99,6
Eminem	(TV 251558		92	104	104	132	105
Sønner gns. / average sons		6	92,0	103,5	98,3	111,0	102,7
VH Bismark	(TY 252478		116	91	107	117	103
Sønner gns. / average sons		5	106,6	97,0	109,2	103,8	103,2
Planet	(TY 251693		103	105	94	97	117
Sønner gns. / average sons		15	100,3	105,9	98,7	95,7	108,3
Legend	(TV 252417		121	109	103	108	103
Sønner gns. / average sons		7	118,4	107,0	113,0	102,7	104,0
Man-O-Man	(TY 252563		116	105	110	106	103
Sønner gns. / average sons		8	117,8	103,6	115,6	101,1	97,1

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Antal Number of sons	Avlsværdital / Breeding values				
			Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malke- organer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
HOL (fortsat)							
Rakuuna	251065		90	108	107	106	114
Sønner gns. / average sons		33	97,2	102,3	102,7	100,6	105,2
Satsi	252401		104	98	98	93	99
Sønner gns. / average sons		5	100,0	110,4	107,4	99,0	99,8
Roumare	250534		113	89	114	125	110
Sønner gns. / average sons		8	106,6	92,8	106,6	118,5	103,4
Bissjön	251554		85	109	99	114	94
Sønner gns. / average sons		8	88,0	109,0	95,5	109,3	95,0
Ränneslöv	249472		124	83	101	105	101
Sønner gns. / average sons		6	100,5	100,5	98,8	95,3	96,2
Slättaröd	251175		92	86	101	92	108
Sønner gns. / average sons		6	93,2	92,5	99,0	91,0	100,2
Ligö	250382		82	101	102	103	90
Sønner gns. / average sons		9	88,3	105,0	99,9	100,2	92,0
S Ross	252562		86	96	105	100	104
Sønner gns. / average sons		10	93,6	98,6	103,3	101,5	99,6
Jurus	250568		97	97	103	114	109
Sønner gns. / average sons		12	98,0	102,3	103,9	107,6	103,8
Ashlar	252162		105	93	120	99	100
Sønner gns. / average sons		6	100,5	96,2	106,8	95,2	101,7
Jobess	251538		103	96	100	100	126
Sønner gns. / average sons		5	94,6	98,0	99,8	101,6	110,2
Bogart	252618		114	88	103	105	113
Sønner gns. / average sons		5	102,0	97,8	106,0	95,3	108,2
Massey	252846		114	95	111	102	103
Sønner gns. / average sons		5	106,8	95,2	109,8	102,0	102,6
JER							
Q Hirse	301406		108	108	107	103	95
Sønner gns. / average sons		10	105,4	102,0	103,2	102,8	99,5
DJ Topholm	302046		85	106	89	88	108
Sønner gns. / average sons		11	93,8	104,9	95,1	98,3	104,2
DJ Lirsk	302098		105	105	109	105	95
Sønner gns. / average sons		7	100,7	100,7	105,7	101,9	101,6
DJ May	302229		115	88	121	106	117
Sønner gns. / average sons		10	102,7	97,2	109,2	106,7	107,0
DJ Hovborg	302265		98	123	108	116	104
Sønner gns. / average sons		6	103,7	107,8	103,3	95,5	108,0
DJ Rig	302329		90	91	90	112	91
Sønner gns. / average sons		8	94,5	101,9	93,9	110,6	97,3
DJ Kars	302379		99	105	108	105	100
Sønner gns. / average sons		13	102,9	101,0	102,2	99,4	100,5
DJ Fargas	302381		89	101	90	90	104
Sønner gns. / average sons		6	89,8	96,8	87,0	95,0	104,5
DJ Brejs	302468		99	77	88	97	87
Sønner gns. / average sons		8	97,6	90,3	94,6	96,6	92,9
DJ Hulk	302595		103	97	93	114	104
Sønner gns. / average sons		11	103,1	96,2	96,6	105,7	101,5

Race / navn Breed / Bull name	Stb.nr. Herdbook	Antal Number of sons	Avlsværdital / Breeding values				
			Krop Body	Lemmer Feet & legs	Malke- organer Udder	Malketid Milking speed	Temp.
JER (fortsat)							
DJ Latte	302606	95	113	105	125	108	
Sønner gns. / average sons	9	98,9	109,4	101,0	111,7	100,9	
DJ Jason	302701	95	109	95	114	90	
Sønner gns. / average sons	8	96,6	108,3	95,0	104,6	96,9	
DJ Izzy	302708	103	96	111	96	102	
Sønner gns. / average sons	6	96,7	93,3	103,0	99,3	96,3	
Legacy	302937	105	121	114	92	87	
Sønner gns. / average sons	5	98,8	115,0	107,2	105,6	93,0	

4.11.5 Genetisk udvikling

I tabel 125 ses antal kvægavlsværdital for tyre pr. fødselsårgang, deres fædres gns. samt gns. for morfædre.

Tabel 125. Gns. avlsværdital for eksteriør for tyre, fædre og morfædre. pr. fødselsår

Average indices for body, feet & legs, udder, milking speed and temperament for bulls, sires and maternal grandsires per year of birth – for abbreviations see table 5

RDC År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. krop Avg. body	Antal fædre No. sires	Gns. krop Avg. body	Antal morfædre No. MGS	Gns. krop Avg. body
1996	253	92,6	246	94,0	156	92,9
1997	270	92,8	259	91,4	199	93,2
1998	238	94,6	219	94,9	178	92,6
1999	231	94,7	224	96,1	192	91,4
2000	266	93,5	261	94,6	246	93,0
2001	248	94,4	241	94,8	230	93,0
2002	215	96,5	211	100,3	190	92,6
2003	237	96,3	227	98,4	220	93,1
2004	229	97,1	220	96,1	215	97,1
2005	216	95,8	216	96,9	209	97,6
2006	218	98,2	218	99,6	208	99,3
2007	220	98,4	220	97,9	211	98,5
2008	224	99,4	224	99,5	222	100,1
2009	196	98,8	196	100,1	195	100,2
2010	223	100,1	223	101,5	223	98,4
2011	277	101,4	276	99,6	275	98,8
2012	263	100,6	263	97,8	263	99,1
2013	241	101,6	240	99,6	240	100,7

RDC År /Year	Antal tyre No. bulls	Gns. lemmer Avg. legs	Antal fædre No. sires	Gns. lemmer Avg. legs	Antal morfædre No. MGS	Gns. lemmer Avg. legs
1996	253	94,5	246	96,2	156	89,7
1997	270	94,8	259	93,2	199	94,0
1998	238	93,4	219	89,7	178	95,7
1999	231	94,1	224	92,3	192	96,2
2000	266	93,0	261	93,5	246	94,0
2001	248	94,5	241	96,0	230	93,8
2002	215	96,5	211	98,5	190	92,4
2003	237	96,3	227	95,4	220	94,1
2004	229	98,0	220	99,1	215	94,8
2005	216	98,6	216	99,7	209	98,1
2006	218	97,6	218	95,5	208	99,0
2007	220	98,0	220	96,2	211	99,5
2008	224	97,9	224	96,5	222	99,1
2009	196	98,5	196	97,1	195	98,8
2010	223	100,2	223	99,6	223	98,9
2011	277	102,0	276	100,1	275	99,3
2012	263	105,7	263	104,7	263	102,1
2013	241	106,6	240	104,2	240	101,7
RDC År /Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal fædre No. sires	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal morfædre No. MGS	Gns. malkeorg. Avg. udder
1996	253	87,8	246	88,5	156	85,0
1997	270	88,9	259	90,4	199	85,4
1998	238	88,0	219	89,6	178	85,7
1999	231	88,6	224	90,6	192	85,9
2000	266	89,2	261	88,7	246	89,7
2001	248	90,3	241	89,5	230	91,2
2002	215	92,3	211	92,8	190	91,9
2003	237	94,2	227	96,8	220	90,9
2004	229	96,9	220	98,0	215	93,3
2005	216	95,6	216	96,1	209	94,9
2006	218	98,1	218	100,1	208	97,5
2007	220	98,4	220	97,0	211	97,9
2008	224	99,8	224	99,6	222	103,6
2009	196	101,3	196	101,7	195	103,3
2010	223	103,8	223	106,8	223	102,1
2011	277	102,3	276	101,3	275	101,8
2012	263	103,3	263	101,7	263	104,3
2013	241	106,5	240	104,7	240	105,4

RDC År /Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal fædre No. sires	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal morfædre No. MGS	Gns. malketid Avg. milking speed
1996	253	92,7	246	93,6	156	92,3
1997	270	94,8	259	97,1	199	92,6
1998	238	93,3	219	94,4	178	94,4
1999	231	92,8	224	92,6	192	94,4
2000	266	93,6	261	95,2	246	95,6
2001	248	94,1	241	92,6	230	95,5
2002	215	95,7	211	95,7	190	97,2
2003	237	95,3	227	94,6	220	97,4
2004	229	96,2	220	93,1	215	97,3
2005	216	95,1	216	93,4	209	96,2
2006	218	97,2	218	98,6	208	95,9
2007	220	97,7	220	99,4	211	95,2
2008	224	100,3	224	101,9	222	98,9
2009	196	98,1	196	99,4	195	100,8
2010	223	102,8	223	103,3	223	100,2
2011	277	102,4	276	104,1	275	99,5
2012	263	103,9	263	104,0	263	103,1
2013	241	104,6	240	102,7	240	104,7
RDC År /Year	Antal tyre No. bulls	Gns. temp. Avg. temp.	Antal fædre No. sires	Gns. temp. Avg. temp.	Antal morfædre No. MGS	Gns. temp. Avg. temp.
1996	253	91,6	246	93,0	156	89,7
1997	270	94,5	259	96,6	199	91,5
1998	238	95,9	219	100,9	178	90,8
1999	231	94,2	224	95,8	192	93,6
2000	266	94,5	261	94,1	246	98,7
2001	248	95,4	241	95,0	230	99,0
2002	215	97,0	211	94,8	190	101,1
2003	237	97,7	227	97,9	220	98,4
2004	229	98,8	220	101,5	215	97,0
2005	216	97,0	216	97,2	209	96,2
2006	218	100,5	218	104,1	208	96,6
2007	220	99,1	220	99,4	211	99,4
2008	224	101,6	224	101,4	222	102,9
2009	196	100,9	196	102,9	195	102,9
2010	223	102,6	223	104,3	223	103,0
2011	277	101,7	276	102,7	275	102,4
2012	263	102,9	263	103,9	263	104,3
2013	241	102,2	240	100,4	240	104,5

HOL År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. krop Avg. body	Antal fædre No. sires	Gns. krop Avg. body	Antal morfædre No. MGS	Gns. krop Avg. body
1996	472	97,8	472	101,0	443	99,8
1997	522	98,6	522	100,6	502	99,8
1998	450	100,1	449	104,6	446	99,7
1999	444	97,3	442	99,2	441	100,2
2000	392	101,2	392	104,0	388	102,3
2001	449	99,2	449	100,4	447	100,6
2002	401	101,0	401	103,2	400	102,6
2003	354	101,5	354	104,4	354	102,2
2004	359	101,3	359	104,1	359	102,4
2005	353	100,2	353	101,7	353	103,8
2006	400	102,0	400	102,5	400	105,0
2007	338	103,8	338	105,0	338	105,1
2008	286	103,0	286	105,6	286	102,6
2009	268	100,9	268	101,5	266	103,3
2010	243	102,2	243	103,4	243	104,1
2011	196	103,2	196	104,8	196	102,3
2012	221	103,0	221	103,6	221	102,1
2013	183	104,9	182	106,4	183	102,7
HOL År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. lemmer Avg. legs	Antal fædre No. sires	Gns. lemmer Avg. legs	Antal morfædre No. MGS	Gns. lemmer Avg. legs
1996	472	93,0	472	91,7	443	95,6
1997	522	92,6	522	92,8	502	92,4
1998	450	91,1	449	89,1	446	92,5
1999	444	94,4	442	95,7	441	93,4
2000	392	91,7	392	90,0	388	92,1
2001	449	93,5	449	92,4	447	92,9
2002	401	93,9	401	93,3	400	93,2
2003	354	93,9	354	93,3	354	94,2
2004	359	94,4	359	94,3	359	95,6
2005	353	97,3	353	98,4	353	95,3
2006	400	99,9	400	103,8	400	96,6
2007	338	100,2	338	104,3	338	97,1
2008	286	100,2	286	100,0	286	99,2
2009	268	101,1	268	102,2	266	100,5
2010	243	101,7	243	101,4	243	101,3
2011	196	105,1	196	104,3	196	103,4
2012	221	106,6	221	103,9	221	101,9
2013	183	105,7	182	101,5	183	103,3

HOL År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal fædre No. sires	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal morfædre No. MGS	Gns. malkeorg. Avg. udder
1996	472	87,9	472	87,1	443	85,9
1997	522	89,2	522	90,1	502	86,4
1998	450	87,9	449	87,1	446	86,7
1999	444	87,8	442	86,2	441	88,0
2000	392	88,9	392	88,0	388	90,7
2001	449	91,4	449	91,3	447	90,7
2002	401	93,9	401	95,5	400	92,5
2003	354	94,0	354	95,1	354	93,7
2004	359	97,7	359	100,5	359	96,0
2005	353	96,7	353	99,9	353	95,1
2006	400	98,8	400	101,3	400	98,7
2007	338	101,0	338	103,6	338	101,2
2008	286	103,6	286	105,6	286	101,5
2009	268	103,5	268	103,8	266	102,5
2010	243	106,0	243	105,7	243	103,5
2011	196	108,0	196	108,7	196	102,1
2012	221	110,0	221	108,2	221	104,5
2013	183	113,2	182	109,7	183	107,5
HOL År/ Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal fædre No. sires	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal morfædre No. MGS	Gns. malketid Avg. milking speed
1996	472	91,5	472	91,8	443	93,5
1997	522	94,2	522	94,5	502	93,1
1998	450	95,7	449	97,6	446	92,3
1999	444	94,4	442	95,3	441	93,5
2000	392	96,0	392	96,9	388	95,1
2001	449	95,8	449	97,0	447	96,6
2002	401	96,6	401	99,0	400	97,6
2003	354	96,9	354	97,1	354	99,4
2004	359	99,0	359	102,1	359	99,2
2005	353	98,8	353	102,1	353	98,5
2006	400	100,7	400	102,9	400	99,1
2007	338	99,6	338	99,8	338	100,7
2008	286	98,7	286	100,3	286	99,9
2009	268	100,1	268	100,5	266	102,0
2010	243	99,8	243	101,6	243	100,7
2011	196	100,9	196	99,8	196	101,3
2012	221	100,7	221	99,8	221	103,7
2013	183	102,3	182	101,9	183	103,1

HOL År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. temp. Avg. temp.	Antal fædre No. sires	Gns. temp. Avg. temp.	Antal morfædre No. MGS	Gns. temp. Avg. temp.
1996	472	95,4	472	100,6	443	94,4
1997	522	96,7	522	99,4	502	97,6
1998	450	95,8	449	96,8	446	97,7
1999	444	95,4	442	96,3	441	98,2
2000	392	98,4	392	101,8	388	99,0
2001	449	100,4	449	105,3	447	98,2
2002	401	99,7	401	103,1	400	99,4
2003	354	99,0	354	101,3	354	97,2
2004	359	98,4	359	99,1	359	98,3
2005	353	96,8	353	96,4	353	99,8
2006	400	98,9	400	100,2	400	99,6
2007	338	99,7	338	101,2	338	99,4
2008	286	101,2	286	103,4	286	101,0
2009	268	100,3	268	101,7	266	100,9
2010	243	101,0	243	102,1	243	101,5
2011	196	102,8	196	102,3	196	104,8
2012	221	104,4	221	103,5	221	104,7
2013	183	104,1	182	103,7	183	102,8
JER År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. krop Avg. body	Antal fædre No. sires	Gns. krop Avg. body	Antal morfædre No. MGS	Gns. krop Avg. body
1996	92	95,5	92	100,7	92	94,8
1997	64	95,0	64	97,3	60	96,9
1998	70	96,3	70	99,0	70	98,4
1999	67	96,2	67	98,7	67	96,2
2000	72	96,2	72	96,1	71	99,0
2001	51	93,6	51	92,7	51	95,5
2002	55	94,7	55	96,2	55	93,1
2003	54	97,8	54	99,9	54	94,3
2004	48	97,9	48	99,3	48	94,7
2005	45	97,6	45	97,1	45	96,2
2006	50	95,2	50	96,3	50	96,4
2007	55	99,2	55	100,9	55	99,6
2008	48	98,0	48	98,8	48	100,0
2009	58	101,1	58	101,7	58	102,1
2010	72	101,7	72	99,2	72	104,6
2011	73	102,7	73	99,7	73	105,4
2012	58	102,2	58	100,7	58	102,2
2013	67	103,8	67	102,2	67	102,9

JER År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. lemmer Avg. legs	Antal fædre No. sires	Gns. lemmer Avg. legs	Antal morfædre No. MGS	Gns. lemmer Avg. legs
1996	92	96,3	92	97,0	92	96,9
1997	64	98,6	64	99,4	60	98,5
1998	70	98,2	70	97,5	70	96,1
1999	67	94,2	67	93,3	67	95,2
2000	72	95,8	72	91,6	71	98,1
2001	51	93,9	51	93,7	51	95,2
2002	55	98,4	55	101,3	55	94,9
2003	54	99,8	54	105,3	54	94,2
2004	48	101,4	48	104,8	48	95,9
2005	45	98,9	45	101,3	45	94,6
2006	50	100,2	50	101,1	50	97,9
2007	55	101,2	55	101,9	55	97,7
2008	48	101,5	48	101,6	48	103,9
2009	58	101,6	58	102,7	58	102,8
2010	72	101,1	72	101,7	72	102,9
2011	73	101,3	73	103,2	73	98,7
2012	58	103,1	58	101,7	58	102,0
2013	67	102,1	67	103,4	67	103,9
JER År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal fædre No. sires	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal morfædre No. MGS	Gns. malkeorg. Avg. udder
1996	92	87,4	92	86,2	92	86,1
1997	64	88,7	64	85,0	60	87,2
1998	70	93,3	70	93,8	70	86,3
1999	67	90,3	67	91,7	67	86,5
2000	72	89,2	72	87,8	71	89,2
2001	51	88,6	51	87,0	51	93,5
2002	55	93,9	55	93,7	55	95,7
2003	54	97,1	54	96,4	54	94,7
2004	48	96,4	48	97,7	48	96,1
2005	45	98,8	45	100,1	45	96,3
2006	50	99,1	50	100,1	50	97,5
2007	55	99,9	55	104,9	55	96,9
2008	48	98,8	48	101,9	48	99,9
2009	58	101,7	58	103,4	58	102,6
2010	72	100,2	72	100,3	72	105,4
2011	73	103,5	73	104,1	73	103,0
2012	58	105,5	58	106,0	58	101,1
2013	67	104,8	67	103,3	67	105,4

JER År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal fædre No. sires	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal morfædre No. MGS	Gns. malketid Avg. milking speed
1996	92	94,0	92	92,1	92	95,6
1997	64	96,5	64	96,5	60	94,5
1998	70	97,6	70	102,3	70	93,7
1999	67	97,0	67	102,5	67	93,1
2000	72	96,9	72	97,6	71	96,1
2001	51	94,7	51	95,3	51	101,0
2002	55	101,8	55	103,4	55	104,9
2003	54	102,2	54	105,4	54	106,3
2004	48	99,2	48	101,4	48	104,7
2005	45	100,4	45	100,7	45	103,0
2006	50	98,8	50	99,9	50	100,4
2007	55	102,3	55	105,5	55	102,1
2008	48	104,7	48	105,9	48	101,6
2009	58	104,0	58	105,5	58	99,3
2010	72	98,3	72	101,0	72	101,5
2011	73	100,1	73	99,9	73	104,1
2012	58	101,4	58	101,3	58	104,2
2013	67	102,1	67	102,7	67	100,3
JER År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. temp. Avg. temp.	Antal fædre No. sires	Gns. temp. Avg. temp.	Antal morfædre No. MGS	Gns. temp. Avg. temp.
1996	92	95,4	92	95,9	92	95,6
1997	64	95,4	64	100,0	60	92,2
1998	70	95,6	70	94,5	70	95,2
1999	67	97,7	67	102,4	67	94,6
2000	72	96,9	72	96,8	71	96,0
2001	51	98,4	51	95,9	51	101,7
2002	55	99,9	55	99,0	55	100,3
2003	54	98,4	54	100,8	54	101,5
2004	48	102,1	48	103,3	48	100,9
2005	45	102,4	45	102,9	45	99,6
2006	50	101,2	50	101,0	50	101,2
2007	55	98,5	55	97,7	55	98,8
2008	48	100,5	48	99,5	48	99,7
2009	58	98,8	58	100,3	58	99,2
2010	72	101,1	72	100,5	72	100,8
2011	73	101,4	73	102,1	73	103,0
2012	58	99,2	58	100,9	58	102,9
2013	67	101,5	67	98,5	67	103,9

DRH År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. krop Avg. body	Antal fædre No. sires	Gns. krop Avg. body	Antal morfædre No. MGS	Gns. krop Avg. body
1996	13	94,4	13	100,2	13	98,6
1997	10	94,7	10	97,9	9	94,2
1998	20	99,0	16	197,1	14	99,5
1999	12	98,1	11	110,8	11	96,3
2000	5	95,6	4	97,5	5	104,4
2001	12	98,5	8	97,1	8	141,6
2002	15	99,9	15	105,5	10	103,3
2003	10	101,9	10	100,1	5	98,0
2004	9	102,7	9	104,6	8	144,9
2005	6	104,2	3	107,0	4	98,3
2006	11	106,7	10	106,2	8	143,1
2007	10	101,3	10	101,3	8	98,4
2008	10	106,4	5	107,0	5	95,2
2009	11	99,7	9	98,4	8	97,8
2010	6	98,2	5	101,0	2	96,5
2011	2	113,5	2	119,0	0	
2012	2	106,0	2	103,5	1	98,0
2013	5	105,0	4	104,8	4	99,0
DRH År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. lemmer Avg. legs	Antal fædre No. sires	Gns. lemmer Avg. legs	Antal morfædre No. MGS	Gns. lemmer Avg. legs
1996	13	80,8	13	71,8	13	93,7
1997	10	85,8	10	87,2	9	95,3
1998	20	89,5	16	98,6	14	90,6
1999	12	88,8	11	92,6	11	88,4
2000	5	94,4	4	91,8	5	99,3
2001	12	93,5	8	98,9	8	93,1
2002	15	97,7	15	98,1	10	87,8
2003	10	97,0	10	102,1	5	98,4
2004	9	101,3	9	108,6	8	99,4
2005	6	103,0	3	106,3	4	105,5
2006	11	103,5	10	106,3	8	101,1
2007	10	100,9	10	107,3	8	104,6
2008	10	102,4	5	106,2	5	102,4
2009	11	107,8	9	108,8	8	99,8
2010	6	105,5	5	105,8	2	95,5
2011	2	112,5	2	108,0	0	
2012	2	121,5	2	107,5	1	112,0
2013	5	109,6	4	103,8	4	110,5

DRH År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal fædre No. sires	Gns. malkeorg. Avg. udder	Antal morfædre No. MGS	Gns. malkeorg. Avg. udder
1996	13	80,2	13	80,8	13	90,5
1997	10	90,7	10	85,9	9	90,4
1998	20	93,2	16	88,5	14	90,6
1999	12	97,7	11	94,6	11	91,4
2000	5	98,0	4	106,0	5	90,2
2001	12	95,4	8	98,1	8	89,6
2002	15	95,3	15	99,9	10	90,9
2003	10	97,3	10	100,9	5	90,6
2004	9	99,8	9	103,6	8	98,5
2005	6	97,0	3	101,7	4	103,5
2006	11	100,1	10	105,2	8	101,5
2007	10	102,5	10	107,5	8	106,1
2008	10	106,3	5	103,8	5	99,2
2009	11	103,4	9	102,7	8	102,4
2010	6	108,5	5	102,8	2	98,0
2011	2	112,5	2	120,5	0	
2012	2	105,0	2	106,0	1	95,0
2013	5	117,2	4	111,8	4	103,0
DRH År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal fædre No. sires	Gns. malketid Avg. milking speed	Antal morfædre No. MGS	Gns. malketid Avg. milking speed
1996	13	101,2	13	103,9	13	100,0
1997	10	99,4	10	93,6	9	101,7
1998	20	99,7	16	102,2	14	100,7
1999	12	93,4	11	97,3	11	96,7
2000	5	93,8	4	95,3	5	103,6
2001	12	97,3	8	95,6	8	90,9
2002	15	97,9	15	102,0	10	101,1
2003	10	96,2	10	95,7	5	106,6
2004	9	103,8	9	107,9	8	100,5
2005	6	96,8	3	89,7	4	90,7
2006	11	101,8	10	107,0	8	96,0
2007	10	106,7	10	106,2	8	96,5
2008	10	107,0	5	98,0	5	96,3
2009	11	96,2	9	91,2	8	104,4
2010	6	102,7	5	105,8	2	100,0
2011	2	98,0	2	92,5	0	
2012	2	95,5	2	100,0	1	72,0
2013	5	101,4	4	108,5	4	98,0

DRH År / Year	Antal tyre No. bulls	Gns. temp. Avg. temp.	Antal fædre No. sires	Gns. temp. Avg. temp.	Antal morfædre No. MGS	Gns. temp. Avg. temp.
1996	13	101,2	13	105,8	13	99,0
1997	10	95,8	10	99,0	9	93,9
1998	20	95,6	16	95,3	14	103,1
1999	12	101,1	11	101,8	11	104,9
2000	5	95,6	4	97,3	5	96,2
2001	12	101,5	8	102,3	8	92,5
2002	15	94,7	15	95,9	10	98,3
2003	10	99,3	10	98,6	5	102,5
2004	9	94,6	9	100,9	8	99,0
2005	6	99,7	3	104,7	4	104,7
2006	11	105,5	10	106,0	8	103,0
2007	10	98,4	10	104,2	8	106,2
2008	10	106,0	5	106,4	5	105,5
2009	11	95,8	9	102,4	8	102,9
2010	6	97,8	5	101,8	2	92,5
2011	2	96,0	2	98,0	0	
2012	2	91,0	2	95,0	1	95,0
2013	5	101,4	4	108,0	4	103,0

5. Mærkning af tyre for arvelige sygdomme / *Marking of bulls with genetics diseases*

5.1 Undersøgelse og markering af arvelige sygdomme

Undersøgelse for arvelige sygdomme hos kvæg og mærkning af tyre for disse foretages i henhold til Fødevaredirektoratets bekendtgørelse om arvelige sygdomme hos tamkvæg. Der er etableret et sundhedsprogram, der har til formål at undersøge, registrere og begrænse udbredelsen af arvelige sygdomme hos kvæg. Sundhedsprogrammet gennemføres af Fødevaredirektoratet i samarbejde med Københavns Universitet, besætningsejeren, den praktiserende dyrlæge og avlsorganisationerne.

Ved mistanke eller viden om forekomst af en arvelig sygdom har dyrlæger, kvægavlsv- og kvægbrugskonsulenter, kvæginseminører og kontrolassistenter anmeldeligt. Til markering af tyres status anvendes følgende betegnelser: **"Konstateret anlægsbærer"**, **"mistænkt anlægsbærer"**, **"mulig anlægsbærer"** eller **"Ikke anlægsbærer"**

Konstateret anlægsbærer

Tyren mærkes med bogstaver:

- A Adema
- BL BLAD
- BD Bulldog
- BY Brachyspina
- CV CVM
- M Muldyrfod
- L Liggekalv
- ML Medfødt lammelse
- W Weavers
- R RVC

Som hovedregel foretages markeringen, når den pågældende sygdom er diagnosticeret hos 2 stykker afkom med bekræftet forældreskab, eller dyret er testet via en DNA-undersøgelse, hvor det er muligt at skelne mellem anlægsbærere og ikke anlægsbærere.

Det er i dag muligt at foretage en DNA-undersøgelse for Brachyspina, BLAD, BullDog og CVM hos HOL/DRH samt Medfødt lammelse og Rejegen hos RDM.

Mistænkt anlægsbærer

Tyren mærkes med ovenstående bogstaver efterfulgt af et "m" for mistænkt (f.eks. "Lm" - mistænkt som bærer af liggekalvesyndromet). Som hovedregel foretages markeringen, når den pågældende sygdom er diagnosticeret hos ét stk. afkom med bekræftet afstamning.

Mulig anlægsbærer

Tyren har i de nærmeste 2 led af afstamningen en konstateret anlægsbærer for en arvelig sygdom. Der er derfor en mulighed for, at den aktuelle tyr er bærer af et anlæg for sygdommen. Mulige bære-mærkes med " * ". Der kan i afstamningen findes oplysninger om hvilken sygdom, der er tale om.

Ikke anlægsbærer

Denne betegnelse kan opnås vha. en af følgende 3 metoder:

- DNA-undersøgelse, hvor det er muligt at skelne mellem anlægsbærere og ikke anlægsbærere
- Dokumentation af, at et tilstrækkeligt stort antal afkom, der kan få en given sygdom, forefindes uden, at der er foretaget anmeldelse af den aktuelle arvelige sygdom
- Testparring.

Tyre, som er berettiget til markering "ikke anlægsbærer" får betegnelsen:

"TL"	Frikendt for BLAD
"TV"	Frikendt for CVM
"TY"	Frikendt for Brachyspina
"TBD"	Frikendt for Bulldog
"F"	Frikendt for en af de øvrige sygdomme

Hvis en tyr er tildelt markeringen "F", kan der i afstamningen findes oplysninger om hvilken sygdom, der er tale om.

Mærkning som "ikke anlægsbærer" foretages med mindst 98-99 % sikkerhed.

Prioritering

Hvis tyren er testet, mistænkt eller mulig bærer af mere end én sygdom, bliver der prioriteret mellem sygdommene.

Prioriteringen sker efter følgende princip:

Sygdomme, som tyren er:

- Bærer af
- Mistænkt for
- Mulig bærer af
- Frikendt for.

Eksempel på markering:

En tyr er testet ikke anlægsbærer af BLAD og CVM, men tyrens farfar er konstateret bærer af Muldyrfod. Her vil der være en markering i form af *) på diverse udskrifter, idet dyret selv er mulig bærer af Muldyrfod, og mulig bærer har højere prioritet end ikke anlægsbærer af BLAD og CVM.

Hos RDM, HOL og DRH kan den samme tyr være testet for flere forskellige arvelige sygdomme. Hvis dette er tilfældet, sker der igen en prioritering indenfor hver race:

RDM:

- Rejegen
- Medfødt lammelse
- Liggekalve
- Weaversyndromet.

HOL og DRH:

- Brachyphina
- CVM
- Bulldog
- BLAD
- Muldyrfod
- Adema.

5.1.1 Sygdomme fundet hos RDM

Rejegenet markeres med "RG"

Rejegenet koder for et enzym, der nedbryder et fiskelugtende stof i mælken.

Det fiskelugtende stof findes bl.a. i fisk, og forstadier til stoffet findes i bl.a. raps og rodfrugter. Mangl på dette enzym betyder, at mælken får en lugt, der minder om fisk/rejer.

Defekten nedarves autosomalt recessivt. Hos køer med genet i dobbelt dosis kræves en streng diæt for, at smagen ikke skal kunne findes i mælken. Mælken fra anlægsbærere har sjældent ændringer i mælkens lugt.

Diagnosen stilles ved DNA undersøgelse.

Medfødt lammelse (spinal dysmyelinering) markeres med "ML"

Denne sygdom skyldes en misdannelse i nogle af rygmarvens nervebaner. Overførslen af impulser gennem rygmarven er derfor forstyrret.

Sygdommen er medfødt og viser sig ved, at kalvene ligger på siden med hovedet bagoverbøjte og strakte ben. Når kalvene lægges i brystleje, virker de forholdsvis normale. Sygdommen er dødelig.

Diagnostik af sygdommen sker ved obduktion på Københavns Universitet. Anlægsbærere og dyr uden anlægget kan påvises ved DNA test.

Liggekalvesyndromet (spinal muskelatrofi) markeres med "L"

Dette er en sygdom i de nerveceller i rygmarven, der styrer muskernes funktion. Sygdommen skyldes, at disse celler dør, hvorfor forbindelsen til muskulaturen afbrydes, og denne svinder ind.

Sygdommen ses især hos 1-12 uger gamle kalve, men sygdommen kan også være medfødt. Sygdommen viser sig ved, at kalvene bliver svage og får besvær med at rejse sig. Sygdommen er fremadskridende, og syge kalve kan til sidst ikke rejse sig.

Spæde kalve med sygdommen kommer i nogle tilfælde aldrig op at stå. Kalvene får oftest infektioner, f.eks. lungebetændelse, og sygdommen er dødelig.

Diagnostik af sygdommen sker ved obduktion på Københavns Universitet.

Weaversyndromet (progressiv degenerativ myeloencephalopathi) markes med "W"

Weaversyndromet er en arvelig fremadskridende sygdom i centralnervesystemet. De første svage symptomer kan ses, når kalvene er 5-8 måneder gamle, men tydelige symptomer er først til stede, når dyrene er 1½ til 2 år.

Symptomerne består i besvær med at rejse sig, slingerhed af bagkroppen og problemer med at bevæge og placere bagbenene korrekt. Som følge af sygdommens fremadskridende karakter vil defekte dyr ende med ikke at kunne rejse sig.

Diagnostik af sygdommen foregår ved gentagne undersøgelser af mulige tilfælde gennem flere måneder for at konstatere, om sygdommen er fremadskridende efterfulgt af obduktion og mikroskopisk undersøgelse af hjerne og rygmarv.

5.1.2 Sygdomme fundet hos HOL / DRH

Brachy whole spine (bovine brachy whole spine syndrome) anlægsbærere mærkes med "BY"

Brachy whole spine er en arvelig defekt hos Holstein-Frisisk kvæg. Sygdommen blev første gang påvist hos Dansk Holstein i 2006, men forekommer sandsynligvis udbredt i Holstein-Frisisk kvæg på verdensplan.

Navnet "brachy whole spine" referer til, at kalvene har en meget kort rygsøjle (Brachy = kort, spina = rygsøjle). Langt de fleste defekte kalve dør under fosterudviklingen og aborteres. Nogle kalve fødes omkring normal termin eller efter en forlænget drægtighed på 2-4 uger. Størstedelen af disse er dødfødte, men enkelte kan leve i få døgn. Sygdommen formodes altid at være dødelig.

Kalve født omkring normal termin er karakteriserede ved:

- Lav fødselsvægt, ofte på omkring 10 kg
- Kroppen og halsen er forkortet, og det kan synes som om, der er en pukkel mellem skulderbladene
- Benene synes lange i forhold til kroppen
- Underkæben kan være forkortet
- Misdannelse af de indre organer
- Udseendet kan minde om en elg-kalv.

Billeder af defekte kalve kan ses på dette link:

<http://www.biomedcentral.com/content/pdf/1746-6148-3-8.pdf>

Defekten nedarves recessivt og kan føres tilbage til den amerikanske tyr Sweet Haven Tradition, (stb.nr. 82588) født i 1974. Det defekte gen er spredt med flere af hans sønner.

Københavns Universitet har i samarbejde med Universitetet i Liege, Belgien udviklet en metode til påvisning af anlægsbærere på basis af DNA analyse.

CVM (Complex Vertebral Malformation) markeres med "CV"

Defekten viser sig ved misdannelse af rygsøjlen i halsen og brystet samt ved krumning af de nederste led på benene. Mange kalve har desuden hjertefejl.

De fleste kalve med denne defekt er enten dødfødte eller aborteres. CVM optræder familiært i et mønster svarende til en vigende (recessiv) arvegang. Genmarkører for defekten nedarves ligeledes på denne måde.

Det er muligt at teste for CVM ved hjælp af DNA-test.

Bulldog-kalve (chondrodysplasia) markeres med "BD"

En medfødt knogledefekt, som giver sig udslag i forkortede lemmer og løse, abnormt bevægelige led. Kalvene har oftest ganespalte, og generelt er hovedet fladtrykt (heraf navnet Bulldog), og kroppen er forkortet og lille af størrelse. Defekten skyldes en nedsat længdevækst af knoglerne.

Bulldog-kalve findes i mange varianter og hos mange racer.

Lidelsen er dødelig, og mange bulldog-kalve aborteres. Arvegangen er kun ringe belyst hos de fleste af disse.

Der foretages markering for 3 typer i Danmark, der alle markeres med "BD"

- Bulldog-defekten i relation til HF tyren Igale Masc. Disse kalve er dødfødte. Nedarvningen er ikke kendt. Der eksisterer en markør-baseret gentest til påvisning af anlægsbærere, der er beslægtede med Igale Masc.

- Bulldog-defekten i relation til RDM tyren Thy Skov. Kalvene er levendefødte, men har korte ben og afkortet krop. Der ses ofte ganespalte og hjertefejl. Nedarvningen er recessiv. Diagnosen stilles ved afkomsundersøgelse.
- Bulldog-defekten i Dexter racen. Defekte kalve er svært misdannede og aborteres ofte sidst i drægtigheden. Nedarvningen er dominant med ufuldstændig gennemslagskraft. Bærere af defekten har således en kompakt kropsbygning. Diagnosen stilles ved DNA undersøgelse.

BLAD (bovine leukocyte adhesion deficiency) markeres med “BL”

Sygdommen er en immundefekt, der viser sig ved nedsat modstandskraft mod infektioner resulterende i væksthæmning, hyppige infektioner og død.

Sygdommen har en vigende (recessiv) arvegang, hvorfor anlægsbærere er klinisk normale.

Det er muligt at skelne mellem defekte (homozygote) dyr, anlægsbærere og ikke anlægsbærere ved undersøgelse af en DNA-test.

Muldyrfod (syndactyli) markeres med “M”

En medfødt defekt, hvor tåknoglerne på 3. og 4. tå er sammensmeltet til én knogle. Dyrene har en hovlignende dannelse i stedet for klove, og misdannelsen kan forekomme på et eller flere ben.

Defekten har været kendt i Danmark i mere end 100 år, men er senest fundet hos en HOL-kvie i 1989.

Ademasyge (letal faktor A46) markeres med “A”

Ademasyge er en arvelig stofskiftesygdom, der skyldes en defekt i optagelsen af zink fra tarmen. Kalve med denne sygdom kommer således til at lide af zinkmangel.

Kalvene fødes normale, men i 4-12 ugers alderen udvikles der hudforandringer på hovedet og senere på benene. Der ses en symmetrisk dannelse af tørre gråbrune tykke skorper omkring mule, øjne og ører, mellem underkæbegrenene og på næseryggen.

Senere udvikles lignende, men dog mindre karakteristiske forandringer på lemmerne. Kalvene har nedsat modstandskraft mod infektioner og nedsat vækst. Kalvene dør oftest inden 4 måneders alderen. Kalvene kan dog holdes i live ved zinkbehandling.

Diagnostik af sygdommen foretages ved klinisk undersøgelse og ved undersøgelse af effekten af zinkbehandling.

5.1.3 Sygdomme fundet hos Jersey

RVC (recto-vaginal constriction) markeres med “R”

Ved denne misdannelse er der hos defekte (homozygote) kvier en forsnævring af skeden og endetarmen, mens der hos homozygote tyre er forsnævring af endetarmen. Forsnævringen af endetarmen har ingen betydning for dyret, mens forsnævringen af fødselsvejen medfører alvorligt fødselsbesvær. Kejsersnit er oftest nødvendigt.

Desuden er der hos kvierne en forsnævring af mælkevenerne, hvilket resulterer i kraftigt yverødem omkring kælvningen. Som en konsekvens af ødemet udvikles hyppigt en alvorlig yverbetændelse.

Diagnosen stilles ved gynækologisk undersøgelse. Sygdommen har en vigende (recessiv) arvegang, og anlægsbærere er derfor klinisk normale.